

శ్రీరస్తు.

శ్రీ గణాధిపాయనమః.

అనేక పుణ్య కథాంతహృతంబును
శ్రీ స్కాంద పురాణాంతహృతంబును
నగు

నే తు రా మే శ్వ ర మా హా త్మ్య ము.

—(*)—

ఇంసు తీర్థముల మాహాత్మ్యము,
పుణ్యకాల వివరము, మహా సంకల్పము, మాఖస్నాన,
సముద్రస్నాన, తేత్రపిండ, దశదానవిధులుచేర్చి
యాత్రాపరులకు నులభోపాయంబుగా
దెలియు నటుల వచనరూపంబుగ
వ్రాయబడి,
పండితులచే బరిష్కరింపబడి,

—(*)—

రామేశ్వరం బుక్కుమాపు
మ. నా గ లింగం పిల్ల గా రిచే,

—(*)—

చెన్నపురి.

శ్రీపద్మనాభవిలాస ము ద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రించి ప్రచురింపబడియె.

1912 - వ సం॥ వెల, 10 అణాలు.

రిజిస్టర్డ్ కాపీరైట్.

శ్రీ రస్తు.

శ్రీమహాగణాధిపతియైనమః.

—*—

శ్రీ సేతురామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

వచనకావ్యము.

శా॥ నిగమములెన్నజాలవట నిశ్చయబుద్ధినిజూడజాలక
య్యగణితసుప్రభావమహిమాబ్ధిగురించివరిండు నెవ్వడీ
జగములబోవలీలగుణసంగతిసాంగతలక్ష్మిగూడున
య్యగుణబుధజింతుమాధవుని యంబుజనాభుని రక్షణక్షము॥

——(*)——

ప॥ అవధరింపుడు శౌనకాదిమునులొకనాడు వ్యాసపుత్రుండును
నిఖిలపురాణకథకుండునునగు సూతుండువేంచేయబూజించి సుముఖుండేసి
సేతుమాహాత్మ్యంబడిగిన సూతుండ్లినియె.

పూర్వకాలంబున శ్రీరామచంద్రులచే సేతువు బంధించ బడిన
దక్కడ స్నానంబుజేసి శ్రీరామనాథ స్వామిని దర్శించినవారికి జన్మరాహిత్యంబని చెప్పిన సూతా యీశధాత్రిమం బుపక్రమించి సక్రమంబుగా
జెప్పవలయునని ప్రార్థించిన.

ముసీంద్రులారా సేతుయాత్రా ప్రకారంబు లనేకవిధంబులు
తాముయాత్రసలిపి సేతుదర్శనంబుజేసి స్నానదాన తర్పణములు జరిగించె
నేని పాపంబులచేబాము జన్మరాహిత్యంబు గలుగును. యాత్రావరునకు
సహాయంబుజేసి తనశక్తికొలది ధనంబిచ్చి పంపించినవారికి పాపక్షయం

౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ఋషకు సం దేహంబులేదు. యాత్రబోవలెనని ప్రయత్నంబుజేసి మనో
వాక్కాయ కద్దంబుల సేతు స్నానాసక్తిగలిగెనేని వాడు పవిత్రుండగు
సేతువులో శ్రాద్ధంబుజేసి పిండప్రదానంబుజేసిన నతనిపితృదేవతలుబ్రహ్మ
లోకంబుజేరుటకు నిస్సందేహంబు సేతుస్నానం బొనరించినవాడు వై
తరణి, శ్వభక్ష, కాలసూత్ర, తప్తశూల, పురీష, హ్రద, శిలావృష్టి, మూ
త్రపాన, రేతశిపాన, తప్తపాషాణభోజనాది, మహా సరకంబులలో బాధ
నొందడు.

మరియుసేతుదర్శనంబు జేసినవారలు మార్గచ్ఛేది, గృహదాహి,
స్వార్థపృథక్పాకి, బ్రాహ్మణదూషక, వేదవిక్రేతా, భోజనప్రతిబంధి,
జలపానప్రతిబంధి, స్వర్ణస్త్రేయీ, సురాపాయీ, బ్రహ్మద్రోహీ, మిత్ర
ద్రోహీత్యాది మహాపాతకులైన పాపనులగుదురు, మునులారా యీసేతు
మాహాత్మ్యంబు స్కంద పురాణంబులో విస్తారంబుగా జెప్పబడి
యున్నది మీరు సకలయాత్రాచరిత్రలు విన నిశ్చయించినవారు గనుక
సకలకథా విస్తారంబులు నూత్నంబులుగా ముఖ్యంబుగ వినుపింతును
తథాచ స్కందపురాణే॥

శ్లో॥ సేతుస్నానేన ధర్మస్సన్య తేసేతుస్నానాదఘక్షయః।
సేతుస్నానంద్విజ్రేష్ఠా స్సర్వకామ ఫలప్రదం।
సేతుస్నానేనసర్వేషాం నశ్యంతేపాపనాశయః।
వధన్తేధర్మరాశిశ్చ శుక్ల వక్షేయథాశశీతి॥

నూత్నంబుగా సూచించితిసేతుస్నాన మాహాత్మ్యం బద్భుతంబు
బుద్ధిమంతులు సేతు స్నానంబుజేసి తరింతురని తలచెదననిన సూతా
సేతు బంధనం బెందుకయ్యె తత్ప్రకారంబు వినగోరెదమని యడిగిన
సూతుం డిట్లనియె.

వ చ న కా వ్య ము.

౫

—* సేతుబంధనచరిత్రము. *—

కృతయుగంబున దశరథమహారాజు బహుకాలము రాజ్యంబుజేసి పుత్రసంతానంబు లేమింజేసి పుత్రకామేష్టిచేసి యాగ పాయసంబును భార్యారత్రయంబగు కౌసల్యానుమిత్ర కైకల కొసంగిన రామ లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులను నలుగురు పుత్రులుదయించిరి. వారు బాల్యావస్థ యందు లీలావిలాసులుగానుండునప్పుడు విశ్వామిత్ర మహర్షి జేయు సత్రయాగంబును రాక్షసులుబాధించి జెరుచుచుండ యోగ దృష్టివలన నామహర్షి శ్రీమహావిష్ణు ముందుదశరథునకుశ్రీరాములను పేరనవతరించి రాక్షసులను నశింపజేయుచునని వరమొసగియుండె. ఇప్పుడాయన యవతరించి దశరథునింటనుండె. నేనిప్పుడదశరథునికోరి శ్రీరాములను తీసుకొని రావలయునని వచ్చి దశరథుని జూడ నమ్మితింది శ్రీరాములను విశ్వామిత్రునితో నంపిన వచ్చి విశ్వామిత్రుని యాగమును సాంగోపాంగముగువరకు రాక్షసబాధలేకుండ కాపాడిరి. అప్పుడువిశ్వామిత్రుడు సంతసించి శ్రీరాములకు అనేకములయిన దివ్యాస్త్ర ప్రయోగంబులుపదేశించె.

అంతజనకమహారాజు తనపుత్రయగు శీతాదేవికిజైవాహికప్రయత్నంబాచరించి స్వయంవరంబు చాటించిన నా స్వయంవరంబునకు శ్రీరాములు పోయి జనకమహారాజునకు శివుడొనంగిన విల్లును వచ్చిన రాజులు నెక్కువెట్టకనేయుండ రాఘవుండవలీలగా నావిల్లునెక్కువెట్టి మత్స్య యంత్రంబును దెగవేసి శీతను బెండ్లియాడి అయోధ్యను సుఖస్థితి నుండునప్పుడు దశరథుండు తనకు వృద్ధాప్యంబు వచ్చిన దని కుమారునకు బట్టంబు గట్టునట్లుల మంత్రి సామంతులతో అలోచించి ముహూర్త నిశ్చయంబొనర్చి బట్టణాలంకారంబు జేయ నియమించె.

అట్టిప్రయత్నాదుల పదంపడి కైకదాసియగు మందర విని కైక దగ్గరకుపోయి యోయమ్మా, దశరథుండు నీపైవిశేషప్రీతి గలవాడనియు

౩ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

రెండువరంబులు నీకునొసంగెననియు జెప్పచుంటివే యిప్పుడు రాములకు వట్టాభిషేకం గొనరింప బ్రయత్నంబగుచున్నది, ఇక నీ కుమారుండును నీవును నాయన యాజ్ఞాబద్ధులయిన వారుగ నుండవలె యట్టి బ్రతుకు బ్రతుకే.

ఈసమయంబునదశరథుని నిర్బంధించి సీగొసంగిన రెండువరంబులకు నొకటికి రాముని నరణ్యంబునకు బంపుటయు రెండవదానికి నీకుమారుం డగు భరతునికి పట్టాభిషేకము నేయుటయు నేర్పాటు జేసుకొనుమని ప్రోత్సాహపరువ నామె భర్తను నాప్రకారము కోరగా దశరథుండు విఫలమనారథుండై జీవస్మృతుండువోలె యుండె.

అంత పట్టాభిషేకంబున కాయ త్తంబగుడు. దశరథుండు రామిం జూచి ఋష్యాదులు రాఘవుం బోయి నీజకునిం దోడ్కొనిరమ్మని యంప రాముండు తండ్రిసమీపంబునకు వచ్చి నడచిన సంగతి విని పితృవాక్య పరిపాలనకై తానరణ్యాగమనోద్యోగుండైన శీతాలక్ష్మణులు వెంటనంటిరి. అంత గొంతకాలంబునకు దశరథుండు పరలోక గతుండైన భరతుండు రాము పాదుకలు నందిగ్రామంబున బూజించుచు రాజ్యం బేలుచుండె.

అట్లు శ్రీరాముండు సోదర భార్య సమేతుండై పంచవటీ తీరంబున పర్ణశాలయందు వశించునపుడు రావణుండా నీతను దోడుకొని పోయెను. అనంతరముభార్యాస్వేషణకు బయలు వెడలి బంపాతీరంబు జేర వచ్చుటకు సుగ్రీవుని బంటగు నాంజనేయుండువచ్చిన రాముండు సంతోషిత స్వాంతుండై నీవెవ్వండ వేమిటకొచ్చితివనియడిగిన యాంజనేయుండుసుగ్రీవుని వృత్తాంతంబంతయుంజెప్పి యేనతనిభృత్యుండ భవత్సఖ్యంబుగోరి నన్నం పిన వచ్చినాడ ననియె.

రాఘవుండు లక్ష్మణసహితుండై యావానర శ్రేష్టుని వెంటంబో యిద్రమాణికంబుగావాలివధ ప్రతిజ్ఞుండయ్యె. సుగ్రీవుండు నీతాస్వేషణ

పరుండయ్యె. అంత సుగ్రీవుండు వాలితో బోరాడునమయంబున భేదా భేదంబులం దెలియజాలక రాముండూరకుండిన సుగ్రీవుండుపలాయనండుై రాములనిందించిన మరుసటిదినంబున పూవులమాల ధరించుకొని యుద్ధం బుజేయ నియమించి రాక్షసులు యేకశరంబున వాలిగూల్చి సుగ్రీవునకు బట్టంబుగట్టె, తదుపరి శీతాన్వేషణంబునకై వానర శ్రేష్టుల నలుమూల లకు బంప నందు నాంజనేయుం డంగదాది సమేతుండుై లంకాపురాశోక వనంబున వై జేహింగాంచి లంకయంతయుదహించి శ్రీరాములనవాలుగా నిచ్చిన యంగుళీయకము భూమిజ కిచ్చి యామె చూడఁమని దెచ్చి శ్రీరాముల కొనంగె. నంత లక్ష్మణ సుగ్రీవాంగద హనుమదాది వానర సమేతుండుై మహేంద్రపర్వత సమీపిత చక్రతీర్థోపాంతంబున నిడళించు నపుడు రావణానుజుండగు విభీషణుండు మంత్రించి తుష్టయంబుగా రాముల శరణొందిన సుగ్రీవాదులు శంకించుచుండినను యభయంబొసంగి రాక్షస రాజ్యంబున కభిషి క్తుంజేసి యిట్లునియె.

ఓవానరశ్రేష్టులారా నీసముద్రము మహా భయంకరంబు నొందించుచున్నది. మనలకుత్రోవనీయనట్లున్నది యని సంశయించుచుండ విభీషణుం డే తెంచి.

ఓరఘువీరా! ఈరత్నాకరుండు యుష్మద్వంశ సముద్భవ సగరత నయ సమూహాన్వితం డగుటంజేసి సాగరుండును బ్రసిద్ధియొందె. కాన శరణంబువేడ నస్మత్కార్యానుకూలుండగు ననిన సంగీకరించి ఓకపివరులారా నతిభీషణంబగు నీసముద్రంబు ప్లవాదులు దరింప నశక్యంబు విభీషణోక్త ప్రకారంబున మార్గసిద్ధింగోరి వరుణాలయంబు నుపాశించెద. ఏ నుపాశించినం దుర్మనుండగునేని దహించెదనని సామిత్రినహితుండుై యాచమనంబు చేసి దర్భశయనంబున స్వహస్తంబు దలగడగ నిడికొని దర్భశయనంబున శయనించె.

ఇన్విధంబున త్రిరాత్రంబులు సకలధర్మవేదియు నియమ సమన్వితండునగు రామచంద్రుండు యథాహాకంబుగా ననేకవిధంబుల వేడ్చిన

౧ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

దుర్మతుండగు సాగరుండు దర్శనం జూసంగకపోయె. నంత నృపొత్తముండు లక్ష్మణుండుగాంచి, సామిత్రి ఈనముద్రుండు తుమా యుక్తుండగు నన్నసమర్థుండుగాదలంచె నాశీవిషోపమంబులగు బాణంబులనొసంగుము నితని నమోఘాస్త్రంబులచే శోషింపజేసి నిర్జలుండగునట్లు గావించెద. వానర సమూహంబులు పాదంబులచే గృతగమను లగుమరని ధనుర్ధారియై క్రోధపర్యా కులేక్షిణుండగుచుఁ ద్రిపురాంతకుం బోతె ధనురాకర్షణము గావించి నమస్తజగుంబులు కంపంబునొంద నుగ్రంబులగు బాణంబులం బ్రయోగించె. నంత రామప్రేరితంబులయిన బాణంబులు తోయంబులం బ్రవేశింప సాగరుండు పాతాళోద్ధతుండును నతిభీతుండును కంపమాన దేహుండు ననన్యశరణుండును కృతాంజలియగుచు కైవల్య పదకారణుండగు రాఘవు శరణంబునొంది యిట్లని న్నుతించె.

ఓరఘనాయకా నీవుతాటకాంతకుండవు కౌశికయాగరక్షకుండవు మహాదేవశరాసనవిదారివి భక్తాభీష్టఫలప్రదాయకుండవు దేవకార్యాధివి. రఘువంశసముద్భవుండవు, మహానుభావుండవు, నిన్ను గొనియాడ నాతరంబుగనే నీకనేక వందనంబులొనరించెద శరణాధియగు నన్ను గావుడు, కోపంబుపనంహరింపుము, తుమించుము భూమ్యాదులు పరమేష్ఠికల్పితంబులగు న్వగుణంబుల నెట్లువిడువ దట్లయేను నగాధంబుగు మత్స్వభావంబుమాననేర మన్నింపుము. యుష్మత్సేనావతరణంబునకుం దగిన సాహాయ్యంబు చేసెదనని విన్నవించిన సంతసించి రామచంద్రుండు ఓ రత్నాకరా మత్తైస్య సమూహంబులకుంబోవలయుంగాన శోషణంబు నొందుమనిన సముద్రుం డిట్లనియె. ఓనృపొత్తమా నీవు సైన్య సమేతంబుగా లంకకుంబోవ నుపాయంబువచించెద నాకణింపుము. యుష్మదాజ్ఞా గౌరవంబున శోషణంబునొంది నన్నుంగాంచి జనంబులు ధనుర్బలంబునకు భీతి నొందిన వాడవై తివని వచింపుమరుగాన మరియొక్క యుపాయంబుజెప్పెద నాకర్ణింపుడు.

వ చ న కా వ్య ము.

క

విశ్వకర్మపుత్రుండగు నలుండు కాష్టంబైన తృణంబైన శిలయైన నాయంసుంచిన నవియన్నియును ధరించెద. అదిసేతువనంబు నాసేతువుచే రావణ పాలితంబగు లంకా పురంబునకుం బొమ్మని వచించి సముద్రం డంతహి=తుండయ్యె నదివిని రామచంద్రుండు నలునిచే సేతుబంధనంబు గావించి వానరసమూహంబు దాటె నదియెవర్భశయనం బనంబును. తను క్తం సేతుమహాత్మ్యే॥ శ్లో॥ నలశ్చక్రేమహాసేతుం మధ్యే సదనదీపితేః దశయోజనవిస్తీర్ణం శతయోజస మాయతం ॥ సర్వపాతక కిలోమర్త్యా! ముచ్యంతే సర్వకల్బిమైః! వ్రతదాన తపోహూమైర్నతథాతుష్యతే శివః॥ సేతుమజ్జన మాత్యేణయథాప్రీణాతిశంకరః॥ఇతి॥ వింటిరామునులారాసేతు మహత్మ్యం బనఘ్నంబు సేతుస్నానంబున మహా పాపంబులు నశించు ను హరిహర సంతోషకారణంబాసేతువు నావరించుకొని యనేకకోట్ల తీర్థంబులుగలవుగాని యందులో మహాముఖ్యతీర్థంబులుజెప్పెద,

సేతువులో నుండు ముఖ్యతీర్థంబులు

వినుండుధగ్గుపుష్కరణీయచుచక్రతీర్థంబు, భేతాశవరదంబు, పాపవినా శిసీ, సీతాసరస్సు, మంగళతీర్థంబు, అమృతవాషియు, బ్రహ్మకుండంబు, హనూ మత్కూడంబు అగస్త్యతీర్థంబు, రామతీర్థంబు, లక్ష్మణతీర్థంబు, జటాతీర్థంబు, లక్ష్మీతీర్థంబు, అగ్నితీర్థంబు, చక్రతీర్థంబు, శివతీర్థంబు, శంఖతీర్థంబు, యామునతీర్థంబు, గంగాతీర్థంబు, గయాతీర్థంబును, కోటితీర్థంబును, సాధ్య నామామృతంబును, మానసతీర్థంబును, ధనుష్కోటియునననివి నిరువది నాలుగుతీర్థంబులుమహాత్మాత్మమంబులు ముసీంచులారా యీ అధ్యాయం బు పఠించిన వారికి జన్మరాహిత్యంబని చెప్పియుండగా నీ తీర్థంబులలో యధాశాస్త్రంబుగా నవగాహనాది క్రియలుజరిగించు వారికి నుత్తమలోకంబులు దొరుకుటకీమి మాశ్చర్యంబని చెప్పినవిని నూతా యిరువదినాల్గుతీర్థంబులలో నుత్తమతీర్థంబు లెవ్వయో వినుపించమనీ యడిగినమును లారాసమ స్తతీర్థంబులు త్రమంబులే నందులో ప్రధానతీర్థం బనేకుల పని

౧౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర నూహత్మ్యము,

త్రంబు జేసెననియు హరి హనులందరును పాత్రలై నది గొప్ప విరివిగలది సేతువుకన్న మొదటిది ధర్మపుష్కరణీయము చక్రతీర్థంబు దానిప్రభావంబును వినిపించెద ముందువినుండు॥

ధర్మపుష్కరణీయనుచక్రతీర్థ మాహాత్మ్యము,

అనిసూతుండు జెప్పిన మహాసంతోషభరితులై మునీంద్రులు సూతా అట్టిమహాతీర్థంబునకు నామద్యముంబు గల్లులకు కారణంబేమియుని యడిగిన సూతుండు మునీంద్రులారా సేతువుకు మూలకారణంబు దర్శనయనంబు నాథలంబునమహాపాతకనాశనంబగు చక్రతీర్థంబుగలదు.

పూర్వకాలంబున విష్ణు పరాయణుండును వేదవేదాంత విదుండును మహాబ్రహ్మచర్యవ్రతనిష్ఠగరిష్ఠుండును మహాతపస్వియగు గాలవుండ నుమహాముని దక్షిణసముద్రతీరంబున హాలాస్యంబును మీవాక్షీసోమసుందర క్షేత్రంబగు మధురాపురికి సమీపంబున పుల్లగామింబునకు కొంచ పుడూరంబునో క్షీరసరోవరంబునకు దాపున ధర్మపుష్కరణీ తీరంబున మహాన్నతంబగుదీక్షితోజ్జ్వల వణాశనుండైకొన్నిదినంబులుజలాహారుండై తమపరి వాయుభక్షణంబుజేయుచు తదనంతరంబునిరాహారుండై ప్రణవమంత్రంబు జపించుచు పదివేల సంవత్సరంబులు ఘోరంబగు తపంబొనరించితమపరి అష్టాక్షరీ మంత్రంబు నారాయణ సుద్దేశించి చేసిన భగవతుండగు నారాయణమూర్తిప్రత్యక్షంబై సంతృప్తి నొందివరంబిచ్చెద గోమనిపరమేశ్వరుం డానతిచ్చిన గాలవుండు సంతోషించి

వేదాంతవేద్యా నాథా వైకంఠ వాసా వాసు దేవా తివిక్రమా దీనాతిహరణా నారాయణా నీపాదంబులకనేక నమస్కారంబు లొనరింతునని స్తోత్రంబులు చేసిన జనాదనంబు సంతోషించి చతుర్భుజంబులగాలపుని గొంగలించి వరంబులు గోరుమని యాజ్ఞయొసంగినగాల వముని మహాప్రీతుండై నారాయణ పీఠాంబరధర జగన్నాథ గోవింద మిమ్ములబ్రహ్మరులుగానజాలరు వేదంబులు గనుగొనజాల వట్టి పరమా

త్తుని పాదపద్మంబుల దగ్గనంబునాకు లభించె యోగిండుగిల కందరాని
సుందరానంద కందళితుండైనైతి నాకుమరితంబు లెంచుకు దేవరవారి చర
ణారవిందంబులపై వదలనిభక్తికృపనేయునుని గోరిన పరమేశ్వరుండు సంగ
తసించి॥

శ్రీ భగవాన్॥ శ్లో॥ మయిభక్తిద్రవడాతేస్తు నిష్కామి న్నాలవాధు
నావితత్పాపబద్ధదేహంతే మత్సవ్యరు ప మవాప్సుని ॥ ౪॥ అయచునివ్వి
ధంబున భగవంతుల డాజ్ఞయిచ్చి గాలవా యా యాశ్రమంబుననే నివు
నివాస బుజేయుముయిది ధర్మపుష్కరిణి మహావ్రణ్యతీర్థంబుపూర్వకాలం
బువధర్మండ్రిచ్చట మహాదేవు మద్దేశించి బహుకాలంబు తపస్సుచేసిన్నా
నాధాంబిచ్చట నెకతీర్థ నిర్మాణంబు చేసినందున ధర్మ మహామునిదే ని
ర్మించబడుటవలన ధర్మపుష్కరిణి యనునామంబుసాధకంబయ్యె॥

తదనంతరంబున మహాదేవుండు ప్రత్యక్షంబైన॥ తరుక్తంబ్బాండె॥
శ్లో॥ పాపికురా సీత్యయాదీ ప్త్యానిశోర్ధ విభాసయాన్ । తదాశ్రమయను
పాప్తంమహాదేవంఘృణానిధిం పరమసంతుష్టస్తుష్టాన పరమేశ్వరంధర్మ
ప్రణమామిజగత్కర్తాన్,

మితీనాంప్రణవాశ్మకం సమస్తదేవతారూప మాదిమధ్యాతవజితం
ఊర్ధ్వరేణం విరూపాక్షం విశ్వరూపం సమామృతం సమస్త జగదాధార
మనంతమజమవ్యయం యమామనంతయోగింద్రా సంపంచేపుష్టి వర్ధనం
సమోలోకాధినాథాయవంచతేపరివంచతేసమోస్తునిలకంఠాయపశూనాం
పతియేనమఃసమోరుద్రాయదేవామృజగద్రుద్రాయప్రచేతనే॥

౪॥ ఇవిధంబున ధగ్గుండుస్తోత్రంబుచేసిన మహేశ్వరుం డతిప్రీ
తుండై వరంబు నేడుమనిన ధర్మండు సంతసించి మహాదేవా దేవరకుసేను
వాహనంబుగాగలకోరిక గణినిది గావున నేనుప్రమథ స్వరూపుండనై
నిను వహించెడితక్తిగలిగి విలసిల్లవరంబుకృపనేయునుని గోరిన మహేశ్వ

౧౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

రుండాస్తోత్రంబుచేప్రీతుండై యీర్థంబు నీచే కృతంబగుట దీనికి ధర్మపుష్కరణి యనునామంబు జగద్విశ్రాంతియుగు సీతీర్థంబులో నెవరైన స్నానంబు దానంబు సంధ్యయు జపంబు మొదలగు సత్కర్మములు జరిపిన వారికి పుణ్యం బనంతంబగు ననుచు వరంబొసంగి వృషభ స్వరూపంబు నొంది ధర్మనిపై నెక్కి కైలాసంబునకేగె,

గావున గాలవా మాయజ్ఞచే శరీరాంత పర్యంతం బీధర్మపుష్కరణీ తీరంబులో తపంబుగావించు చుండుము మునిశామూలగా తమ పరిమాణ నైక్యంబు గాగలవు నీకిక్కడ నేవిధంబులైన యాయాసంబులు సంభవించినగాని మాచక్రంబువచ్చి దుష్టనిగహంబు గావించినిన్ను రక్షించగలదని శ్రీవిష్ణు దేవుడాజ్ఞ యొసంగి యంతహితం డయ్యె.

వింటిరా మునులారా యివ్విధంబునవిష్ణుదేవుండానతిచ్చిన ధర్మపుష్కరణీకథవిని భగవంతునియాజ్ఞాప్రకారంబచ్చలనే తపంబొనరించుచు నిశ్చల భక్తుండై యుండ నెకకాలాబున మాఖశుద్ధయేకాదశీ దినంబున సుపవాసంబుచేసి రాత్రికాలంబున జాగరణంబుజేసి మరునాడు ద్వాదశీదినంబు నగుణోదయంబున స్నాన సూర్యా ద్యనుష్ఠానంబులు జేసి తులసీపుష్పదులచే కృష్ణనింబూజించినిశ్చలధ్యానంబుతోవిష్ణుస్తోత్రంబు చేసెను.

తమ క్తంస్కాండే|| గాలః|| శ్లో|| సహస్ర శిరసంవిష్ణుం మత్స్యరూపధరం హరిం । నమస్యామి హృషీకేశం కూర్మనారాహరూపిణం । నారసింహ్వం వామనాఖ్యం జామదగ్న్యంచ రాఘవం| బలభద్రంచ శ్రీకృష్ణం కల్కిం విష్ణుం నమామ్యహం| వాసుదేవ మనాథారం ప్రణవార్తివిశాళకం । ఆధారం నర్విభూతానాం ప్రణమామి జనార్దనమతి|| ఇవ్విధంబున ననేకవిధంబుల శ్రీవిష్ణుస్తోత్రంబు నేయుచు ధర్మపుష్కరణీ తీరంబులోనున్న సమయంబున ఘోషాఘోరాకారుండుకూరుండు రాక్షసుండొకండుక్షుధార్తిపీడితుండై

యనేక విధంబుల విష్ణునామ స్మరణంబు జేయుచు మొర్రలు బెట్టినకరివేల్పు
కామొగ్గి జెవిసోకినంతమాగ్రింబులో విర్రవీగి చర్రన చక్రంబు బంపినది
వచ్చుటజూచి రాక్షసుండు భీతుడై పలాయనంబు నొందిన చక్రంబు వెంబ
డిందితత్తుణంబు వానిశిరంబు ఖండించిన రాక్షసుండు మృతుండైన గాల
పుండు సంతోషించి విస్తారంబుగా సుదర్శన స్తోత్రంబు జెసే,

గాలవః॥ శ్లో॥ విష్ణుచక్రవమస్తేస్తు భక్తరక్షణదీప్తిత । నారాయ
ణకరాంభోజ భూషణాయనమోస్తుతే । రక్షచూంభయ సంవిగ్నం సర్వ
స్మాపికల్పిషాత్ ॥ వ ॥ ఇష్టధంబున గాలపుండును సుదర్శన స్తోత్రంబు
గావించిన సంతోషించి గాలవామెవకు యాధర్మపుష్కరణి దేవిపట్టణ
పర్యతంబు మునుపుధగ్గునిచే నిర్మింపబడియుండే నే నతపర్యంతం బీతీ
ర్థంబును రక్షించుచుండును నతవరకీర్తిర్థంబునకు చక్రతీర్థంబనిపేరు

ప్రధితంబగునీతీర్థరాజంబులో స్నాన దానతర్పణాలు జరిగించిన
వారు వారివంశమందు జన్మించినవారు పుత్రపౌత్రాదిగణంబుతో విధూ
తపాబులై శ్రీధరు పరమపదంబు జేరుచురనిజెప్పి గాలపుండును మరియు
మునిగణంబులుముదమంది జూచుచుండ విష్ణుచక్రంబు ధర్మపుష్కరణలో
ప్రవేశించియుండె గాపున దానికి చక్రతీర్థంబని పేరుగల్గి ప్రకాశించెను.
శ్లో॥ చక్రతీర్థసమతీర్థనభూతంనభవేష్యతి॥ వింటిరిగదా యిన్ని విధంబుల
మహాత్కృష్టంబైనదిగనుక నే చక్రతీర్థంబునకు సాటిలేదని కీర్తివిస్త
రిందినదని సూతుండుజెప్పి॥

సూతాగాలవసుషిని మ్రొగవచ్చిన రక్కసుండెవ్వండు సుదర్శనం
బుచే వాడుము క్తుండగుటకు కారణంబేమియని యడిగిన మునీంద్రులారా
పూర్వకాలంబున హోలాస్యంబున సోమసుందరస్వామి మందిరంబులో వసి
ష్టాత్రి ప్రముఖులగు మహాగురులు యీరువదినాలుగు వేలమంది శివపూజా
తత్పరులు భూతిగుద్రాక్షధారులు పంచాక్షరీమంత్ర భవ ప్రవీణు లుండి

౧౪ శ్రీసేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

యొకనాడు మధ్యాహ్న కాలంబందు వశిష్టాదులు స్నానార్థంబరిగిన విశ్వా
వసుకుమారుండు మదఁముండను గంధర్వుండు లలనాశతఁబులతో వివ
స్త్రతై జలక్రీడచేయుచు మహా వైభవంబుతో నుండి నోలలాడు చుండి
గర్వించి ముచులజూచి స్త్రీలువస్త్రంబులుధరించిరి వాసులత్వంబు లేక
నగ్నుండైక్రీపించుచున్న వశిష్ఠుండుజూచి మహా క్రోధాకుల చిత్తుండై
నీవు గర్వాంధుండవై సంచరించుటచే రాక్షసుడవుగమృనిశపించెను.

అంతనాడు దుఃఖాక్రాంతుడై స్త్రీలతోగూడ మహామునిపాదం
బులపైబడ్డ వశిష్ఠుండు భామలారా మీముందుదోషంబులేదుగానలీరు
న్వర్థంబుకేగవలయు వీడు గర్వగ్రస్తుండు గావునవీని శపించితి నని పలికిన
మహాత్మా మహా శాంతస్వభావులు నూవంటి మూఢుల రక్షించకున్న
దిక్కెవ్వరనిశోకించిన కృపాన్వితుండై భామలారా మాశాపంబప్రతిహతం
బుగావున న్వర్థంబుగాదుమీరున్వర్థంబునకుబోవలయువీడుపదియారుసంవ
త్సరంబులు రాక్షసుండైక్రూరుండై సంచరించుచు చక్రతీర్థసన్నిధానం
బున గాలవమునిని భక్షింపబోయి గాలవస్తోత్రప్రీతుండగు రమానాథుచే
ప్రేరేపించిన చక్రంబుచే భిన్నశిరస్కుండై నిజస్వరూపంబు ధరించి దివం
బుకేతెంచి మిమ్ము బొంది సుఖించుపొండని వచించిన నిరాశులైపతినిం
గొంగలించుకొని రోదనంబులుజేయుచు న్వర్థంబునకుపోయిరి.

అంతట నాగంధర్వుండు వికృతాకారుండు మహాదంష్ట్రుండు కరా
శవదనుండు మహానిర్దయుండైనంచరించుచు చక్రతీర్థసమీపంబున తపః
బొనరించు గాలపుని భక్షింపబోయి చక్రంబుచే ఖండితమై న్నకుండై దివ్య
దేహధారియైవిమానారూఢుండై నంజలిబద్ధుండై చక్రంబును స్తోత్రంబు
సేయుచు నాకాశమాగ్గంబున నుదఁగుండు స్వర్గంబునకేగెనని చెప్పిన
యాశ్చర్యంబునెండి చక్రతీర్థప్రభావంబు చెప్పశక్యంబుగాదుమహా
త్ముండు నూతా దేవివట్టణపర్యంతంబు విస్తీర్ణంబైన చక్రతీర్థకంబే

విధంబున విభక్తంబయ్యె జెప్పమని యడిగిన ముసీంగులారా పూర్వకా
లంబున పర్వతంబులు రెక్కలుగలవై యెగిరిప్రజాక్షోభంబు గావించిన
దేదేంద్రుండలిగి పక్షక్షేదనంబులు సేయుటచే నదిరి పర్వతంబులు సము
ద్రప్రవేశంబులగుటచే చక్రతీర్థంబు నిండి విభక్తంబయ్యె.

ఇదిగాక సీచక్రతీర్థంబులో విధూముండనువసువు బ్రహ్మచే శపుం
డై మనుష్యయోనియందుజనించి భార్యయాతాను ప్ననంబుచేసి పవిత్ర
తైరని చెప్పినను సూతా యీవృత్తాంతంబు మాకు వినుపించుమనియడి
గిన మునులారా పూర్వకాలంబున నెకనాడు బ్రహ్మదేవుండు సత్యబోకం
బులో సావిత్రీసంస్వృతీ సహితుండయిన సనకసనందన సనత్కుమార నార
దాది మునిజనంబులు సేవింప సిద్ధవిద్యాధర గంధర్వాదిగణంబులు నవ్వువసు
వులుకొనిన నూర్వశీప్రముఖసర్వవేశ్యలునాట్యమాడ నిండు కొలువులో
నుండ సలంబుసాయను నప్పరస్త్రీ బహువిలాసంబుతో నాట్యంబు సేయు
చుండ వాయువశంబున వస్త్రంబుదొలిగిన మాకుమూలంబుబయలై గాన
వచ్చిన సర్వజనులు ముకుళిత నేతృలై యుండిరి.

అప్పుడాయువతంజూచి విధూముండనువసువు హాహా పులకాం
కితశరీరుండయి కామాతురుండై జూచినబ్రహ్మగనుగొని సీవులోలుండవు
గాన మనుష్యయోనియందుజనియించుము ఈయలంబుసా మనుష్యస్త్రీయై
నీకుభార్యయగును, మీరిద్దరు బహుకాలంబు సుఖించి ప్రభుత్వంబు
జేసి లోకవిశ్రుతుండగు కొడుకును గని పుత్రునికి రాజ్యాభిషేకంబు చేసి
మీరిరువురు చక్రతీర్థంబులో స్నానంబాచరించి ముక్తులగుదురని బ్రహ్మ
శాసాంతంబును కృపచేసి.

ఆవిధంబున వారుమనుష్యులై కౌశాంబీనగరంబులో ప్రభుత్వంబు
జేసి చక్రతీర్థస్నానంబున పవిత్రులైరని చెప్పిన సంతోషించి సూతా చక్ర
తీర్థంబు దేవీపట్టణ పర్యంతంబుగలదని జెప్పితి నాపట్టణంబునకా నామం

౧౩ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

బెట్లు సంప్రాప్తం బయ్యె నా కథా విస్తారంబు వినుపింపుమని యడిగిన మునులారా శ్రీరామచంద్రుండు సేతుప్రారంభ కాలంబున నవగ్రహస్వరూపంబులగు నవపాపాణంబుల నెచ్చట ప్రతిష్ఠజేసెనొ నక్కడనే చక్రతీర్థంబునకు చివర॥

అక్కడా తీర్థంబులో స్నానంబుజేసి నవపాపాణ దర్శనంబుల జేసినవారికి నకలకార్య దిగ్విజయంబును పుణ్యలోకంబులు గలుగుటకు నందేహంబులేదు.

ఆ పట్టణంబునకు దేవీపట్టణంబని నామం బెందుకు వచ్చిన దనిన.

పూర్వకాలంబునదితిపుత్రుల దేవతలయాగోచనచే విష్ణుదేవుండు జంపిన దితి దుఃఖించి తనబిడ్డతో జెన్నకొని బిడ్డా దేవతల దుర్మార్గంబుచే విష్ణు వివీధంబున జరిగించెను. ప్రభుత్వంబు దేవతల పాలాయను నీవు తపంబుగావించి ప్రబలుండగు కొమారునింబడసి వానిచే దేవ ధ్వంసంబు గావింపుమని యనేకవిధంబులవేడిన దితిపుత్రిక మహిష రూపంబు దాల్చి ఘోరారంబగు తపంబుగావించిన సుపార్శ్వండసుముని సంఘోషించి నీకోరిక ప్రకారంబున నకలదేవతానాశకుండును మహాబలవంతుండగు పుత్రుండు జన్మించును.

వానికి ముఖంబు మహిషముఖంబును శరీరంబంతయు మనుష్యాకారంబునైయుండును వానికిమహిషాసురనామంబు సాధకంబు పొమ్మని చెప్పిన తదుపరిషరప్రసాదంబున మహిషాసురుండుపుట్టిన విప్రసిద్ధ కుమారుండగు విద్యన్మాలి మొదలగు రాక్షసులీకధవిని మహిషాసుర నీవు వరప్రసాద పరాక్రమ ప్రవీణుండవుగాన దేవతలు సుఖంబుగా స్వర్గరాజ్యంబనుభవించుచున్నారదిమనమాక్రమించకమండిన నీబల తేజస్సత్వంబులకు వినియోగంబేమని కోపం బెక్కించీరి.

అంతటవాడురాక్షససమూహంబుతోగలిసి స్వగంబువైదండైతి నదేవదైత్యులకునూ సవత్సరంబులు ఘోరయుద్ధంబైన దేవతతోడిస్వర్గం బువిడిచి దీనులై బ్రహ్మకడకుజని తమకష్టంబు జెప్పుకున్న బ్రహ్మకుసాధ నాబుతోచక నుమారమాపతులున్న యడవికేగి దేవతల బాధలు బోధ జేసినవారిహ సులిద్దరు మహాక్రోధతామ్రాక్షులై యాకాశకనుపై జూచిన నత్యంత క్రోధగుర్భంబుగు విష్ణుముఖంబుచే నొకతేజస్సు వెడలె

వెంటనేశివముఖంబుచే నొకతేజస్సు వెడలె నంతట బ్రహ్మమొన లగు దేవేంద్రాది దేవతలెందరో నందరి ముఖంబులనుండి యొక్కొక తేజస్సు బయలుదేరి యాతేజ సమూహంబు మేరుపర్వతముభంగి యాకా శంబుముట్టి యుండ నందులోనుంచి వేరు స్త్రీస్వరూపంబు నిర్గమించెను.

అదెట్లునిన శివతేజంబున ముఖంబురు విష్ణుతేజంబున భుజంబులు బ్రహ్మతేజంబున చరణములు ముంద్రతేజమున నూరుమధ్యమువై వస్వతమున కేశంబులు చంద్రతేజంబున కుచంబు వసుధతేజంబున జంఘారులు వృక్షీ తేజంబున నితంబులు నర్క తేజంబునపాదాంగులు వసుతేజంబుల కణాం గుళులు కుబేరుని తేజంబున నాశిక సవ ప్రజాపతుల తేజంబులదంతపంక్తు లగ్ని తేజంబున నేత్రద్వంద్వంబును వాయుతేజంబున స్కంధ భూశ్రవణ యుగళంబులయ్యె. ఇతర దేవతల తేజస్సులచే సమస్తావయవ పరిపూర్ణ యై మహాభ్యాజ్యల్యమాన తేజోవిరాజితయై యొకదేవి వెడలిన మహిషా సుర మరణకారణంబై యీదుగాఁదేవి యుద్భవించినదని దేవత లఖం డంబుకు సంతోషంబు నొందిరి.

తమవరి ఈదేవికినర్చన ధనవస్త్రభూషణాలు సమర్పించిన నమస్త భూషణాలంకారభూషితయై మనమారాకారంబుతో నతిభీషణంబగు నట్టహా సంబుగావించినకలలోకంబులు కంపంబునొండె పరిచారకలందరు నంజలి

౧౮ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

బద్ధులై యెదట నిల్చి రప్పడు రుద్రుడాది దేవతలందఱు స్వకీయ్యంబులకు నాయు
ధంబులలో శూలాది సాధనంబు లొక్కొక్కటి యొనంగిరి.

అంతట నాయుధంబులు ధరించి సింహవాహనా రూఢయై సుర
ముని విధ్యాధర గంధర్వాది దేవబృందంబు జయజయ పూర్వక స్తోత్రం
బులు జేయుచుండ నప్పుడు మహాప్రళయ ఘరావభీకర సింహ నాదంబు
జేసిన దైత్యులు విని మూఁఖిల్లికొంతదడవునకు భైర్యంబులు దెచ్చుకొని
యాయుధంబులు గైకొని మహిషాసురుని ముందునిడుకొని యుద్ధసన్నద్ధు
లై నిలిచి భైరవనాదంబు లొనరించుచుండెరి.

అనంతః మాదేవి త్రిలోకవ్యాప్త తేజోనిధియై నాదకంపిత స్వర్గ
మత్యక్ పాతాళయై మహా భీషణా కారయై నిల్చిన మహా సంకుల
సమరంబయ్యె నప్పుడు లక్షకోటి సహస్ర పరిమితులగు రాక్షస నాయకు
లొక్కపెట్టున దేవిపై నడరి జట్టిముట్టి బాణవణంబు గురిపించిన నద్దేవి
చలించక నాబాణంబుల తనబాణపంజ్జీచే ఖండంబులుజేసి దైత్యుల శరీ
రంబులు ఖండంబులు గావించె నా ప్రచండాదండంబులు చండిక బాణసా
తంబులకోర్చక రాక్షసులు పలాయనంబునెండిరి.

పిమ్మట ననుకులనిర్మాతలనంబుగావించి మహిషా సురుడు క్రోధ
సంరక్తలోచనుడై చాపంబుగైకొని దేవేంద్రునిమీద దశసహస్ర బాణం
బులునుయమునిపై పంచసహస్రంబులుబరపిన దేవకొటిలో నొక్కొక్క
నిపై పడేసివేల లెక్కచే నందరిపై బాణంబులు బరిగించిన దేవత లందఱు
భీతులై మహిషాసురు నెదురు నిలువజాలక పలాయనమై మహా దేవిని
శరణంబు జొచ్చి రప్పడు భద్రకాళి మహా సారవంతమగు శరాసనంబు
గైకొని యతని సమానమగు బాణంబులు బరిగించిన మహిషాసురుని
మంత్రులు, మహానాగఁడును, నుచక్షువు, మహాహనుఁడును, మహాచం
ద్రుఁడును, మహా భక్షుఁడును, మహోదరుఁడును, మదోత్కటఁడును,

పంచాస్మ్యండును, పాదచూషణుడును బహూ నేత్రుఁడును, ప్రబాహు
డును, యేకాక్షైక పాద బహుపాదులు మొదలగు వాఁయుద్ధ సన్నద్ధులై
జగదంబ కెఁగుటనిలిచిరి.

అంతట దేవివారిని కాలాగ్ని శుద్రనేత్ర సమ్రశంబులగు నేత్ర
ములతోచూచి వజ్రాసమానంబులు కాంచన పుంఖతములగు శరములు
నిగుడించియామమాత్రములోనందరినిరూపుమాపినచండకోప, బాష్పశ
మదోన్మత్త, ప్రభృతినేనానాయకులు వచ్చిననందరినితఁడంబులో యమా
లయంబునకలిపిన మహిషాసురుండు క్రోధ యమ్రుక్షుడై ప్రళయకాల
యముఁడునుఁబోలె సైన్యంబులదూలదోలి దేవీవాహనంబగుసింహంబును
హరింప నిశ్చయించి సన్నద్ధుడై పైకివచ్చె.

ఆమహాదేవికోపాద్దీప్తిత మానసయై ప్రచండమగు ఖడ్గంబు గైకొని
బరిచూర్ప సింహంబునడచించిన మహిషాసురుడును సింహ స్వరూపుండయి
నెదుర్కొనియె, నప్పుడుదేవివాని పాశబద్ధునిఁగావించిన ఖడ్గ హస్తండయి
యెదటనిలిచె నప్పుడు దేవి బాణవర్షంబు గురిపించి వాని చీకాకు పరి
చిన బెదరి గదస్వరూపుండయి పై కురికినదేవీవాహనముగుసింహంబు వాని
శరీరంబు ఖండంబులు జేసిన నప్పుడు మనుష్య రూపుండయిన దేవి ఖడ్గం
బుచే వానిబాహువు నరికిన వాడునిజస్వరూపంబుగైకొని శైల శృంగం
బులతో సరియగు తనశృంగంబులు విదళించుచు పైకివచ్చెను.

ఓరాక్షసాధమా నేను మధుసానము జేయుదనుక నీగర్వంబును
చూపుమండుమని యెదల్చుచు క్షీరపానంబొనరించి కృపాణంబుచేబూనిన
వాడు కార్యనశీకుండయి పలాయనండునైన జగదంబ సింహము నురి
శించి నిబిడతరంబగు ముష్టిప్రపరంబు గావించిన వాడు నిర్దళిత హృద
యుండయి మహాభయపరిభ్రాంతుండయి ధైర్యంబుజాలక దక్షిణ సము
ద్రతీరంబున మహేంద్రాధిపాంతంబునకు పారిపోయెను.

౨౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

దేవియు మహా కేశముతో సింహంబు నురికించిన నిలువ జాలక
దశయోజనాయామమగుధర్మపుష్కరిణిలో దేవీపట్టణసమీపంబున నంత
హింతుండయిన భద్రకాళీదేవియు కూడ నురికి చూచినమహిమాసురుడు
గానరాక యుండిన నాతోచించుచుండ నాకాశవాణి యో జగన్మాతా
భవన్మృప్తి స్రవారంబుచే వాడువెరచి ప్రణరక్షణ తప్పింపియి ధన్వ
పుష్కరణీ జలంబులో దాగియున్నవాడనె పల్కువిననచ్చెను

అందుకామె సంతసించి తన వాహనమగు సింహంబున కాజ్ఞాపిం
చిన నది క్షణంబులో పదియామడ నిడుపుగల జల బుసానంబు గావించె
సలిలంబు నిశ్చేష్టంబయిన రాక్షసుండు దీనుడయి వచ్చుచున్న మహిమా
సురుని దేవిశూలంబుచే బాడిచి భూమిపై దొర్లించి శిరంబు పానం
బుచేద్రొక్కి కృపాణంబుచే శిరంబు దెగవేసిన మృతుండయ్యె నప్పుడు
దేవవిద్యాధరకిన్నరకింపుసుపాది దేవసంఘంబులు మహానంద భరితులయి
మహాదేవిని స్తోత్రము లనేకవిధంబుల జేసిరి.

అప్పుడా దేవేంద్రాదిదేవతలు దేవియాజ్ఞాప్రకారంబున నమృతం
బుతో ధర్మపుష్కరణికింపరాసమీపంబున తననామంబుతో దేవీపట్టణ
మనియొక్కగొప్పపురమునిర్మాణంబుగావించె నందుచే నదిదేవీపట్టణమని
ప్రసిద్ధమయ్యె.

తదుపరి శ్రీరామచంద్రుండు సేతుబంధన తత్పరుండయి మంచి
ముహూర్తమున విఘ్నేశ్వరపూజ లొనరించి తిలకస్వామి పూజ లొన
రించి నమస్కరించి నవపాపాణంబులు స్వహస్తంబుచే స్థాపించె నక్కడ
స్నానంబుజేసినవారికి పాపక్షయ మగుటకు సందేహంబు లేకు నత్యమ్
సత్యమ్ పునస్సత్యమ్.

తరుక్తమ్ స్కన్దపురాణేసేతుమాహాత్మ్యే || దేవీపట్టణ మారభ్య
సుముహూర్తే దినద్విజాః | విఘ్నేశ్వర ప్రణమ్యామి తిలకస్వామి

నమతథా । మహాదేవ్యాభ్యమజ్ఞాతో రామచంద్రోతి ధార్మికః ఫాపయి
త్వాస్వహాస్తేన పాపాణానవకంయథా । సింహాసనం సమూరుహ్య రామో
నలంకృతంశుభమ్వానరైః కారయామాస సేతుమబ్దాజలాదిభిః । దశయో
జనవిస్తీర్ణామ్ । శతయోజనమాముతమ్ । సేతోశ్చపశ్చిమఃకోటి ర్దృశ
శిశ్ముప్రకీర్తితా । దుర్గాప్రసాదేన ప్రాకోటిదర్శశయ్యాప్రకీర్తితా ॥
గుర్దాప్రసాదేన రథయమ్ సేతుమాలకిమ్ । దేవిపురేతథాదర్శశ
య్యామూనుషిభూసురాః । చక్రతీర్థేశి నేన్నానమ్ పుణ్యమ్ పాపవిनाశకమ్ ।
స్మరణామభయతాపి చక్రతీర్థస్వవైద్విజా । భస్మీభవ నిపాపానీజ్జలతౌ
ర్జితాస్యపి । జన్మాపివిలయమ్యాతిముక్తిశ్చాపి కరేన్ధితా । చక్రతీర్థసమమ్
తీర్థమ్ భూతలేనభవిష్యతి । క్షేత్రేహిడంతః కుగ్యాచ్చక్రతీర్థేత ధైవచ ॥

ఇవిధంబున దేవిపట్టణమున దర్శశయనమున స్నానదాన పిండ
ప్రదానాది సత్కార్యంబులు జరిగిన్చి

శ్లో॥ రఘువీరపదన్యాసపవిత్ర కృతపాంసనే । దశకణ్డారఛేదహే
తవేసీతవేనమః । నేతవేరామచంద్రస్య మోక్షయాగైకహేతవే సీతాయా
మానసామ్భాజభానవే కామధేవవే ।

శ్లో॥ సాష్టాంగప్రణామత్యాదౌ మంత్రేణానేనవైద్విజాః । భేతా
శవరదుర్తిధంతుతోగఛేన్ద్రహాజలం ॥

మునీంద్రులారా యీశ్లోకంబులు జదివి సాష్టాంగ ప్రణామంబా
చరించితమపరి భేతాశ వరదతీర్థంబునకు బోవలయు నిక్కడికి చక్రతీర్థ
మాహాత్మ్యంబు సంపూర్ణము.

శ్లో॥ యోధ్యాయ మేనంపరతే ద్విజేంద్రాశ్రుణోతివాభక్తియు
తోమరుష్యః । స్వర్గాదయస్తస్యనదుర్లభాస్యరికైవల్యమవ్యన్యకరన్ధమేవ ।

ఇవిధంబున చక్రతీర్థంబుగోస్నానంబు జేసినవారికి కైవల్యంబు
లభించును.

౨౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

—*భేతాశవరద తీర్థమాహాత్మ్యము*—

మరియు చక్రతీర్థకథని నంతోపించి నూతా చక్ర తీర్థంబు నకు దక్షిణంబున భేతాశవరదంబును తీర్థంబు గలదని జెప్పితివాతీర్థం బెచ్చటనాతీర్థోద్భవ కారణంబెట్లు నావృత్తాంతంబు నవిస్తరంబుగా జెప్పమనియిగిన నంతోపించి ముసీందృలారా పూర్వకాలంబున పార్వ తీదేవికి సర మేశ్వరుండుజెప్పి నాకథ మీకువినుపింతు సావధానచిత్తులై వినుండు.

పూర్వకాలంబున గాలవుండను మహాషివరబ్రహ్మోపాసనజేసే మహాధన్యుండతని కన్యక కాంతిమతియను చిన్నది బహు యోగ్యురాలు పితృసేవసేయుచునాశ్రమంబులోనుండి దేవతార్చనకు పుష్పంబులు గోయు కొరకు వనంబులో దిరుగుచు వెదకుచుండ నింతట సుదర్శన సుకర్ణులను వారలిద్దగు గంధర్వ పుత్రు లాకాశమాగంబున విమానారూఢులై సం చరించుచు నాసమయంబున గాలవపుత్రుని మహా సౌందర్యశాలినిలావణ్య వతినిజూచి మోహించి మనస్సు నిలుపజాలక విమానంబునుంచిదిగి యో కన్యాకా నీవెవ్వరి కూతురవు నీ కేరెయ్యదీయరణ్యంబులో నెక్క తెవు సంచరించుటకేమి హేతువ జెప్పమని యడిగెను.

అయ్యాసేను గాలవమాహాముని తనయనుకాంతిమతియనినాపేరు, దేవతార్చనంబుకొరకై పుష్పంబులు గోయుచున్నానని జెప్పినవిని నేను గంధర్వపుత్రుండను సుదర్శనుండను నా పేరు నీయండునాకు మక్కువ గలిగినది నన్నువరించవలయునని యడిగిన నాచిన్నది మీరు దేవతలుమీ రెరుగని ధర్మంబులులేవు కన్యక లన్వతంత్రులు గాన తండ్రియెవ్వరికిచ్చి తె వారు నాకు పతియగు మాతండ్రిగారి నడుగవలయును పూజాకాలంబు మిగిలినది పోవలెనని చెప్పెను.

తథాహోక్తంస్మాండే । శ్లో । కన్యాశృప్తితృధీనాస్వర్న స్వతంత్రాః

కదాచన । యదిమామిచ్ఛసిభవాఽపితరంమమయాచయః॥ ఇతి॥ వ॥ ఇవి
ధంబున గంధర్వునకుం జెప్పి పుష్పాబులు వట్టుకొని పోవునెడల కేశంబులు
హస్తంబున నుడశిపట్టిన నాకన్య భయభ్రాంతిరాలై యాకాశంబు
ముట్టి యాక్రోశంబు జేసెను.

అధ్వనిని గాలవుండును తక్కిన ఋషు లతిత్వరితగతి నేతెంచి
సుదర్శనుంజూచి యోరిపాపాత్మా సీవు క్రూరుండవు గాన మానుష
యోనియందు జన్మించి కొన్ని దినంబులలోనే భేతాశశరీరంబునొందుమని
శాపంబిచ్చి కుమార్తెను దోడ్కొనిపోయెను.

తదుపరి సుదర్శనుండును సుకర్ణుండును దుఃఖించి యమునా తటం
బున గోవిందస్వామియను నొకబ్రాహ్మణుని తమకు తండ్రిగా నేర్పరచు
కొని నాతనిగర్భంబున జన్మించి సుకర్ణనుండు విజయదత్తుం డనియును
సుకర్ణుం డశోకదత్తుండనియు నామంబులచే వృద్ధిబొందుచు నుండిరి.

అంతటయమునాతటంబున ననావృష్టి దోషంబునదుఃఖితరంబైనను
కాశీపట్టణంబునకు భార్యపుత్రసహితుండై పోవుచు ప్రయాగ జేరి ముం
దర కపాల మ లాభరణాది శోభితుడగు నొక వ్రతనిజూచి నమస్కా
రంబుజేసిననందరి కత డాశీర్వాచనంబులుజేసి గోవిండ్ స్వామితో నీ జ్యేష్ఠ
పుత్రుండగు విజయదత్తునకు మీకు కించిత్కాలంబులో వియోగంబు
గలుగునని జెప్పిజనియె.

అంతట సాయాహ్నంబగుటయు నొక శూన్య దేవాలయంబులో
విడిదిజేసి శయనించియుండ నియమించుకొనియుండసంధ్యాదికృత్యంబులు
నిర్వర్తించుకొని శయనించియుండ విజయదత్తుండు తండ్రినింబిలిచి యో
నాయనా శీతజ్వరబధచే చలికినొరవజాలక నగ్ని హోతాత్రంబుదెచ్చిజ్వాల
గావింపుమనుచు దీనుండై దుఃఖించిన తండ్రిగ్రామంబంతయుదిరిగి పుత్రా
గ్రామంబెల్లదిమ్మరితి నర్థరాత్రి యొక్కడ నగ్ని హోతాత్రంబు దొరక

౨౪ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

లేదని చెప్పినవివర నాశ్రోశించి చూచి యోతండ్రియదిగోనగ్ని హేలాత్రం బాకాశంబు ముట్టి మండుచున్న దందులో నింతజ్వాల దెమ్మనినపుత్రా యది శివదహనజ్వాల చితాగ్ని యపవిత్రంబుగాన నంట గూడదనిజెప్పెను.

తండ్రియగ్ని హేలాత్రంబున కంటున్నదా లేదనితాను లేచి నడిచిన తండ్రియైన గోవిందస్వామియు వెంటనంటిపోయె నిద్దగుచితాగ్ని దాపుకు పోయి కూర్చుండి సీతబాధ తీరినవిమ్మట శిరోభాగంబుకై కూర్చుండి నాయనా యది గుండ్రటిమంట మహాతేజస్సుగలిగియుత్పగంబై ర క్తంబు ప్రగిది నెర్రనై వెలుగుచున్నదదేమనిన తండ్రిజూచి తనయీ యది కపాలంబున తాకిన మాంస రక్తాది మిళితంబై ర క్తకమలంబురీతిని మండు చున్నది. దానికి నీవు దూరంబుగానుండుమని తండ్రి జెప్పియు వినక స్ఫుటంబగు కాష్ఠంబుచే బొడిచిన ర క్తంబును మెదడును స్రవించుటచే మంటయెక్కువై ననావిజయదత్తుండు రెండుచేతుల నెత్తి యీజ్వాల పా నముచేసి తండ్రి జూచుండగానే నచట కుటిల కరివ మహూర్జ్వాల భీషణా కాసుండై భూసభాంతరాళంబులు బగుల భయంకరారావంబుజేసి మహా దంష్ట్రులు నవులుచు నా కాశంబుపైకెగిరి భేతాళ స్వరూపంబు నొంది భూమిపైకివచ్చితండ్రిని గబళింపబోయిన మహాత్మానొంది యేడ్చుచున్న వలదువలదని యాకాశవాణీవాతానినబడ్డతండ్రినొదిలిమహావాయవేగం బుననతిక్రమించినట్లీ కాశంబు కెగిరి భేతాళ బృందంబులో గలిశినవారంద రితని పూర్వోత్తరంబు పరీక్షించి కపాల స్ఫోట భేతాళ నామము నిరూపించిరి.

అందుపై యీతడు విభ్రంభించినరాస్థిభూషణుండను భేతాళరాజు తోగలిశి తన ప్రాబల్యంబు గనపరిచిన సంతోషించిననానాయకునిగ జేసిన ననేక ముద్దంబులలోనుద్దండుడై మెప్పునొందుచునుండె అంతట చిత్రసేనుం డనుగంధర్వునితో యుద్ధసన్నద్ధుడైమోర యుద్ధములో నరాస్థిభూషణు

డను బేతాశరాజు మృతిబొందిన నీకపాలస్థులు భేతాళుండా పీఠంబు నధి
ష్టించి తాను రాజై నిలిచెనని జెప్పిన

సూతా యతని తల్లిదండ్రులు భ్రాతయు నేమైరనియడిగినమును
లారా యత డాకాశంబుకు నెగిరిపోయిన పిమ్మట తండ్రి దుఃఖించుచు
శయనస్థలంబునకువచ్చి భార్యకు రెండో కుమారుడగు నశోక దత్తున కీ
కథావృత్తాంతంబంతయువినిపించిన వారందరు మహాదుఃఖాక్రాంతులయి
యుండ కాశీపట్టణ నివాసుడగు సముద్రదత్తుండను నొకవైశ్య రత్నంబు
వారిని జూచి దుఃఖోపశమన వాక్యంబులుజెప్పి తన యింటికే దోడ్కొని
పోయి వారిని సంరక్షణజేయుదుకొన్ని దినంబులకు తనధనభాండాగారం
బులకు గోమిదస్వామిని ముఖ్యకార్యకర్తగా నొనర్చి సమస్తకార్యంబు
లతనిచే నడిపించుచుండెను.

అనంతరము తన రెండవకొమరుం డశోకదత్తుండు శస్త్రశాస్త్ర
ప్రవీణుడై మల్లయుద్ధంబుల దక్షుండై విఖ్యాతుండైన నంతలో కాశీదే
శాధీశ్వరుండగు ప్రతాపమకుట మహారాజన్యునికడకు ప్రచండుం డను
నొకమల్లుండువచ్చి ద్వంద్వయుద్ధంబుగోరిన నాంజితని బిలిచి ద్వంద్వ
యుద్ధంబున కొప్పించిన బహునంతోషంబుతో సవ్యాపసవ్యంబుల కేశా
కేశీమప్తాముష్టీ బాహాబాహీ ప్రభృతి మల్లయుద్ధంబులొ ప్రవీణుడయి
యామల్లుని బరిమార్చిన రాజు మహాశ్చర్యము నొందినతనిప్రాణాతుల్యుని
గాజూచుచు సమస్తకాలంబుల తననన్నిధానంబులొ వదలకుండెను.

మరికొన్ని దినంబులకు గ్రామంబు వెలుపలసాయంకాలంబునవిజ
నుండయి పాదచారియై యశోకుండును దానును సంచరించుచుండ నాల్గు
దినములనుంచి శూలస్థుండనై ప్రాణంబునొకతృష్ణాపీడితుండనయి యున్న
నాకు శీతలజలంబిచ్చు పుణ్యాత్మలనెవరిని గాననై తినని యాక్రోశించుదీన
ధ్వనివినబడెను దానికారాజు కరుణాదరణీయ హృదయుండయి చాల

౨౩ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నొచ్చుకొని యశోకదత్తానీవు మహాధైర్యశీలుండవు బ్రాహ్మణుండవు నీన సంరక్షణకరణవ్యము నీవే యాతనికష్టముదీర్చిరమ్మనివినయముతో జెప్పిన రాజాజ్ఞశిరసావహించి తత్క్షణమేగి జూచిన శృళాన వాటికలో భూతప్రేత భేతాశసంగులస్థలంబున శూల పోతునిం గాంచి జలంబిచ్చు నుపాయము జూచుచుండెను

ఆసమయములో నాతూలంబుక్రింద నవ యకావస శాలిని నుండ రాంగని రితిజేవిని మించిన కాంతిగలుగు నెకస్త్రీనిజూచి యోసుం దరీ యీశ్వరశాసనవాటికలో నొంటిగా సంధ్యా కాలంబుననుండితి వెవ్వరు నీపేరేమని యడిగిన నొ శూరా యీశూలస్థుడు నావల్లభుడితనిరాజు శూలస్థాపితుని గావించె నితని నెదలజాలక దుఃఖించుచున్నదాన మాటి మాటికి దాహంబునకు నీరడుగుచుండిన నుదకమందివ్వ శక్తిజాలక దుఃఖించుచున్నానితని ప్రాణంబులుబోవు, నేను జలంబులుబోయ జాలననుచు వ్యధపడుచుంటి ననెను

నోతల్లి నాభుజంబుపైసీవేక్కిజలము లతని కందివ్వుమనిజెప్పి సం త్రలో బహువేగమున స్తంభమువలెనిలిచియున్నతని స్కంధముపై నెక్కి జలములందిచ్చు సమయములో రక్తంబు ప్రవించిన యశోకదత్తుండుదాని ముఖంబుజూచి రాక్షసిగానెరిగి దీనివిడవగూడదని వానిపాదమున నున్న నూపురము తన హస్తమున బిగబట్టి నాసుందరి నూపురంబులో నుంచి పాదంబాదల్పుకొనిపోయిన ననేక రత్న చిత్రితమగు నానూపురంబు గై కొని రాజవద్దికివచ్చి మావద్యృతాంతంబు విన్నవించిన మహాశ్వర్యంబు నొంది దేవతలయిన నిట్టి సాహసంబులు జేయజాలరని మన్నించి యా నూపురంబు తనవద్ద నుంచుకొనెను

తదనంతరము మదన రేఖయచు తనగూతురు సిచ్చి వివాహంబుజేసి ముఖంబుగానుంచి కొన్ని దినంబులకునల్లుని బిలిది యీనూపురమునకు జత

బొందివ నూపురంబెట్లు లభ్యంబౌనని యిష్టాగోష్టిలో నాలోచించిన నశోక దత్తుండు చింతించి యిది శృశాననాటికలో నా స్త్రీయొద్ద దొరికినది దీనికి సదృశంబెక్కడ దెత్తునని విచారించి శృశాననాటికలో మనోహరి మగు మాంస మమ్మితి నేని మాంసాశకు మనుషటి ముద్దియ నేగుడెంచు నప్పుడానూపురంబుహరించు సాధనంబుగామించ వచ్చునని న హోదైర్యంబుతో భూత ప్రేత పిశాచ భేతాశాపల తృణీకరించి సాహసంబుతో నామె విక్రయంబు జేయుచుండి దిక్కులు పక్కటిల్లులట్లు మంచి మాంసంబు గొనుచుండ నారాట్టంబు జేసెను.

భేతాశంబులన్ని గుమిగూడి వచ్చుచుండ నారాక్షసియువచ్చి నిలిచిన నొకపాదంబున నూపురములకుటచే యరుమానముదగిలి యో చేడియా మునుపొక్క నూపురం బొసంగితివి దయచేసి రెండవయందే నివ్వమని ముడిగిన యా మాటలునిచి భీతవిత్తయై యోశూరా బొమ్మని యానూపురంబొసగి విమృత్తిభయము తనకూతురు నెక్క హేమక మలంబును యొసగి జచిన నావిప్రకుమారుడు కన్యాసహితుడై నూపురంబుగై కొని పట్టణంబునకువచ్చి కథా వృత్తాంతమంతయు నత్త మామల కెరిగించిన రాజు పరమానందభరితుడై యట్లుచి పరాక్రమంబున కచ్చెరువందుచు మహాస్తోత్రంబుజేసె

మఱియు కొన్నిదినములు జచిన పిమ్మట యశోక దత్తుండు చెలి యా యీనువణాకమలంబు మీ మమ్మగు యెక్కడదొరికె నీవువృషేధులంబుననున్నవి నొకెరిగింపుమని యడిగి నొనాయకా యీ హేమకమలంబు కపాలస్థానన భేతాశనాయకుని జలక్రీడా సరోవరంబులో మా యమ్మ యొక్కడితోయినప్పుడు దెచ్చినదని జెప్పిన నోప్రియురాలా నాసరస్సు నే జూడ నిశ్చయించితి నన్ను దోడ్కొని బొమ్మని బహువిధంబులపీడనంబు జేసిన సంతోషించి తనభతకయగు యశోకదత్తుని నొకపాలపోటన భేతాశ

౨౮ శ్రీనేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నాయక జలక్రీడా సరోవర సమీపంబునకు దోడ్కొనిపోయెను.

నతండా పాదపద్మములు గ్రహించ నిశ్చయించిన నక్కడి కావలి యున్న భేతాళాదులు వెరపించి బెదరించవచ్చిన నందర నీయశోకదత్తుడు దురంతంబులగు తాడనంబులుజేసి విఘ్నములగ జేసినవిని కపాలస్ఫోట భేతాళనాయకుడు గొబ్బునజనుదెంచి యశోకదత్తుని నిగ్రహింప సమకట్టిన నతండు విజృంభించి నీపైస్యంబురుజంపిన విధంబునయిచ్చ జూపుచు జూడుమని సన్నద్ధుండయి కపాలస్ఫోటన భేతాళనాథునిబట్టి నిగ్బంధించి జంప నిశ్చయించెను.

అంతలో నచ్చటికి విజ్ఞప్తి కాతుకుండను గంధర్వవతి విమానా రూఢుండై వచ్చి యోయశోకదత్తా సాహసంబు జేయకుమనినివారించిన నాకాశస్థుండగు విద్యాధర నాయకునిగాంచి నశింపబోవు నంతలో శాప విముక్తుడై మానుషస్వరూపంబువిడచి దివ్యరూపంబు నెది విమానా రూఢుండై సకలభూషణ భూషితశరీరుండై నిలచినజూచి విజ్ఞప్తి కాతుకు డోవిద్యాధరకుమార మాదర్శనంబున పీఠ శాపాంతంబు గలిగె గావున నీవు స్వర్గంబునకుబామ్ము నీయగ్రజుండగు నితడు మహాపాతక మొనరించె గావున గాలవ శాపంబు దుస్తరంబు కొంతలో నితనికి శాపాంతంబు గాదీరదని జెప్పిన శాపవిముక్తుండగుటచే పూర్వజ్ఞానంబు నొంది వృత్రాంతమంతయు జ్ఞప్తిచేసుకొని సుకర్ణం డిట్లనియె

ఓవిద్యాధరో త్రమా మదియ్య జ్యేష్ఠ భ్రాతనాదిలి నేనొక్కరుడ స్వర్గంబునకు బో నెల్లనని యనేక విధంబుల స్తుతించిన యాతం డాలో చనగావించి దుర్నివారణ మగు నా శాప మోక్షణంబు నేయ నెవరికి శక్యంబుగాదది మహాత్తరమగు పాపంబు దానికి సారంబు దొరకదైన నొక్కయుపాయంబుజెప్పెద దక్షిణోదధితీరంబులోచక్రతీర్థంబు మహా త్రమంబగు తీర్థంబుగలదు తత్తీర్థ దర్శన మాత్రంబున సకల పాప

మీలు నశించునని చతుర్ముఖుండుసనత్కు-మారాదిముసీశ్వరలకుజెప్పెను,
కావున నాతీర్థంబులో స్నానంబుజేసివారి కెంత ఫలంబుసంఘటించునో
నాకు తెలియరు గావున నీయగ్రజుండచ్చటికిబోయి దర్శన స్నానంబులు
జేసిన నీయగ్రజునకు భేతాళనివృత్తియై విద్యాధరుండగుననిన నతడువిజ్ఞ
ప్తి కాతుకుని వెంబడించుకొని తనయగ్రజుడగు సుదర్శనుని దోడ్కొని
దక్షిణసముద్ర ప్రాంతంబునకు బోయి గంధమాదనపర్వత చక్రతీర్థము
ధ్యంబులోనుండు తీర్థంబునకుజేరి కూచుండి యోయగ్రజు గాలవ
ముని శాపముక్తికొరకు నీ తీర్థంబులో నవగాహనంబు నేయు మని
పలుకుచుండెను.

అంతలో దైవానుగ్రహంబున వాయుప్రేరితమైయొక వశీకరంబు
కపాలస్ఫోటభేతాళనాయకుని శరీరంబుపైబడిన భేతాళుడు తపంబు మాని
విషయదత్తుండనే బ్రాహ్మణరూపంబు ను దె దానంతట పునః యథా
శాస్త్రవిధిసంకల్పంబుతో స్నానంబుజేసిన బ్రాహ్మణ నిగ్రహంబుబోయి
తత్త్వణంబున దివ్యస్వరూపంబునెందివిమానారూఢుడై నకలాభరణభూషి
తుడై తేజోమయస్వరూపముతో దేవస్త్రీనమాజ పరివృతుడై విజ్ఞప్తి
కాతుకుని చక్రతీర్థంబురు ననేక విధంబులస్తోత్రంబుజేసి తన తమ్ముం
డగుసుకణుని దోడ్కొనిస్వర్గంబున కరిగె నాతీర్థోత్తమంబు భేతా
ళవరదమని ప్రసిద్ధి నెంచె.

ఏనరుడైన నాతీర్థరాజంబులో స్నానంబుగావించిన పరిశుద్ధుండై
జీవన్ముక్తుండగు నచ్చట పిండప్రదానంబు జేసినవానిపితృగణంబులుబ్రహ్మ
లోకప్రాప్తు లగుదురు. తదుక్తంసేతుమహాశ్లో||

శ్లో. భేతాళవరదతీర్థం నభూతనభవిష్యతి|

స్వగంప్రయాంతితేనస్త్వ పితరశ్చాపితపితాః||

౩౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర నూహ తృము.

శ్లో॥ యః పఠేత్ మమధ్యాయం శ్రుణుయాద్వా సమాహితః।

ముచ్యతే సర్వపాపేభ్య స్స్విగ్లోకం సగచ్ఛతి॥ ఇతి॥

వింటిరా మునీంబ్రులారా దానిమాహాత్మ్యమగమ్యంబు యాత్రి
కులక్కడ స్నానాది కృత్యంబు దీర్చుకొని గంధమాదన పర్వతంబునకు
బోవలయును.

గంధమాదన పర్వత పాపవినాశమాహాత్మ్యము

మహాపుణ్యస్థలంబు గంధమాదన పర్వతంబు సముద్రంబులో
సేతువునకు మాగ్గరూపంబైయున్నది గావున నాపర్వతంబు నెక్కిరేని
వారికి బ్రహ్మలోకగమనమాగ్గంబునకదియె సాధనంబని విశ్వకర్మచే
విఖ్యాతంబయ్యె శతసహస్ర లక్ష కోటిగణసేలు గలిగిన సకస్సులలోగాని
నరులలోగాని సముద్రంబులలోగాని వేదారణ్యాదిపుణ్యక్షేత్రంబులలో
గానియాపర్వతంబువై నెక్కినమాగ్గంబున సగమ్యాగమన బ్రహ్మహ
త్యాదిపాపంబులు నివర్తించినట్లు కొదవవాటిలో నశించవు.

మనులారా నేనేమి జెప్పుదును శ్రీదేవీ భూదేవీ సహితుండై
విష్ణు దేవుండును సావిత్రి సరస్వతీసహితుండై బ్రహ్మదేవుండును గణపతి
షణ్ముఖులును దేవేంద్రాది దేవతలు నాదిత్యాది సవగ్రహంబులు
వశిష్టవాలఖిల్య విశ్వామిత్రాది మహామునులును సేవించి యుందురు.
సతతంబును మహాదేవుండు గౌరీసమేతుండై విచారంబు చేయుచుండు.

ఆధరాధరంబనాదియు సర్వమునిగణసేవ్యంబును తుంగ తరంగా
భీలసముద్రసేవితంబై యొప్పుచుండు తదీయమారుతస్పర్శ మాత్రంబున
కోటిమహాపాతకంబులు అగమ్యాగమనాగనీపర్వతప్రతిమహాపాతకకోటు
లుదేహకలితంబులగు నవియును నశించు అంగువానరసేనానాయకుండగు
నలుండు రామాజ్ఞచే సేతువునర్చి నాసేతుగంధమాదనంబులదర్శించు
వారాధరాధరంబునకు వందనంబులుగావించి వో ధరాధరేంద్రో త్తమా

సీపు బ్రహ్మ విష్ణాది సమస్తదేవతా సేవితుండవు నిన్ను మదీయపాదం
బుల ద్రోక్కుటచేతం గలుగు పాపపుంజంబు విదళించి దక్షిణపు ముఖ
వచ్చిఖరాగ్రవాసియగు శంకరు దర్శింపుచుని యివ్విధంబునం బార్థించి
శేతురూప తన్నవగారోహణంబు గావించి తత్తీరంబున సముద్రస్నానంబు
లొనరించి సీమకమాపత్రకంబులు శరదాదళ వదనంబులగుపిండంబులిడిరేని
వారిపితరులు కల్పక్షయవర్సంతంబును దృష్టి నొందుదురు మరియువారలు
స్వర్గస్థులయియున్న మోక్షంబును నరకగతులయి యున్న స్వర్గంబు
నొందుదురు.

ఆపర్వత రాజంబునంక లో ప్రసిద్ధంబును సర్వ తీర్థోత్తమంబును
పుణ్యతమాబును పాపవిनाశంబును మెకతీర్థంబుగలదు తత్తీర్థ స్మరణంబు
గావించినవారలు గర్భవాసంబునొందనోప రందు స్నానంబు గావించిన
వారలు నిర్మలులగుచు వైకుంఠపదంబు నొందుదు రిందుకుపండియంబు
లేదనిన పౌరాణికుంగాంచి ఋషులిట్లనిరి.

వో మహాత్మా పాపవిनाశనాఖ్య తీర్థప్రభాసంబును వచింపు సీపు
వ్యాసబోధితుండవుగాన నకలంబు నెరుంగుదువనిన నతంజిట్లనియె

వోమహర్షులారా వినుడు హిమవత్పర్వత సమీపంబున బ్రహ్మ
శ్రమంబునందు జరిగిన వృత్తాంతంబుదెలిపెదసమీపంబునబహుగు లతా
కీర్ణంబురు క్రూరమృగ సంకులంబును మదగజ పరివారితంబును సిద్ధచా
రణసేవితంబును రమణీయంబురు పుష్పిత కాననంబును వియమవ్రతపరా
యణ బ్రాహ్మణపరిశోభితంబును సూర్యప్రకాశ తపోబలలయప్రకాశిం
బురు యజ్ఞ దీక్షితవేదాధ్యయనసంపన్న శోభితంబురు బ్రహ్మచర్యగృహస్థ
వానప్రస్థయత్యాద్యాశ్రమనిష్ఠ విభాసితంబును మరీచివాలఖిల్య పరివే
ష్టితంబై యొప్పు సౌక యాశ్రమంబుగల దచ్చటికి సాహసవంతుండగు దృఢ
మతియను శరాదృండురుడెంచి దేవకల్పలగు నమ్మహారుషులకు పంద

౩౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నంబులుగావించి వారలచే బూజింపంబడి వారలుచేయుచుండు యజ్ఞదులంగాంచి దానుండపంబుగావింపగోరి యమ్ముని మండల శ్రేష్ఠుండగులవతియను మహాత్ముంగాంచి యోతపోధనా నీకువందనంబు లొనర్చెదనన్ను గరుణాదృష్టిచేతుం గావుము నే నవరవర్ణ జాతుండమీకు శుశ్రూషణంబు గావింపనేతెంచితి బ్రసన్నుడవై నాచేతయజ్ఞదులం గావింపుమని యివ్వధాబునం బలికిన దృఢమతి వాక్యంబులాలించియత్తపోధనుడిట్లనియె.

వోదృఢమతీ హీనవంశకుండగు శూద్రుండు యాగదీక్షితుండగుటకు శాస్త్రపారంబు నభ్యసించుటకుం దగదు గాన బ్రాహ్మణ శుశ్రూషం గావింపుము జాతహీనున కుపదేశింపఁదగ దట్లుపదేశించిన యుపాధ్యాయుండు దోషంబులం బొందుం గాన నాయుప దేశించునట్టిబ్రాహ్మణుని విప్రులు చండాలునింబోలె పరిత్యజింప వలయు మరియు మన్వాదులచే శూద్రకులజలకు ధర్మంబు ద్విజశుశ్రూషణంబని చెప్పబడియున్నదిగాన నట్లుగావింపుమనిన విని యాశరాద్రుండుశ్రద్ధానహితంబుగా తపంబుచేయుంగోరిన నిత డంగీకరించక బోయె నైనను నేతపంబు గావించెదనని నిశ్చయించి కొంతదూరంబుబోయి యచ్చట నెకపర్వశాలంగావించి దేవతాగారం బొనర్చి తత్సమీపంబున నెక తటాకంబు ద్రవ్వెయొకప్పుష్పారామంబు గావించి తపస్సిద్ధిగోరి శ్రద్ధాయుక్తుండై తపంబు గావింపుచు దేవపూజలు సేయుచు నియమోపేతుండునుజితేంద్రియుండును కందమూల ఫలాశనుండు నతిధి పూజకుండునై యుండగొంత కాలంబొయెనట్టియెడ గర్గవంశ సమ్భూతుండును జితేంద్రియుండును నగు సుమతి యను మునీంద్రుడాతని యాశ్రమంబున కేతెంచిన యతండామహామునినిం బూజించి ఫలాలలచే సంతృప్తుంగావించి కుశలంబడిగిన సతండా శూద్రునినాశీర్వదించి నాశ్రమంబునకుంబోయి ప్రత్యహం బలనియందు

విశ్వాసంబుచే వానియాశ్రమంబునకు వచ్చుచుంబోవుచుయతండుగోరిన
యతనిచే యజ్ఞముల సేయించిరహస్యముం త్రోవ దేశంబులంగావించియా
శూద్రునిచే పోషితుండై యుండ నిట్లుండి గొంతకాలంబునకాబ్రాహ్మణుం
డు మృతుండై యమకింకరులచే నరకంబులంద్రోయబడియనేకకల్పవహ
సనవఱంబు లాబాధల ననుభవించి పినప భూమియందొక వృక్షంబై
పుట్టి పిమ్మట గర్దభ విడ్వరాహ సారమేయ రూపంబుల నెంది తరువాత
చండాల శూద్రవై శ్వశ్మత్రియ యోనులందుద్భవించి కడపట విప్రుండై
యవశరిం దిజన్మాప్తముంబునందు పునీతుండై వేదాధ్యయనంబొనరింపుచుండి
యొకానుక కాలంబున బ్రహ్మరక్షస్సుచే పీడితుండై విలపించుచు భిమిం
చుచు వేదబ్రాహ్మ్యంబై కర్మశూన్యుండై యుండు నతని జనకుండు దుఃఖా
క్రాంతుండై యబ్బాలుదోడ్కొనియగ స్త్యమహామునిసమీపంబునకుం
జని నమస్కరించి యోమునిండా నాకీపుత్రుండుదప్ప పితృగుణంబవమో
దింప మరియొకండు లేడు భవాదృశులగువారలు పరోపకారశీలురై యుం
దురుగాన నితనింగాంచి రంక్షింప వేయనియనేకవిధంబుల వేడిన నాబ్రా
హ్మణుంగాంచి యగస్త్యుండిట్లనియె.

ఓబ్రాహ్మణోత్తమా, యీబాలుండు పూర్వ జన్మంబున నుమతి
యను బ్రాహ్మణుం డితండు వయదిక కర్మంబులను మృత్యులశరావృత
కుపదేశించి మరికొన్ని దినంబులకు మృతుండై తత్కారణంబున యనేక
సహస్రవఱంబులు నిర్ణయ బాధలుబొందిపిమ్మట పావరాదిజన్మంబులం
బొంది యిప్పుడు బ్రాహ్మణుండై భవత్పుత్రుండయ్యె నితండు పూర్వజన్మ
కృత పాపంబుచే బ్రహ్మరక్షోగృహీతుండై యున్నవాడు గాన నొక
యుపాయంబు వచిం చెదవినుము. దక్షిణ సముద్రతీరంబున సేతురూపం
బును నమస్తదేవతాసేవ్యంబును పాపనాశనంబగు గండమాధనంబును
నొకవర్షతరాజంబు గలను. తన్నార్గంబున నొకతీర్థం బున్నయది.

౩౪ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

అక్కడ దర్శనంబులు జేసుకొని తమవరి పాపవినాశినీ తీథకం
బునకు బోవలయునని చెప్పెను.

పాపవినాశనీతీర్థమాహాత్మ్యము.

ఓసూతా యాతీర్థమాహాత్మ్యంబు సక్రమంబుగా వినుపించు
మని యడిగిన సూతుండు సంతోషించి మునీంద్రులారా పూర్వకాలంబున
హిమవత్పర్వత సమీపములో బ్రహ్మశ్రమమున జరిగినవృత్తాంతంబుజెప్పెద
వినుండు. ఆయాశ్రమంబులలోన నేకులు పండితులు వేదవేదాంతవేత్తలు
నాహితాగ్నులు దివాకరప్రభాభానురులగుభూసురులనేకమంది తపోనిష్ఠా
గరిష్టులు బ్రహ్మశాస్త్రసక్తులునుండ బహూసాహసుడు దృఢమతీయను
శూద్రు డొకడచ్చటికి పోయెను.

వాడా బ్రాహ్మణోత్తములచర్యలుజూచి మహానందభరితుడయి
వారిననేకదినంబులననుసరించి పరిచర్య సేయుచు తనకుమహామంత్రంబువదే
శించవలయుననికోరిన వారు నీవు శూద్రుడవు వేదమంత్రంబుల కహం
డవుగావు శూద్రులకు బ్రాహ్మణసేవ కర్తవ్యమని బ్రహ్మ నిర్మితమై
యున్నదిగాన బ్రాహ్మణసేవ జేయుచునుండుమని జెప్పిన వాని మనస్సు
సంతోషించక పునఃపునః ప్రణామంబులుజేసి బ్రహ్మకర్మలు తనచేజేయిం
చుమని వేసిన నచ్చటి సభాపతి యిట్లనియె.

ఓరి మూర్ఖుడా నీకు వేదంబు జదివే యధికారంబు లేదుగదా
నీకు వేదోక్తక్రియలు జెప్పిన బ్రాహ్మణండు చండాలుండగునని కోపించి
జెప్పిన నిరాశుడయ్యును విషవక శ్రద్ధాగరిష్టుడయి నచ్చటికిఁజొందరూరం
బున నొకపక్షాళాల గల్పించుకొని దేవతాగారం బేర్పరచుకొనితత్సమీ
పంబున తటాకంబు నాధామంబును కల్పించి తపస్సిద్ధిగోరి శ్రద్ధా యుక్తు
డయి దేవపూజలు సేయుచు కంఠమూలఫలాహారంబులే గావించుచు
బ్రాహ్మణు లెవరువచ్చిన వారికి ఫలాదులు సమర్పించిమహాభక్తినిపూజిం
చుచు బహునిపుణుడయి వ్రతంబు నలుపుచుండె.

వ చ న కా వ్య ము.

౩౫

కొంతకాలంబునకు గర్లవంశనభూతుండగు నుమతియునుముసిం
ద్రుడు వచ్చిన బహునినయంబుతో దండప్రణామంబు లాచరించుచు
హరిక సేకవిధంబుల పూజలునలుపుచుకండమూలఫలాదులు సమర్పించుచు
సంతోషింపజేసి యొకనాడు రహస్యంబుగామహామంత్రంబులు జెప్పవల
యునని ప్రార్థించిన వానికి వేదమంత్రంబు లుపదేశించి వేదోక్తకర్మలు
జేయించి నానిచో లాభంబు నెంచుచునుండి కాలవశంబున మృతుడయి
శూద్రునికి వేదోక్తవిధులు జరిగించిన పాపంబుచే ననేక వత్సరములు
రారవాది మహా నరకంబులలో యాతన లనుభవించి తరుపరి రాక్షస
శునక విడ్వరాహ జన్మంబులొంది తదనంతరమున చండాలశూద్ర వైశ్య
క్షత్రియజన్మములెత్తి కడపట విప్రుడయిజన్మించి యుపసీతుడయి జన
కుని యొద్ద వేదంబుజగువుచుండె

అంతట దైవగతిచే బ్రహ్మరక్షుచే పీడితుడయిన నతనితండ్రిమః
భితుడయి యగస్త్య సుహామునికడకుదోడ్కొనిపోయిశ్రీమలన్నియుజెప్పు
కున్నదయాభుండగు మహాముని దివ్యదృష్టిచేజూచి యోబ్రాహ్మణోత్త
మా సీపుత్రుడు పూర్వకాలంబున జేసినకృత్యంబు లివ్వధంబున బాధింపు
చున్నవిందుకు సాధనంబు గనవడదైనను యాలోచించి బెప్పెద దక్షిణ
సముద్రతీరములో సేతురూపంబునుసమస్తదేవతాబ్రాహ్మణసేవ్యంబును
పాపనాశనమగు గంధమాదన పర్వతంబుగలను దానిపై యొక్క తీర్థ
బున్న దదిభూతప్రేతపిశాచాదులవలన గలుగు బాధలు మాన్పునగాన
దానికి పాపనాశనమను పేరు బ్రసిద్ధిగల్గియున్నదిగావున భూసురాగ్రణీనిత
నయునచ్చటికి దోడుకొని పోయి ప్రతిదిన మచ్చట నివాసంబుజేసి యథా
శాస్త్రంబుగా స్నానాదిక్రియలు జరిగించితేని పాపనుడయి బాగుపడు
నని జెప్పెను.

అయిన నగస్త్యమహా మునికి సాష్టాంగ ప్రణామం బొనరించి

౩౬ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

కుమారుని గొని నతనిపాపనాశనీర్థంబులో సంకల్పపూర్వకంబుగా మూడు దినంబులు స్నానంబులు జేయించి బ్రహ్మరక్షసుచ్చేదిశువబడి పరిశుద్ధుడయి తమ పరి స్వస్థచిత్తుడయి సర్వభోగంబులను భరించి దేహాంతంబున ముక్తి బొందె నతనిజనకుడును కై వల్యంబునెందె

మరియు నతనిచే వేదమంత్రోపదేశంబు నొందిన శరూద్రుండును మృతుండయిన నేక యాతన లనుభవించుచు ననేక సేవజన్మంబులై త్తి చివరజన్మంబున గృధ్రమై కాలవశంబున గంధమాదన పర్వతంబుపై వాలి పాపనాశనీర్థంబులో జలంబుద్రావిపూర్వజన్మస్మృతిగలిగిన తీర్థమాహా త్మ్యంబున కచ్చెగువంచుచు నందులో శరీరంబుముంచిన గృధ్రాకారంబు మాని మహాతేజోమయ శరీరుడయి సమస్త భూషణాలంకారుడయి మూ నారూఢుడయి దేవకాంతలు విజామరలు వీచుచు బరివేష్టించియుండ దేవలోకంబునకు బోయె కాన నాతీర్థంబునకు పాపనాశన తీర్థమని లోక విశ్రుతనామంబుగలిగె తడు క్తం స్కాండే॥

శ్లో॥ స్వర్గదంమోక్షదంపుణ్యం ప్రాయశ్చిత్తకరంతథా।

బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానై స్సేవితం సురసేవితం।

పాపనానాశనా ద్విప్రాః పాపనాశావిధంహితౌ ॥ ఇతి॥

వింటిరా మునులారా యదిమహాన్నత తీర్థంబుమరియును.

సీతాసరోవరతీర్థమాహాత్మ్యము.

పాపనాశన తీర్థంబులో స్నానంబు గావించి సీతా కుండంబున కేగవలయు నాతీర్థములలో లోకంబునగల తీర్థంబులయంశంబులన్నియు సంతర్భూతములై యున్నవి. పూర్వకాలంబున దేవేంద్రునకు బ్రహ్మహత్యా దోషనివృత్తియై ప్లవమని జెప్పినసూతాదేవేంద్రునకు బ్రహ్మహత్యయెట్లు సంభవించె స్వర్గములోనుండి భూలోకంబున కతండ్డెట్లువచ్చె నాకథా వృత్తాంతమంతయు వినుపించుమని కోరిన నిట్లనియె.

మునీంద్రులారా పూర్వకాలమునకపాలాభరణుడను రాక్షసు డతని మంత్రి శవభక్షకుడని వై జయంతి పట్టణమున రాక్షసులు గొలువ రథ గజాశ్వాది సహితము కదలాడోహణి సైన్యంబులుగొలువ రాజ్యంబు సేయుచు నెకనాడు మంత్రినిపిలిచి భూలోక సౌఖ్యం బనుభవించితిమి నిక యమరావతిపై గండెత్తి దేశేంద్రుని బరిమార్చి స్వర్గ రాజ్యంబు నేలుచు నందననరాద్యారాముంబుల నప్పురస్సయూహంబుతో క్రీడింపమని యాలోచించి కపాలాభరణుడను దుర్మేధనుడను పుత్రుని వట్టాభిషిక్తుని గావించి సకలసైన్యంబులతో నమరావతిజేరిన బలభేషి యుత సైన్యంబు లతో నెదుర్కొని సంకుల సమరంబు గావించివ్యంవ్యయుద్ధంబు లొనరించి దేవబలంబులు రాక్షసుల నేలంజూల్చిరి దేవేంద్రునకు కపాలాభరణు నకు ఘోరఘోరతరంబు నానావిచిత్రంబులగుయుద్ధంబులు జరుగజరుగ నయ్యుమినిచరుడై దువేలబాసువులబరువుగలిగి శతహస్తంబుల పొడవుగల యుక్కుగదచే నింద్రునిపక్షస్థలంబుమీద వ్రేసిన నింద్రుండు మూఁచిల్లి బృహస్పతిచే సంజీవనీ మంత్రంబువలన తెప్పరిల్లి లేచి సాహసంబుచెప్పుకొని యింద్రుండు రావతారూఢుడగు వజ్రాయుధంబున వానివ్రక్కలు జేసిన వాడు మృతినొందెను.

ఆ బ్రహ్మహత్య గాఢతంబై పాకారిని బట్టి బాధపెట్టి ననిన సూతా మహాదురాత్ముడు లోకబాధకుడని వాని లోకోపకారంబుకొరకు నింద్రుడు జంపిన నాతనికి బ్రహ్మహత్య యెట్లు సంభవంబయ్యె ఈ వింత చెలువునున్న సూతుండు నవ్వి మునీంద్రులారా యిది బహు రహస్య ముడిగితిరి జెప్పెద వినుడు.

పూర్వకాలంబున వింధ్యాద్రిప్రదేశంబున త్రివిక్రతుడు రాక్షసుడు గలశతనిభార్య సర్వలక్షణ సంపన్న సాందర్యశాలిని యట్టి కాంతామణి వింధ్యపర్వతప్రాంతంబుల సంచరించుచు వేదాధ్యయనతత్పరుండునుమహా

౩౮ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

పండితులకు శుభియను బ్రాహ్మణ నాశ్రమంబునకు జేరిన నాతడు దాని రూపవయో సౌందర్యలావణ్యంబులక చెప్పువంతులమోహితుడై యున్న నాచేడియమండగమనంబున నాశ్రమంబులోకి జొచ్చిన నా మునీంద్రుండు మహానందంబుతో మహా గౌరవంబున దాని బలుకరించి కులమశిగి యీ యరణ్యంబులో దిరిగి నొచ్చితివి కొంతదడవు మా యాశ్రమంబులోనుండి సేదదీర్చుకొని పొమ్మని చెప్పిన సుశీల యిట్లనియె

ఓ మునీంద్రా నే త్రివక్త్రం డను రాక్షసేంద్రుని భార్యను పుష్పపహరణార్థమై యీ యరణ్యంబునకు వచ్చినదాన నే ననవత్సవై యున్నదాన నాభర్త శుభియను మునీంద్రు బొంది పుత్రుబడయు మని యాజ్ఞాపించిన వచ్చితినిన బహుసంతోషించి నీయందు నాకుండే మోహంబు చెప్పతరముగాదనిన ప్రసాదించి నాకు పుత్రు గృహసేయు మనిన సుత్రహించి దాని మనోరథంబుదీర్చి యిద్దరు మహావిమోదంబుల నకల సౌఖ్యంబు లనుభవించ మాడు దినంబులయ్యె

అంతట నొవనితామణి నీయుదరంబున కపాలాభరణుడనుపుత్రు డుదయించినహస్రవహంబులు రాజ్యసుఖం బనుభవించగలడు దేవేంద్ర నిచేతప్ప నితరులకు సాధ్యుడు కాడని జెప్పి కాశీ పట్టణంబునకు బోయె. అంతట కొన్నిదినంబులకు కపాలాభరణునిగనియె నతని నింద్రుడు వధించె గాన బ్రహ్మబీజ సముద్భవుం డగుటండేసి బ్రహ్మహత్య నిందవుని జుట్టుకొనియె.

అంతట నింద్రుడు దీనుడై చతుర్ముఖుని నన్నిధికిబోయి విన్నవించిన విరించియు విచారించి యోబలభంజనా దక్షిణ సముద్ర తీరంబున సీతాకుండంబనుతీర్థంబునకుబోయి నచ్చట స్నానంబుగావించి శివప్రీతికిర మగు యాగములు గావించిన నీ బ్రహ్మహత్యాపాతక విమోచనమగునని జెప్పి యాతీర్థమహాత్మమంబున వైకుంఠంబును దొరుకును స్నానంబు చేసినవారికిని జెప్పిన బ్రహ్మయాజ్ఞాప్రకారంబున దేవేంద్రుండు జరిగించి పునీతుడై యమరావతికేగె.

వో ముసీంమ్రులారాని తీర్థంబు మహాపాతకనివారకరము ముక్తి ప్రదంబు సర్వదారిద్ర్య దుఃఖ ప్రశమనంబు పుణ్యలోక ప్రదంబు సీతా సరోవరంబున స్నానం బొనరించిన వారికి అష్టయశ్వర్షంబులు లభించు మునులారా మహాపతివ్రతయగు సీతామహాదేవి శ్రీరామ ప్రీత్యర్థ మగ్ని ప్రవేశంబై నిర్దగ్ధంగియై యీసరోవరంబులో బయలుదేరి గాన సీతా గుండమని లోకవిశ్రుతంబయ్యె నచ్చట స్నానంబుగావించిన వారికి సర్వా భీష్టసిద్ధిగలుగు.

మంగళతీర్థ మాహాత్మ్యము.

సీతాసరోవరంబున స్నానదానంబుచేసి తరుపరి మంగళ తీర్థంబు నకుబోవలయు నా తీర్థములో లక్ష్మీదేవి సర్వదా నివసించి యుండును. భాగ్యంబుగోరి దేవేంద్రుడు లాతీర్థంబు సనుసరించి యుండును పూర్వ కాలంబున చంద్రవంశోద్భవుడగు మనోజవుడను రాశేంద్రుడు చతుస్సముద్ర ముద్రాంకితంబగు ధరాచక్రింబునేలుచు దేవతాప్రీతి కరంబులగు యాగంబులు సేయుచు బ్రాహ్మణోత్తములకు సన్నదానముచే సంతృప్తి గావింపుచు హవ్య కవ్యంబులు నడుపుచు వేదత్రయా ధ్యయనంబును సార్థకంబుగా శాస్త్రాధ్యయనంబునుగావించి పరాక్రిమంబుచే సకల శత్రు నాశనంబు గావించి శివకేశవ నామ స్మరణంబు ను వదలక మచ్చాన నీతి శాస్త్రోక్తప్రకారంబున ప్రజాపతిపాలనంబు సేయుచుండె.

అ.తట కొన్నిదినంబుల కహంకరించి దుమాన్యుండై లోభమో హబద్ధుడయి బ్రాహ్మణ జీవనములకు పన్ను లేర్పరచి దేవాలయంబులకున్న వృత్తులకు విరోధంబులేర్పరచి కూరింపడయి చరింపుచు కొన్నిదినములకు హూణదేశాధిపతియగు గోలభుడు బలవంతుడయి మనోజవుని పట్టణము విరోధించిన నారుమానంబులు ఘోరయుద్ధంబయ్యె మనోజవుడు జరిగినిన దేవబ్రాహ్మణద్రోహంబులు నరిగి యతని తేజోబలై శ్వర్షంబులు

౪౦ శ్రీ సేతు రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

నష్టంబుచేసిన కష్టములచాలై యాదుష్టుడు శిష్టశోకదగ్ధుండయి పసఁచెడి పరాజయుడయి సింహవ్యాఘ్రభల్లూకాది దుష్టముగ నందష్టంబగు నరణ్యంబులో తాను భార్యయు కుమారుండును సంపరించుచు నిలువ నీడ లేక గోడుగుడ్డుచు బాధలబడుచుండెను.

గోలభుండు రాజ్యంబాక్రమించుకొని సంతోషంబుతో ననుభవించుచుండెను

అంతట మనోజవుండును భార్యయు పుత్రుండును బాధల బడుచు కుమారుడన్నంబులేక సొక్కి మూఁఛాపగవశుడై తల్లినిబట్టుకొని పలవింపుచుండ తండ్రిజూచి శోకసముద్రంబులో మునిగి దుఃఖంపుచు పూర్వ కాలంబున తాను మదించి చేయని సత్కార్యములను చేసిన దేవబ్రాహ్మణ ద్రోహములను దలచుచు భార్యతో నిట్లనియె

హేనుమితే! నేనొకనాడయిననుశివకేశవుల పూజ గావించనయితి వారినామములయినస్మరించనయితి బ్రాహ్మణుల వృత్తులకుపన్నులుగడితి దేవాలయంబులు వృత్తులుహరించితి తల్లిదండ్రులకు శాస్త్రధంబులువిడచితి చైత్రమాసములో చిత్రానక్షత్రయుక్తదినంబున నెక్క ఫలంబయిన నెవ్వరికివ్వనైతి నింతపానకంబయిన దాహంబు నివ్వనైతి యొక్క ఛత్రంబయిన నొక్కవ్యజనంబయిన పాదరక్షలయిన నెవ్వరికి నివ్వనయితి ఇంత కూర్మిరుండనయితిని వేసవికాలంబున నెకరికి పుష్పంబయిన ఫలంబయిన చందనంబయిన దాహంబైన నివ్వనయితి సకల జంతువుల కుపయోగంబొనట్లాక్కతటాకంబైన భావియైన ద్రావిడంచనయితి చలివేంద్ర శెట్టిం చనయితి తులసీవనంబయిన వేయించనైతి నెకనాడయినహరికేశవులకుత్స వంబులు చేయనైతి పెద్దల బ్రాహ్మణోత్తముల పండితులజూచి గర్వంబుచే దండంబైన బెట్టనైతి పట్టెడన్నం బెవరికి బెట్టనైతింత దురాకతుడ కతినుడ గర్వగిస్తుడ మోహగిస్తుడ మరాచారపరుండ మరాళాపరుండ

నేనిక నుండజాల యీ బాలుని సంరక్షణమెట్లయిన జేయుము నే చేయ ననిన భార్యయగు సుమిత్ర దుఃఖించి నిట్లనియె.

భర్తా యెన్నికష్టంబు లనుభవించినను నీ సన్నిధానంబున నుండుటకు ధైర్యంబిత గలిగియుండ నేను స్త్రీని వీడు వసిబాలుం డీయరణ్యములో క్రూరమృగంబుల నోటిలోబడుదుము యీకష్టములుబడనోప నేను శరీర త్యాగంబు జేతు నీబాలుని సంరక్షించుకొమ్మని భార్యజెప్పిన మూఢాశ్రాంతుడయి కాలుగదల్చక బడియుండె.

భార్యయొకొమారుండును మహాస్వరంబుతో రోదనము జేయుచుండి రంతట దై వయోగంబున జటావల్కలధారియు భస్మాద్ధాశితవిగ్రహుండును తిర్య త్రిపుండాంకీత ఫాలభాగుండును రుద్రాక్ష మాలాలంకృతుడును ధవళ యజ్ఞోపవీతుండునగు పరాశరముని యీ యాతక స్వరం బాలించి యవృత్తికరుడెంచిన సుమిత్ర లేచి పాదంబులపై బడిన యోవతివ్రతా నీవెవ్వరు మూఢాశ్రతుడు నీకేమిగావలె నెందుకీరీతి బడి యున్నవాడనియడిగిన మహాత్మా యితనునాభతకమనోజప్రడనురాజేంద్రుడు హూణదేశాధీశుండగు గోలభుడనువానిచే పరాజితుండయ్యె మా శత్రువుడు రాజ్యపాలనంబునేయును సుఖంబున నున్నాడు

ఈ కష్టంబుల కోర్చక నా భర్త యీగతి మూఢాశ్రతుడయ్యె నీ బాలుడు మా తనయుడు తుత్సితాసా పరీతుడై దుఃఖించుచున్నా డో మహాత్మా మీరు దీనరక్షణ విచక్షణులు మీపాదరంజనసోకినవారు పని తృలయి భాగ్యవంతులగుదురు మమ్మురక్షింపు రక్షింపు మనుచు తన పుత్రుని చంద్రకాంతుని పాదములపయి పడవేళి దుఃఖింప నమ్మహాత్ముడు పరిపూర్ణ కటాక్షంబుచేజూచి యోమానీనీ దుఃఖింపకు జగద్రక్షకుడు మీకు మంచిమాగ్గంబు జూపించుననియమ్మనీశ్వరుడు తనకరంబున నారాజేంద్రుని శరీరంబున సదాశివ మంత్రంబు స్మరించిన వసుధ రాధీశుండు దిగ్గునలేచి పంశరుని పాదంబులపై బడెను.

౪౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర నూహ త్యము.

మున్దా భగవత్పాద సేవకుడ మీపాదరజస్సుచే నాపాపంబు ను
దూరంబులయ్యె మాపుణ్యంబున మీదర్శనంబుగలిగె రక్షింపు రక్షింపుడ
నుచు సాగిలిమ్మొక్కిన దయాపరిపూర్ణుడై రాజేంద్రమీరుశతృజయంబై
నీకురాజ్యంబుగలిగి సుఖించెడి యుపాయంబు జెప్పెద వినుము.

మహాపుణ్యప్రదంబగు రామసేతుసమీపంబున గంధమాదనవర్ష
తంబునందు సరై శ్వేత్యప్రదాయకంబగు మంగళతీర్థంబుగలదు శ్రీరామ
దేవుడు సీతాసమేతుడై సన్నిధించియున్న తీర్థంబుగావున నీవు కళత్ర
పుత్ర నమేతుడవై యచ్చటికిపోయి స్నానంబు జేసిన ఔమంబు గలుగును
నీకుమాంగల్యంబు దొలిగిపోయి పరిశుద్ధుడవై పాపంబుల బాసేశుభంబుల
ప్రాపించుచువు దుష్టుడగు నీశత్రుడుకష్టంబు పాలగు వశిష్టానుగ్రహంబున
సీనష్టరాజ్యంబు నీకు వచ్చి సుఖంతువనిజెప్పి రాజానేనువచ్చి నిన్ను కృతా
ధుని చేయునునని కళత్రపుత్రనమేతుడైన రాజయ్యని దోడ్కొనిక్రమ
క్రమంబున దేశంబులు దాటి దుస్తరములగుననులరణ్యంబులుదాటిగంధ
మాదనంబు చేరి యచ్చట మంగళతీర్థంబున యథాశాస్త్రంబుగా నతనిని
సకుటుంబముగా స్నానంబుచేయించి పితృప్రీతికరంబులగు శ్రాద్ధంబులు
జేసిన రాజనిర్మలుడైనప్పుడు తారకమంత్రంబేకాక్షరం బువదేశించిన నా
రామమంత్ర మతడిగువదినాల్గుదినంబులు నిశ్చలబుద్ధితో జపము చేసెను.

తత్ప్రభావంబున బహుదృఢతరమగు బాణాసనమును నక్షయ
తూణిసంబులును మెరయు ఖడ్గంబును చర్మగదా ముసలాది సాధనంబు
లును మహానాదంబుగలుగు శంఖంబును సవజీనీసారథి పతాకాదిశోభితం
బగు రథంబును దివ్యంబులగు వస్త్రంబులు భూషణములునుమహాత్ము
డగు పరాశర మహాముని ప్రసాదంబున మంగళతీర్థంబుసన్నిధిలోనేదట
నిల్చిన జూచిన్మౌనాలుడు నంప్రీతుడై పరాశరమునికి పాదాక్రాంతుడై
ననుగ్రహించి తత్తీర్థోదకంబులనతనినభిషేకంబుగావించిన నా భూమి

శుండు శోభాయమాన శరీరుండై మకుటంబు ధరించి నమస్తాభరణ భూషి
మిత్తుడైవ్యగుహాలాబరంబులు ధరించెను.

అంతట పరాశరమునీంద్రుడు బ్రహ్మస్థానిది దివ్య సాధనంబులు
ప్రయోగోప సంహారపూర్వకంబుగా ప్రసాదించిన నుపదేశంబు నొంది
శిర్ధండ్లైచునొజవుండా మహాముని పాదంబులకు పూజలొనరించి తదా
శీర్వచనంబులు గైకొని తదనుజ్ఞనొంది భార్యాపుత్రసహితుడైనిజపురంబు
నకుబోయి శంఖధ్యానంబు జేసిన గోలభుండుగుండెలవశి ధైర్యంబుచెచ్చు
కొని సేనానమేతుండైమనొజవు నెదుర్కొని నతి ఘోరంబగు యుద్ధంబు
గావించి జయించలేక పలాయనంబునొందె

మనోజవుండు కళత్రపుత్రినమేతుండైపురంబుసాచ్చి రాజ్యభారం
బుబూని నిరహంకారుడైబ్రాహ్మణద్వేషంబుమానిధర్తంబు దప్పక నహ
స్రవహంబులు సుఖముగా భాగ్యచనుభవించి విరక్తుడయితనకుమారం
డగు చంద్రకాంతునికి పట్టాభిషేకంబుజేసి భార్యానహితుడయి మంగళ
తీర్థంబుజేరి పంచాక్షరీమంత్రంబు జపంబుజేసి కొన్ని దినంబులకు శివ
హంకంబుజేరె.

మునీంద్రులారా మంగళతీర్థం పరీభావంబిట్టిది వింటిరా యని
చెప్పి సంతోషించిరి.

—* అమృతవాపి తీర్థమాహత్యము. *

తదనంతరంబు మంగళతీర్థంబులోన్నానాదికృత్యంబులు దీర్చుకొని
యేకాంతరామనాథ క్షేత్రనసూపంబున నమృతవాపికి పోనలయు నచ్చట
న్ననంబుగావించి సీతాలక్ష్మణ హనుమదాది వానర సహితుం డగుచు
లోక రక్షణార్థంబు మహానుగ్రహంబున కీరామ చంద్రుని సన్నిధి
యుండు నాతీర్థంబుల న్ననంబుజేసినవారలు శంకరప్రసాదంబున నమృ
తంబునొందగలరని జెప్పిన సూతా యాతీర్థంబున కమృతవాపి యను
నామంబెట్లు సంభవించె చెప్పమని యడిగిరి.

౪౪ శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

మునులారా హిమవత్పర్వత ప్రాంతంబులో సకలముని సిద్ధగంధ
ర్వ విద్యాధరాది నేవితంబును మృగసంకులంబు ననేకతరులతాకుండనికుం
జాది శోభితంబును వద్మకైరనాది విలసిత సరోవర భాసితంబగు నొక
రుష్యాశ్రమంబుగలదక్కడ నగస్త్యమహామునీంద్రుని భారత బహునిష్ఠా
గరిష్ఠుడయి త్రికాలంబుల వమాతప శీతలంబులకోర్చి తపలబునేయుచు
త్రికాలంబు శివపూజ లొనరించుచు నూర్ధ్వబాహుండయినిరాధానుండై
నిరాహారుండయి మౌనవ్రతంబున నిశ్చలుండయి పాదాంగుష్ఠంబుపై నిల్చి
యత్యుగ్రతపంబు గావించిన దయాసమ ద్రుండగు మహాదేవుండు మహా
తేజస్సుచే దశదిశాంతరంబు నింపుచు వృషభవాహనా రూఢుండయి పా
ర్వశీసమేతుండయి ప్రత్యక్షంబయిన మునీంద్రుండులేచి సాష్టాంగ దండ
ప్రణామంబొనరించి స్తుతించె. పార్వతీ హృదయేశ భవవిनाశ నీలకంఠ
మహేశ ఫాలలోచనశర్వ సర్వగీర్వాణాశ్వ సన్నతాంఘ్రి దక్షాధ్వరధ్వంస
దైత్యదానవశిక్షా శిష్టావనోద్దిష్ట శిషివిశిష్ట శూలాయుధాభీల శోషితరిపు
ఖాలా హాలాహాలాహారా యనుచు నివ్వధంబున ననేక స్తుతులుజేసి యో
మహాధీశా సంసార్లవమగ్నుండనగు నన్నుద్ధరించి మోక్షాయత్త చిత్తు
నింజేయవేయని ప్రార్థించిన సదాశివుండు సంతోషించి యో యగస్త్య
భారతా నీకు ముక్త్యుపాయంబు జూపెద నేతుమధ్యంబున గంధమాదన
పర్వతసమీపంబున మంగళతీర్థ సన్నిధి నొక తీర్థంబున్నది దాని మహిమ
మహాద్భుతంబు నీవచ్చటికిబోయిముక్తిబొందుమని సూచించివరమేశ్వరుం
డంతర్హితుండయ్యె.

అంతట నాముని గంధమాదన పర్వతంబుకేరబోయి యేకాంత
రామనాథ క్షేత్రాలంకృతంబునముక్తిప్రదంబగు నాతీర్థసన్నిధి నీశ్వరాజ్ఞా
ప్రకారంబుదప్పక యమనియమాన్వితుండై మూడువత్సరంబులు స్నాన
సంధ్యాద్యనుష్టానంబులు సలుపుచు సమాధి నిష్ఠచే బ్రహ్మనాడిని ప్రాణం
బులగలిపి ధారణావశంబున శిరంబునకుజేర్చి బ్రహ్మ రంధ్రంబు భేదించి
ప్రాణంబు వెడలించి శరీరత్యాగంబుజేసె.

నాతీర్థప్రభావంబున నామనిశ్రేష్టున కమృతశ్వసిద్ధి గలిగె గావున
నాతీర్థంబున కమృతవాసీ నామంబు సార్థకం బయ్యె నౌ మునీంద్రులారా
శ్రద్ధాభక్తియుక్తు లెవ్వరయిన నిష్కాగరిష్టులయి పక్షత్రయంబుచుట స్నా
నాది సత్క్రియలు జరిగించిలేని వారల కమృతంబు దొరకుటకేమి యా
శ్చర్యంబులేదనిన విని సూతా యేకాంత రామనాథ తేత్రంబనివచించితి
నా తేత్రంబున కా పేర్కెల్లు సంభవించె కృపకేసి మాకు జెప్పవే
యని యడిగిన.

మునీంద్రులారా పూర్వంబున శ్రీరామచంద్రుండు లక్ష్యణ హను
మత్సుగ్రీవ విభీషణ జాంబవత్ప్రముఖులంగూడి సేతునిర్మాణ ప్రయత్నా
లోచనగ్రస్తులయి సీతను మనంబున దలచి దఃఖించుచు నేకాంతంబున
నున్న సమయంబున సముద్రండు తురంగతరంగంబులచేఘోరభయంకరా
రావంబుచేసిన పరస్పరఽహస్యసంభాషణంబులు వినరామింతేసి శ్రీరాముం
డతికృద్ధండు ధీక్షణ్యుడై నా జలనిధిం జూచుటయు సముద్రండు
భంగంబులొంగ గ్రుంగి నిర్విణ్ణుండయ్యె నిప్పటికి వక్కండ సముద్రంబు
నిశ్చలంబయియుండు నేకాంతంబున నుండుటచే నేకాంత రామనాథమని
ప్రసిద్ధమైనది యా యమృతవాసీ యను తీర్థంబున స్నానంబు చేసిన యెట్టి
జ్ఞానవిహీనులయిన యమృతశ్వంబు నొందుదురు.

తదు క్తంసేతుమాహాత్మ్యే శ్లో॥ అద్వైతజ్ఞానవివేకహీనావిరక్తి
శూన్యాశ్చ నమాధిహీనాః యోగ్యా ద్యనుష్ఠాన వివర్జితాశ్చ స్నాత్వా
త్రయాస్యం త్యమృతం ద్విజేంద్రాః॥ ఇతి॥

వింతిరా మునీంద్రులారా మహాలాత్తమంబగుతీర్థంబుమరియక్కడ
బయలుదేరి గంధమాదనవర్వతంబుననుండు బ్రహ్మకుండంబునకు బోవల
యు. ఓమునులారా మహాదరిద్ర నాశనకరంబగు బ్రహ్మతీర్థం బిది డని
బ్రహ్మకుండ మాహాత్మ్యము.

దర్శనంబున ననేకబ్రహ్మహత్యాగినకలపావపరిహారంబుగలుగు నా బ్రహ్మ
కుంబులోనున్న భస్మంబుధరించినవారు బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరుల ననుస
రింతురు. బ్రహ్మకుండ దర్శనుంబుసేయ శక్తిజాలని వారలూ బ్రహ్మకుండ
భస్మంబెవ్వరైన కించినాత్రంబు దెచ్చిఁగొచ్చిన నాభస్మంబు దాచుకొని

౪౩ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

మరియొక భస్మంబునో గలిపి ధరించుకున్నను వారు భాగ్యవంతు లగుదురు. పవిత్రులగుదురు యోగ్యులగుదురు బ్రహ్మయజ్ఞంబుజేసిన స్థలంబిది మహాదేవునివరంబుచే మహిమాన్నతంబగు తీర్థంబయ్యెనని చెప్పెను.

ఓసూతాయీతీర్థంబునకు బ్రహ్మకుండంబని పేరెట్లుగలిగెనక్కడ భస్మంబుపుట్టుట కేమిహేతువని యడిగిన మునులారాయది బహుచిత్రంబయినకథయొకానొక సమయంబున బ్రహ్మకు విష్ణువునకు గొప్ప కలహంబయినదేమనగా లోకకలహమునేచేగాని నాకుమించిన వారు లేరని చతుర్ముఖుండు బలికిన జగత్కలహమునేనుగాని సీవుగావని విష్ణుదేవుండని యె నిష్ప్రభంబున నన్యోన్యకలహంబధికంబయి అహంపూర్వ మహాపూర్వంబని దరిలేక కలహంబుసేయుచు సేయుచుండ నాయిద్దరి మధ్యనంతాగ్ని సమప్రభంబగు నొకలింగంబు మిన్నుమట్టినిలిచిన బ్రహ్మవిష్ణుకళ్యాణలక్షార్థంబునొంది యీలింగంబున కాద్యంతంబులు గన్నవారు లోకకల్పినిపించుకుండురని దేవబృందంబు నిశ్చయించెను.

అంత చతుర్ముఖుండు నేనంతంబుగనిచత్తనీవాదిగనుట కేగుమని విష్ణువుతోసనిన రమావల్లభుండు సమ్మతించి వరాహరూపంబుదాల్చి పాతాళంబునకుపోయివచ్చి శివునియెదుటనిలిచె బ్రహ్మహంసస్వరూపుడయి యాకాశంబునకుపోయివచ్చి మహాదేవునెదుట నిలిచె నాయిద్దరినిగాంచి విశ్వేశ్వరుడు బహువత్సరంబులేగితి రాద్యంతంబులు గనివచ్చితిరాయని యడిగిన విష్ణుదేవుడు తింగంబునకాదియెచ్చట నున్నదో నాకుగానరా లేదని స్పష్టంబుగాజెప్ప బ్రహ్మకైజాచిన నేనంతంబుగనుగొంటిననుచు నసత్యంబు బలికిన శివుడునవ్వీ సీవు మృషావాదివి గావున నీకుభూలోకంబున పూజలేక పోవునని శాపంబిచ్చె.

అంత చతురాననుడు విషణ్ణుడయి యోయీశానాప్రభువులయినవారు యపరాధంబు తీమింతు రిది ప్రథమాపరాధంబు గావున మన్నించి శాపనివృత్తికల్పించుమని రక్షింపుడని యనేకవిధంబుల వేడుకున్న నీశ్వరుండు ప్రసన్నుడయి పరితాప తప్తుడగుచున్నవిరించిని జూచి కరుణించి పద్మగర్భానావాక్యం బనృతంబుగాదైనను సీవిత వ్యసనబడుటచే నొక యుపాయంబు జెప్పెద గంధమాదన పర్వతంబునకు భని

యందు యజ్ఞంబు లాచరించితివేని యీమిథ్యానాద దోషశాంతి యగును వానిచే పాపంబును బాసి శాంత స్మృతాది కనుకలయందు పూజకహుడవగుదువు ప్రతిమూర్ఖునంబు సీకుగలుగ నేరదని స్పష్టంబుగాజెప్పి తదనంతరంబు విష్ణు దేవుఁగాంచి నీవుసత్యవాదివి గావున లోకంబులో పూజగలుగు చుండు ననియును గ్రహించిన విష్ణు దేవుండు సంతోషించెను.

అంతట మహాదేవుండంతహితుండయ్యెనని చెప్పిన నూతామూకథ యేపురాణంబులోనున్నదని యడిగిన మనీషులారా స్కందపురాణంబు లోయీకథ విస్తరింప బడియున్నదని వినిపించెను.

శ్లో॥ సూతః॥ పురాణభూవకలహే బ్రహ్మవిష్ణుఃపరస్పరం॥ అహంకర్తానమత్తోన్యః కతాత్రిజగతితలే॥

ఏనమాహహరిం బ్రహ్మబ్రహ్మణంబెహరిస్తదా॥ ఏవంవివాదస్సు మహాన్నా? వతతపురాతయోః॥

మధ్యేస్రాదుతభూల్లింగంస్వయంజోతి స్సనాతనం॥ తౌదృష్ట్యవిస్మితౌలింగం బ్రహ్మవిష్ణుపరస్పరం॥

సమయంచక్రరిర్యపాదేవానాం సన్నిధౌపురా॥ అనాద్యంతంమహాలింగంయదేతద్దృశ్యతేపురః॥

అనంతాదిత్యసంకాశ మనంతాగ్ని సమప్రభం॥ అనయోరవ్యలింగస్యయోగితమాదిచ పశ్యతి॥

అహమూర్ధ్వకంగమిష్యామి లింగస్యాంతంగవేషయా॥ గవేరుణాయమూలస్యత్విమధస్తాద్ధరేవజ॥

ఇతితస్యవచస్తత్వాతధేత్వాహరుమాపతిః॥ ఏవంతౌ సమయంకృత్యామార్గణాయవినిర్గతౌ॥

విష్ణుర్వాతాహరూపేణ గతోదస్తాద్గవేషితుం॥ హంసతాం భారతీజానిస్సీకృత్యోక్యపరినిర్ణయా॥

౪౮ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

అథోలోకాన్విదత్యాధో విష్ణుర్వర్షగణాస్పహూః ॥ యథాస్థానం
సమాగత్యప్రభావేదేవసన్నిదా॥

శ్రీవిష్ణుః॥ అహంలింగస్యనాదాగ్నిమాదిమస్యేతిసత్యవాక్॥ ఊర్ధ్వం
గవేషయిత్వాథ బ్రహ్మస్యాగచ్ఛదత్రిసః । అగత్యచ వచఃప్రహ బద్ధనా
చతురాననః॥

బ్రహ్మ॥ అహమదాగ్నిమస్యాంతలింగస్యేతిమృషావదత్ । తయో
స్తద్యచనశ్చుత్వాబ్రహ్మనిష్ణమహేశ్వరః॥ మిథ్యావాదినమాహేమంప్రహ
స్యచతురాననః॥

ఈశ్వరః॥ అనత్యంయదవోచత్త్వం చతురాననమత్పురః । తస్యా
త్పూజాన్వార్హతస్పీమితిశ్శంభు ఉమావతిః॥

అథోద్విగ్నమానా బ్రహ్మప్రార్థయామాన శంకరం॥ ఏకోపరాధం
నంతప్ర్యాస్వామినిర్జగనీశ్వరైః॥

స్వామిన్మదపరాధత్వం క్షమస్యకరుణాలయ । తతో మహేశ్వరో
వాదీత్సాంత్యయంశ్చతురాననః॥

ఈశ్వరఉవాచ॥ నమిద్యావచనంమస్యాద్భిప్రావక్ష్యామితేశ్వరుః॥
గచ్ఛత్వంసహసావత్స గంధమాదనపర్వతం॥

తత్రకృతున్కురువ్యప్త్యంమిథ్యాదోషప్రశాంతయే॥ తతోవిభూత
సావస్త్ర్యం భవిష్యతినసంశయః॥

తేనశ్రోతేషుచబ్రహ్మ స్మారేత్వపిచకర్మసుః పూజాభవిష్యతిన
దానపూజాప్రతిమానుషే॥ ఇతి॥

వింటిరా మునులారా స్కందపురాణంబులో వ్యాసప్రొక్తంబులగు
శ్లోకంబులు వినిపించితి చతుర్ముఖుండు మిథ్యా భాషణంబున శాపగ్రస్తుం
డయ్యె నత్యవాదంబున రమాకాంతు డనుగ్రహసాతుడయ్యెనని చెప్పిన
విని యాశ్చర్యంబునెంది సూతా ముంచువృత్తాంతంబు చెప్పమని కోరిన
ఓమునులారా యంతట బ్రహ్మయాజ్ఞగైకొనిశివప్రీతికరంబులగుయజ్ఞంబు

వ చ న కా వ్య ము.

౪౯

తెనబది ఎనిమిది వేల సంవత్సరంబులు గంధమాదన పర్వతంబు మీద యుజ్జంబు జేసిన శివుండు ప్రత్యక్షుంబై యోచతురాననానీవీ యుజ్జంబులొన రించుటవలన మిథ్యావాచదోషంబు దూరంబయ్యెగాన శ్రౌతస్మృతకీర్త లమందే నీకు పూజ దొరుకును విగ్రహపూజ నీకులోకంబుతోదొరకదు.

సీవు యుజ్జంబులు జేసినందువలన దీనికి బ్రహ్మ కుండంబని పేరు గలుగునని శివుండంతర్థానంబుమెందె వింటిరా కథావృత్తాంతం బివ్వి ధం బున జరిగిన దప్పటినుంచి బ్రహ్మ కుండంబని ప్రసిద్ధంబై మహా పాతక నాశనతీర్థంబని ప్రసిద్ధంబయ్యె మునీంద్రులారా మహా పుత్రమమైన తీర్థం బక్కడ స్నానంబుజేసి హనుమత్కుండంబునకు పోవలయును.

—* హనుమత్కుండ మాహాత్మ్యము. *

ఈతీర్థంబు సర్వోత్తమంబు మహాపాప నాశనకరంబు పూర్వకాలం బున ధర్మసఖుడనురాజు నక్కడ బుత్రగామేష్ఠి జేసిన నూరుమందిబుత్రులు బుట్టిరనిన సూతా యాకథా వృత్తాంతంబంతయు వినుపించుమనిన మును లారా ధర్మసఖుడను రాజు బహు ధర్మశీలుండు ప్రజాపాలన తత్పరుండు మహా పండితు డతనికి నూరుమంది భార్యలు సందరు మహా యోగ్యులు పతివ్రతాశిరోమణులు భార్యలు తాను సంతోషంబున సుఖంపుచుండ నొకరికి సంతానంబు గలుగక చింతింపుచుండ దైవానుగ్రహంబున పెద్ద భార్యకు నొక పుత్రుడు గలిగె నా చిన్నవానిని నూరుమంది భార్యలు తమతమ గర్భ జనితుగానే ప్రేమచే బెంచుచుండిరి నందుకు రాజును బహు సంతోషించుచుండ నొకనాటిరాత్రి యాచిన్నవాడు నిదురబోవ నొకవృత్తి కంబు కాల్చిపైగరచిన వాడుతాపంబునొందినదిజూచి నూరుమందిభార్యలు దాస దాసీజనంబులు దుఃఖించిరి.

ఆధ్వని కోలువుకూటంబునకువినబడ నారాజు వకదూతను బంపి వర్తమానంబు దెప్పించుకొని తానుబోయి విషవైద్యుల కనేక ధనంబు లిచ్చి మంత్రోపధంబులచే శాంతి బొందించి సంతోషించి బ్రాహ్మణులకు

౧౦ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

దీనులకు కొల్లగా ధనాంబరాభరణాదు లిచ్చి బ్రాహ్మణోత్తముల పిలిచి యొక్కకొడుకు కొడుకుగా డొకకన్ను కన్నుగాదని లోకవాడిక వింటిరి గదా. నాకు నూరుమందిభార్యలు భార్యకొక నుతుండు గలుగునట్లు యజ్ఞంబుజేయుచునునిగోరిన వారు గంధమాదన పర్వతంబుమీద హను మత్కుండంబనియున్నది లోకోపకారంబుకొరకు హనుమంతుండనిర్మించె నని జెప్పిన సంతోషించి హనుమత్కుండసమీపంబునపుత్రకామేష్టిచేసె. బ్రాహ్మణోత్తములు నూరుగురు భార్యలకు పాయసంబు బంచి యిచ్చిన నందరి కొక్కొక్క తనయుండుదగ్గరించి నుఖంబుండిరి. ఈ రాజు నందరు తనయుల లాలనంబుసేయుచు బహుకాలంబు జీవించి తనపెద్దకొమరుడగు సుబ్రహ్మణ్యునికి రాజ్యభారంబిచ్చి తపో వనంబునకేగి కొన్ని దినంబులకు శివ లోకంబుచేరె. ముసేంద్రులారా యది మహేశాన్నతతీర్థంబచ్చట స్నానాది క్రియలు జరిగించి రుద్రదర్శనంబుచేసి యగస్త్య తీర్థంబునకు బోవయు

—*అగస్త్యతీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

ఈతీర్థంబు మహేశాన్నతంబగు తీర్థంబనిన సూతాయాతీర్థ ప్రభా వంబునూకు కృపచేసి చెప్పవేయనిన ముసేంద్రులారా పూర్వకాలంబున మేరుమందరపర్వతంబులతో వింధ్యపర్వతంబు కలహించుకొని వారికంటే పొడవు గావలెనని యెదిగిన సూర్య చంద్ర గతుల కడ్డంబుగ జేవేంద్రాది దేవతలు కైలాసంబునకుబోయి వింధ్యాద్రి గర్వంబు సర్వంబునివేడించిన సర్వజ్ఞుండాలించి నగస్త్రునింబిలిది నీవేగి లోకోపకారంబుకై వింధ్యాద్రి పని చక్కచేయుమని యాజ్ఞ గుచ్చిన మహాదేవాపార్వతీవివాహ సంభాషణాభంబువసిష్టు లేగియున్నాగు వివాహంబు నన్నిహితంబయియున్నది.

పార్వతీ కల్యాణోత్సవ విశేషంబు నాకన్నులజూడ వేడ్క గలదు దేవర వారు పెళ్ళికొడుకగుటజూచిపోదునని మహావినయంబుతోవేడిన కుంభ సంభవా నీయంతరంగంబు మాకు చెలుసు నీకోర్కెకొలది పెళ్ళి కొడుకు

వ చ న కా వ్య ము.

౫౧

వెళ్ళికూతురు వేపంబులతో పార్వతీ సహితుండనయి వేదారణ్యంబులో
నీకుసన్నిధించెద నమ్ము నమ్ము మని యగస్త్యు నోదార్చి పంపించెను.

తరుక్తం స్కాండే శ్లో॥ అగస్త్యః॥ ఉద్వాహ వేపంతేదేవ న
ద్రక్షామి కథంభో । ఇతివిజ్ఞాపి తశ్యంభుః పునః కుంభజ మబ్రవీత్॥

శ్రీశివః॥ కుంభజోద్వాహ వేపంతే పార్వత్యా సహితోహ్యహం॥
వేదారణ్యమహాపుణ్యే దర్శయిష్యామ్యసంశయః॥ తస్యచ్ఛ్రీఘ్రం వింధ్యా
ద్రినిగృహీతుం మునీశ్వరఇతి॥

ఇన్విధంబున భగవంతుండైన శివుండు సమాధానంబు జెప్పి నగ
స్త్తులంబాపిన వింధ్యాద్రినుంచి క్షీణదేశంబులెల్ల సంచరించి గంధమా
దనవర్వతంబునకుబోయి నచ్చట స్వభావంబుతో విలసిల్ల నొక తీర్థంబు
నిర్మించె నది ఈశ్వరానుగ్రహంబున బహుపుణ్యతరంబును మహాపావ
నాశకరంబగు తీర్థంబునయ్యె నాతీర్థంబులో ననేకులుకృతాధులైరి
యనుచు జెప్పిన సూతా దాని ప్రభావంబు సంపూర్ణంబుగా జెలుపు
మని మునులడిగిన

మునులారా నేనెంతని వణింతు నొక్క కథజెప్పెద వినుండు
పూర్వకాలంబున దీర్ఘతామసుండను నొకముగిందృడతనికి కక్షీవంతు
డను నొక పుత్రుండు గలిగి బహుబుద్ధివంతుడై శాంత స్వభావుండయిన
నబ్బెలుని కువనయనాది సంస్కారంబులు నిర్వృతించిన బ్రహ్మచర్యవ్ర
తంబు నడుపుచు విద్యాధియై యాదంకుడనుమహావీర సమీపంబుననాల్గు
వేదంబులు నారుశాస్త్రంబులు సార్థకంబుగా జదివి సకల పురాణోప నిష
త్తులును జదివి యరువదివషణంబులు గురువునింట నివసించి సకల విద్యా
విచక్షణుడయి గురువగు నుదంకునకు సాష్టాంగ దండ ప్రణామంబు
గావించి స్వగృహంబునకుబోవ నుద్యోగించిన నుదంకుండు సంకోపించి
యతనిభావంబు గ్రహించి కక్షీవంతుని యనుగ్రహించి నీవు నేతు ఘనా

౫౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

లంబగు గంధమాదనంబునకుబోయి యచ్చటనగ స్త్యకుండంబు గలదు మహాపుణ్యాకరంబు భుక్తిముక్తిప్రదంబు మనోభీష్టప్రదంబుచట మహా నిష్ఠతో మాడువత్సరంబులు పంచాక్షరీమంత్రంబు జపంబు సేయుచు నీతపస్సుఫలించి నాలుగోసంవత్సరంబు ప్రవేశించు ప్రథమ దివసప్రతః కాలంబున మహాకాయంబును చతుర్దశంతంబులు సర్వాంగ పాండురంబు నగు మహానాన్నత గజం బుద్భవిల్లు.

ఆగజారో హణంబుగావించి స్వనయుడనే రాజశిఖ పట్టణంబునకు బొమ్మ నిన్నుజూచియతడు ప్రత్యుద్ధాన భీషదనంబులుజరిగించిమన్నించి యతనికన్యకను సీకిచ్చి వివాహంబు చేయు నందువలన నీక బహుళభుజంబు లొనగూడునని యుప దేశించిన సంతోషించి పాదాభీషదనంబులుగావించి గంధమాదన పర్వతంబునకుబోయి తీర్థదర్శన వందనంబులు గావించి స్నానసంభ్యాద్యనుష్ఠానంబులు నిర్వతికంచి యా దినంబు జేత్రోపవా సంబుచేసి మరునాడు సూర్యోదయకాలంబున యథా కృత్యంబులు జరిపి పారణచేసి యవ్విధంబునచేయ వహిత్రయ మగుటయు తృతీయసంవత్సరాంత దివసంబున సాయం సంభ్యా వందనం బొనరించిసుఖనిద్రజెందియుండ నారాత్రిప్రహర త్రయ సమయంబున మహా కలకల ధ్వని విసంబడెను.

అదికక్షిపంతుడు లేచి చూచిన నాసమయంబున దైవ వశంబున స్వనయుండనురాజ వేటమార్గంబుకై గంధమాదన పర్వతంబునకు వచ్చె నంతట కక్షిపంతుండు దంతధావనాది కాలోచితకృత్యంబులుదీర్చి యవగాహనము సంకల్పపూర్వకంబుగా చేసి సంభ్యావందన దేవశిఖితృతర్పణాదులు యథాశాస్త్రంబుగా జరిగించి పంచాక్షరీ జపంబు సేయు చుండు నంతలో నగ స్త్యతీర్థంబులోనుంచి చతుర్దంతంబులు గలదియుకై లాసపర్వతంబు పగిది మహాకాయంబుగలదియు పండుబెన్నెలభంగి ధవళకరీరంబు

గలమహాగజంబొకటి నిర్గమించిన యుదంకుండిచ్చిన వరంబు ప్రత్యక్షంబయ్యెనని సంతోషించెను.

పిమ్మటగజసమీపంబునకు బోయినిలిచితనగురువునువరప్రదాతయునగు నుదంకుని దలచుకొని సమస్కాంచి యగస్త్య తీర్థంబునకు సాష్టాంగ ప్రణామంబొచరించి మాటి మాటికి తీర్థశ్లాఘన చేయుచు కక్షీవంతుడు గజారోహణంబుచేసిస్వనయుడనురాజు పట్టణంబునకు పోవ నుద్యక్తుండై యున్న నేటమార్గంబుకై వచ్చియున్న స్వనయుండు చతుర్దంతగజారూఢుండగు కక్షీవంతునిజూచి పూర్వ కాలంబున నారదమహామునితనకు జెప్పినమాటలు దలచుకొని తన పుత్రికచేసుకున్న ప్రతిజ్ఞ చెల్లెనని మహానందభరితుడయి ధవళగజారూఢుండగు కక్షీవంతుని సముఖంబునకుబోయి హేబ్రాహ్మణోత్తమా నీవెరికుమారుండవు నీనామధేయంబెద్ది నీవెవరికి శిష్యుండవు యీగజంబెక్కి యెక్కడికి బోదలంచితివని స్వనయుడను రాజుజేగెను.

తదనంతరము దీర్ఘతమస్సు యొక్క కుమారుడ కక్షీవంతుడని నాపేరు స్వనయుడనే రాజుషిష పట్టణంబుకుబోయియారాజుకుమాతెను మనోరమయను కన్యకను వివాహంబగు నిచ్చగతిగి పోవుచున్నానని కక్షీవంతుండు జెప్పిన స్వనయుండు సంతోషించి కృతార్థోహం కృతార్థోహమనుచు వదించుచు హే పండితోత్తమా నీవు పోదలచిన స్వనయుడను నేనేమనోరమయను కన్యక నాదూతయేమహుకాలంబునుంచి నారదవాక్యంబులునమ్మి యెదురు జూచుచున్ననాకు నీదగ్గనం బాసగుట యదృష్టంబేకదామధురాపట్టణంబులో నాచిన్నదియున్నది. మీరువిచ్చేసి వివాహంబుగావలయుననికోరెను.

అందుకాచున వోరాజోత్తమా మాగురువాజ్ఞప్రకారంబు సమకూడె సంతోషించితిగాని వేదారణ్యంబులో మా తలిదండ్రులున్నారు

౧౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

వారికడకొకవిప్రునిని పి వారిని దోడ్చెచ్చి నాకువివాహంబానరింపుమనిన రాజసంతోషించి నుదర్శనుడను బ్రాహ్మణోత్తమునినమస్త సైన్యంబు లుతోడుయిచ్చి వేదారణ్యంబునుదోలించిన వారేగితామువచ్చినవత్తమా నంబులయుపినిపి చినదీర్ఘ తమసుండు సంతోషించినుదర్శనున కాసన్నాభ్యుపాద్యా ద్యుపచారంబులుసలిపియన్యోన్యంబు కుశలప్రశ్నలైన పిమ్మట భోజనంబులొనరించివాహనారూఢులైనమస్త సైన్యంబులు తోడరాగ నుదర్శన సహితుండై యారుదినంబుల కగస్త్యతీర్థ తీరసమీపంబున కేతెంచిరి.

అంతట తండ్రినిజూచి కక్షీవంతుండు పాదాభి వందనంబు గావించిన దీవించి యాలింగనంబు చేసుకొని మూర్ఛిఁ ప్రాణంబుచేసి సంతోషించుచున్న నెడ నుదర్శనుండు జెప్పుటచే దీఘతమనుండు వచ్చుట విని స్వనముండగి దీర్ఘ తమస్సునకు పాదాభివందనంబుచేసిన తేచి కాగలించుకొనియన్యోన్య కుశలప్రశ్నలైన పిమ్మట వివాహములు జరుగుచున్న సమయంబులో కక్షీవంతుని గురువగు నుదంకమహాముని విచ్చేసిన సమస్త జనులు ప్రత్యుద్ధానంబులు చేసిరి కక్షీవంతుం డెదురేగి గురువుపాదంబులపై బడి గోత్రనామోచ్చారణంబు నేయుచు సాష్టాంగంబుచేసిన యాశీర్వాదించి గృచ్చియైతి మూర్ఛిఁ ప్రాణంబుచేసి వత్సానీమనోరక్షిణిద్వి యాయనాయని కుశలంబడిగి కూర్చున్నయెడ దీఘతమో రుషియు వచ్చి యుదంకునికి సమస్కారంబులుచేసి ప్రత్యుద్ధానంబు గావించి పునర్నమస్కారంబుచేయున్యోన్యకుశల ప్రశ్నలుజరిగినపిమ్మటయందరుగూఢుండిరి.

అప్పుడు స్వనయుండువచ్చి వారిద్దరికి నమస్కారంబులు గావించి కుశలంబడిగి తనకన్యకు కక్షీవంతుని కివ్వ నిశ్చయించినమాటయొరిగించిన నుదంకుండు సంతోషించి తనవాక్యసంసిద్ధికానందించి వివాహ ప్రశంస ప్రసంగంబు జరిగించి రాజోత్తమాకక్షీవంతుని మీనగరంబునకుదోడ్కొనిపోయి వివాహంబు చేసుటకంటే నీయగస్త్యతీర్థనన్నిదిని మాయెదుట వివాహంబు చేసితివని యిహ పరంబులకన్నిటికినిసర్వోత్తమంబుగాననీతనయనిచ్చటికి దోడితెప్పించుమని జెప్పిన పెద్దలవాక్యంబుముద్దుగా గైకొని సమస్త సైన్యంబులబంధితనకుఁబంబును మధురాపట్టణంబునుంచిరప్పించి

శుభముహూతకాబున కన్యాదానంబుచేసి కక్షీవంతునికి మనోరమకుపాణి గ్రహణంబుచేయించి చతుర్దంతిగజంబుపై కూర్చుండబెట్టి పూరేగించి వివాహశోభనంబుగడిపి బ్రాహ్మణోత్తముల కగణ్యంబులగు ధనంబులు ననేకంబులగు రత్నకంబళంబులు ముకూల వస్త్రభరణంబులు యధేచ్ఛగా కొల్లబెట్టి అల్లులకు బిడ్డకు కట్నంబులొసంగి ధవళగజంబుపై కూర్చుండ బెట్టి జేదారణ్యంబులకు శుభంబుగా సుఖంబుగ దోలించె

ఈ యగ స్త్యతీర్థప్రభావంబున నురంకుని వరంబు నఫలంబయ్యె మనోరమ ప్రతిజ్ఞ జెల్లె నకలజనంబులకు సంతోషం బయ్యె వింటిరా యగ స్త్యతీర్థంబు మహిమాన్నతంబు

అందు ఘక్తి ముక్తి ప్రమడగు వేదాటవీనాధుసేవింపుచు చిరకాలంబు సుఖంబుండె సంతస్వయం డగ స్త్యతీర్థంబునంగృతస్సానుండై నిజ సైన్యంబులంగూసి పురంబునకుంజని సుఖంబుండె నొ ముసీందృలారా యిట్లగ స్త్య తీర్థస్సానప్రభావంబునుకక్షీవంతు డనన్యరుల్లభంబగు రాజ కన్యకా పరిణయంబుగావించె నీయితోసంబు వేదసిద్ధంబును పుణ్యప్రదం బును యశస్సాభాగ్య కారియునై వెలయుచుండు.

అక్కడ స్నానంబు గావించి తమపరి రామ కుండంబునకు బోవలయును.

—* రామకుండమాహాత్యము. *—

మునులారా రామతీర్థంబువంటి మహాతీర్థంబు లోక తీర్థం బులలో లేదు సుందీ రామతీర్థంబు సన్నిధి నెకతృణంబు దానంబు చేసిన కోటి క్షేత్ర ఫలంబు నెసగును నగ స్త్యమహామునిశిష్యుండగు సుతీక్ష్ణుం డను మహాముని రామకుండంబు సన్నిధిలో శ్రీరామ మంత్రంబును ప్రతి దినంబును పంచసహస్రంబులు జపంబుసేయుచు భిక్షాభియై నియత వ్రత స్థుండయి బహుకాలంబు తపంబుచేసి నీతానమేతుండగు శ్రీరామదేవుని మనోధారణచే ధ్యానంబు చేసి ననుగ్రహించి ప్రత్యక్షం బయిన సుతీ క్ష్ణుండు శ్రీరామచంద్రుల స్తుతించెను.

౫౩ శ్రీ సేతు రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

తమ క్తంసేతుమాహాత్మ్యే॥ శ్లో॥ సుతీక్ష్ణః ॥ నమస్తే జానకీ నాథ
నమస్తే హనుమత్ప్రియః । నమస్తే కాశికీ మునియాగరక్షణ దీక్షిత నమస్తే
కౌసలేయాయ విశ్వామిత్రప్రియాయచ॥ ఇతి॥

ఇవిధంబున ననేకవిధంబుల గొప్పగా స్తోత్రంబు గావించుచు
సీతకారాబున ప్రతిదినంబును జపంబునేయుచు బహుదినంబులు గడచిన
రామచంద్రునికటాక్షంబున నేనదైవతజ్ఞానంబును ప్రత్యగాత్మైకలక్షణం
బునుత్రయూధర్మవిచారంబున ననేకవిద్యాప్రసంగకర్తృత్వంబును పరకా
యప్రవేశంబును వియద్గమనవిహారంబును సర్వకలా విచక్షణత్వంబును
బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాది లోకంబులకు పోకడ రాకడయు పిపీలికాది
సమస్తజంతు భాషాపరిజ్ఞానంబును యింద్రియాగమ్య వస్తు దర్శనంబును
మొకలగు విశేషంబు లాతీర్థస్నానమాహాత్మ్యంబున దొరికెను

ఓమునీంద్రులారాశ్రీరామకుండలీర్థమాహాత్మ్యం బఖండంబని జెప్పి
మరియు నాతీర్థంబున శ్రీరామచంద్రుడు స్థాపించిన లింగంబు మహా
పాతక నాశనంబు భుక్తిముక్తిప్రదంబు నా లింగంబునకు నభిషేక పూజ
లొనర్చినవారికినకలయుశ్రవ్య సిద్ధిగలుగును మరియొక్కవిశేషంబుజెప్పెద
వినుండు కురుపాండవ యుద్ధంబులో భీష్ముండు జెల్లినపిదప ద్రోణాచార్యు
లకు నేనాధిపత్యపట్టాభిషేకంబుగావించినదుర్యోధనునిభక్తికి సంతోషించి
ధనురాచార్యుడు మహా శౌర్యంబున సకల సైన్యంబుల నేల గలుపుచు
సప్రతిద్వంద్వ యుద్ధంబునేయుచున్న పాండవులొరక శ్రీకృష్ణమూర్తితో
మంత్రాలోచనంబు నేయుచు ద్రోణాచార్యుండు మృతిబొందు నుపా
యంబులు వెదకుచు నవశులై యుండిరి

అంతట నొకనాడు భీమునికిద్రోణాచార్యులకు యుద్ధం బగుమండ
భీముండోర్చలేక హేధనురాచార్య లోకంబులో బ్రాహ్మణ ధర్మంబులు
వేదాధ్యయనంబు శౌతస్మాతకానిత్యానుష్ఠానం బహింసయుమిరుబ్రాం

హృదయధర్మంబువిడిచి శస్త్రాస్త్రధారణంబుజేసి బహుజనంబుల హింసింపుచు కళత్రపుత్రసంరక్షణకొరకేగదా వ్యాధుడు బహుమృగంబులజంపి దారా పుత్రాదుల బోషించినవిధంబు నడుచుట యుక్తంబునైనను నీ కుమారుండగు యశ్వధామ యుద్ధంబులో మృతుడయ్యె నింక యుద్ధంబు జేసి యెవ్వరిని బ్రతికించుకొరకు గావున క్రొవ్వంబుచూచి బ్రాహ్మణధర్మంబు స్వీకరింపు మన్నను యశ్వధామ మృతిబొందెననిజెప్పినను నొక కల్యంబు నొంది యాలోచించి సీమాట నాకు సత్యంబనితోచును. ధర్మసుతుండగు యుధిష్ఠిరుండు సత్యవాక్యపరిపాలకుండుగావున నతండు నాయెడల సత్యంబని వచించెనేని నమ్ముచు యుద్ధసాధనంబులు విడుతునని వచించె

అటుపిమ్మట నందరుకృష్ణునితో జెప్పినవిచారించి కృష్ణునిదోడ్దోని ధర్మరాజుపాలికింబోయి ఈ కథావృత్తాంతబంధయు నారాజుకు వినిపించి సీవీమాట దోషాచార్యునెదుట బలికితివేని యతడు నస్త్ర సన్యాసంబు జేసునప్పుడు మనకు జయంబునకు తోవదొరుకునని బహు విధంబుల భీమానులు జెప్పిన ధర్మరాజు వినకున్న శ్రీకృష్ణుండుండుపై రాజా సీవీ కార్యంబుజేసిన దోషంబులేను ప్రాణసంరక్షణకై యసత్యంబున దోషంబు రాదని పురాణంబులు ధర్మశాస్త్రంబులు జెప్పుచున్నవనియనేకవిధంబుల నొప్పించి మెప్పించి మరియొక యుపాయంబుగల దశ్వధామయునుగజంబు భీమునిచే మృతినొందినమాట సత్యంబుగదా యిదేతరున నీవుబలికినదాని యుపాయంబుమే మొనగూర్తుమని శ్రీకృష్ణమూర్తికనయంబునభయంబున వినయంబున నుపాయంబున పొందుపరుప నెట్టకేలకు కృష్ణునిమాట మించ జాలక నొప్పుకొనియెను.

తర్వాత పదుగురు గుమిగూర్చుకొని దోషాచార్యునెడటికిబోయి నిలిచి ధర్మరాజు ముఖవచనంబున ఈ దినంబున భీమునిచే యశ్వధామ యనువరకు స్ఫులంబుగా బలికె గజంబు! యనుశబ్దంబు! మెల్లనగాబలికె! నంతలోభేరీప్రణవాదులు వాయిచిరి || చచ్చెననుశబ్దంబు || దృఢంబుగా బలికె! నామాటవిని దోషాచార్యుండ ధర్మరాజసత్యంబు బలకడని నంమి ధనుర్బాణంబులు విడిచి యస్త్రసన్యాసంబు గయికొని విరక్తుండై మరణాయత్తచిత్తుండై గాఢసమాధిచేత మరయోగంబుచే ప్రాణత్యాగంబుజేసి.

౪౮ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

అంతట దృష్టద్యముండు రథంబుపై కురికి దోణాచార్యుని కేశంబులచేత ననుర్చుకొని ఖడ్గంబున శిరంబు ఖండింశె నర్జునాదులం డలంచి రంతట యశ్వథామ యీసమాచారంబువిని కోపోదగుండై కొన్నిప్రతిజ్ఞలంజేసె. తదుపరియుద్ధంబంతయు శాంతంబై ధర్మరాజునకు ధవుమ్యాదులు శుభముహూర్తంబున పట్టాభిషేకంబు జేసుటకై సంకల్పంబుజేసిన నాకాశంబున యోధర్మరాజునీవనత్యవాక్యంబువలికి దోహదాపంబయిన దోణావధోపాయంబు గావించితివి గావున నిందువలననసత్యదోషంబును గురుద్రోహము నీమాట నమ్ముదునని విశ్వసించినదానిచే విశ్వాస ఘాతుకంబును బ్రహ్మహత్యయు నిన్ని జతగూడియున్నవి. గావుననీపాపములు బాపుకొనుదనక పట్టాభిషేకంబున కర్హుండవుగావని లోకంబువిన నాకాశంబున మోగెను.

ఆమాటలకు ధర్మరాజు లజ్జాభయాకుల చిత్తుడై ధామ్యాదిరుషులుదరుశ్రీకృష్ణమూర్తితో యాలోచించుచు చింతించుచున్న సమయమున వేదవ్యాసుడచ్చటికివిచ్చేయ సభాసవలందరు ప్రత్యుద్ధానముజేసిరి. యుధిష్ఠిరు డనుజసహితుడై యెదురేగి పాదాకాంతుడై తోడ్కొని వచ్చి మణిమయపీఠంబుపై కూర్చుండ బెట్టి వివిధోపచారంబులుజరిపియంజలిబద్ధుడై నిలిచి యోమహాత్మా యశశీరవాణివ్వధంబున బలికిన దిందు కీమసాధనంబు మీకంటె ప్రాపకులు మాకెవ్వరు లేరుగదా యస్మద్రక్షణోపాయంబు విచారించి రక్షింపురక్షింపుమనుచు ప్రార్థించెను.

అందుకు పారాశర్యుం డాలోచించి రాజోత్తమా వెరువ కొక యుపాయంబుజెప్పెద సేతుమాలంబునగంధమాదనపర్వతంబుమీదరామ కుండంబుగలదు. అదిమహాపాతకుల పాపకలజేసినది నీవుచింతించకచ్చటికేగి యాతీథంబులో యథా శాస్త్రంబుగా స్నానంబుసేయుము నీపాపంబు లన్నియు భస్మంబగునని చెప్పిన సంతోషించి తమ్ములుదాసును ద్రావది తల్లియును ధామ్యుండుతోడరాగబయలుదేరి గంధమాదన పర్వతంబునకు పోయి రామకుండంబులో యథా సంకల్పవిధిగా స్నానంబుజేసికైతొప్పు వాసంబుజేసి పార్వణ విధానంబుగా శాగ్ధంబు జరిగించి విత్త శాత్యంబు లేకుండ దానంబులు దినాంధ కృపణులకు వస్త్రంబు లన్నంబులు బెట్టించి

యొక్కమానంబు నియతాహుం డై యక్కడయుండి సత్కథాశ్రవణంబు నేయుచుండెను.

అంతట నొకదినంబున నశరీరవాణి ధర్మనందనా నీవు పవిత్రుడవగుతివి రాజ్యాపలుకండవైతివి నీవుచాస్తివా పురంబునకుబోయిమంత్రి సామంత పురోహితాదులు గొలువ పట్టాభిషిక్తుడవై యథా నుఖంబున రాజ్యపరిపాలన నేయుమని వినబడ్డ ధౌమ్యాది మహామునులు సంతోషించిరి ధర్మరాజు శ్రీరామప్రతిష్ఠితంబగు లింగమున కభిషేక పూజాదులు జరిగించి యనేకదానంబులు కొల్లబెట్టి తమ్ములు తానును కరినగరంబు నకువచ్చియథాశాస్త్రంబుగా పట్టాభిషిక్తుడయ్యె. మునీంద్రులారా రామ తీర్థ మాహాత్మ్యంబును వింటిరిగదా యాతీర్థంబునకుపోవనశక్తులగు వారీయధ్యాయంబుజదివిన వినిన కైలాసవాసులగుదురనిచెప్పియా తీర్థంబులో స్నానంబుజేసి లక్ష్మణతీర్థమునకు పోవలయు.

—* లక్ష్మణతీర్థమాహాత్మ్యము. *

ఈతీర్థంబు మహాత్తమంబైనదిమహాపాతకనాశనకరంబైనది బలరామునకు బ్రహ్మహత్యానివృత్తిగావించిన తీర్థంబని సూతా బలరామునకు బ్రహ్మహత్యయెల్లు సంభవించె నాపుత్రాంతంబు వినుపింపుమనిన మునులారా కురుపాండవులకు యుద్ధసన్నద్ధంబైనసమయంబునబలభద్రుండొకరి పక్షంబును బొందక మధ్యస్థుండై యామోర కారణంబు కన్నుల జూడజాలక యాత్రా ఫలంబున బయలుదేరి ప్రభాస తీర్థంబునకు జేరెను.

అచ్చట దేవర్షి పితృగణంబులకు తృప్తి గావించి తదనంతరమున సరస్వతి వృధూదక బ్రహ్మతీర్థంబులు మొదలగుతీర్థంబులయాత్రలు నలిసి నైమిశారణ్యమునకు పోయి దీక్షునప్ర్రంబుగావించుచున్న మునీంద్రులందరు ప్రత్యుద్ధానాభి వందనంబులు ప్రోత్రంబులు నేయుచు బహు

౬౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర నూహత్యము.

మానంచిన నంతోపించియున్న తాసనంబువై గూర్చుండియున్న తగ్గివుడై
 లేవకున్న సూతునింజూచి మహాక్రోధంబుతో కర్మనిమ్మడుచు లోమజు
 డగు సీసూతుడు నేనువచ్చిన లేవక మహాగర్వంబుతో నున్నవాడు వీడు
 మునులకన్న యెక్కువకాదుగదాయని క్రోధతా మ్రాక్షుడై చేతిలోనున్న
 కుళాగ్రంబుతో మొత్తిన శిరంబుభిన్నంబై సూతుడు మృశుడయ్యె.

అంతట ముసీంద్రులంద రాహుకారంబులు నేయుచు బలరామా
 నీవుసాక్షాచ్ఛేషాంశా సంభూతుడవు మహాత్మునివ్విధంబున ఘోరాకా
 రంబు జేసితివి గానబ్రహ్మహత్యాపరీతుడవై తివిదీనికి ప్రాయశ్చిత్తంబునక
 వత్సంబని నిర్తయించిన బలభద్రుండు చింతాక్రాంతుడై భూసురేంద్రు
 లారా నీనినిష్క్రమి మిరేవివరించి చెప్పదగుదురని ప్రాధింపినబలరా
 మా నీప్రభావంబులజూడ మృత్యుజయ పరాక్రముడవుగాన నితని పున
 జీవితునిం గావింపుము సీబ్రహ్మహత్యమానుననిన సకష్టమును నా
 మాయాబలంబున బ్రతికింతునని పునర్జీ వితుని గావించె.

అప్పుడు ముసీంద్రులు సంతసించిరి మునులకై జూచిబలరాముడు
 మరి మీఞ్గోరి కేమనియడిగిన బలభద్రదామేము సతతంబుయజ్ఞంబులు గావిం
 పుచుండ నిల్వలుండను రాక్షసపుత్రుడు వల్కులు డనువాడు సర్వకాలం
 బుల హోమాను నమయంబునమూ తపురీషరక్తవహంబులుగురిపించుచు
 యజ్ఞంబులు పాడుజేయు మరి వాడెవ్వరి కజేయుడుగాని బాధ తీర్చితివేని
 మేము సుఖంతుము మనోభీష్టసిద్ధి గలుగునని ప్రార్థించిన సర్వకాలము
 కూడుసంత కక్కడనినసింది యుండిపర్వసమయంబునబ్రాహ్మణోత్తములు
 హోమాము నేయుచున్న సమయంబున నారాక్షసుడునీలపర్వతంబుభంగి
 మహాకాయుండును కరాళదంష్ట్రుడును వికృతాకారుడును రక్తాక్షుడు
 నూర్ధ్వ కేశుడవై వచ్చి యజ్ఞాగారంబుల పవిత్రంబులు నేయుచుండెను.
 అదిజూచి ముసలసిరంబుల దలంచినసన్నిహితంబులగుటయు ముసలంబుడే

నెక పెట్టు బెట్టిన భిన్న శిరస్కుడై నేలగూలి ప్రాణులు విడిచె యను
లత్యానందంబు నెందిరి తమపరి బలరాములకు మునీంద్రులారా నాకె
య్యది కర్తవ్యంబు జెప్పండని యడిగిన రామామరిముంక నెయ్యదికతక
వ్యంబని యడిగితివి గాన నెక సువత్సరంబు సకలతీర్థయాత్రా సమాప్తి
జరిగించితివేని నొకంబునకు పకారంబగు నీదోషంబు నిశ్చేషంబగు ననిన
సంతోషించి కృష్ణాగ్రజాండు సర్వతీర్థకంబులు గృంకులాడి నిజ పురంబు
నకు బోవుచుండెను.

అంతట సశరీరవాణి యోరాహిణేషు నీకు యాత్రా పూర్తికా
కాలేదు బ్రహ్మహత్య నిశ్చేషంబు గాలేదని యొక ధ్వని వినవచ్చిన
చిత్రాకాంతుండై మగలి నైమిశారణ్యమునకు బోయి మునీంద్రుల కా
సమాచారము వినిపించినబలరామాసీపుగంధమాధనవర్జితంబున శేషం
శావిర్యభీతుండగు లక్ష్మణునిచే నిర్మించబడిన తీర్థకంబులోన్నానం బాన
రించితివేని యాత్రా సంతృప్తిగలిగి దోషంబు నిశ్చేషంబగునని జెప్పిన
బలరాముండు తక్షణంబున లక్ష్మణతీర్థకంబునకు బోయి స్నానంబు జేసిన
నాకాశవాణి బలభద్రాకృతాధుండువైతివి నీపురంబునకు బామ్మని
వినవచ్చిన సంతోషించి ద్వారకానగరంబునకు బోయెను.

కావున లక్ష్మణతీర్థ మాహాత్మ్యమిట్టి దక్కడ స్నానమాచరించి
జటాయుతీర్థంబునకు బోవలయును.

—* జటాతీర్థమాహాత్మ్యము. *—

అది మహాలాత్తమతీర్థంబుజ్ఞాననాశన సాధనం బవిద్యానాశనకారి
బుద్ధి శుద్ధి ప్రదంబు భుక్తి ముక్తిప్రదంబు మనశ్శుద్ధిని గోరినవారూగుహా
దుఘటంబులగు నేదాంత శాస్త్రంబులు జదివి తర్కములుజేసి క్రియా
పర్యవసానంబు నెందజాలన జటాతీర్థంబునో స్నానమాత్రంబునోపరిశు
ద్ధులగుమరని జెప్పిన సూతా యాతీర్థకంబున కంతమహాత్మ్యంబెట్లుగల్గె

౬౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నని యడిగిన మునీంద్రులారా శ్రీరామచంద్రుడు చతురశ్ర సంవత్సరం
ము జటాధారియై వనవాసంబుజేసి తపస్సుగావించి రావణవధానంతర
ము జటామండలం బాతీధకంబునో ప్రత్యక్షనంబు జేసుటచే తపఃప్రభావ
నూపాపూర్వఫలంబా సలిలంబులలో మేళనంబగుటచే దానికింత మహా
త్వంబు సిద్ధించినది

వింటిరా మునులారా పుణ్యంబుల తారతమ్యంబులు వినిపించెద
వప్తిసహస్ర వర్షంబులు జాహ్నువీ నదిలో స్నానంబుజేసిన ఫలంబు దేవ
గురుండగు బృహస్పతి సింహరాశిస్థితుడైన సమయంబున నొకదినంబు గో
దావరిలో స్నానంబుజేసిన లభించునటువంటి గోదావరి పుష్కరిణీ స్నా
నంబులు పదివేలు గావించిన ఫలంబు గోమతీనదిలో నొకసంవత్సరంబు
స్నానంబుజేసిన ఫలించు నిన్నిమహాపుణ్యంబులు గంధమాదన పర్వతం
బున జటాతీర్థ దర్శనమాత్రంబున లభించుస్నానంబుజేసినవారికెంత పుణ్య
ముగలదో నే నెంచజాల నా త్రిమూర్తులకే తెలుసును.

పూర్వకాలంబున వరుణపుత్రుండగు భృగువు మనశ్శుద్ధిగోరి తం
డ్రినడిగిన వరుణుండు వారుణికిం జెప్పిన జ్ఞానంబు వినిపించెద వినుండు.

తమ క్తంస్కండే! శ్లో! భృగురైవవారుణిః పూర్వం వరుణం
పితరంతదా! బుద్ధిశుద్ధిప్రదోషయమ పృచ్ఛత్కావనంశుభం॥

వరుణః॥ రామసేతౌ భృగోపుణ్యే గంధమాదన పర్వతే! స్నాన
మాత్రజటాతీర్థేబుద్ధిశుద్ధి ర్భవే ధృవం॥

ఇవిధంబున తండ్రి యాజ్ఞాప్రకారంబున భృగుడు జటాతీర్థంబు
లోస్నానంబుజేసి బుద్ధిమంతుడయ్యె నెకనాడు శుకయోగీంద్రుండు జన
కుండగు వేదవ్యాస మహాముని యాజ్ఞవలన స్నానం బాచరించి స్వస్వ
రూపజ్ఞానానంద భరితుండై నిర్మలుడయ్యె గావునజటాతీర్థ మాహా
త్వంబగణ్యంబునచ్చట స్నానంబుగావించిలక్షీతీర్థంబునకు బోవలయు.

—* లక్ష్మీ తీర్థ మాహాత్మ్యము. *—

ఆతీర్థంబు మాహాల్క్ష్మీప్రదంబెట్టిదరిదురై న వెట్టి కష్టబాధితుల
యిన నాతీర్థంబులో స్నానంబుచేసిరేని శ్రీమంతు లగుదురు. ధర్మరాజు
యాతీర్థంబులో స్నానంబుచేసి మహాదైత్యర్యాభివృద్ధిగల్గి రాజసూయం
బొనరించె రాజ్యాభిషిక్తుండయ్యె శతుని నాశనంబుగావించెనని జెప్పిన సూతా
ధర్మరాజున కాతీర్థ మాహాత్మ్యం బెవ్వరు జెప్పిరతం డేరీతి స్నానంబు
చేసె కథాక్రమంబు వినుపించుమనిరి.

ఓమునీంద్రులారా ధర్మ రాజులు భృతరాష్ట్రునిచే బిలువబడి
యింద్ర ప్రస్థంబులో నున్నయెడ శ్రీ కృష్ణమూర్తి వారి దర్శనార్థం బేగి
కొన్నిదినంబు లక్కడయున్న సమయంబులో నొకనాడు ధర్మరాజు కృష్ణ
మూర్తితో పుండరీకాక్షా దుర్యోధనుండు మాహాభాగ్యం బనుభవించు
చుండ మేమిరీతి శ్రమలనుభవించుచుంటిమిస్వామిక హృత్కంబుంచిమాకు
సుఖోపాయంబుజెప్పవా నీకంటె మాకధికు తెవరుగలరని ప్రాధికంచిన
వాసుదేవుండు విచారించి యుధిష్టరా గంధమాదన పర్వతంబు మీద
లక్ష్మీతీర్థమని యున్నదనేకు లాతీర్థంబులో స్నానంబుచేసి శ్రీమంతు
లైరిగావుననీవున హేరాదర సహితుండవై యచ్చటికరిగి కృతస్నానండు
వైన నీకష్టంబు దీరును. నీకు శ్రేయస్సు యశస్సు సంభవించు నని
జెప్పెను.

తత్త్వంబున భారీతృ సమేతుడై పోయి యా తీర్థంబులో స్నా
నంబుచేసివచ్చి దిగ్విజయంబుచేసి రాజసూయయాగంబొనరించి మహేరా
న్నతమైన భాగ్యంబును నుకీర్తినిబొందె వింటిరా మునీంద్రులారా ధర్మ
రాజున కైశ్వర్యకారణం బాతీర్థస్నానంబున యెవరుస్నానంబాచరించిన
లక్ష్మీవంతులగుటకు సందేహంబు లే దక్కడ స్నానంబుచేసి తదనంతరం
బగ్నితీర్థంబునకు బోవలయు.

౬౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

—* అగ్ని తీర్థ మాహాత్మ్యము. *

ఇది మహాతీర్థంబు సర్వపాపహరణంబు పితౄచాది మహా పీడా నివారకంబు ముసీంద్యలారా దానిమాహాత్మ్యంబు నేను వణింప జాల ననిన సూతానీకుడెలిగినంత నట్లాతీర్థ మాహాత్మ్యంబువినుపించుమని వేడిన ముసీంద్యలారా శ్రీరామచంద్రుండు రావణాసురునివధించి విభీషణునకా చంద్రతారార్కంబుగా ప్రభుత్వంబు నేయుకొరకు పట్టాభిషేకంబు చేసి సీతాలక్షుణ సహితుడై సముద్రతీరంబునంచరించుచు సీతా మనోదా ర్థ్యం బెటువలెనుండెనో యిన్నిదినంబులు రాక్షసునింట నుండెనని మహ స్సులొ జిజ్ఞాస చేయుచు వచ్చుచున్న నగ్నిదేవుండు లక్ష్మీ తీర్థంబునకు సమీపస్థలంబగు సముద్రంబులోనుంచి యా తామ్రోగోచనుండును వీత వస్తుండును దనుధారుండును సప్తజహ్నుండును మహా తేజస్సుచే దశ దిశాంతరాశంబులు వెలిగించుచు హనుమదంగద సుగ్రీవ విభీషణాది సమ స్తసైన్యంబులు విన లీలా చూచుష విగ్రహుండగు శ్రీగామమూర్తితో నిట్లనియె.

ఓ రాఘవా ఈ సీతా పతివ్రతా ప్రభావంబుచే నీవు రావణా సురునిజయించితి విదినత్యంబు నణ్యంబు పునస్సత్యంబీ సీతాదేవి సాక్షా ల్లక్ష్మీయంకచే యుద్భవిగినది పరశురామావతార కాలంబున ధరణీ దేవియు నీయవతారంబున జానకీదేవియు కృష్ణావతారకాలంబున రుక్మిణీ దేవియు కాగలదు శ్రీమహావిష్ణుండవగునీవు లోకరక్షణార్థంబు దుష్ట శిక్ష ణార్థం బవతారములైన యెడల ననపాయనియగు లక్ష్మీదేవి సీతాది స్వరూపంబులతో నుదయించగలదని యగ్ని హేరాత్మండు లోకంబులు విన ప్రత్యక్షంబుగా బలికిన సమస్తజను లాశ్చర్యంబు నొందిరి శ్రీరామ చంద్రునికి మనోనిర్మలంబయ్యె.

అప్పటినుంచి యగ్నితీర్థంబు విశ్రుతంబయ్యె ననిజెప్పిన నూ
తా యాతీర్థంబులో యెవరు కృతార్థులయిరిని యడిగినమునులారా
పూర్వ కాలంబున పాటలీపురంబుని యొక పట్టణంబుగల దాపట్టణంబు
లో పశుమతుడనువై శృశిగ్రామణి గలడతనికి ముగ్గుగుభార్యలు మహాపతి
వ్రతలు అతడు మహాధర్మాత్ముడు దానశీలుడు భాగ్యవంతు డతనికి పదు
గురు కొడుకులు నుపాఖ్యుడు పుణ్యవంతుండు చారుపఖ్యుడు మొదలగుతో
మ్మండ్రు నుతులు బహుపుణ్యబుద్ధులు వ్యవహారదక్షులు సంసార రక్షణ
దక్షులు సన్మార్గప్రవర్తులుగా నున్నారు.

పదియగువాడు దుష్పపుండ నుపేరును వహించె బాల్యవ్రభృతి
బహుక్రూర కార్యంబులు నేయుచు పట్టణంబులోనున్న శిశువులరహస్యం
బుగాబట్టి బలవన్మరణంబు నేయుచు నీటిలోపడద్రొబ్బు పంకంబుగోద్రొ
క్కునడవిలో గొంతువిసుకు ననేకవిధంబుల శిశుమారణం బగుటచేగ్రా
మంబు పాడయ్యెనీ వాతఃరాజువినిబాలవధజేయువాని పట్టి తెమ్మనితలవరి
వ్రభుతుల కత్యంతతీక్షణ్మైన యాజ్ఞ జేసి నేంతవెదకిన దొరకడంతటను
కదినంబున యెరుగురు వై శ్యపుత్రుల నాటలచేరుబెట్టితీరుకొని గ్రామంబు
నకు నతిమారంబులోనున్న నొకకొలనులో జలక్రీడవిసోదంబు జూపించి
ఎంచి కంఠదమ్ముమగు రొంపిలోదించి తానుగ్రామంబులోనికి జనుడెంచె.

అంతట నావై శ్యులు పిల్లలవెదకుచుపిలుచుచుఘెరాషెందుచుతిరిగి
తిరిగి యామడుగు సమీపంబునకుబోయి యాపిల్లలచేరుతోపిలిచిన ప్రతి
ధ్వను లిచ్చిన జాడతో మడుగులోనికిదిగి తృణ శై వాలాది సంకులంబగు
పంకంబులో ఝంకుచు గ్రుంకుచున్న బాలులంగాంచి వెడలించి జేహ
ప్రక్షాళనంబులుజేసి నేదదీర్చి యడిగిన జరిగిన వృత్తాంతంబాతయు దుష్పా
పుని చరిత్రం బంతయు వినుపించినవిని రాజకొలుపునకుబోయి జరిగినవా
స్తవంబెల్లవినిపించిన రాజచింత్యాశ్చర్యంబులచే విభ్రాంతుండై దుష్పా

౬౬ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

పుని వానితండ్రి పశుమంతుని పట్టి తెప్పించి విమర్శింప విమర్శింప గ్రామంబులో మృతిబొందినట్టి బాలులందరు వీనిచే మృతులగుట నిశ్చయంబై వానితండ్రిని బిలిచి నీకొమారునకేమి శిక్ష కావలయునని యడిగిన రాజోత్తమావీడు బహు బాలభూతకుండుగావున శిరచ్ఛేదనంబున కర్పణంబుండుకు సందేహంబులేదని చెప్పెను.

అతని నిష్పక్షపాతవాక్యంబునకందరాశ్చర్యపడి రాజాయితనువాస్తవప్రసంగంబు జేసెను గనుక నితనితనయుని గ్రామంబు వెడలగొట్టవలయుగాని శిరచ్ఛేదనంబు మానవలయునని పట్టణాశేషంబు వలికిన రాజు వారిపలుకు మన్నించి తన దేశంబు దాట ద్రోయించె. నా దుష్టా వుండు దుఃఖించుచుపోయిపోయి గొప్పయరణ్యంబులో మునిమండలమండితంబగు సగ్రహారంబులో భిక్షాశివనంబు సేయుచు కొన్నిదివసంబుల కుగ్రశవసుండును బ్రాహ్మణుని పట్టిని పట్టుకొనిపోయి జలంబులముంచి జంపిన నా విప్రుండు దుఃఖించి ప్రాపాపాత్మా నీవిట్టి పాపకృత్యంబు జేసితివి గావున నీవును జలంబులో నుద్బంధమరణంబునొంది చారవాదినరకవాసంబులను భవించి తమవరి పిశాచరూపంబుతో నభివ్యభివ్యది కార్యా కార్యంబులు జరిగించుచు ఘోర దుఃఖంబు లనుభవించుచు వని క్రూరం బగు శాపంబిచ్చెను.

అవిధంబున మృతుండయి పిశాచరూపంబుతో బాధల నొందుచు దేశదేశంబు లరణ్యంబులు పర్వతంబులు దిరుగుచువై వఘటనంబున సగస్త్యాశ్రమ సమీపంబున నోబ్రాహ్మణోత్తములారానేనుపాటలీపురంబను పట్టణంబులో పశుమంతుండను వైశ్యునికి దశమపుత్రుండ నేను బాల్యప్రభృతియు నొనరించిన పాపంబు లివియు యుగశ్రవసుండను బ్రాహ్మణుని శాపంబుచే జలంబులో నుద్బంధమరణంబునొంది నరకంబులనుభవించి పిశాచుంబునై యారీతి దుఃఖంబు లనుభవించుచున్నాడ మీరు తప

స్సంపన్నులు వేద వేదాంతవేత్తలుమీచెంతకుచేరితిని నన్ను రక్షించినాశా
పవిత్రమోక్షముగాబుగావించితి రేనినుఖించెదమీరుపేక్షజేయును రేనిశిశుమార
ణకృత్యంబు నాకుసహజంబేకదా యని యివ్వధంబునసామ భేదోపాయ
వాక్యంబులు బురుకుచు దిరుగుచుచుండ సంకులోకొందరుబ్రాహ్మణోత్త
ములగ స్తవ్యమహాముని పాలికిపోయి విన్నవృత్తాతంబంతయు విన్నవించిరి.

అగ స్తవ్యుడు కటాక్షించితన ప్రియశిష్యుండగుసుతీర్థమునినిబిలిచి
మునీంద్రా సీవాపిశాచ నిచ్చత్తిశారకతని నామంబుతో సంకల్పంబుజెప్పి
గంధమాదనపర్వతంబుమీద నగ్నితీర్థంబులో స్నానంబు జేపితిచేని వాని
పిశాచత్వంబుమానుననియూజ్ఞాపించిన విని యాజ్ఞశిరసావహించి సుతీర్థుం
డగ్నితీర్థంబునకుపోయి వానినామోద్దేశపూర్వకంబుగా సంకల్పంబుజెప్పి
గంధమాదన పర్వతంబుమీద నగ్నితీర్థంబులో త్రిదివంబు స్నానంబుజేసిన
వాని పిశాచత్వంబుమాని మహాసుందర రూపంబుతో విమానంబు నెక్కి
నగ స్తవ్యుని గొనియాడుచు స్వర్గంబునకు నేగెనని చెప్పెను.

మునీంద్రులు విస్మయంబుకొంది నీ వెట్టిపుణ్యపురుషుండ వెన్నిపురా
ణంబు లెరుంగుదువు నీసాంగత్యంబున మేము కృతార్థుల మైతిమని స్తుతి
యించి ముందు కథవినుపించుచునిన మునులారా యగ్ని తీర్థంబులోస్నా
నంబు జేసి చక్రతీర్థంబునకు పోవలయును.

—* ముని తీర్థమను చక్రతీర్థమాహాత్మ్యము.*—

అది మహాహస్తతంబగు తీర్థంబు పూర్వకాలంబున సూర్యునికి
హస్తంబులు భిన్నంబులైన యాతీర్థంబులో స్నానంబు జేసినంతమాత్రం
బున సువణాసాణియయ్యెననిన సూతా యిది యుత్పతచరిత్రంబు మహా
మహాశ్చర్యకరంబుగావున నాతీర్థకథాక్రమంబునుసక్రమంబుగావినుపించు
మని కోరిన మునులారా పూర్వకాలంబున నహిర్బుధ్నుండనుమహాముని
గంధమాదన పర్వతంబుపైయొకఅశ్రమంబు గల్పించుకొనియొకతీర్థంబు

౬౮ శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నిర్మించి నిశ్చలచిత్తుడై శపాబుసేయుచున్న ముని తీర్థంబని వాడికగల్గి ప్రబలించి యుండెను.

అట్లుండగానహ్నిర్బుధ్నుండును దుష్టిశ్వరునిమీదికి రాక్షససంఘం బుగూడివచ్చి మహాఘోరారంబగు బాధనొసరించిన నవ్విపుండు సుదర్శన చక్రంబు నుద్దేశించి మహాస్తోత్రంబు జేసిన నాస్తోత్రంబునకు సంతసించి శ్రీవిష్ణుప్రేరితంబై చక్రంబు జనుడెంచి మహాక్రూరులగురాక్షసుల చిన్నాభిన్నంబులుగావించి నామునిసంరక్షణజేసియతని ప్రార్థనచేనాతీర్థంబులో నిల్చియుండుటచే దానికి చక్రతీర్థంబనిపేరు విశ్రుతంబయ్యె.

మొక సమయంబున రాక్షసులు చెలరేగి దేవతలపైదండై త్రిస్వర్గ బుదందరవందరజేసిన దేవతలు దీనులై బ్రహ్మశాలికేగితమబాధలు జెప్ప కున్నచతుర్ముఖుండు చింతించి యోసురలారా గంధమాదన పర్వతంబు మీద మహేశ్వరయజ్ఞాబు ప్రారంభించి నిర్విఘ్న పరిసమాప్తినెరవేర్చితి రేని రాక్షసహతంబగుననిజెప్పిన బ్రహ్మయాజ్ఞా ప్రకారంబు దేవతలుబృహ స్పతినిం బురస్కరించుకొని గంధమాదన పర్వతంబునకేగి మహేశ్వర దేవతాకరంబగుయజ్ఞంబునకుసంకల్పంబుజేసిబ్రహ్మకడకుబోయి రాక్షసులు విఘ్నంబు జేయనిస్థలంజేర్పరింపుమని యడిగిన గంధమాదన పర్వతంబు మీద చక్రతీర్థసమీపంబున ప్రారంభంబుసేయుండు నిర్విఘ్నంబుగా జన్మంబు జరుగు నొకవేళబాధించిన చక్రతీర్థంబునొనున్న సుదర్శనంబు నుప్రార్థించిన రాక్షస నాశనంబు జేయననెను.

అదిపోయి యహ్నిర్బుధ్ను యసంస్కరించి యాయన యాజ్ఞగైకొని తదాశ్రమ సమీపంబున యజ్ఞవాటంబు గల్పించి దేవతలు మునులందరు గుంపులై నిలిదిరి. బృహస్పతి హోతయయ్యె జయంతుండుమై త్రావర ణుండయ్యె మరియునష్టమ వసువచ్చావాకుండయ్యె పరాశరుండు గ్రావ స్తోతయయ్యె నష్టావక్రకుండధ్వజ్యుండయ్యె విశ్వామిత్రుండు ప్రతిప్రళాత

యయ్యె వరుణుండు నేష్టయు మహేశ్వరుండు ద్వాతయు సవిత బ్రహ్మయు
వశిష్ఠుండు బ్రాహ్మణాచ్చంసియు శునశ్శేపుండాగ్నిర్రిందుండును పావకుండు
హూతయు వాయుపుద్గాతయు మక్షండుచక్రాతయు నగస్త్యుండు ప్రహ
తాయు మధుచ్చండును సుబ్రహ్మణ్యుండును ఈ విధంబున నేర్పడి
రిందుండు యజమానుండయ్యె వ్యాసపుత్రుండగు శుక్రుండు పద్రప్తయయ్యె.
నివ్వధంబునమా హేశ్వరయజ్ఞాబువిర్వర్తింప నుత్తర్యన భయంబుచే రాక్ష
సులురావెరచిరి. యజ్ఞంబువిర్విఘ్న పరిసమాప్తియయ్యె. హుతాశనుండు
హవిర్భూతంబుగావించుచుండ నధ్వర్యుండు కర్మజాలంబుగావించి మంత్ర
పూతంబగు పురోడాశంబు హోమంబుగావించి హుతశేషంబు విభజించి
హోమాత్రముఖ్యులగు రుత్విక్కుల కొసంగె

అంత సవితయత్వగ్రతేజంబును పాత్రనామకంబగు పురోడాశంబు
హస్తంబుల గ్రహించినస్పృష్టమాత్రంబున కరంబులుభిన్నంబులయ్యెను.
సూర్యుండు వివణ్ణుడై రుత్విక్కులకై జూచి యో రుత్విక్కులారా యీ
పురోడాశంబు మదియ్య పాణిచ్చేదనంబు జేసెనని జెప్పిన రుత్విక్కులు
చింతబడి దోచకయుండ నష్టాపశ్రుండో మునులారా నేను జీవించియుండ
మీకు విచారంబేల నేనుక యుపాయంబు జెప్పెద యుడవకుండుడని జెప్పి
వింటిరా నాయెదుట నూరుకోట్లయంది బ్రహ్మలుపుట్టిరిబద్ధిరి. నేనుజూచు
చుంటి గావున నే నకేకంబులు జూదినవాడ పూర్వకాలంబున లోకేశ్వ
రుండును బ్రహ్మ వేళ శ్యామశాపురంబున హరిహరుండను విప్రొండచ్చట
నుండి యొకదినంబున మహారణ్యంబులోఁపంచరించుచుండ నొక వ్యాధుండు
గురివేయుచుండ నతనిపాదంబులకు తగిలి ఖండంబులయ్యె.

అప్పుడు మునులందరువిచారించుచు గంధమాదనపర్వతంబుమీద
మునితీర్థంబున్నదందులో స్నానంబు జేయించిన పాదంబులు వచ్చునని
యతని యాతీర్థంబుదరికి తీసుకొనిపోయి నాతీర్థోదకంబులచే స్నానంబు

౨౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

జేయించిన పాదంబులెప్పలట్ల సంధానంబులయ్యె గావున సవిత్తు దేవున కాశీర్థంబులో జేరిన యుదకంబు దెచ్చి చేతులపైజల్లిన వున రుద్రసంబు తానని జెప్పిన తత్సకారంబుజేసిరి నవితకు మాస్తంబులు వచ్చి గావున నీ చక్రతీర్థప్రభాసం బిట్టి దక్కడ స్నానంబాచరించి తదుపరి శివతీర్థంబునకు బోవలయును.

—* శివతీర్థ మాహాత్మ్యము. *

అదిమహోత్తమంబగు తీర్థంబు పూర్వకాలంబున కాలభైరవు నకు బ్రహ్మహత్యా నివృత్తియిచ్చిన తీర్థంబని చెప్పిన సూతా యావృత్తాంతంబు సక్రమంబుగా జెప్పమని యడిగిన మునులారా పూర్వకాలంబున బ్రహ్మ విష్ణు లిద్దగును అహంజగత్కర్తా అహమేవజగత్కర్తా యనుచు వరస్పర కలహంబు జరిగి యిద్దరు మహాఘోరంబగుమాటలు జరిగించు చున్న సమయంబులో సమస్తదేవతా సమూహంబు ముందర చతుర్దేవదంబులు మూర్తివంతంబులై నిల్చి బ్రహ్మ విష్ణులు వినుచుండ వీరిద్దరు యీలోకంబులకు కర్తలుగారు పరావృతుండగు సాగరుం డీలోకంబులకు కర్మస్థానర జంగమాత్మకంబగు నీలోకంబంతయు తన్నాయామోహితంబై ప్రవశించు.

మరియు నాశివుండు వర్వగీర్వాణ వంద్యుం డంబా సహితుండు సత్యక్షనూది శుభలక్షణ లక్ష్మీతులగు సృష్టియు పాలకుండుమహాతాతయు త్రిలోకాధీశ్వరుండయి వెలయుచుండు ననుచు వేదంబులు వక్కాణించి పలికిన విధియు విష్ణుండునుమాశివుండు పార్వతీ లోలుండయి శరీరధారియై వ్రమధులం గూడి సంచరించుచున్నవాడు స్వసంగ వివజేతుం డగు వరబ్రహ్మం బెట్లనని యాక్షేపించి రంమమీదస్వరూపంబగుప్రణవంబు చిద్రూపంబై మేఘగంభీ వచనంబుల నో బ్రహ్మ విష్ణులారా శివుండు పార్వతీ సహితుండని వదించితిరి.

అతండాత్మశక్తి స్వరూపిణియగు పార్వతిం గూడట యుక్తంబు గాదా శంకరుండు స్వప్రకాశుండు నిరంజనుండు విశ్వాత్మిశాయి మహా దేవుండు ప్రపంచం బుతట బహిరంతర్వాః త్రుండయి సర్వాతర్వామియు సకలతంత్ర స్వతంత్రుండు సర్వశక్తి చిదాభాసకుండయి వెలుగొందుచు నో చతుర్ముఖా నిన్ను జగత్సృష్టికొరకు రంజో గుణంబుచేసృజించె నో మాధవా నిన్ను సత్వగుణంబుచే లోకరక్షణార్థంబై సృజించె. తమో గుణంబుచే రుద్రునిం గల్పించి జగత్సంహారంబు జేయుచుండె. నాదేవుండే సర్వస్వతంత్రుండుగాని మీరిద్దరు స్వయంకతకలుగారు నా విశ్వాధికుం డగు విశ్వపతివలన పృథగ్భూతగాక తదాసందభూతయైన పరాశక్తియగు పార్వతి యాగంతుకి యని వచింపబడును.

కాన సదాశివుండు విశ్వపతియనియు స్వతంత్రుండనియునకలదేన వందనియుండనియు దెలుసుకొనవలెను మీరు కతకలుగారుశివునికంటే సధికులుగారు సములుగారు నా పరబ్రహ్మంబునకే మీరాజ్ఞావర్తులని వచించిన ప్రణవ వాక్యంబు విని బ్రహ్మ విష్ణులు మాయామోహితులై శంభుండే కర్తయని యెరుగంజాలక సహంకరింపుచు చతురాననుండవృత్త దర్శనంబై తపోబల విసృష్టంబై యనంతాదిత్యసంకాశంబయి ప్రకాశిం చుచు వంచమ శిరంబు జూపించి సమస్తదిగంతరాళంబులు తన కోపాగ్నిచే దహించుబడబాగ్నిబోలి ప్రజ్వరిల్లుచు నోనిలలోహితా నినునేనెరుంగుదు.

పూర్వకాలంబున మదీయలలాటంబున నుద్యమించినాడవు నాపుత్రుం డవు రుద్ర నాముండవనుచు గర్వింబిబలికివని మహేశ్వరుండు కాల భైరవుండను నెకభటునిబంప సతడు శూలటంకాయుధ ధారియై బ్రహ్మ పై కురికి తపోయుక్తంబతిశుభ్రుంబగు ననిన నాశిరంబతిరోపంబునదృంఛు టచే చతురాననుండు మృత్తిగాండిన మహాదేవ ప్రసాదంబుచే వునక్షేపి తుండగుచు వాసుకిప్రభృతి సర్వభూషణ భూషితుండును పార్వతీ సహి తుండునగు మహేశునింజూచి యో శశాంక భూషణ శరణాగత రిక్షకా

౭౨ శ్రీ నేతు రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

నాతస్వసహించి మన్నించ వలయునని యనేక విభంబుల స్తోత్రంబులు గావించినను స్మరించిన సోమార్థ శేఖరుండు బ్రహ్మనోదార్పి శిరోహతఁ యగు కాలభైరవునిజూచియో ముఖై రవా బ్రంహశిరఃఖండనంబుజేయుటచే లోకానుగ్రహధంబు బ్రంహకపాలధారివై భిక్షోశివై దిరిగి యొక సంవత్సరంబునకు బ్రంహహత్యా నివృత్తి నొందుమని యానతిచ్చెను.

అంత కాలకంఠుండు భైరవుంజూచిమరలనిట్లునియె. ఓ భైరవా నీ కపాలంబుగొని భిక్షుటనంబు గావింపుచు నొకసంవత్సరంబుతీర్థంబుల స్నానంబుగావించి వారణాసింజేరితివేని యాబ్రంహ హత్య చతుర్థాంశ శేషంబగు పిమ్మట దక్షిణ సముద్రతీరంబునందు గంధమాదనంబున సర్వ లోకోపకారార్థంబయి నాచేచేయబడిన తీర్థంబొండు గలదది శివనామంబుచే వెలయు నీనంబు నియమకుండవై స్నానం బొనర్చుము దానివలన బ్రంహ హత్య నిశ్చేషంబుగా నశించు నని యాజ్ఞాపించి శివుండు కైలాసంబునకు బోయెను.

సంత భయిరవుండా వాక్యంబు లియ్యకొని కపాలధారియై బిక్షుటనంబుసేయుచుబ్రహ్మహత్యంగూడి దేవదానవ యతౌదిలోకంబులంజరించుచు సర్వతీర్థంబుల సేవింపుచు గాశికింబోయిన బ్రహ్మహత్య పాదావ శిష్టయయ్యె సంత భైరవుండు చతుర్థాంశ శేషితయగు నాబ్రహ్మహత్యంగూడి శంకరాజ్ఞచే గంధమాదనంబుజేరి యందు శివతీర్థంబున స్నానం బొనర్చ తన్మహిమాతిశయంబున భయంకరంబగు బ్రహ్మహత్యనిశ్చేషంబుగానశించె సంత యాశ్వురుండు సన్నిహితుండై వోభైరవా నీబ్రహ్మహత్య నశించె నింకనీవిందుండి కాశికింజని యందొకచోట కపాలనంబును స్థాపించిరమ్మని యాజ్ఞాపించి యంతర్ధానుండయ్యె సంతభైరవుండందుండిగదలి వారణాసికిం బోయి యీశ్వరోక్త ప్రకారంబున కపాలస్థాపనంబొనర్చె.

ఆ బ్రహ్మ హత్యను నిజాంశా సంభవుండగు కాల భైరవుని పెంట నంటించె.

ఓభైరవానీవు వారణాశికింబోయిన నిదివదలునని జెప్పి వారణాశిలో భాగత్రయ దోషంబువదలి పిమ్మట గంధమాదన పర్యతంబుమీద శివతీర్థంబని మాచే నిర్మింపబడియున్న తీర్థంబులో స్నానంబు జేసితివేని నిశ్చేషంబగునని జెప్పిన కాలభైరవుండ్రావిధంబున గృమ్మరి శివతీర్థంబులో స్నానంబు జేసిన మహాఘోరంబగు బ్రహ్మహత్య నిశ్చేషంబునొండె. నా కపాలం బచ్చట స్థాపించెగాన దానికి కపాల తీర్థంబనికూడా నామంబు విశ్రుతంబయ్యె మునీంద్రులారా యక్కడ స్నానంబు లాచరించి తమపరి శంఖతీర్థంబునకు పోవలయు.

—* శంఖతీర్థ మాహాత్మ్యము. *

ఆశంఖతీర్థంబులో స్నానంబు జేసినవారికి కృతఘ్నదోష పరిహారాదులనేకంబులుగలిగెననిన సూతా దానివృత్తాంతంబు సమగ్రంబుగా జెప్పు ము యడిగిన మునులారా వినుండుపూర్వకాలంబున శంఖుండను మహాముని తన నామంబుచే నా తీర్థంబు గల్పించుటవలన నా తీర్థంబునకుశంఖ తీర్థంబని వాడికగల్గె.

మరియు నాతీర్థప్రభావంబు గమకొని వత్సనాభుండనురుషీశ్వరుం డచ్చట నిశ్చలుండై సనేక వహములు తపంబు జేసిన సతనిపై పుట్టలు బెట్టియుండె నదిజూచి యింద్రుండు తపో భంగంబు గావింప వలయునని నవ మేఘంబుల నెక్కుమారువదలివర్షింపుమనినస ప్రదివసంబుల హేహారాత్రంబులు వర్షించె.

అంతట ధన్వుడను నెకముని వత్సనాభునికి తపోభంగంబుగా కూడదని తానువిషస్వరూపుండై సతని కడ్డంబునిలిచి వానపెట్టు దాకకుండ

౭౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర నూహాత్మ్యము.

నానె అంతట నా మునిసంకుల వహాసందప్తంబుచే మేల్కొని కనువిచ్చి చూచిన లోకంబంతయు జలప్ల వంటై యుండె.

తనసమీపంబున మహిషస్వరూపంబుతో నిలిచియున్న ధర్మడును మునినిజూచి మహిషస్వరూపంబైన యీతిర్యగ్యోని జంతువయ్యునునింత ధర్మంబాచరించి నన్నరక్షించెనని చిత్తాబుఁగో దలచుకొని యీమహిషంబు చిరకాలంబు జీవించునని మనసులో దీవించి తపంబొనరింప మరి యొకస్థలంబునకుబోయి మనంబుగో బహుచింతెనొంది మహావహాంబు లోనున్ననన్ను బాధనొందకుండ రక్షించినమహిషంబునకు ప్రత్యుపకృతి గావింపనిమూఁడు మూఁఖుండ కృతఘ్నుండ నాకుపుణ్యలోకంబులెల్లు గల్గునని బహుచింతనొంది యెవ్వరికైన ప్రాయశ్చిత్తంబు దొరుకునుగాని కృతఘ్నునికి నిష్కృతి దొరకదుగాన మృతిబొందుటమేలని మేరుపర్వత శిఖరంబెక్కి భూమిపై బడ నుద్యోగించెను

అంత మహిషస్వరూపుడగు ధర్మడువోపుణ్యాత్మాప్రాణఘాతచే దోషంబుగలుగు నుగాన మానుమనిన వత్సనాభం డతనితో నోమహాత్మా నే మూఁడుండ మూఁఖుండ దురాత్ముండ నుపకారంబు జేసినవారికి ప్రత్యుపకారంబు జేయుని పాపాత్ముని దేహంబు గాల్చుటేమేలు కృతఘ్నునికంటె దురాగతుడీ లోకంబులోనుండదుగాన శాస్త్రంబువినుము.

శ్లో! కృతఘ్నుతామహాదోషః కృతఘ్నై నాస్తినిష్కృతిః | కృతఘ్నుస్యనవై లోకాః కృతఘ్నుస్య న బాంధవాః | కృతఘ్నునరకయాంతియేవ విశ్వానఘాతినః ||

అని వున్నది గనుక నెవరి కైనా ప్రాయశ్చిత్తంబు లుండును గాని విశ్వానఘాతకునికి కృతఘ్నునికి ప్రాయశ్చిత్తంబు దొరకదుగావున తల్లిదండ్రుల బోషించనివాడు గురుదక్షిణనమర్పించనివాడు కృతఘ్నుడు చచ్చుటమందిచని యహ్మసీందృండాత్మ ప్రాణంబుల తృణ సమంబులు గాదలంచి మేరుపర్వతంబెక్కి యందుండి భూమింబడుట కుద్యుక్తుండైన

దర్శించు మహిషరూపంబు విడిచి నిజాకారంబు నొంది యీ వత్సనాభు నితో నిట్లనియె.

ఓ మునీంద్రానీవు బహుకాలంబు జీవించుము నీబుద్ధికిం బరితుష్ట హృదయుండనైతి ధర్మంబున నీకు సమాచుండులేమి నిక్కునంబు నీ కృత ఘ్నులకు నిష్క్రమియ్యత్వ పరిత్యాగంబుగా దోకయుపాయంబు వదించెద వి యము గంధమాదనంబున శంఖతీర్థం బను నొక తీర్థంబు గల దను స్నానంబొనరించిన కృతఘ్నులంబాసి విగత పాపుండనై చిత్తశుద్ధియు విజ్ఞానంబుచుంగల్గి శాశ్వతంబగు పదంబునొందెదవు నేధర్ముండ నీవచనంబు నిక్కునంబరిన యామునీంశృంఘ శంఖతీర్థస్నానాభిలాషియై గంధమాదన కుంబోయి శంఖతీర్థంబునం దనగాహనంబొనర్చి విగత పాపుండై మనోనైర్మల్యంబునొంది కొంతకాలంబునకు బ్రహ్మత్వంబునొందె ఓ మునీంద్ర లారా శంఖతీర్థ ప్రభావంబు వచ్చిందితి అందు స్నానం బొనర్చిన కృత ఘ్నుండైన పాపవిముక్తుండగు మరియు మాతృ పితృ గురు ద్రోహులు మొదలగు పాపాత్ములైన నా తీర్థస్నానంబునం బరిశుద్ధు లగుదురు. లోకంబున మాతృపితృ భరణం బొనర్చక గురు దక్షిణ యొసంగక కృత ఘ్నులం బొందు ననునకు మరణంబుకప్ప నిష్క్రమి గల్గనేరదు.

ఓ వత్సనాభా గంధమాదన పర్వతంబుమీద శంఖతీర్థంబుగలదది మహాత్రయ తీర్థంబును దానిలోస్నానంబుజేసి కృతార్థుండవుగమ్మనిన నావ్రకారంబు జరిగించి పవిత్రం డయ్యె గనుక నక్కడ స్నానంబొనరించి తమపరి యముచా గంగా గయాతీర్థంబులకు బోవలయును.

—* యమునా గంగా గయాతీర్థత్రయ మాహాత్మ్యము *

ఆ మాహాతీర్థంబు జ్ఞానశ్రుతి రైక్వ మహామునివల్ల జ్ఞానసిద్ధుం డయ్యెననిన సూతా దాని కథా విస్తారంబు మాకుజెప్పమని వేడి యడిగిన మునీంద్రులారా పూర్వకాలంబున రైక్వుండను మహాముని గంధమాదన

౭౬ శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

పర్వతంబుమీద బహుకాలంబు తపంబొనరించి తపో మాహాత్మ్యంబున
దీర్ఘాయుష్కృతు డయ్యె

అతనికి జన్మంబు మొదలుకొని పంగుత్వంబుచేనడువజాలక శకటం
బుపై కూర్చుండి తిరుగుటచే మునులందరు సంయుగ్వంశులనామంబుచే
పిలుతురు నామునీంద్రండు సంపూర్ణజ్ఞానియై గ్రీష్మకాలంబులో పం
చాగ్ని మధ్యంబున వర్షాకాలంబులో జలాశయంబున తపస్సు గావిం
చుచుండ సతనిశరీరంబు కృశించి యంతకంతకు కంఠానహితుండై పామ
రోగ బాధచే ననగా దురదగజ్జించే బాధపడుచుండి బలహీనుడై కాలు
కుంటిచే కదలలేక తపస్సునొదలక దీక్షతోనుండి యొకదినంబున యము
నా గంగా గయా తీర్థంబుల స్నానంబులుజేసిన నిహపరంబులకు సుఖం
బును పుణ్యంబును గలిగి రోగవీడలు మానునని మనసులో దలచుచు
పంగుని శకటంబుమీద దూరగమనంబు ముఖుటంబు, నేనేమి చేతు నని
దుఃఖాకాంతుండై యుండె.

మంచిది నాతపఃప్రభావంబున నాతీర్థత్రయంబు నాహ్వనంబు
జేసెదనని సంకల్పంబుసేయ నాచమనంబుజేసి మనోదాధ్యక్షంబున నిశ్చల
ధ్యానంబుజేయుచున్న నానదీత్రిత్రయంబును భూవిపాటనంబు జేసుకొని
యామునిసన్నిధినిల్చి యోమునీంద్రా నీమనోవాంఛాసిద్ధికొర కేతెంచి
తిమి ముందుమాగంబుదెల్పుమన్న కనువిచ్చిచూచి పూజించియోపుణ్య
నదులారా నాకోరికెదిర్చితిరేని మీరుముగ్ధగీగంధరూదనపర్వతంబుమీద
నివసించియుండవలెను, మీరుభూమిభేదించి వెడలిసస్థలంబులుమీమీపేర
టతీర్థరూపంబులై సర్వకాలంబు జెల్లవలెను, మీయండుస్నానంబులు
జేసినవారికి సుజ్ఞాన సంపత్తి గలుగవలయు ననుచుకోరియాతీర్థంబు సమీ
పంబున తపంబుగావించుచుండె.

నాకాలంబులో పుత్రుండను రాజునకు పుత్రుడగు జ్ఞానశ్రుతియను
రాజేంద్రుండు బహుదాన శీలుండై యన్నప్రభానంబున సభులత్పత్తి

నెందించుచు వట్టణంబుల పల్లెల గ్రామంబుల నగరంబుల ఖేటంబుల
ఖంబుల శాకసూపచోవ్యలేహ్య సహితంబగువిమోదంబు ప్రతిమా
గంబున సంపూర్ణంబుగానిలిపి మార్గస్థులు మోదలగుసర్వజనంబులచేడి
వేడి భోజనంబులు పెట్టుచుండ నాతనికితి భూమినిండిదిక్కుల పిక్కటిల్లి
యుండ నిట్లురాజ మహాధర్మాత్ముడై సకల దానంబులు జేయుచు నెక
నాటిరాత్రి సాధంబుమీద చల్లగాలికిగూర్చున్నయడ హంసబాగుంపులై
పోవుదు నా మేడమీద దిగి మరలి పొయ్యెడు సమయంబున నెక హంస
హంసరాజుతో నిట్లనియె.

హంసశ్రేష్ఠమా యీపట్టణంబులో పుత్రుని కుమారుండగుజ్ఞాన
శ్రుతియనెడి రాజోత్తముండు బహుధన్యుడు పుణ్యం డన్నదానపగు
డతని దర్శింపకపోవుటచింతబేనా యనిన నొహంస యారాజును మహా
స్తోత్రంబుజేసెదవు చిత్రంబు గుడ్డిగవ్వ వరహాయగునా యతనిదానంబెంత
యతనిగుణంబెంత నతనిలెక్కయేమి రై కువ్వడను బ్రాహ్మణుండు జన్మ
పంకుండు లేవలేడు మహాతపోబలాధికుండుబహునిస్తాగరిష్ఠుండతనిపుణ్యం
బెవ్వరెంచగలిగెనని యతిశయంబు నాలక్ష్యంబులో రాదని యనుకొనుచు
నాకాశమాగంబున సత్యలోకంబునకు పోయెను

అంత నారాజుని బహుచింతాకాంతుండై చేనిశ్శశేన్ద్రుని పేరు
లేదయ్యె. ఇది పక్షిచే నిరాకరించబడితనని యారాత్రిస్థలేక గుందుచు
ప్రాతఃకాలంబునలేచి యొక సారథింబిలిచి యో సారథి నీ వతి జననత్వ
సంపన్నంబులగు నశ్వంబులుగట్టిన రథంబుపై నెక్కి యడవులుదుర్గంబులు
వర్వతంబులు మహారణ్యంబులు నదులు పట్టణంబులు గ్రామంబులు
గోష్ఠంబులు మొదలగు స్థలంబులు వెదకి గాశించి భూమి గృప్తురించి
రై కువ్వడను మునీంద్రుని సెలవుగని రమ్మని బాపిన నాసూతుండు వెదకి

౨౮ శ్రీ నేతరామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

వెనకి నెంచునంగానక చింతనెంది దక్షిణసముద్రతీరంబులో గంధమాదన
వర్వతంబుమీద యమునాగంగా గయాతీర్థంబుల సమీపంబునబండ్రికింద
గూర్చున్న పంగుడగు రై కున్విం జూచెను.

అదిచరకు తానువిన్న లక్షణంబు లతనియందుండుటచే నితడె
రై క్వండని నిశ్చయించుకొని సన్నిధినిజేరి శకటంబుక్రిందగూర్చున్న ముసీం
దృనితో యోతపోధనా నీపేగు విసగోరెదనని యడిగిన నాపేరురై క్వండు
శకటంబుపై నెక్కి దిగుగుటచే కొందరు మునులు సంయుక్తంబు వాడు
దురిని చెప్పిన యతని బ్రహ్మజ్ఞానిస్వకు సంతోషించి మొక్కి సమీపం
బులో గూర్చుండి యనేకవిధంబుల ద్రవ్యాశాస్త్రసంగంబులు జేసిన నతని
మనస్సు ద్రవ్యాపేక్షయందు నిరాశకొందిన విధంబుగాంచియాశ్చర్యంబు
నెందుచు జ్ఞానశ్రుతి సమీపంబునకు పోనెను

రాజేంద్రా గంధమాదనంబుమీద యమునా గంగా గయాతీర్థ
సమీపంబున మీరు జెప్పిన ముసీందృనిజూచి వచ్చితి నని జెప్పిన సంతోషించి
గోగణంబును ధనసమూహంబును సర్వంబులు మొదలగు కట్నంబులు
గొని యతని సన్నిధికిపోయి వందనంబులు జేయుచు ముసీంద్రా వీటిని స్వీక
రించి నాకు నదైవిత జ్ఞానానుభవ మార్గంబు జెప్పుమని వేడిన రాజా ఈ
ద్రవ్యంబుయందపేక్షగలిగినవాడు నీకుపదేశంబు నేయతగడు ధనాశా పరు
లుగ నెరదు తా నేజ్ఞానసిద్ధి లేనివాడొరులకు జ్ఞానోప దేశం
జెట్లు జేయు.

స్వయంతీర్థః పరాకాశా రయతి॥ యశుస్త్రితికి విరద్ధంబగు జ్ఞానో
పదేశం బొరలుజేయ నిమిత్తంబు లేదు. ప్రారబ్ధ క్షయంబైన కోరిక
లుడుగురు కోరికలుగిగి నిరాశుండయిన మనో నిశ్చయంబు గలుగును.
మనోనిశ్చయంబున మనఃకంబు లోష్ఠ సమానంబై దోచునప్పుడు నన్నార్గ
ప్రవతకకుండగు నప్పుడే పరిశుద్ధుండయి జ్ఞాన ప్రవతకకుండయి శ్రవణ

మనన నిధిధ్యాసలవలన భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య సిద్ధుండగు నతడేజ్ఞాని యడై వ్రతనిష్ఠుండగు నీవు భ్జానంబుగోరితి వేని యీతీర్థత్రయంబులో న్నానం బొనరింపుము పరిశుద్ధుండ వగుదువని సంకల్ప పూర్వకంబుగా న్నానం జేయించి నిష్కలత్తముండగుటజూచి జ్ఞానమూర్ఖంబుజూపె నారాజుపడే శంబునొంది కృతార్థుండయ్యె ము నింద్యలారా యీతీర్థత్రయ మాహా త్మ్యంబుకృతంబు వింటిరిగదా యక్కడ న్నానాది క్రియలుబరిగించి కోటితీర్థంబుచకు బోవలయు.

—* కోటి తీర్థమాహాత్మ్యము. *

అది మహాపుణ్యతీర్థంబగుతీర్థంబు శ్రీరామచంద్రుండు రావణునినా శంబొనరించి బ్రహ్మహత్యానివృత్తికై రామేశ్వరలింగస్థాపనంబుగావించి తల్లింగాభిషేకంబుకొరకు జంబుకై వెదకి దొరకక రామభద్రుండు తన ధనుఃకోటిచే భూమిద్రవ్య సలిలోద్గమంబు గావించె గాన దానికి ధనుః కోటియను నామంబు సాధకంబయ్యె.

నాతీర్థంబులో రఘునాయకుండు ప్రథమస్నానంబాచరించి యా యుదకంబుచే రామనాథస్వామికి యభిషేకంబుజేసె మరియు ద్వాపరం తంబున శ్రీకృష్ణమూర్తిక తనమేనమామయగు కంఠనివధించి మాతల హత్యా నివృత్తికొరకు బ్రాహ్మణులవేడిన పేశ్రీకృష్ణా దేవదేవోత్తమా దేవకీ వసుదేవులకిచ్చిన వరముసాఫల్యంబుకొరకు భూభారహరణార్థంబై బ్రహ్మచే ప్రాధికతుండవై దుష్ట నిగ్రహ శిష్ట ప్రతిపాలనంబుకై యీ లోకంబులో నవతరించిన పరమాత్ముడవునీకు దోషంబులెక్కడివిసకలదో షంబులు భవద్దర్శనంబున మర్దశమొంది నైనను బోకాచుగ్రహసంగ్రహార్థకంబయి దర్శనస్థాపకుండవై న నీవుచరించిన లోకంబునడుచు

కావున దక్షిణ సముద్ర తీరంబులో గంధమాదన పర్వతంబుపై శ్రీరామచంద్రుడు తనధనుష్కూటిచే స్వహస్తంబులనిర్మించి తానవగాహ

౮౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

సంబుజేసి రామేశ్వర లింగంబున కభిషేకం బొనరించి బ్రహ్మ హతా నివృత్తిమొందిన తీర్థంబు గావున మీరును నచ్చటికిరిగి ధనుష్కోటిలో స్నానంబాచరించి రామలింగస్వామి కభిషేకంబు గావించితిరేని మాతుల వధజనిత పాపంబు దూరంబగు మీ మనో వాంఛితంబు లన్నియు సిద్ధించుని జెప్పిన శ్రీకృష్ణభగవంతుం డచ్చటికిరిగి సంకల్ప విధానంబుగా ధనుష్కోటిలో స్నానంబు గావించి రామనాథేశ్వరున కభిషేకంబు జేసి మాతులవధజనిత దురితంబుతో దూరంబయ్యె మును లారా ధనుష్కోటి తీర్థమాహాత్మ్యం బింత గొప్పదిగావున నక్కడ స్నానంబుజేసి సాధ్యా మృత తీర్థంబునకు బోవలయును.

—* సాధ్యామృత తీర్థమాహాత్మ్యము. *

అది మహాత్మమంబగుతీర్థంబు పూర్వకాలంబుననూర్వశీపురూ రవులకు శాపమోక్షించిద్దిన తీర్థం బాతీర్థంబులో మనుష్యులస్థులు నెన్ని సంవత్సరంబు లుండునో నన్ని సంవత్సరంబు లాతడు స్వర్గ లోకంబులో క్రీడించగలడు. పూర్వకాలంబున ప్రజా రక్షణ శీలుండు ధర్మాత్ముండు మహాపరాక్రమ శీలుండగు పురూరవుండు మిత్రావరుణ శాపంబున భోగ్యంబగు స్వర్గంబు విడిచి యూర్వా భూమిపై చరించు చుండి యొక యుగ్యంబులో కోకిల మధుర స్వరంబుగా వీణ వాద్యంబు చేయుచుండెను.

పురూరవుండశ్వాసాధుండయి నపరిమితసైన్యంబుతో వన విహారంబు సేయుచు నాధ్వనినిని తత్సమింపంబునకుబోయి పలుకరించి నాకుభార్యపు గావలయునని గోరిన రాజోత్తమా నేనొక సమయంబుగోరెదనేను పుత్రసమూహంబుగాసీయురణద్వయంబును బెంచుచున్న దానవీటికిభయంబు జెందకుండ రక్షింపవలయును. మరియు నీవు మైథునకాలంబున దప్పవివస్తుండవై నాకంటికి కనపడగూడదు నీయుచ్చిష్టంబునా కొనగగూడదు.

వ చ న కా వ్య ము.

౮౧

ఈ ప్రతిజ్ఞలు మూడును పాల్పించితేని నీకు భార్యనై యభిమతంబులు దీర్తుననిన నతండుయ్యకొని యా నృశ్వే శ్వను తన యింటికి దోడ్కొనివచ్చి సరస్వతీతీరాబున చైత్యరధాది యుద్యానవనంబులయధేష్ఠ సుఖంబు లనుభవించుచుండెను.

అంత సమవది నేలవత్సరములు గడిచె నిన్ని దినములూర్వశి రాకపోవుటకేమి హేతువని దేవేంద్రుడడిగి విశ్వావసుండనుగంధర్వునితో దాని వెదకిదోడ్కొనిరమ్మని జెప్పిన పత్రము వెదకి యున్నస్థలంబుగనుగొని యీ రాజుకు దీనికి సాంగత్య మెడబాపకున్నరావని యొకనాటి రాత్రి జీమూత బంధురమగు వషప్రవనమైయున్న సమయమునదానిపెంపుడుగొరియ లబట్టి గొనిపోవుటకై యుద్యోగించినవాగొరియలరువ నూర్వశి మేల్కొని స్వతల్పగతుడగు రాజుతో కఠినమగు మాటలాడినయతడుద్ధృతుడై నీరా త్రిచీకటితో దిగంబరుడనైపోయిన గానుపించదని తొందరజెంది కృపాణ పాణియైపరుగెత్తి యాగంధర్వుల బారదోలి మందిరంబునకు వచ్చుచున్న మెరుపుదీప్తితో యారాజు దిగంబరుండై కనపడిన తక్షణంబున నూర్వశి యంతసోతయై తన నివాసంబుచకరిగె.

రాజుగొరియలవిడపించుచు సంతోషించుచువచ్చి వెదకిన నూర్వసితల్లంబుపై లేదని చింతనొందుచు గొరియలజూడ బోయిన సవియు గానరావయ్యె నంతట నాచక్రవర్తి విలపించుచు కఠినవనంబులలో బయలుదేరి కురుక్షేత్రంబునకుబోయి యచ్చటకమల సంకీర్ణంబగు నొక తటాకసమీపంబున నల్లరప్పరసలతో విహరింపుచున్న నూర్వశిం గాంచి విలపించిన నోచక్రవర్తి నీవేల వెసరించెదవు నేనుగర్భవతినియెన్నదాన నెకనంపత్సరంబు దాటిచ్చుటికి విచ్చేయుము యొకరాత్రి నీమనొరధంబు తీర్చెదనని పలికిన నాత డొకయేడు దాటించి మరలబోయిన రాజుం గాంచి యో నృపాలా సన్ను గోరెద వేని యీ గంధర్వులం బ్రార్థింపుమనెను.

౮౨ శ్రీ సేతు రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

ఆగంధర్వులం జూచి యో దేవతలారా నేనీ యూర్వశిం బాశి
యుండజాల నాకు దయచేయవలయునని యుడిగిన నూర్వశినికుదొరకనీ
యగ్నిస్థాలిని యొసంగెదము. దీనినిగ్రహింపు మన్వల నూర్వశి దొరకగల
దనియగ్నిస్థాలినిచ్చిన రాజు దీనవదనుండై మూఢుని పోలిక దీని నేనేమి
సేయుచునని యాస్థాలి సరణ్యమధ్యంబున దిగవిడిచిస్వపురంబునకుబోయి
యర్ధరాత్రివేళనే మూఱుండనై యగ్నిస్థాలి వదలి వచ్చితిని తక్షణం
బచ్చటికిపోయి యగ్నిస్థాలింగానక శమీగర్భంబగు యశ్వంబునుం గొంచి
దాని నగ్నిస్థానంబుగా నెరింగి దీని పట్టణంబునకుగొనిపోయి సరణిగావించి
మధించి తమత్పన్నాన్నిచే యజ్ఞంబు లొనరించి యూర్వశిని బొందగల
నని శమీగర్భయశ్వద్ధంబుదెచ్చి యరణిగావించి యగ్నిని మధించి వేద
ఛోదితంబులగు యజ్ఞంబులు గావించి గంధర్వ లోకంబుజేరి యూర్వశీ
సహితుండై యనేక సౌఖ్యంబు లనుభవించుచుండె.

అంతనెకనాఁడు దేవేంద్రుని సభామంటపంబున రంభా న్యస్సర
స్సంఘంబులతో నాడుచునృత్రాభీషయ సామర్థ్యంబు జూపుచు గర్వించి
పురూరవుం జూచిన యతడును విలాసంబుగా క్రీగంట దాని జూచె
నాయిద్దరి యభిప్రాయంబులు గనుగొని నాటాచార్యుండగు తుంబురుండు
కోపించి దేవసభలోమీరు వ్యతిక్రమంబు గావించితిరి గాన మీ కిద్దరికి
వియోగంబుగా గలదని శాపంబొసంగె

అంతట రాజేంద్రుండు దుఃఖాక్రాంతుండై పురుహూతుని శర
ణంబువేడిన నింద్రుండు కరుణించి విచారించి నృపాలా నీకొక యువా
యంబుజెప్పెద గంధమాదనంబున యోగి బృందసేవ్యంబగు భుక్తిముక్తి
ప్రదంబగు సకలపాప విమోచనంబగు సర్వైశ్వర్య ప్రదంబగు సాధ్యా
మృతంబు తీర్థంబు గలదచ్చటికి నీవేగి స్నానంబు జేసితివేని నీశాప
విమోక్షణంబగు స్వర్గలోకనివాసంబునుంగలిగిమత్సన్నిధానంబులో సభా

మంటపప్రదేశంబున విహరించ గలవని జెప్పిన ప్రీతనూనుసుండై భూవల్ల భండు తక్షణంబుననాగంధమాదనంబునకుబోయి సాధ్యామృతతీర్థంబులో సున్నాతుండై శాప విముక్తుడయ్యె గాన నా తీర్థంబులో స్నానంబు గావించి సర్వతీర్థంబునకు బోవలయు.

—* సర్వతీర్థమాహాత్మ్యము. *—

ఈతీర్థంబులోస్నానంబు చేసినవారికి నకలతీర్థావగహాఫలంబు లును గాయత్రీపునశ్చైరణజేసిన ఫలంబునుచతుర్వేదపారాయణఫలంబును హరిహర పూజ లొనర్చిన ఫలంబు నేకాదశి ప్రభృతివ్రత నియమోప వాసంబులనే ఫలంబులు సమకూరునొ సర్వతీర్థస్నానంబున సుతఫలంబు సిద్ధించుననిన సూతా దానికి సర్వతీర్థంబుని పేరు యేవిధంబున వచ్చెనని యడిగిన మునీంద్రులారా పూర్వకాలంబున సుచరితుండను మునీంద్రుడు భృగువంశ సుభవుండు యమనియమోవేతుండై దక్షిణసముద్రతీరంబున గంధమాదనపర్వతంబుమీద దేవ దేవుడగు శంకరునుద్దేశించి తపంబుగావించుచు తిరికాల స్నానం గొనరించుచు నతిధులంబూజించుచు జలాహారం డయి వాయుభక్షణుండయి శీతోష్ణసుఖదుఃఖంబుల కోర్చి భస్మ త్రిపుం ద్రాంకిత ఫల తల్పండయి జాబాలోప నివృత్తికారంబున రుద్రాక్ష మాలికా ధారణంబు నేయుచు తపంబు గావింపుమండ.

అంత మహేశ్వరుండు కరుణాయ త్తబిత్తుండై భూతసంఘసేవితుడై జటామండల మండితుడై భస్మభాసురశరీరుడై వామాధాజాని కోటి సూర్యప్రభా విజిత మహాతేజోవిరాజమానుడై శేష వాసుకి ప్రభృతి మహానాగభూషణాలంకారుడై వృషభవాహనుడై యామునీంద్రునెవంట నిలిచి యాముసలికి లోచనంబు లొసగిన నాబ్రాహ్మణుండు మహానంద పారావార మగ్నుండై లేచి మహాన్నతం బగు సదాశివునిరూపంబు కన్నుల నిండగాంచి స్తుతించె.

౧౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ఓమహాదేవా నీవుబ్రహ్మాది సుసేవ్యుండవు త్రిపురనాశకుండవు యమునాశంకారివి కామారివి సంసారవైషముండవుభూతపాలకుండవు శివుండవ్యయుండవు త్రినోచనుండవు చక్రరక్షణదీక్షితుండవు వ్యోమకేశుండవు కారుణ్యవిగ్రహుండవు నీలకంఠుండవు మహేశ్వరుండవుపరి మా సరద విగ్రహుండవు గంగాధరుండవు శర్వుండవుకైలాసనాథుండవు నిన్ను గొనియాడనాతరంబె చన్నుంగంచి కృపాళుండవై చక్షింపుమని యనేక విధంబులంబొగడిన నీకలకరూఢు ప్రీతుండై ఇట్లనియె.

ఓ మునీంద్రా నీ తపంబునకు నేనుసంతసించి సీయాశ్రమంబునకు వచ్చితి నీవేమివరంబుగోరిననిత్తుననిననోమహేశా పార్వతీశా నేనుజరాపరీతుండను సర్వతీర్థంబులలో స్నానంబుసేయుకోరికగలిగియు బోవశక్తిజాలక నీపాదంబులుసేవించితి నాకోర్కె దీర్చనేయని బ్రాహ్మణుండు విలపించిన నోభూసురావెనునకు పర ప్రదాతనగునన్ను సేవించినవారికి కొదవలుండవు నీనునోభీష్ట ప్రకారంబు నీవునిర్మించిన యీ తీర్థంబులో సర్వతీర్థంబులుసన్నిధిచునట్లు పరంబిచ్చితిమి నీకు దేశాలనంబుతో బనిలేదని యనుగ్రహించెను.

ఆమహాదేవునిప్రసాదంబున గంగా గోదావరీ గోమతి యమునా కృష్ణా కావేర్యాదిసర్వనదీనదంబులూత్తీర్థంబులలో విశ్రమంబులై విశ్రమించుటచే నానదిసర్వతీర్థంబని దానికితైలోక్యవిశ్రుతనామంబుగలిగె. మరియు హరుండు యుమామానసుండై దీనియందు నాకృష్టంబగుటచే దీనికి మానస తీర్థంబనియును నామక కలిగియు ప్రకాశించు నీవీతటంబున స్నానంబొనరించి ముక్తుడవగుము.

మాయనుగ్రహంబున నీతీర్థంబులో స్నానముచేసినవారలెంతయు జ్ఞానులయిన మూర్ఖులయిన మూఢులయినతరించిజ్ఞానగమ్యంబగు నిర్వాణ పదంబు నొందుదురు సంసారార్థవతారణ కారణంబగు నని యానతిచ్చి

పరమేశ్వరం డంతర్ధానంబుమెందె నాచరితుండు పరమేశ్వరుని యాజ్ఞాప్ర
కారంబున స్నానంబు గావించిజరావిముక్తుండయి శుభానుండును సుందర
స్వరూపుండయ్యె మహాదేవుని చిత్తప్రకారంబాతీర్థ బులోబహుకాలంబు
నివాసంబుజేసి యాతీర్థప్రభావంబున కాలాంతరంబున నీశ్వరసా యుజ్యం
బుమెందెగాన మునీంద్రులారా యనశ్శ్యంబు సర్వతీర్థంబులో స్నానంబుగా
వించి బ్రహ్మహత్యాది పాపనాశకరంబగు ధనుష్కోటికి పోసలయును.

—* ధనుష్కోటితీర్థ మాహాశ్శ్యము *—

అది మహాన్నతీర్థంబునాతీర్థనామస్మరణ మాత్రంబునపా
పంబులు బాయు ననులో స్నానంబు జేసినవారికెంత పుణ్యంబుగలదో
భగవంతునకే తెలుసు తదవగాహనంబునేయువారలు, తామిస్రమంబును,

—* నరకంబులపేరు. *—

సంధతామిస్రంబును శారవంబును, మహాశారవంబును. కుంభీపాకంబును
కాలసూత్రంబును, అసిపత్రంబును. క్రిమిభక్షణ బును, అంధకూపంబును
సరంశంబును, శాల్మలియు లాలాభక్షణంబును, ఊర్జికాలంబును, ఊరక
దక్షమపానంబును, పూయాస్మగ్భజనంబును, రక్షోగణాశనంబును దండ
శూకాశనంబును, తిరోధానాభిధంబును సూచీమఖంబును, విమాగ్నివీడ
నంబును, తప్తాంగారకంబును, ప్రతప్తసికతా పానంబును, తప్తాయుఃపిండ
భక్షణంబును, తప్తాయః పురుషాలింగనంబును, తప్తాయ స్త్రీనిషేవణం
బును, ప్రతప్తయ్యా రోహణంబును, క్రకచ భేదనంబును నరకంబులం
బడుదురు.

యష్టావింశతి సంఖ్యాకంబులగు నరకంబులబాధలు ధనుష్కోటి
లోస్నానంబుజేయుని వార లనుభవించగలరని సూతుండు జెప్పిన సూతా

—*పాపముచేసినవారేనరకంబులొబడుదురోదానివివరణా*—

ఈనరకంబులు విస్తారంబుగా జెప్పితివేపాపంబుజేసిన వారలే నరకంబులో
వీడలబడుదురు దానిమర్మంబులు జెప్పమనిన.

౧౬ శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

మునులారా అగమ్యా గమనంబు జేసినవాడు పురుషుండయినస్త్రీ
యైన తప్తాయః పిండాలింగనంబున బాధనొంది సూచీముఖ నరకంబులో
ద్రోయబడును.

—*సర్వజంత్రువధంబొనర్చినవాడు శాల్మలినరకంబులోవడును *—

మరియు నెవ్వండైన వృషలీసంగమం బొనర్చి దురాచారుండైన
వాని పూయవిప్లము శ్ర ర క్తశ్లేష్మ పిత౯డిపూరితంబగు భీభత్స నరకం
బున ద్రోయంబడు.

మునీంద్రులారా తనయజమానిని జంపి యతని ధనాధులు హరిం
చినవాడు స్వామిద్రోహి యంధతామిప్రంబులోబడి యుండును.

భూతద్రోహంబుజేసి తనకులుంబ రక్షణజేయువాడు సర్వసంకు
లంబగు నరకంబులెరాద్రోయబడు.

పశుపక్షిమృగాదుల స్వానర పోషణాఙ్కంబుకై జంపినవాడు
క్రవ్యాదపీడిత తైల స్తంభ కుంభీపాక నరకంబుల ద్రోయంబడును.

వేదమార్గం బుల్లంఘించి కుమాఙ్క ప్రవర్తకం డైనవాడు
ఘోరారంబగు నసిపత్రవన నరకంబుల ద్రోయంబడు.

యే నృపాలుండైన నధర్మంబున శిక్షయొనర్చెనేని ప్రసూకరముఖ
నరకంబున బాధనొందును

దైవాధీన ప్రాణుల హింసించిన పాపాత్ముం డంధ కూప నరకం
బులోబడును.

పంక్తిభేదం బొనరించి స్వానుపదాధాంబు లనుభవించినవాడును
పంచయజ్ఞంబు లొనరించనివాడును క్రిమిభోజనుండై క్రిమిభక్షితుండై
క్రిమిరూపుండయిక్రిమిసంకులంబగు నరకంబులో ద్రోయబడును

మరియును ఏమనుజుండయినను దుష్టుండయి వృషలీసంగంబొనర్చి
తృక్తిలజుండను శౌచాద్యచారి రహితుండై పశుప్రాయుండై పక్షిలు

నతండు పూయవిప్లముతాస్పృశ్యేష్ట పిత౯ద పూరితాబగు అతిభీభత్స
నరకంబునద్రోయంబును నతండయిన ధనుష్కోటియం దవగాహనంబొన
ర్చెనేని యీనరక బాధల బొందడు. మరియు నెన్ని నరకంబులుగలవా
నరకంబుల నేతున్నానంబొనర్చిన నందు నరకములయందు పడడు మరి
యును ధనుష్కోటి స్నానంబొనర్చిన మనుజుండు అశ్వమేధఫలంబునొందు
మరియు ధనుష్కోటి స్నాన శ్రీభావంబున ఆత్మవిశ్వయు చతుర్విధ
భక్తియుంగలుగు బద్ధి పాపరిహితంబుగానేరదు. ముఖంబు గలుగదు
మనినప్రకాశించుమనియు తులాపురుషగో సహస్రదానంబుల నరుండే
ఫలంబు నెందునో నది ధనుష్కోటిస్నానంబునంబొందు మరియు నాతీ
ర్థస్నానంబువలన బ్రహ్మహత్య సురాపానముతంబును గురుదార గమనా
యుతంబును నైరాయుతంబును తత్సంస్కర్షణులు తత్సమాన దోషపుం
జంబులు నశలంబును నాశనంబు నొందు యీవిషయంబునకై సంశయం
బువలదు జిహ్వగ్రమంబున తప్తంబగు పరిశువుధరించి జెప్పంజాలదుయె
వ్వండయిన నీవాదంబ బద్ధవాదంబని వక్కాణించునతండు సర్వకర్మబహి
ష్కృతుండగు శంకరుండని చెప్పంబడు లెనాకంబున సర్వపాతక నాశంబు
ను అద్వైతజ్ఞాన ప్రదంబును భుక్తిముక్తిదంబుయిష్టకామప్రదంబును
అజ్ఞాన నాశంబగు ధనుష్కోటిగల్గియుండ మనుజాధముం డాతీర్థంబు
మాని యితరంబుల నేవించుటయే మార్గంబు మరి యు నా తీర్థప్రభా
వంబే వచింపంజాలనందున్నానంబొనర్చిన వారలకు నరక భయంబులేదు.
యెవ్వరైనను ధనుష్కోటియందున్నానంబొనర్చిననుస్మరించినస్తుతించిన
స్మృతించిన నమస్కరించిన వారలు మరల జన్మంబునెంది మాతృస్తన్య
పానంబొనర్పరనిన ఇని శౌనకాది మునీంద్రు లిట్లనిరి.

మునీంద్రు లారా పాపంబు లగణ్యంబులు నరకంబుల సంఖ్యాతం
బులు వెయ్యిసంవత్సరంబులు జెప్పిన దరగవు. ముఖ్యంబగు మాటజెప్పెద

౧౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నెన్ని సాపంబులు జేసిన సరుండయిన ధనుష్కోటిలో స్నానంబు జేసెనేనియు బ్రహ్మహత్యా గుగు దారాగమన సువణా స్త్రీయాది మహాపాతకంబులైనను నిముషంబులో నాశనంబగును

ఈవిషయంబై తప్తపరశు జహ్నుగ్రంబుపై నుంచుకొని ప్రమాణ పూర్వకంబుగా జెప్పగలను యే నరాధముండు ధనుష్కోటి స్నానంబు మాని సంచరించునో వానిమూర్ఖంబునకు దరిలేదని జెప్పినమాతా యా తీర్థంబునకు ధనుష్కోటి నామంబెబ్బంగి సంభవించెనని యడిగెను.

ఓమునులారా శ్రీరామచంద్రుండు రావణాసురునివధించి విభీషణునకు పట్టాభిషేకంబుజేసి యందరితో సేతువుమీద పాదగమంబునవచ్చుచున్న సమయంబులో విభీషణుండు మ్రొక్కి రాఘవా యీ సేతువు నిలిచియుండెనేని శత్రువు లెవరై నగమాగంబున మలభంబుగా రాకడకు సాధ్యంబు దీని కేమి యుపాయంబని ప్రార్థించిన సర్వజ్ఞుండగు రామభద్రుండు దయా వంతుండయి విభీషణా దీని కుపాయంబు కల్పింతు మని తన ధనుష్కోటిచే సేతువు ఛేదించిన నది ధనుష్కోటి యని లోకప్రసిద్ధి గాంచి యుత్తమతీర్థంబయ్యె నర్మదాతీరంబున తపంబున గంగాతీరంబున మరణంబున కురుక్షేత్రంబున దానంబున బ్రహ్మహత్యాది పాపనాశంబులగు నిక్కడ దర్శనమాత్రంబుననన్నియుగలుగు ధనుష్కోటికి సమతీర్థంబు భూలోకములోలేదు.

తమ క్తం స్కాండే॥ శ్లో॥ రామనాథధనుష్కోట మాఘ మాసే నమస్తుయః॥ స్నాత్వారతేశివరాత్రౌచ నిరాహారో జితేంద్రియ ఇతి॥

తథాచ॥ యస్మాన్నయాధనుషఃకోట వధోదయ మహేందయే తస్యవశ్యస్త్రయోదేవాః బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాః॥

చంద్రసూర్యోపరాగేషు ధనుష్కోట్యవగాహనం బ్రహ్మహత్యా దిపాపానాం ప్రాయశ్చిత్తమితీరితం॥

వ చ న కా వ్య ము.

౧౯

అతస్సర్వ ప్రయత్నేన సంస్విత్యక్వా మునీశ్వరాః । శనుహ్మతి
మహాపుణ్యం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥

తత్రగత్వా పితృభ్యశ్చ కురుధ్వం పిండదావనః । ఆకల్పమపి తృప్తి
స్వాద్యత్ర పిండప్రదావనాత్॥

ద్రోణాచార్య సుతశ్చాయ మశ్వధ్ధామామునీశ్వరాః సుస్తమార
ణదోషేణ ఘోరేణ ముముక్షుక్షణాదితి॥

వింటిరా మునీంద్రులారా మహాపాతకనాశకంబురుభుక్తిముక్తిప్ర
దంబగునని చెప్పిన సూతా యశ్వధ్ధామకు దోషంబెట్లు సంభవించె పరి
హరంబెట్లయ్యె మాకువినుపింపుమనిన మునులారాకుమండవయుద్ధంబు
సాంతంబైన వెనక దుర్యోధనుని సైన్యంబులో కృపాశ్వధ్ధామకృతవర్మలు
ముగ్గురు శేషించి నారు తొలిగిరి దుర్యోధనుడు తొలిగి యొక ప్రాదం
బులో జలస్తంభనచే కానరాక ముణిగియుండగా పాండవులు కృష్ణమూ
ర్తియు వెదకుచునోయి భీమునివగటశాలలోకి మత్స్యంబులు తెచ్చె
బెస్తవాళ్ళచే నాతనిమర్మంబుగని యచ్చటికి పోయి యనేకంబులగు మా
టలు వినిపించిన రోషంబుతోవచ్చి భీమునితో గదాయుద్ధంబుజేసె.

అప్పుడు తొడలు విరిగిపడిన తదనంతరంబున శ్రీ కృష్ణమూర్తి
యాలోచనప్రకారంబు దుర్యోధనుని శిబిరంబునకు భాండాగార రక్షణా
ర్థంబు ధర్మరాజునులరిగి రండుమీద కృతవర్మ కృపాచార్యాశ్వధ్ధామలు
సూర్యాస్తమయంబైన వెనక వెరుకుచు దుర్యోధనునింగాంచి పరస్పరంబు
దుఃఖంబు నొందినమీదదుర్యోధనునిచ్చాప్రకారంబునశ్వత్థామ రాజో
త్తమా నేనుప్రతిజ్ఞ నేయును నపాండవంబు గావించునని ప్రమాణంబు
జేసి ముగ్గురు బులులచేరి ధర్మరాజు శిబిరమార్గంబుబట్టి చీకటిలో నొక
విశాలంబగు స్యగ్రోధవృక్షంబుక్రిందవిశ్రమించిరి.

౯౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర నూహత్యము.

కృతవర్మకృపాచార్యులని నిద్రజెంది రత్నాక్షామ కార్యలెహచ సచే మనసాస్విన్యంబుజాలక చింతించుచుండె నంత యర్థంత్రా మెక యులూకంబువచ్చి వటస్పృశంబుపై విశ్రమించియున్న కాకులం జీకాకు పరచి భీకరాచార్యులతో కాకి మూకల బోకార్చిన కాకుల శిరంబులుపా దంబులు ఖండంబులై పడుటజూచి యిదియొక సుఖోపాయంబే కదా నిద్దురబోయెడి దృష్టద్యున్నాదుల సులభంబుగా పుతంబుబొందింతు నని సంతసించితేచి చారినిద్దరినిలేపి శివిరంబుల సమీపంబునకు బోయిరి

అంత కృపకృతవర్మల శివిరద్వారంబుననుచి యశ్వత్థామ చికటి లెహలెహవలికిబోయిదృష్టద్యున్ననిరొమ్ముమీదగూర్చిడివింటినారితో సతనికంఠంబుగోసి తండ్రిపగడిర్చి తదుపది శిఖండిని యధామన్య యుత్ర మోజుల నై సుగురుపపాండవులు మొదలగుహతశ్శేషంబులయినమూడు కోట్లమందిని గుర్రంబు లేసుగులతో నిశ్శేషంబుగా నేలగలిపె నంతట నట్లనభీమాదులురాగలరనిశంకించి కృతవర్మకృపాచార్య లొక మొగంబై పోయిరి యశ్వత్థామ నర్మదాతీరమున రుషిపాటికలకుంబోయెను.

అక్కడ మహాత్ములగుబ్రాహ్మణోత్తములశ్వత్థామముఖంబుజూచి నుప్తబాలవృద్ధుల బలవన్మరణంబుగావించిన దోషయుక్తునిగా నెరింగి రేవాతీరబ్రాహ్మణులనేక వేలమంది యోరి బ్రాహ్మణాధమా నిమరించు చున్న శిశువృద్ధుల వధించినపాపిని నీయఖంబుజూడరాదు నిన్ను వలుక రించరాదు. నీతో ముచ్చటించిన వానికి పాపంబు లంటు గావున మా గ్రామంబులెహసీవుండగూడదుపోపొమ్మని బ్రాహ్మణోత్తములునిపేధించి యశ్వత్థామను వెడలనడచిరి.

అట్లు మునీదృలచే నిందితుండై చింతించుచు నిండుకు ప్రాయ శ్చిత్తంబుగోరి వేదవ్యాసుని యాశ్రమంబుజేర నరిగి నమస్కారంబుజేసిన నోబ్రాహ్మణాధమాసీవు దోషయుక్తుండవుగాన సంభాషించ నహుకం డవుగావున బోవలయునని నిరాకరించినమఃఖండిమహాత్మరీనినిష్కృతి

నీవే వివరింపకున్న నాకు దిక్కెవ్వరని విలపించిన పారాశర్యం డాలో చించి యీ పాపంబునకు శృతిస్మృతులవలన పరిహారంబు గానరాదుగాని యొక్కయుపాయంబు జెప్పిన వినుము.

దక్షిణ సముద్రతీరంబులో రామ నేతువుగో ధనుష్కోటి యను తీర్థంబు గలదందులో మాసమాత్రంబు శాస్త్రవిధిగా స్నానంబొనరించి పంచాక్షరీ జపంబు జేసితివేని పరిశుద్ధుండవగుదువు పోపోమ్మని జెప్పిన.

తను క్తంస్కాదే! శ్లో! దక్షిణంబు నిధానజ్యే రామనేతౌవిముక్తిదే । ధనుష్కోటి రితిఖ్యాతం తీర్థమ స్తిమహాత్తరం॥

అస్త్రైశ్చతమంద్రోణే మహాపాతకనాశనం॥ స్వర్గమోక్ష ప్రదం నృణాం బ్రహ్మహత్యాదిశోధకం॥

సర్వమంగళమాంగళ్యంసర్వాభీష్టఫలప్రదం । పవిత్రాణాం పవిత్రంచ తీర్థాణాంచ మహిమాత్తమం॥

మస్మత్స్వనాశనంపుంసాం నరకిక్లేశ నాశనం । అకాలమృత్యుశమనం పుణ్యంవిజయకారణం॥

దారిద్ర్యకనాశనంపుంసా మాయుర్వృద్ధినముత్తమం । చిత్తశుద్ధిప్రశమనశాంతిదాంత్యాదికారణం॥

తత్రగత్వా ధనుష్కోటా రామనేతౌవిముక్తిదే । స్నానంకురుష్వ ద్రోణేభ్యంమాసమాత్రంనిరంతరం॥

జపపంచాక్షరం మంత్రం మహాపాతకనాశనం॥ సుప్తమారణదోషాత్త్వం సద్యఃపూతో భవిష్యతీతి॥

ఇవ్విధంబున బాదరాయణుడుపదేశించిన యశ్వత్థామవ్యాసోక్త ప్రకారంబున నియమ పూర్వ కంబుగా జరిగించిన పరమేశ్వరుండు ప్రత్యక్షంబాయెను

యశ్వత్థామ పాపవిముక్తుండై తపోవనంబునకరిగెముసిందృలారా ధనుష్కోటిప్రభావం బగణ్యంబు సుమీ మరియు నొక్క యితిహాసంబు

౯౨ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

జెప్పెద వినుండు. పూర్వకాలంబున చంద్రవంశ వధాకుండగు నందుం
డను మహారాజు సత్యవ్రతుండు దయాశీలుండు దాతయై ప్రజాపాలనంబు
గావించి తన పుత్రుండగు ధర్మగు పునికి పట్టాభిషేకంబు జేపిజితేంద్రియుం
డయి నిరాహారుండయి వనంబులో తపంబు గావించుచుండె.

అంతధర్మగు పుండు బుద్ధిమంతుడయి సకల సుగుణ సమృద్ధి బ్రా
హ్మణ భక్తుండయి దానశీలుండయి ప్రజలబాలింపుచు నెకనాడు మృగా
యావినోదంబున నరణ్యంబులు సంచరించుచు సూర్యాస్తమయంబైన
సంధ్యావందనంబొనర్చి క్రూరమృగభయంబున నెకవృక్షంబుపై నెక్కి గూ
ర్కుండనొకసింహముచే తరమబడియొకభల్లూకం బాప్యతారోహణంబు
జేసి నది జూచి రాజభీతుండయిన నావృక్షంబున రాజు వెరవకునీక పకారం
బొనర్చ సింహంబుచేభీతి నొందివచ్చితి నీవుసుఖంబుగా యుండుమనికొంత
సేపటికి రాజు బాలుండవు నిద్రా పరీతుండవై తివి నాతోడలపై పరుం
డుము నీసంరక్షణంబు గావించెదనని నమ్మించిన రాజునిద్రించెను.

ఆ వెనుక సింహంబు యో భల్లూకమా నే నాకలితో శ్రమనుంది
యున్న దాన నీరాజమనల చంపగల యుద్దేశంబుచే వేటమార్గంబుగావచ్చి
యున్నాడుగావున నతనిని క్రిందికి ద్రోసితివేని నాయాకలినిండి నేబోదు
నీవు నీ నివాసమునకు బోవచ్చు ననుచు జెప్పిన యో గృహేంద్రా
యీ బాలుండగు రాజు నమ్మి శయనించెను. వీనిద్రోయజాల నేపాపము
కైన నెవ్వరిగలదుగాని విశ్వాసఘాతుక పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము
లేదు. నన్ను నిరోధించవద్దని చెప్పె నంత కొంతదడవునకు రాజుమేల్కొంచె
మరియు భల్లూకంబు రాజును నమ్మి నిద్దుర బోయె నా సమయంబులో
సింహంబు రాజుయిది క్రూరమృగంబు నాభయమునకు వెరచి నిన్నుబుజ్జ
గించినదిగాని నీ వైక్కురుండవైన భజించక విడచునా.

కావున భల్లూకమును క్రిందికి ద్రోయుము దాని భక్షించిననేబోదు నాపై నీవు సుఖముగా నిట్టికి పోవచ్చు ననిన రాజ కుమారుండు సంతోషించియిదిమంచిదియుపాయంబని దలంచినాభల్లూకమును క్రిందికి ద్రోసిన దైవానుగ్రహమున నదిపడక మేల్కొని రాజుకై జూచి రాజు వింటివా విశ్వాస ఘాతకుడికంటే ద్రోహి పాతకుం డన్యడుండడు సుమీ వినుము

శ్లో॥ విశ్వాస ఘాతకోలోకే మహాకష్టాభవంతిహి । నహిమిత్ర ద్రు హివాపాపం నశ్యేద్యజ్ఞాయుతై రపి॥

బ్రహ్మ హత్యాది పాపానాం కడంచన్నిష్క్రంతిర్భవేత్ । విశ్వాస ఘాతినాంపాపం ననశ్యే జన్మకోటిభిరితి॥

ఇవిధంబున శాస్త్రంబుగలదుగాన మిత్రద్రోహి నీవున్నట్లుండవై భూమిలో సంచరించుచుని శాపంబిచ్చి సింహముకై జూచి యో మృగేం ద్రామనమిద్దరము శాపోపహతులమై యీజననంబు నెందితిమి వింటివా నేచుభృగువంశసంభవుండధ్యానకామండను నామంబుగలవాడ దైవగతిచే నీరూపంబుకొందితి నోసింహంబా నీవు భద్రుండను కుజేరుని సచివుండవు ధనమదాంధంబున నెకనాడు భార్యలంగూడివివస్తుండవై నిర్లజ్జచే గర్వించి గౌతమ మహాముని యెదుటదిరిగిన కోపించి సింహంబు గమ్మని శపించిన నీగతి నెందితి వని వచించిన శాప విముక్తుం డయి గంధర్వ రూపంబునొంది గౌతముండు ధ్యానకామని సంభాషణంబుచే ముక్తుండ వగుచువని చెప్పిన మాటసత్యంబాయనినంతోపించి విచూనా రూఢుండయి వినోదంబున కుజేరుని జేరబోయె.

ఆ భల్లూకమును శాంబు నెంది యథా రూపంబు దాల్చే నంతట రాజపుత్రుం డున్నట్లుండై పిచ్చివానిరీతి లోకములో దిరుగుచుండ దైవానుగ్రహంబునతనతండ్రియగునందునియూశ్రీమము జేరియున్నట్లునిరీతి

౯౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

సంచరించుచుండ నతని తనకు మారునిగా నెరింగి యడిగిన వృత్తాంతంబు
తయు జెప్పినవిని చితించి జైమిని మహామూనికడకు దోడ్కొనిపోయి పాద
ములపై వ్రాలి కథయంతయు జెప్పిన భాగ్యుని కామ్యుని శాపముద్రిప్పశక్యం
బుగానుగాని దక్షిణ సముద్రములో రామచేతువులో ధనుషెర్కాటిలో
న్ననముజేయించినపవిత్రుండగునదిమహాపురాస్థీర్ధమని చెప్పిన నాముసీంద్రు
నకు నమస్కారంబు గావించిన నందు డాక్షిణ్యంబున పుత్రసహితుండై ధను
షెర్కాటి కేగి పుత్రసహితుండయిన్ననంబు జేసినపుత్రులకు న్నాదంబుమాని
బుద్ధిమంతుడయ్యె

అంతట నందుండు తపోవనంబున కరిగె ధర్మగుప్తుం డనేక దానం
బులు ధనుషెర్కాటిలో గావించి రామనాథస్వామి దర్శనంబుజేసి స్వస్థ
చిత్తుండయి నిజనగరంబునకుపోయి రాజ్యంబేలుచుండె వింటిరామునులారా
ధనుషెర్కాటివై భవంబు మరియొక్కటి వినిపించెద పూర్వకాలంబున
పరావసుండను బ్రాహ్మణోత్తముండజ్ఞానంబున పితృవధ గావించి ధను
షెర్కాటిలో న్ననమాత్రంబున నా పాప నివృత్తినిబొందెను. మరియొక
వంతు యితహాసంబు జెప్పెద సృగాలవానరిసంవాదంబెట్లనిన శ్మశానభూమి
లో నిద్దరుగూడి వానరుండును నక్కయు యీశ్మశానవాటికలోపూతిగం
ధాతి కుశ్శితంబు లగు. సేవంబులను భక్షింపుచు నీ కష్టంబు లనుభ
వింతు మెందుకనెను

నే పూర్వకాలంబునం దేవశక్మయను బ్రాహ్మణపుత్రుండ వేదవే
దాంగపారగుండనై యుండియు నొక బ్రాహ్మణున కుడపద్వయ ధాన్యం
బిత్తునని వాగ్దత్తంబుజేసి యివ్వకపోవుటచేత నక్కనై పుట్టితి నీచంబునుభ
వించునుంటి నోవానరా పూర్వకాలంబునవేదనాధుండను బ్రాహ్మణునకు
పుత్రుండవై బ్రాహ్మణగృహంబులో జూరబడి శాకంబుహరించినపాపంబున
సీవు వానరుండ వైతివి.

వ చ న కా వ్య ము.

౯౫

ఏపాపంబునకై నీమృతిగలగుగాని బ్రాహ్మణ ద్రవ్యంబుహరించినవానికి పాపమున్నంతంబులేదని దుఃఖంపుచున్న సమయంబున దైవానుగ్రహంబున భూతి రుద్రాక్ష ధారియు శివనామ పారాయణంబును శింధు ద్వీపుండను బ్రాహ్మణుండక్కడికివచ్చినహాచియిద్దరుదుఃఖించి తనిపైబడి యాకోశించి దీనికి పాపమున్నంతంబు జెప్పమని ప్రార్థించిన నావిభుండు చింతించి దీనికి నిమృతిలేకుగాని పూర్వ కాలంబున సుమతి యను నొక బ్రాహ్మణుండు కిరాతీసంగమంబునీయుచు మధ్యపానరతుండై బ్రాహ్మణద్రవ్యంబును భవించి దుఃఖంపుచు రామనేతువులో ధనుష్కృతి యందున్నానంబానరించి పాపత్రయనివృత్తిసంబెగావున మీరిద్దరా ధనుష్కృతితో న్నానంబులు గావించిన నీచ జన్మ రాహిత్యం బగును. సుగతి దొరుకునని జెప్పెను.

వారావిధంబున జరిగించి పునీతులైరి మరియు నొక్క విషేషంబు మహిమాన్నతంబైన యితహాసంబుజెప్పెదనురాచారుండను బ్రాహ్మణుండు దుస్సాంగత్యంబువలనబ్రాహ్మణహీనుండై భేతాళగిస్తుండై ధనుష్కృతితో న్నానంబుజేసి ముక్తుండయ్యెననిజెప్పిన సూతానూకధ విశదంబుగా వినుపింపుమనిన మునులారా స్వర్ణస్త్రీణామిరాపాయా బ్రహ్మగురుతల్ప గవీరునల్లుగుమహాపాపులు॥ తత్సంయోగీతిపంచమః॥ అనివారి సాంగత్యంబును జేసినవాడై నాపాపాఘ్నుండెట్లనిన.

నల్లులు పాపాత్ములతో నొక దినంబు సాంతంబు గూడి చరించిన బ్రాహ్మణ్యంబుతో చతుర్థాశంబు నశించును.

రెండోదినంబుగూడిన సగంబు మరొడుదినంబులు గూడెనేని భాగత్రయంబు నశించును.

దినచతుష్టయంబై నపిమ్మట బ్రాహ్మణ్యవాచకహీనుండగును నాపైగలసి శయనాసన భోజన మజ్జనాదుల గలసెనేని తత్తుల్య పాతకుండయి దేహంబు లేదు.

౯౬ శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

కావున నాదు రాచారుండు బ్రాహ్మణ్య హీనుండయి బాహుళ్యంబువలన భేతాళ గ్రస్తుండయిన తనశరీరంబెరుంగక నున్నట్లుండయి సనేక దేశంబులు సంచరించుచు దైవానుగ్రహంబున ధనుష్కోటి జేరి యందులో ముణిగినంతమాత్రంబున పూర్వసత్ప్రతివచ్చి నేనుగౌతమీతీరదాసుండనిధిజలధితీరంబెందు కింతమారంబు వచ్చితినిని చింతింపుచుండె.

అంత నాసమీపంబున దత్తాత్రేయుండనుమహా యోగిని జూచి పాదాభివందనంబుజేసి యోమహత్మా నాపేరు దురాచారుండు గౌతమీతీరవాసుండ నేనిచ్చటి కెందుకు వచ్చితిని నా తెలియదు మీరుసర్వజ్ఞులు గాన నాకు వివేకం బేర్పరువ వలయునని విలపించిన నా దయాళుండు ముహూర్తమాత్రంబు చింతించి ఓయీ నీవు మహాపాతకుల సాంగత్య దోషంబున బ్రాహ్మణ్యహీనుండవైతివని భేతాళుండునిన్నావహించె మరియు ధనుష్కోటి తీర్థజలంబులునీపై బడుటచేపూర్వజ్ఞానంబుగలిగెపావపంజరవిముక్తుండవైతివి మహాపాపాత్ముల సాంగత్యదోషంబుహరించె నిన్ను పీడించిన భేతాళుండు పూర్వ కాలంబున బ్రాహ్మణుండు భాద్రపద కృష్ణ పక్షంబులో మహాళయం బొసరింపని పాపంబుచే నతనిని భేతాళత్వంబు నొందె ధనుష్కోటి దర్శనమాత్రంబున భేతాళ రూపంబు మాని విష్ణు లోకప్రాప్తుండయ్యె.

—* మహాళయవత్ శ్రాద్ధ పకరణము. *—

లోకంబులోలోభంబున భాద్రపదమాసంబులో మహాలయశ్రాద్ధంబొసరించనివారు దురాచారులు భేతాళరూపంబునొందుదు రందుకు సందేహంబు లేదు మహాలయ పక్షంబులో వేద వేదాంగ పారగుండు శ్రోత్రియుండగు బ్రాహ్మణున కొక్కనికైన నిద్దరికైన ముగ్గురునల్లరికైన శ్రాద్ధ విధానంబుగా భోజనంబుబెట్టవలయు భాద్రపదబహుళ పాడ్యమీప్రభృతినూర్పుండు వృశ్చికరాశిలో ప్రవేశించువరకు నాదినంబులు పితృ పక్షంబులో గణననీయంబులని యెరుంగవలెను.

భాద్రపదబహుళపాద్యమీదిసంబున శ్రాద్ధంబుజేసినవారలకు వీతి హేమాత్రం డష్టయిశ్వర్యంబు లొసంగు దేవతలుదశసహస్రవక్షాంబులు తృప్తి బొంగుదురు. మహాలయ శ్రాద్ధంబు చేయనివానికి గృహక్షేత్రాధామాదులగ్ని హేమాత్రండు దహించు.

ద్వితీయాదిసంబున మహాలయంబు జేసినవానికి పార్వతీనాథుండు సంతసించి సకలయిశ్వర్యంబులొసంగు కైలాసవాసంబు నిచ్చును జేయనివాని పితరులు కాలసూత్రమహాభయంబుల బడుదురు వానికిబ్రహ్మజేషంబడంగును.

తృతీయాదిసంబున గావించినవానికి కుచేకండుసంతోషించిమహాభాగ్యంబుచ్చును బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులువానివెంట నుండుదురు పితరులు నువ్వుదివేల కల్పంబులు తృప్తిబొంగుదురు చెయ్యనివానికి దారిద్ర్యంబు సంభవించును.

చతుర్థీదిసంబున జేసినవానికి గణపతిప్రీతుండయి విఘ్నంబులెల్ల దూరంబు నేయు పితృతృప్తి గలుగు. చేయనివానికి సకలకార్యంబులును విఘ్నంబులగును.

పంచమీశ్రాద్ధంబున లక్ష్మీ దేవి ప్రీతిచే సకల భాగ్యంబులిచ్చు నాచంద్రతారకంబుగాకీర్తిగల్గును. గావించనివానియింట లక్ష్మీ పార్వతులుండజోరు.

షష్ఠీతిథియందు శ్రాద్ధంబుజేసిన వజ్రుఖండుప్రీతుండగను పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిగలుగు చేయనివానికి జ్వాలా సరకంబుదొరుకును.

సప్తమీ దినంబున శ్రాద్ధంబు జేసెనేని సూర్యుండు ప్రీతుండయి హిరణ్యాదులొసంగు చేయనివానికి క్షయరోగాది వీడగలుగును.

అష్టమీదివసంబున మహాలయంబుచేసినవానికిమహాదేవునిదయచే కైవల్యంబు కరణంబై యుండును. పదివేలకల్పంబులుపితృగణంబులుతృప్తులగుదురు చేయనివానికి సకలదుఃఖంబులు సంభవించును.

౯౮ శ్రీ సేతు రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

నవమీదినంబున మహాలయంబు జేసిన మహిషాసురమర్ద నిదుర్గా జేవి
ప్రసాదంబున జేహాపస్కారాదిరోగంబులమాను మహాదై శ్వర్యంబుదొరు
కును. చేయనివానికి భూత ప్రేత పిశాచ బాధలు దగులును.

దశమీదినంబున మహాలయంబు జేసిన షెరాడశకళావరి పూర్ణండ్గు
చంద్రంబుమహాదై శ్వర్యంబులిచ్చు ధనధాన్యంబు లెచ్చు. జేయనివానికి
కృషి భగ్నంబగు

ఏకాదశిదినంబున మహాలయంబు జేసినవారికి మహాకాల రుద్రండు
ప్రీతుండయి సర్వశత్రు వినాశంబుజేయు. చేయనివానికి బ్రహ్మ హత్యా
దోషంబులు సంఘటించు శత్రుబాధ గలుగును.

ద్వాదశీ దినంబున మహాలయంబు జేసినవానికి రమానాథుండను
చతుర్భుజుండు ప్రీతుండైయుండు చతుర్దశ భువనంబులు సంతసించుశ్రీదేవి
భూదేవులు సకలేష్పితంబు లొసంగుదురు. విష్ణుగదయగు కౌముదియప
స్కారంబులు మాన్పును చక్రంబు విఘ్నచ్ఛేదంబు సేయును. శంఖంబు
యాతుధానాది బాధలుమాన్పును చేయనివాడుమానవులచే బాధనొంది
అస్థిచ్ఛేదన నరకంబులోబడును

త్రయోదశీ దినంబున జేసినవానికి మన్మథుండు సగలోపించి
సకంపదన పనితాభోగంబులుగలుగు, చేయజేనిసుఖహీనుండగు.

చతుర్దశి యంబు మహాలయంబు గావించిన సదాశివానుగ్రహ
పాత్రుండై యభీష్టంబుల బొందును. చేయనివాడు మహాపాపాత్ములతో
తుల్యుండగును.

అమావాస్యయందు మహాలయంబు జేసినవానికి పితృగణంబు
లమృత పానంబుగా తృప్తి నొందుదురు బ్రహ్మలోక నివాసు లగుదురు.
సంతతి వృద్ధిగలుగును యుమారమాపతులిద్దరు సకలై శ్వర్యంబు లిత్తురు
బ్రహ్మహత్యాదిపాపంబులు నాశనంబగును జేహంతంబున బ్రహ్మైక్యాను

సంధానంబుచే సాయుజ్యప్రాప్తుండును చేయనివాని పితరులు పుణ్యలోకంబుల నుండినను సభాపాతకు లగుదురు సంతతి నాశనంబగును.

ఓమునులారా భాద్రపదమాసంబు వచ్చిన పితృగణంబులు మా నామగ్రోతంబులుచ్చరించి మాపుత్రులు బ్రాహ్మణుల కన్నంబు బెట్టుదురు. మాకు తృప్తిగల్గునని నృత్యంబు నేయుచుందురు భాద్రపద కృష్ణపక్ష ప్రతిపత్తు మొదలుకొని ప్రత్యహంబుచు శ్రాద్ధంబునేయుచు బ్రాహ్మణుల కభ్యంగనంబుగావించి ఘృతసూపభక్ష్యభోజ్యాది సమృద్ధిగా భోజనంబు బెట్టినవారి పితృదేవత లాకల్పాంతంబు సుధాపానసమంబుగా తృప్తిబొందుదురు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు తృప్తిబొందుదురు బహుభావణంబు లేల భాద్రపద బహుళపక్షంబున మహాలయ శ్రాద్ధంబుగావించిన త్రిలోకంబులు తృప్తినొందు నిస్సృదేహంబు పుత్రహీనులగువారికి వారి భార్యలు జేయవలెను. జేయనితీరుకు దానికిరకంబువచ్చును ఆవశ్యంబు మహాలయంబు నేయవలెను.

దరిద్రుండయి ద్రవ్యంబు లేకపోయిన బ్రాహ్మణుల రాజుల వైశ్యుల భిక్షుంబడిగి జేయవలెను భిక్షంబును దొరకకున్న సర్వ్యాంబులోకి బోయి పితృదేవతలారా దరిద్రుండను భిక్షుంబెత్తిన దొరకదాయనిన రోదనంబునేయుచు తనహస్తంబుల నుదరంబుపై కొట్టుకొనుచు మహాధ్వనితో నేడ్చినవాని పితరు లప్పుడు తృప్తి బొందుదురు.

గావున పితరులు శ్రాద్ధకాలంబున తమ గృహంబు నాశ్రయించి యుండురు. (నుతులు లేనివారికి గతులు లేవనినట్లు) నుతులు శ్రాద్ధకాలంబుల పితరుల తృప్తి బొందించక పోయినవారు శాపంబిచ్చి గృహంబు పెడలి వారివారి నివాసంబులకు పోదురు. కాబట్టి పితరుల శ్రాద్ధకాలంబుల తృప్తులం జేయుట సుతులకు కర్తవ్యంబు.

౧౦౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

మహాలయంబు జెసెనేనియు సకలతీర్థఫలంబును సకలయజ్ఞఫలంబును తులపురుష వి దానఫలంబును చాంద్రాయణాది వ్రతఫలంబును చతుర్వేద పారాయణ ఫలంబును గాంత్రాది మహామంత్ర జపఫలంబును సకలేతిహాస పురాణపారాయణఫలంబును బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర లోక ప్రాప్తి కారణ ఫలంబును సకలేప్పిత వ్రదంబునై మహాఫల దాయంబును.

వినుంబ మునులారా పూర్వకాలంబున యయాతి దుష్వంత భరత నల హిశ్చంద్ర కార్తవీర్యార్జున దశరథాంబరీష శ్రీరామ ధర్మ రాజాదులు మహాలయంబులు గావించి వారివారిబాధల కష్టంబులబాసి పుత్రసంపత్తి నుండి రాజ్యాభిషిక్తులై కీర్తికాములై భూలోకసాఖ్యంబు లనుభవించి స్వర్గాది పుణ్యలోకంబుల నివాసంబులు జేసిరి మరియును వశిష్టాత్రి భృగు గౌతమాంగీరస కుత్స కాశ్యపభరద్వాజ విశ్వामిత్రా గస్త్యపరాశరమృకండు ప్రభృతిమహామునులందఱు మహాలయ శ్రాద్ధంబు లొనరించియణిమాద్యప్రయిశ్వర్య సిద్ధులంబొంది జీవన్ముక్తులై విలసిల్లిరి.

కావున నైశ్వర్యంబు గోరినవారలు మహాలయ శ్రాద్ధంబు గావించుట యవశ్యకరణియ్యంబు నట్లుగావించనివారలు భేతాళరూపంబునెందుడు యో దురాచారా పూర్వజన్మంబున నీవుమహాలయ శ్రాద్ధంబొనర్చని కారణంబున భేతాళ గ్రస్తుండవైతివి యైనను ధనుష్కోటి తీర్థంబులు నీమీదబడుటచే నింతజ్ఞానంబుగలిగె.

ఉ క్తంచస్కందే॥ శ్లో॥ విప్రనిందాకృతానూ॥ణాం ప్రాయశ్చిత్త మితీరితం॥ శూద్రాన్ననిరతానాంచ శ్రుతినిందారతాత్మనాం॥

కన్యా విక్రియిణాంవిప్రాః క్రయ విక్రియిణాంతథా॥ వేదవిక్రియిణాందేవవిక్రయైనిరతాత్మనాం.

విశ్వాసఘాతకానాంచ కృతఘ్నానాం ననిష్క్రూటిః॥ భౌతృభార్యారతానాంచ ధర్మవిక్రియిణాంతథా॥

తీర్థవిక్రీయిణాంపుంసాం ప్రియశ్చిత్తంనవిద్యతే । తేషాం పాపా
వినశ్యంతి ధనుష్కృటినిమజ్జనాత్ ॥

మాతృద్రోహపితృద్రోహయతిద్రోహరతాత్మనాం! గురునిదా
పరాణాంచ శివనిదాపరాత్మనాం॥

సత్కథామూషకానాంచప్రియశ్చిత్తంనవిద్యతే । తేషాంచాత్ర
ధనుష్కృతా స్నానాచ్ఛుద్ధిర్భవిష్యతి॥

ఏవంచాకథితంవిప్రాః ధనుష్కృటీస్తువై భవం ' యశ్శ్చ'త్వా సర్వ
పాపేభ్యో ముచ్యతేమానవోభవీతి॥

వింటిరా మునులారా ధనుష్కృటిమాహాత్మ్యంబు స్కంద పురా
ణంబులో జెప్పిన విస్తారగ్రంథంబంతయు వివరించిన బహు వషణంబులు
గావలెను మీరు సకల తీర్థయాత్రా సంగ్రహంబు విసగోరినవాడుగావున
గ్రంథబాహుళ్యంబగు సంక్షేపరూపంబుగా స్థాలీవులా న్యాయంబుగా
దాని మాహాత్మ్యంబంతయు గ్రహించవలెను.

—* క్షీరకుండ మాహాత్మ్యము. *—

(సలసిలగవాహుది తీర్థ విశేషములు)

మహనీయ గుణగరిష్ఠులగు శౌనకాదిమునీంద్రులకు సకల పురాణ
వ్యాఖ్యానవైఖిరిసమేతుండగు సూతుం డిట్లనియె. ఓ మునీంద్రులారా
రామసేతువునంగల తీర్థంబులలో ముఖ్యంబులై వెలయుచక్ర తీర్థాకాదు
లగునరువదినాలుగు తీర్థంబుల తెరంగెరుంగించితిరి. ఇక మీద నేది వినం
గోరెద రెరుగింపుండనిన శౌనకాదు లిట్లనిరి. ఓపౌరాణికోత్తమాచక్రతీర్థ
సమీపంబుననుండు క్షీరకుండతీర్థంబునకానామధేయంబెట్లుగల్గె. తద్వైభ
వంబేలాగు సవిస్తరంబుగా నెరుగింపు మని వేడిన సూతుం డిట్లనియె.

౧౦౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ఓమునీంద్రులారా దేవీపురవశ్చిమంబున పుల్లగ్రామంబున నొక ప్రదేశంబు గల దచటనుండి శ్రీరామచంద్రుండు లవణసముద్రంబులో సేతు బంధన ప్రారంభముగావించె తత్తీరంబున దర్శనస్పర్శన కీర్తన ధ్యానంబు లొనర్చినమాత్రంబున సకలపాపక్షయకరంబగు క్షీరగుండంబుగలదు దానిప్రభావం బెరిగించెద పూర్వకాలంబున వేదోక్తాచారసంపన్నుండగు ముద్గలుండను మనీంద్రుండు దక్షిణసాగరప్రాంతస్థిత పుల్లగ్రామ సమీపంబున నారాయణప్రీతికరంబగు యజ్ఞంబుగావింపుచుండ.

శ్రీమన్నారాయణుండు పీతాంబరధరుండై శంఖచక్ర కాస్తుభాది భూషణ భూషితుండై శ్రీదేవీ భూదేవినహితుండై ముద్గలునకు ప్రత్యక్షుడైన సాష్టాంగుండై యిట్లని స్తుతించె.

లక్ష్మీవిరాజితోరస్కుండును కాలమేఘసమప్రభుండును పీతాంబరవిరాజితుండును కాస్తుభాలంకృతుండును శంఖచక్రగదాపద్మ విరాజిత చతుర్భుజుండును విజితానందరోముండగు పుండరీకాక్షుంగాంచి భక్తివర వశుండై పులకాంతిత విగ్రహుండగుచు ఓరహానాయకా నీపుసకల జగన్నిర్మాతపు తత్పాలకుండపు తత్సంహతఃపు మత్స్యరూపివి కమరావతారుండపు పరాహనారసింహ వామనజామదగ్ని రాఘవబలభద్రకల్యాణి రూఢధారివి విజ్ఞానస్వరూపుండపు నిన్నుగొనియాడ నాదరంబే నిర్లజ్జుండ కృపణుండ క్రూరుండ పిశునుండ డాంబికుండ పరదార పరద్రవ్య పరక్షేత్రలోలుడపు నన్నుంగరుణాదృష్టి సవలోకించి రక్షింపుమనివేడిస.

ముద్గలుః॥ ప్రథమ జగత్సృష్టేః పాలకాయతతఃపరం । సంహర్త్రేచతతఃపశ్చాన్నమోనారాయణాయతే॥

సమోతత్వ స్వరూపాయ కమరామచిదాత్మనే । సమోవరాహ
వపుషేనమఃపంచాస్వరూపిణే॥

వామనాయసమస్తుభ్యంజమగ్నిసుతాయతే । రాఘనాయసమస్తు
భ్యంబలభద్రాయతేనమః॥

కృష్ణాయకలయేతుభ్యం సమోవిజ్ఞానరూపిణే । రక్షమాంకరుణా
సింధో నారాయణజగత్పతే॥

నిర్లజ్జంకృపణంక్రూరం పిశునండాంబికంకృశం । పరదారపరద్రవ్య
పరత్వేత్తైకలోలుపం । అసూయావిప్రహృదయంమాంరక్షకృపయాహరే॥

శ్రీవిష్ణుండు ముద్గల స్తోత్రంబునకు సంతృప్తుండై వరంబు వేడు
మనిన నారాయణా మీదద్యసంబుకంటే వెక్కువవరం బేమియున్నదైనను
నాకుసాయంప్రాతఃకాలములయందువయోహోమంబుజేయుచిచ్చగలిగిన
దనినవిష్ణువు విశ్వోర్ధ్వమరప్పించిస్తటికశిలా కుట్టిమంబగుసరస్సును కల్పిం
చుమని కామధేనువును రప్పించి క్షీరంబుతోనింపుమని యాజ్ఞ యిచ్చిన
తత్ప్రకారంబున జరిగించిరి. దానిచేదానికిసరిగాక్షీరకుండంబనినామంబు
గల్గె నచ్చట స్నానంబు జేసినవారికి మహాఫలంబు మరియు గాయత్రీ
సావిత్రితీర్థకంబులు మహాత్మమంబులు వాటిలో నవగాహనం బవశ్య
కరణీయంబు.

ఓముసీంద్రానీడుజ్ఞంబున పృథ్వీరూపంబున హవిభోజనంబు
గావింప నేతెంచితినిన ముద్గలుండు సంతోషంబునెంచి యిట్లనియె. ఓ
రమానాయకా నే ధన్యుండనైతి మత్పత్నియు సుతులును కృతార్థులైరి
నాజన్మంబును తపంబును వంశంబును ఆశ్రమంబును సాఫల్యంబు నొందె
యోగింద్రులు మనంబున నిరంతరంబును దలంచుచుండు నీవుసాక్షాత్కా
రంబు నొందితివి మదీయక్రతుకాలంబు సఫలంబయ్యెననుచుతివాహనాస
నాది ఊడశోపచారంబులం బూజించిన హరియును ప్రీతుండ యి హవి

౧౦౪ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

స్సునుభుజించి తృప్తి బొందె నంత నన్నియు సకలామర సంఘంబులు
చరాచరాత్మకంబులగు జగంబులన్నియు తృప్తిబొందె నాసమయంబున
లక్ష్మీ కాంతుండు ముద్గలుం గాంచి ప్రీతుండయి వరంబు నేడు మనిన
నతం డిట్లనియె.

ఓరమానాయకా సీవుప్రత్యక్షంబునొంది భుజించుటవలనం గృతా
ధుంకండనైతి నింకవరం బొండెద్ది గలదయినను నీయందు నిశ్చలంబును
నిష్కవటంబగు భక్తింబ్రసాదింపుము మరియును ప్రతిదినంబును ప్రాత
స్నాయంకాలంబుల వయోహేరామంబు గావించుట శుక్తి చోదితంబు
గాన నే తత్ప్రీతింగోరి సురభిక్షీరంబున నిత్యంబు హేరామంబు గావింప
గోరెద నేనిధానుండ నాకెల్లు సురభిక్షీరంబు గల్గునట్లు ప్రసాదింపుమని
వేడిన నారాయణుండు అమృతాశనుండగు విశ్వకర్మనురావించి స్ఫటికశిలా
భేదంబుల నుకసగోవరంబు నిర్మింపుమని యాజ్ఞాపింప నతం డట్లానర్ప
సురభి రావించి యితండు మద్భక్తుండు మత్ప్రీతిం గోరి నిరంతరంబు
వయోహేరామం బానర్పం గోరుండన నీవీసరోవరంబును సాయం ప్రాతః
కాలంబులం నరుదెంచి పయః పూరంబుల పూరింపు మితండు దాన
హేరామంబుగావించుచుండుననిన సురభియు సంగీకరించె మాధవుండు
ముద్గలుంగాంచి యిట్లనియె.

ఓతపోధనా సీవీసరోవర తీర్థంబగు సురభిక్షీరంబుచే నిత్యంబును
సాయంప్రాతఃకాలంబుల మత్ప్రీతింగోరి హేరామంబు గావింపుము గాన
నేసంతుష్టికొందెద నీతీర్థంబు క్షీరకుండంబని లోకంబున ఖ్యాతిబొందు
సీతోయంబున స్నానంబుగావించిన వారలు పంచమహా పాతకంబులవలన
నుపపాతకంబులవలనను బాసి పరిశుద్ధులగుదురు. సీవును దేహాంతంబున
ముక్తబంధనుండవయి నన్నుం బొందెద వని యానతిచ్చి తిరోహితుం

డయ్యె. నంత నా మునీంద్రుండును నారాయణుం గూర్చి ప్రీతుండై యుచేక శతసంవత్సరంబులు నురభిక్షిరంబున హేమామంబు గావించుచు దేహాంతంబున విష్ణుసాయుజ్యంబునొందె ఓ మునీంద్రులారా క్షీరకుండ తీర్థంబున కానామంబుగల్గిన తెలింగమంగిందితి పూర్వ కాలంబున కాశ్యపునిభార్యయగు కక్రపు కవటంబుజేసె సవత్సరముగ విసతం బరాజితం గావించి దోషంబునొంది పిమ్మట భర్తృవాక్య చోదితయై యాతీర్థంబున స్నానంబొనర్చి పరిశుద్ధురాలయ్యె నెవ్వరై నను పరిశుద్ధ మానసు లగుచు నందు స్నానంబుజేయుదురో వారలకు వేదశాస్త్రంబులు యోగ జప తపోనియమంబులు తీర్థంబులపేషణంబులెల నా తీర్థమిందు సంయుక్తం బగు గాలిసోకివను బ్రహ్మసౌక ప్రాప్తిబొందుదురు. మరియు నాతీర్థోత్తమంబున స్నానంబు జేసినవారలు సూర్యాగ్ని సమానతేజులై వెలయుదురు యెన్నడును వైతరీణ్యాది సరకంబులం బొందరు యేనరుండైనకామ భేనుసమంబగు నా తీర్థంబు గల్గియుండియు నితర తీర్థంబుల సేవింపం బోవుట గోక్షీరంబు సిద్ధంబై యుండ యర్కక్షీరంబు గోరుటకు సమానం బగు నేళుకాష్టానంబుగావించివచ్చిచెద వినుండాతీర్థంబునందు స్నానంబు గావించిన వారల కలభ్యం బేదియునులేదు ముక్తియుం గరభంబై యుండు సత్యంబు సత్యంబు సత్యంబు యేనరుండైన నీ యధ్యాయంబు పఠించు వినునతండు క్షీరకుండ తీర్థస్నానఫలంబునెందు నిశ్చయంబు.

మరియు ఋణవిమోచనతీర్థంబుగలదు దానిలో స్నానంబు జేసి జేనర్షి పితృతర్పణంబులు జేసినవారికి ఋణగత యవిమోచనం బగును. తదుపరి జపతీర్థంబున స్నానంబుజేయవలెను తదుపరి కలతీర్థంబున నవ గాహనంబు మహాపుణ్యంబు. తదుపరి సుగ్రీవ తీర్థంబును, నీలతీర్థంబును, గవాక్ష తీర్థంబును, గజ, గవయ, శరభ, కుముద, సార, పనసాది వానర కల్పితంబులగు తీర్థంబు లనేకంబులు గలవు. విభీషణ తీర్థంబు

౧౦౩ శ్రీ నేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

మహాపాతక నాశనకరంబు మహాహస్తంబు మునీంద్రులారా సకలతీర్థం
బుల ప్రభావంబును వినుపించితిని

—* కద్రూప శాపవిమోచనము. *

మహానీయ గుణగరిష్ఠులగు శౌనకాదిమునీంద్రులు సకలపురాణార్థ
విశారదుల డగు సూతున కిట్లునిరి. ఓ పౌరాణికోత్తమా కద్రూ వినత
లేవరితినూజలు కద్రూవేల ఛలంబునసపత్నింబరిభవిం చెప్పిమృతక్షీరకుండ
తీర్థంబున స్నానంబుజేసి యెట్లు ఆదోషంబువలన విముక్తయ్యెయ్యె. నా
తెరంగంతయు సవిస్తరంబుగా నెరుంగింపు మనిన సూతుం డిట్లునియె.
ఓమునీంద్రులారా పూర్వంబున ప్రాజాపతి పుత్రికలగుకద్రూవినతలుకశ్యపు
బరిణయించై తత్పృసాదంబువొంది యుండిరందు కద్రువు శేష వాసుక్వ్యా
ద్యనేక పన్నగంబులంబడసె నినత అరుణ గరుశులను పుత్రుల నిర్వరం
గాంచెయిట్లుండ కద్రు ఒకసమయంబున సంతింబునసంచరించుచున్నచై
శ్రవుంగాంచి కపటంబు జేయం దలంచి వినతం బిలిచి ఓ వినతా యీ
యశ్వంబు నీలవాలంబై ప్రకాశించెడు జూడుమాయనిన నాబిడ ఓ కద్రూ
ఈయశ్వరాజంబు శ్వేత వాలంబై యుండ నీలవాలంబని యేల వచింశెద
వనియె నిట్లాయిర్వసు వివాదంబుజేసి పరాజయంబు నొందిన వారలు
దాసీభావంబు నొందునట్లు ప్రమాణంబుగావించిరంత కద్రువు నిజ తనూ
జలగు సర్పరాజంబుకడకుంబోయి ఓపుశ్రులారా నే దాసింగాక నుండు
నట్లు శ్వేతంబగు నుచైచ్చశ్రపు వాలంబు నీలంబుగా జేయుండన వార
లంగీకరింపకయుండ కద్రువు రోష మూర్ఛితయై జనమేజయుండు నేయు
సర్పయూగంబున నాశనంబు నొందుండని పుత్రులకు శాపంబొసంగ వార
లలో కర్కొటకుండనువాడు దీనుండై జననిపాదంబులవయింబడియోతల్లీ
నేనుచైచ్చశ్రపువాలంబు నీలంబుగా జేసెద భీతిబొందకుమని యాత్మణంబు
స్వభోగంబుచే నుచైచ్చశ్రపు వాలం బంజన క్రమంబుగా జేసె సంత

కద్రూపినతలు యుగాంత కాలమున యోగనిద్రా విరాజితుండగు ఆది
వారాహమునకు శయనంబును శశాంగశేఖ మాణిక్య ముక్తైరావణ కార
ణంబుల సముద్రోపా తంబునరుండు చుచ్చై శత్రుంజేరి రుత వినతి కృష్ణ
నాలంబు గు దేవరాజ వాహనంబుగాంచి గుఃఖతయై కక్రపుగు దానియై
యుగ తాదృశ్యంకంకంబుకెడిలి గిరికూత్ర శరీరుండై హుతాశనం
బొత్త దేజుల నాతలిదేహ మాహాత్మ్యంబు కచ్చెనవంపినిజకూలచేక
విధంబుల బొగడిరి. భువనత్రయంబును భీతిబొందె నుత సతండు మాను
బృహంబు నెక్కించుకొని మాతృసమీపంబు చేరి కద్రువు వినతిం గాంచి
ఓచేటికా నేనానాలయంబునకు బోవంగోరెన నీవును నన్ను వహింపుము
నీవుత్రుండగు గరుడుండు చుత్పత్రులవహించునని యాజ్ఞాపించి వినత
గరుడుగాంచి యోనందనా నీవీసర్పంబులు మోయుమనిన నతండు జననీ
వాక్యంబుల నంగీకరించి యాసర్పంబుల నహించె. వినతయు కద్రువను
వహించె సంతతాక్షుకండు సహస్రాంశురధసమీపంబునకు వేగంబున
గోమున చండకిరణ రశ్మి మండలంబుల నేడిమికోర్వనోపక నురగంబులు
నుర్వింగూలిన కక్రను సహస్రాక్షు సచేకవిధంబులం బొగడి తత్ప్రసాదా
సాదిత జలాసారంబుల పుష్కలకైల్ల శాంతిగావించె సంత సరీస్వరంబులు
గరుడుంగాంచి యిట్లనిరి.

ఓరీ చేటిపుత్రా ద్వీపాంతరములవాడ మాకభిప్రాయము గలగు
గానమమ్మువహించి యచటికిం బొమ్మలిన నాతగిట్లగావించి యొకసమ
యంబున వినతిం గాంచి యిట్లనియె వ్రాజనా నే యురగంబుల మోయు
టకును నీవీకద్రువను మోయుటకును గారణంబేమి మరియు నన్నీ యుర
గంబులేల చేటిపుత్రుడామని వచించెన రిదియంతయు నిజం జెనుగింపు
మనిన వినత యిట్లనియె. వోతనయానేపూర్వంబునకూరయగు భగినిచే
లభమునపరాజితనై దానినైతి తత్కారణమున నీవును చేటి పుత్రుండని

౧౦౮ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

పిలువఁబడుచు నీయురగముల నొప్పెదవు నేనీ క్రవను మోయుచున్న
 దాన నేనేమిసేయుచునని ఖిన్నుడై యెరుంగించిన తాత్పుకంఠీ దాస్య
 బేలాగునంబాయు నిండుకు జేయందగిన కార్యం బెద్ది యనిన వినత నీ
 విష్ణుడ సర్పముల కడకుంబోయి యీదాస్య విమోచనంబున కుపాయం
 బడుగుమనిన సతండాక్షణంబు సర్పములకడకుంబోయి వో యహీంద్ర
 లారా మీరేదియైవం గోరిన నదిదెచ్చియిచ్చెదఁమాకీదాస్య విమోచనము
 గావింపుండనిన పన్నగము లమృతంబుగోరిన నాతండట్ల దెచ్చి యిచ్చెద
 నని నచింది జనసీసమీపమునకుంబోయి యాలెరంగంతయు నెరుంగించి
 యమృతాంశహరణమునకుంబోయెద నాకలి పైడమెడు భక్ష్యం బొసంగు
 మనిన వినత యోపుత్రకా సముద్రమధ్యముననుండు దుశ్శరీత్రులగు శబ
 రులం భుజింపుము వారలయందొక విప్రుండుశబరీసంగ కౌతుకియైయుండు
 నతం డగ్నియు బోలె బ్రహ్మజేజాబున కంరంబు దహించు వాని
 నెరింగి పరిత్యజించుము నీశరీరంబుతయు మరుదాది దేవతలు రక్షింతురు
 గాకయుని యాశీర్వదించి యంపిగ రుషండాక్షణంబు శబరాలయమునకుం
 బోయి వారలనెల్లభక్షింపుచుండ నొక బ్రాహ్మణుండు గిరిధరిం బ్రవే
 శించు విహంగముల విధంబున వివృతంబగు గరుడుని కంఠచిలంబునంబ్రవే
 శించు శబరులలోనుండి కంఠంబు దహింప వైనతేయుం డెరింగి పూ
 విప్రుండా నీవు పాపకారివియైనను వధ్యుండవు కావు కాన త్వరితముగ
 కంఠము వెడలుమనిన నతండు మద్భార్యయగుశబరినివెడలించుచుని వేడిన
 గరుడుం డట్లొనర్చె నంత నావిప్రుండు నిషాదీ సహితుడై యధేచ్ఛం
 జనియె. నంతఖగోత్తముండా శబరులనెల్ల భక్షించి యతి వేగమున నిజ
 జనకుండగు కశ్యపమునింఁడ్రుంజేరి యోతపోధనా మదీయ మాతృ దాస్య
 నివాసార్థంబై యమృతంబు దేవం బోయెద నా కాహారం బొసంగుమని
 వేడిన కశ్యపుం డిట్లనియె.

వోనై సతేయూ పూర్వీకున బ్రాహ్మణవంశసంభవులగు సుప్ర
 తీకి విభానసులను భావలిక్ష్మరు విత్తనిరోధంబుచే పరస్పర శాపంబులం
 బొందిరి వారలలో నుప్రతికుండు షడ్వోజనోఛ్రాయంబున తద్విగుణా
 యామవిస్తర సంయుతంబగు గజంబయ్యె విభవనుండును త్రియోదనో
 ఛ్రాయంబును దశయోజన విస్తృతంబగు శూర్మబయ్యె నిట్లాయుర్వరు
 పూర్వవై రంబున పరస్పరజయంబుగోరి యాసరోవరంబుసయుద్ధంబుగావిం
 చుచున్ననాను వారల భక్షించిత్వ ప్తుండవై యమృతంబు దేవం బొమ్మని
 యాజ్ఞాపింప గలుండు డాక్షణంబ మహాకాయంబులగు గజకచ్ఛపంబున
 సఖంబులంగొని యొక తీర్థశాసమీప బుంకుంబోవత తీరజంబును మహా
 ఛాచ్యంబులగు రౌహణేయంబును నగంబా గరుడుంగాంచి వోయీ శత
 యోజనాయతంబును మవీయశాఖపై యిగ్గజకచ్ఛపంబుల భుజింపు మనిన
 నతం డట్లొనర్ప యాశాఖపయి గూర్చుండ నది భగ్నంబయ్యెనత నా
 శాఖ నవలంబించి యథోసుఖులై తపంబొనర్చు వాలఖిల్య మునీంద్రు
 లంగాంచి యిదిభూమింబడిన ఈసునిసంఘంబులకు బాధయగునని దానం
 గొని యంబంబునలబోవుచు డనకాజ్ఞచే నిజానంబగుగంబుననాశాఖ
 విడిచి గజకచ్ఛపంబుల భక్షించి తృప్తుండై యమృతా హారణార్థంజై
 బోవుచుండ దివంబున మహాత్పాకంబులయ్యె నంత నిందృండు బృహ
 స్పతింగాంచి యోతపోధనా యాయుత్పాతంబులకుం గారణంబెరుంగింపు
 మనిన సతుడిట్లనియె. వోపాకశాసనా పూర్వంబుసభవజ్జనకుండగు కశ్య
 పుంకుజర్మంబు గావించ సకల సురసంఘంబులు మునీంద్రులును యజ్ఞ
 భారంబులంగొని యకు దేదుడుండ నీచాసయంబున గోష్పదజలంబుల
 మజ్జనంబు గావించువారలును అంగుష్ఠ ప్రమాణదేహులునుయజ్ఞసంభార
 యుతులగు వాలఖిల్య మునీంద్రులంగాంచి పరిహాసంబు జేసితివిగాన నా
 మునీంద్రులు క్రోధజ్వలితాననులై యింద్రకత్తుండగుపుత్రుండుకశ్యపున

౧౧౦ శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

కుదయించునని హెచ్చరించు గానించిరి గానగ నశుకు పుష్కలై యుద్ధ
వింది యిప్పుడు శుభాచారణంబుగోరి యకుడెండుచున్నవాడు గావ
సీముత్పాదంబు లయ్యెకునని వాదస్పతి యెరిగించినయింద్రుండాక్షణంబ
యమృతరక్షకులరావించి గరుడు శమృతంబు గోరినప్పుచున్నవాడు వీర
లతిప్రయత్నంబు పట్టింపుడని యాజ్ఞాపాప నారలియ్యకొని యాశుధ
పాణులై యుంక సత్కీర్తనంబును నచటికి మహావేగంబునంబోవ వారలు
భీతిల్లి యస్త్రశస్త్రంబుల గొని యుద్ధంబు నేయుచుండ మిషణుకండు
కొందర తుండ్రంగంబున కొందర పక్షంబుల ఖండించుచు పక్షవిక్షేపంబు
గావింప ధూళి యాకసంబు గప్పె నంత త్రిదశక్రేరితుంకగు పవమానుం
డా ధూళిభుజంబు నిరసించిన ఖగేంద్రుండు త్రోధదీప్తుడై రుద్రవసు
మరుదాది సురసంఘంబులనెల్ల పక్షతుండంబులం బీడింప వారలును
భీతులై పలాయనంబుమొందిరంత ప్రసోభాగంబున జ్వలించునగ్నింగాంచి
నదీజలంబుచే శాంతింబొందింది యొకభ్రమచ్చక్రంబుజూచి సంక్షిప్తాం
గుండై తదంతరాళంబున బ్రవేశించి సతిభయంకరరూపంబులై జనంబుల
దగ్ధనమాత్రంబున భస్మంబుగావింప నోపు యహింద్రద్వయంబు గాంచి
వానిశిరంబుల కాలందొక్కి యమృతంబెత్తుకొని యంతర్గతంబునం బోవు
చుండ రమానాథుండే తెంచి యోవై నతేయా నీవతాపంబునకు మెచ్చితి
నరంబు వేమమని యానతిచ్చిన ఖగేంద్రుండు క్రితుండగు రమానాథుం
గాంచి యోకమలామనోహరా నాకెల్లప్పుడు జరా మరణంబులు లేక
యుండునట్లును కేసీవాహనంబును కేతనంబగున్లును ప్రసాదింపనే యని
వేడిన నారాయణుం డంగీకరించి యావరంబునంగి యుత్తరాక్షణ గతుం
డయ్యె నంత నాఖండలుండేతెంచి యాగరుడుని వక్షంబులపై కులిశంబు
వేదిన నతండు నవ్వును పాకశాసనంబుగాంచియిట్లనియె యోపురుహూతా
త్వత్కులిశ పాతంబువలన నాకువేదన గలుగనేరదు అయిన నొక పర్ణం

బొంబేన దాననిది సభాద్యోగింబగునని యొకపర్వంబొసంగ సకలమర
మునిసంఘంబు లాతపవర్ణంబులనుస్థిత్యంబునకు మెచ్చినువర్ణండుని పొగడి
రింత గరుడు శింధ్రునితో మరలనిట్లనియె. యోపురందరానేనచరావరా
త్మ్యంబులగు సకలలోకంబుల వహింపంజాలను భవాదృశ సహస్రంబు
లైనను నాకుయుద్ధంబున లక్ష్మ్యంబుగావు నీవేమిసేయనోపున వనిన నిర్జర
నాయకుం డతనిసామర్థ్యంబున కాశ్చర్యంబునొంది శాంశంబు గానతనితో
యిట్లనియె.

సఖిగ్రహణ అజయండునన్మృతుండవగు నీకమృతంబేల నీనిను
కులకిచ్చిన వారలు జరామరణపక్షితులై మాకంటె నధికులై మమ్ముబా
ధితురుగాన మరలనాకిమ్మన ననొడిండుంగాంచి యోసురనాయకా నే
యమృతంబుగొనిపోయియుగంబులకిచ్చి నామాతృదాస్యంబుబా పెదపిమ్మట
వారలుపయోగింపకమున్న ని వాయుమృతంబు గొనుమన చేపేండుండు
ప్రితుడై నరుబువేడుమనిననువర్ణండుకపటంబుచేమజ్జనని దాసింగాజేసిన
యరగంబులెల్ల నాశనంబగునట్లు గావింపుమని వేడిన నిండుండావరంబొ
సంగె నంత గరుడుం డమృతంబు గొని యురగుల కకకుంజని యోవన్న
గంబులారా యమృతంబు తెచ్చి కలశంబులపై నుంచితి మీరిలింకమజ్జనం
బుగావించి పానంబొనర్పండు మజ్జనసేదాస్యంబు బాసెననిన సర్పరాజంబు
లంగీకరించె నిండుండాతరి యమృతంబుగొని గినంబునకు బోయి యథా
స్థానమునందుంచె నానమయమునభుజగంబు లమృతంబుగానకనదియుంచిన
దర్భలనాకుటవలన జిహ్వంబుల కుశాగ్రతాడితంబులై ద్వివిధములయ్యె.
నాటంగోలెకాములెల్ల ద్విజిహ్వాలవరగె నమృతస్థితింజేసి ధర్మలుపవిశ్రం
బులయ్యె నివ్వికమున గరుడుండు జననీదాస్యమువాపి కపటముననీజనని
దాసింగాజేసుకొనిన క్రమపుంగుచి కోపమునభర్తృపరిచర్య కర్హుగాక
యందునని శాపంబొసంగి యధేచ్ఛంబోయెనంత కద్రూవినతలుభర్తృ

౧౧౨ శ్రీనేతు రామేశ్వర నూహత్యము.

సమీపమునకుబోవ నామునిపుంగవుండు కన్ద్రువుంగాంచికోపసంరక్తలో చనుండై వోడురాత్మికా వినతంగపటమునం బరాజతంజేసితివిగాన మత్సరి చర్యకుండగవు యేమనుజుండైనను యేయంగనయైనను పరులంగపటము గావించి జయమునొంగుదురో వారలుమహాపాతకులనం బడుదురు తత్సం భాషణముగావించిన నరుండు బ్రహ్మత్యా సురాపాన స్వర్ణస్తేయాది దోషములంబొందు పిమ్మట నరకమునం బడుదురు. మరియును ఛలశేత్ర పం క్తి భుజించువాడతి దారుణ నరకమునెందు మరియు నతని దర్శనము గాంచిననరుండు పాపశాంతికై సూర్యునైన జలమునైన పాపకునైనవిలో కింపనలయు యచటనతండు వసించునచట నివాసముగావించిన వారలెల్ల నరకప్రాప్తులగుచురుగాన మత్సరీపముననుండకుమని కదునివనధిక్కారము జేసి స్వచ్ఛశీలయగు వినతం బరిగ్రహించె నిట్లుకశ్యప మహామునీం ద్రుచే నిరసింపంబడి యతని పాదపతితయై విలపింపుచున్నను నతండంగీ కరింపకపోయిన వినతయిట్లనియె. వోమునిద్రామద్భగినిం దయాభండ వైరక్షింపు మజ్జానమున పాపముగావించె తమింపుము లోకమున భవా దృశులగు సాధులెల్ల దయాభువులై యందురుగదా యనివేడిన వినతం గాంచి కశ్యపం డిట్లనియె.

ఓవినతా యీపాపమునకు శాంతియొనర్చినంగాని యీదురాచారంకై కొన నేముమ్మారు వచించెద నిశ్చయంబనిన వినతయిట్లనియె. ప్రాముసీంద్రా యీపాపమునకు నిష్క్రూతి గావించి తత్సరిచర్యహా ఎట్లగునది వచింపవేయనివేడిన నతండు కొంతదడవు చింతించియిట్లనియె. దక్షిణసముద్రతీరమున విముక్తిదంబగు పుల్లగామమునపాపవినాశంబగు క్షీరసరింబున నెకతీర్థముగలదు కదునివచటికింబోయి స్నానంబొగర్చిన మాత్రమున దోషవిక్తియగు నట్లు గావింపక ప్రాయశ్చిత్తా యతము

లొనర్చిన నీనోపము నశించవని కళ్ళపుండు వచ్చిచిన క్రమపుత్రతనహో
యినియై కతిపడుదిన బులక్షీరసగుబునకలబోయి విజతేదియయు ప్రియ
తమునై సంకల్పపూర్వకముగాన్నాచుబోర్చితీధిగ్రమం బుపగానముండి
చతుర్దివసమునఆదరపూర్వకముగ న్నానముజేయుచుండలశీరవాణియుట్లు
నిమె. ఓవనితాక్షతీర్థమునన్నానముజేయుటంచేసిగడతో క్తశాపమునశించె
చత్వశిశ్రూషణమునకహుకరాలవైతివిధలశీత్య దోషము నశించె నింక
భక్తశ్రావణమునకు బామ్మతండు నిన్నుఁబరిగ్రహించునని వచ్చిచిన
క్రమపుత్రముశరీరవాణికిరుదవగుగావించియాతీర్థమునకు ప్రదక్షిణము
జేసి పుత్రసహితయై భక్తశ్రావణమునకుంబోయె సంతనామునీంద్రుడు
క్షీరసరోవరములన్నానముగావించివిధూతపాపముగు క్రమవంగాంచి ఆత్మ
శిశ్రూషణమున కంగీకరించెను వోమునీదిదృబారా కద్రూశాపవిమో
క్షణుబగు వృత్తంబెగుంగించితి యెవ్వండును క్షీరసరోవరమున న్నానం
బొనర్చిన ముక్తింబొందు మరియును యేమనుజుండయున యీ యధ్యా
యముభక్తియుక్తుండై పఠించు వినునతండు క్షీరకుండ న్నానఫలమును
అశ్వమేధాదియజ్ఞఫలముచు గంగాది సర్వతిర్థఫలమునుం గొందు నిశ్చ
యుబని శౌనకాది మునీంద్రులకు సూతుండగుంగించెను.

—* కపి తీర్థ మాహాత్యము. *

(రంభా శాపవిమోచనము)

మహానయ గుణగరిష్టులగు శౌనకాది మునీంద్రులకు సకలపురాణా
భిజ్ఞుండగు సూతుం డిట్లనియె. ఓ మునీంద్రులారా పూర్వంబున రావణా
దులగు సక్తంచరులు మరణంబుకొందిన పిమ్మట వానరులందరు గంధ
మాదనంబున కరుణించి సర్వలోకోపకారాధకంబై యొక తీర్థంబు
నిర్మించి యీతీర్థంబున న్నానంబుగావించిన మూనవులువిధూతపాపులయి
నరక దారిద్ర్యంబు నెందక ముక్తిబొందుదురు యీతీర్థంబుననేవ్వండైన

౧౧౪ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నిరంతరంబు స్మరించుచుండు నతాశీర్వాత సరంపరలనొంది పిమ్మట పరమా
 పదంబు మెందు నీతిధికంబునకు సద్వశంబులేక యుండునని పరంబు
 లొసంగి రామచంద్రకడకుంజని నమస్కార పూర్వకంబుగా వో రఘు
 నాయకా యాతీధికంబునకు పుత్తమంబగు వరంబొసంగ వే యని వేడిన
 రామచంద్రుండు ప్రీతుండయి యీతిధికంబునన్నానంబొనర్చినవారలు
 గంగాది సర్వతీర్థస్నానఫలంబును అగ్నిప్రోమాదియజ్ఞ ఫలంబునుగాయ
 త్రాడి మహామద్ర జన ఫలంబునుంబొందుమరని వరంబొసంగె నంత
 శశిశేఖరుండును నలువయు సహస్రాక్షుండును యముండును వసుం
 డును అదిత్యుండును మరియునుంగల నిలింపులును అత్రియుభృగువుకుత్సుం
 డును గౌతముండును పరాశరాదుండును కణ్వండును అగస్త్యుండును సుతీ
 త్త్వండును విశ్వాలితుండను నారిదుండును మొదలగు మహామూలందరు
 యారామదత్త వరంబు తీర్థకంబనేక విధంబులం గొనియూడి యందు
 స్నానమొనర్చి యీతిధికంబు కపింద్రులచే నిర్మితం బగుటం జేసి కపి
 తీర్థకంబు భ్రాతరి బొందునని వచించిరి గాన నది సకల తీర్థోత్తమం
 బు మెలయుచుం నాకపితిధికంబున ముక్తిం గోచారందరు స్నాన
 మొనర్పవలయు. పూర్వమున రంభ కాశిక శాపంబున శైల రూపము
 మొంది యీతిధికమున స్నానమొనర్చి మోల నిజరూపంబునొండె ననిన
 శౌనకాది ఋషు లిట్లనిరి

ఓపారాణికోత్తమావిశ్వామిత్రుండేల రంభనుశైలయగునట్లు శా
 పమొసంగె. పిమ్మట శిలాధూతయగు యాసురాంగన యట్లాతీర్థకంబున
 కుపోయి స్నానమొనర్చి నిదియంతయు సవిస్తరంబుగ నెరింగింపు మని
 వేడిన నూతుం డిట్లనియె. పూర్వంబుగకు శికాన్వ యంబున విశ్వామి
 త్రుండను భూపలలాముడుదియించి యొకానొక సమయంబున నేనా
 పరివృతుండయి సకల దేశంబుల సంచరించుచు వసిష్ఠాశ్రమంబునకు పోవ

సామహ్యమును కామధేను ప్రభావమున నతనికాతిధ్యంబొసంగి తృప్తి
 డము కామధేను ప్రభావంబెరింగి దానిం లోకిన్మని వేడిన ససిష్ఠుం డంగీ
 కరింపకపోయె నుత్త కాశికుండు బ్రాహ్మణుండున కామధేనువు గ్రహిం
 పంబోయి తద్విస్తృష్టలగు స్థైర్యాగులచే పరాజయము నొంది మహా
 దేవునాగాధించి తత్ప్రసాదమున సకల దివ్యాస్త్రములబడసి మరలవసి
 స్త్రాశ్రమ సమీపంబునకుపోయి బ్రహ్మాస్త్రాద్యస్త్రములన్ని బ్రయోగింప
 సామునిండుబ్రహ్మచర్యంబుచేసి యల్ల వారించి విశ్వామిత్రుండు
 పరాజితుండగుచు బ్రాహ్మణ్యంబుకై తప మొనర్చి గోరి ఘోర్వదక్షిణ
 పచ్చిను దిక్కులయందు ఘోరంబులైన మొనర్చి యచ్చుటవిట్లుంబునెంది
 పుత్రరాశంబునకుం జని హిమవంతంబున పామినాకనియును కాశిక నదీ
 తీరంబున జితేంద్రియుండును నిరాహారులగు జితశ్వాసుండును జిత్రకో
 ధుండును గ్రీష్మంబున పంచాగ్నిమధ్యస్థుండును వహ్నకాలంబుల అకాశ
 గుండును శిరంబుల జలమధ్యస్థుండును నై యత్యుగ్రంబగు తపంబు దివ్య
 వహ్న సహస్రంబులు గావింపుచుండ యింద్రాదు లగు నిజులలు
 భీతిగలిగి రంభంగాంచి యిట్లనిరి. వోకామినీమణి హిమవచ్చైచు లంబున
 కాశికీ సదీతీరంబునం మగ్రణప మొనర్చు విశ్వామిత్రు కడకుం జని
 తత్తపంబునకు విఘ్న మొనర్చుచునిన నదిసుంరిలంగాంచి వోత్రిదశ పుంగవు
 లారా విశ్వామిత్ర మహామునిండుండతి క్రూరుండు నన్నుంగాంచి శాప
 మొసంగుగాన నేభయంబు నెందెద మీరలు దయా పరులయీ నన్నీకా
 ర్యంబున నియోగింపక రక్షింపుండనిన జాభారి యిట్లనియె ఓపనితా
 భీతినెందకుము నీవతిసుందర రూపంబు నొంది యామునిందృ మోహిం
 పంజేయుము నేనును నీవెంట నరుడెంచెద ఈమన్మధుండును కోకిలాలాప
 మధురుండగు వసంతంబును నరుడెంతరనిన రంభయు విశ్వామిత్రాశ్ర
 మంబునకుపోయి మనోహర విచేష్టితంబులుగావింప మదనుండును మనం

౧౧= శ్రీ నేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

బున నానందంబు గావించె సంత మునిపుంగవుండఁ రంభం గాంచి సంత
యంబు నెంది శతక్రతుకృతంబు విఘ్నంబుగా నెరింగి క్రీడ సంత క్త
లోచనుడయి యిట్లనియె.

ఓరంభా నీవతిదారుణంబగు శిలారూపంబునెందివహ శతాయుతం
బులండుము పిమ్మట సెకబ్రాహ్మణునిచే రక్షింపబడిస్వరూపంబు నెందె
దవనిశాపంబొసంగె నాక్షణంబనదియశిలారూపంబు నెందిబహుకాలంబు
విశ్వామిత్రాశ్రమ సమీపంబుననుండె సంతనాముసీంద్రుండును మాహాత్మ
రంబగు తపంబుగావించి వసిష్ఠవాక్యంబునరాజన్యదులభంబగు బ్రాహ్మ
ణ్యంబుజెందె నాయాశ్రమంబున నగస్త్యశిష్యుండగు శ్వేతుండముసీం
ద్రుండు చిరకాలము మోక్షముగోరి తపంబుగావింపుచుండ సంగారక
యను పైక రక్కసి మేఘస్వన మాహాస్వనయగుదు మూత్రతక్త పురీషా
దుల వహించుదు మరియు సనేకవిధంబుల నాముసీంద్రునిబాధింపనతండు
క్రుద్ధుండయి కౌశికసుత కోప మొందిన శిలంగొని వాయవ్యాస్త్ర సంయో
గ్యంబు గావించి యారక్కసిపై వైవ నదియు నానిశాచరిననుగమించె.
నానక్తంచరియు బీతంబొంది దక్షిణసముద్రతీరంబుననుండుకపిలేధకంబున
మునింగిన చాళిలయు అనుద్రుతయై యచటికింబోయి యా రాక్షసిశిరం
బునంబడియె. సంతరంభయు కపిలేర్థమజ్జనప్రభావంబునశిలారూపంబువిడిచి
నిజరూపంబునొంది కుసుమధారావర్షి తయుదివ్యవికూనారూఢియుదివ్యాం
బర విరాజితయు హారకేయూరకటకవరాభరణ భూషితయు ఊర్వశ్యాది
సఖివరివృతయు నగుచుచూ కపిలేర్థమాహాత్మ్యంబుననేకవిధంబులంబొగడి శశి
భూషణుండగు రామనాథునేవించి యమరావతికింబోయెనారాక్షసియు పూ
ర్వంబున ఘృతాచియను వేశ్యారత్నంబదియునుకుంభజన్మశాపంబునరాక్ష
సీరూపంబునొందియుండి యప్పుడాతీర్థంబున స్నానం బొనర్చినకతంబున
నిజరూపంబునొందె. ఓముసీంద్రులారా యివిధంబున ఘృతాచీ రంభ
లిరువురు అగస్త్యశిష్యుండగు శ్వేతముసీంద్రు ప్రసాదంబున రాక్షసి శిల

రూపంబులవిడిచి కపితీర్థప్రభావంబునచిజరూపంబులంబొందిరిగానజనుండు సకలప్రయత్నంబుల నందు స్నానంబుగావింపవలయుననిశ్చేనకొది మునీం దృలకు నూతుం డెదుంగొచ్చెను

మరియు గాఢాత్రి సావిత్రి తీర్థంబులు మహోత్తమంబులు వాటిలో నవగాహనం బవశ్యకరణీయంబు.

మరియురుణవిమోచనతీర్థంబుగలదా. దానిలోస్నానంబు జేసి దేవర్షి పితృతర్పణంబులు జేసినవారికి బుణగతయవిమోచనంబగును.

తమపరి దేవ తీర్థాబున స్నానంబు జేయనలెను. తమపరి సలతీర్థం బున నవగాహనంబు మహాపుణ్యంబు.

“ తమపరి సుగ్రీవ, తీర్థంబును, నీల, తీర్థంబును, గవాక్ష, తీర్థంబును, గజ, తీర్థంబును, గవయ, తీర్థంబును, శరభ, తీర్థంబును, కముద, తీర్థం బును, సార, తీర్థంబును, ”

పససాది వానర కల్పితంబులగు తీర్థంబు లనేకంబులు గలవు. విభీషణతీర్థంబు మహాపాతక నాశనకరంబు మహోన్నతంబు మునీంద్రు లారా సకల తీర్థంబుల ప్రభావంబును వినుపించితిని.

వింటిరా మునీంద్రులారా రామేశ్వర మాహాత్మ్యంబు||

శ్రీరామలింగ స్వామి దర్శన సేవా కైంకర్యాదుల వలన

వచ్చే ఫలముల వివరణ.

మరియు రామలింగప్రభావంబు మహోన్నతంబు జెప్పెద సావ ధానచిత్తులై వినుండు శ్రవణమాత్రంబున సకల పాపంబులు సశించును శ్రీరామచంద్రులచే ప్రతిష్ఠించబడిన రామలింగంబున నే మనుజుండైన దర్శించినేని వానికి పునర్జన్మంబు లేకు ముక్తుండగును. మునీంద్రులారా రామ లింగ మాహాత్మ్యంబు నెవ్వరు వర్ణించగలరు నాకు తోచి నంత వివరించెద.

౧౧౮ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నంది కేశ్వరులు.

శ్రీ రామలింగస్వామి.

నంది కేశ్వరులు.

తమ క్తం స్కాండే! శ్లోకాః. రామప్రతిష్ఠితంలింగం యః పశ్యతి
వరస్యకృత్ | నరవరోముక్తిమాప్నోతి శివసాయుజ్యరూపిణీం ||

సచ్చిదానందమదైవ్యతం సాంబంధ్రద్రంప్రయాతివై | రామేశ్వరా
ఖ్యంయల్లింగం రామచంద్రేణపూజితం ||

తస్యస్మరణమాత్రేణయమపీడాదినోభవేత్ | రామ లింగేశ్వరంలిం
గంయేచ్ఛయంతి సకృన్నరాః ||

కిందానై కింప్రతైస్తేషాం కింతస్యాభిః కిమధ్వరైః | రామేశ్వర
మహాలింగమావన్నార్తిహరంనృణాం | శ్రోతవ్యంకీర్తితవ్యంచస్మత్తవ్యం
ముముక్షుభిః | ఇతి || వింటిరామునీందృలారా,

ఏమనుజునకైన ధనుష్యాటితీర్థస్నానంబును రామనాథ సందర్శ
నంబునుగల్గు నతనికి గంగాస్నానంబువలన కార్యంబులేదు యేమానవుం
డైన ఘటికాద్యయకాలంబు రామనాథుని జింతించు నతండురుపదియొక
కులంబు నుద్ధరించి శివలోకముననుండు నెవ్వండైన యొకదినంబున రామ
నాథుని దర్శించిన నతం డిహంబునధనవంతుండై యుండియంతమున రుద్ర
త్వంబునొందు రామనాథమహాలింగ సేవవలన గలుగనిఫలం బితర ధర్మం
బుల నెన్నడైననుగలుగదు ఎవ్వడైన జీవితకాల మధ్యంబున నొకానొకప్పు
డైన రామనాథదర్శన ము సేయనినతండుపితృబీజసంభవుండుగాడు శంకరుం
డవిచెప్పంబడు యేమనుజుండైన రామనాథాలయంబు దారవులచే నెనర్చు

నశండు త్రికోటి కులగయతుండై స్వగళ సుఖంబులంబొందు, యెవ్వం
డైన యష్టకంబులచేగావించునతండు వై కుంఠంబునొందు, శిలాసమహాహ
ముల నెనర్చునతండు బ్రహ్మపదంబునెందు. యెవ్వండైన స్ఫుటికాది శిలా
భేదంబులం గావించునతండు విమానవరంబునెంది శివలోక సుఖంబులం
బొందు యేమనుజుండైన తామ్రంబుల నెనర్చు నాతండు నివధ్యానస్థి
తుండై శివసామీప్యంబునొందు, యేమనుజుండు రజితంబుల నొనర్చు
నతండు శివసామీప్యంబునెంది మహాచేపుచందంబున నిరంతరంబుమోదిం
చుచుండు, యెవ్వండైన భక్తియుతుండై స్వర్ణంబుచే నునర్చునతండు
శివసాయుజ్య రూపిణియగు ముక్తిబొందు, లోకంబున హేమంబున నా
శివాలయంబునొనర్చినధనాధ్యుండను మృత్యుకూహంబులనాయాలయం
బుగావించిన దరిద్రుండును వీరిరువురును సమానఫలంబునెందుదురు.

యెవ్వండైన రామనాథాభీషేక సమయంబున రుద్రాధ్యాయం
బును చనుకంబును పురుషసూక్తంబునుత్రిసునణంబునుపంచశాంతియు
పంచమానాదికంబును జపించునతండు నరకంబునెందడు. యేనరుండైన
పంచవ్యంబుల రామనాథమహాలింగ స్నానంబుగావించునతండాత్మణంబున
కల్పజన్మాజిత పాపంబులం దొలంగు. మధుస్నానంబు జేయించిన మను
జుండు పాపరాశింబాసి బ్రహ్మలోకంబునెందు. ఘృతస్నానంబుగావించిన
మనుజుం డఖిల జన్మకృతపాప సమూహంబులంబాయు. క్షీరస్నానంబు
గావించిన మత్స్యకండకవింశతికులోధారణంబొనర్చి శివలోకంబునెందు.
దధిస్నానంబుజేయించిన నరుం డఖిలపాప వినిర్మూకుండయి విష్ణులోకంబు
నందు తిలతైలాభ్యంగనంబొనర్చినమానవుండుకుబేర గృహంబునవసిండు.
ఇత్తు రసంబుల స్నానంబు చేయించిన మనుజుండు చంద్రలోకంబునందు.
లికుచామ్ర రసా సారంబున మజ్జనంబు జేయించిన నరుండు పితృలోకం
బునందు నారికేళంబుల స్నానంబుగావించినమానవుండు బ్రహ్మహత్యాది

౧౨౦ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

మహాపాతకంబుల నాశనంబు జేయు. మరియు రామనాథాభిషేకార్థంబై మృద్ధు టం బేసరుండొసంగు నతం డిహంబున చిరాయువై సకలసమృద్ధు లంబొందు. తామ్రకుంభంబొసంగిన మనుజుండు దేవేంద్రత్వంబు నొందు. చౌవ్యకుంభ ప్రధానంబుగావించిన జనుండు పరమేష్టిలోకంబునకు. పేమకుంభదానంబు చేసిననుం డీశ్వరలోకమునకు. రత్నకుంభదానంబుగా వించిన మానవుండు శివసారూప్యంబునకు. ఏమనుజుండయిన గోదానంబుగావించునతం డశ్వమేధ ఫలంబునొంది దేహాంతంబున శుశ్వర లోకంబున కరిగి శివరూపధారియై వెలయు మహాక్షేత్రంబగు రామేశ్వరంబున రామనాథసన్నిధియందు వసించునతండు ముక్తిబొందుజనంబుల కాయువు త్వరితంబుగ నరుగు. లోకంబున రామనాథ మహాలింగంబు పూజించి వీక్షించిన విచిన స్మరించిన వారలకు దుర్లభంబెద్దియులేదు. రామ నాథ సేవింపంబోవుచుండు మనుజుంగాంచిన సకలపాపములు భీతింబొందు. రామనాథు వీక్షించువారికి వేదములు శాస్త్రములు తీర్థయాత్రలేల, ఏనకుం డయిన చంచన, కుంకుమ, శోష్ణ, కస్తూరి, గుగ్గుల, సరళాదుల నొసంగు నతండు ధనాధ్యుండగు ముక్తాభరణ వస్త్రముల నొసంగువా డెన్నండును దౌర్జత్యంబు నొందడు. యెవ్వడయిన సమాహృతంబులగు గంగాతోయంబుల రామనాథ మహాలింగాభిషేకంబు జేయునతం డీశ్వరు నకుం బూజ్యుండు. నిందుకు సందియంబులేదు. ఏపర్యంతంబుమనుజులకు జరామరణంబుగల్గు నందాక సకలలోక వంధ్యుండును పూజ్యుండును, స్తుత్యుండునునగు రామనాథుని భజింపవలయు, సకలపురాణంబుల శాస్త్రాదుల రామనాథపూజాసదృశంబగు ధర్మంబులేదు గాన భక్తియుక్తులై మహా కారుణికుండగు రామనాథేశ్వరు భజించు వారలు భూలోకంబున పుత్రదార యుతులయి బహుభోగంబులంబొంది దేహాంతంబున శాశ్వతంబగు ముక్తిబొందుదురు. ఓముసిందృలారా రామనాథప్రభావం బెరుం

గించితిరి. ఇంక నేపుణ్యకథ వివరణ రచనో వచింపుకనశౌచకామలుఁడనూతా

—* శ్రీరామలింగస్వామి ప్రతిష్ఠాకథను మునులకుఁబఁట. *

శ్రీరామలింగప్రతిష్ఠ శ్రీరామచంద్రుండవ్యవధానజేసి దానికథ సవిసారంబుగా వినుపింపునుని యశ్శివ సూతుఁడు ప్రీతుండయి ముని వ్రాతంబుతో నిట్లనియె.

ఓమున్పొందులారా శ్రీరామచంద్రుండు సుగ్రీవాదివానరసైన్యంబు తో సముద్రంబుదాటి సువేలా దిపై విడిసిజేసియున్నయడ రావణా సురుండు సాధంబువై కెక్కి సైన్యంబుల జూచుచుండ సుగ్రీవుండు సహింపజాలక వాయువేగంబుతోపోయి రావణాసురునికిరీటంబులు దన్నిన నవి నఖఃపాతంబులయ్యె సతామృతంబులతోనికి పోయి రాక్షససైన్యం బులుబంపిన పోరు ఘోరంబయ్యె సతికాయ మహాకాయ ధూమ్రాక్ష తామ్రాక్ష నరాంతక దేవాంతక ప్రభృతి మూలబంబులు మడసిన పిచ్చులు శ్రీరామభద్రుండు రావణ కుంభకర్ణుల వధించినబ్రహ్మాస్త్ర పాతి తుండగు దశగ్రీవునిఁగాంచి విద్యాధరాది సకలదేవ సంఘంబులు ముసీం ద్వులు బహు సంతోషించి రాఘవేంద్రునిస్తుతియించి రింద్రాదులుపుష్ప వక్షంబు గురిపించిరి.

అంత శ్రీరామచంద్రుండు విభీషణునకు పట్టాభిషేకంబుజేసి సీతా సామిత్రిసమేతుండయి కపి సైన్యంబులతోడరాగ గంధమాదన వర్వతం బునకు వచ్చిన నగస్త్యాది ముసీంద్రులు సంతోషించి వినుతించిరి

ఓరఘనాయకా సీవు లోకానుగ్రహకారివిరావణవధంబుగావింప భూతలంబునం జనించినవాడవు తాటకదేహసంహారివి గాధిజా ధ్వజ రక్షకుండవు మారీచ సుబాహుప్రాణహారివి అహల్యా ముక్తసంధాయివి పాదపంకజ రేణుండవు హరికోదండ భంజనుండవు మైథిలీ పాణిగ్రహణో త్సవళాలివి రేణుకాపుత్ర పరాజయకారివి పితృవచనంబుసత్యంబుగావింప

౧౨౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

వై దేహి లక్షణసహితుండవై యరణ్యంబున కరుడెంచితివి భరణునకు పాదుకాయుగళంబొసంగి శరభంగ మహామునీగ్రునకు కైసల్యంబొసంగితివి విరాధ ప్రాణనాశనంబు గావించితివి గృధ్రరాజ సఖుండ వైతివి మాయామృగ మారీచగర్వంబు వారించితివి కబంధుంబు మార్చితివి శబరీ పూజనంబుగీకరించితివి సుగ్రీవ సఖ్యంబుగావించి వాలింబరేత తిలయంబు కనిచితివి మహాగంధీరంబగు సముద్రంబున సేతుబంధనంబుగావించి రావణాది సకలరాక్షస పుంజంబుల వధించి లోకత్రయంబును గాంచితివి, మతియును సంసారాబుధిని సంతారి పోతః పదాంబుజ ద్వయండుపు భక్తాతిశయహారిని సచ్చిదానందరూపుండపునర్వోకస్వప్తిస్థిత్యంత హేతు భూతుండపు కరణామూర్తిని సభక్తరక్షణోక్తిశుండపు మమ్ములగావవేయని పలువిధంబులం బ్రాధికంచి యగస్త్యదులూరకయుండిరి.

ఓ తపోధనులారా సే నర్వీరూపపులచే విశుద్ధికిరకు సేవనీయుండను దృష్టిగోచరంబగు జంతువుమోక్షభాజనంబగులట్లయినను శాంతులు నిరహంకారులును యథాలాభసతుష్టులును సర్వభూత వయాళులును ఊర్ధ్వరేతులగు మునీంద్రులకు సంతకంబు నమన్మరింపుచుండు గాన బ్రహ్మణ్యదేవుండనైతి మిమ్మొకకార్యంబుచేడెదరావణవధంబునంగలిగిన పాతకంబునకుం బ్రాయశ్చిత్తం బెరుంగింపు డనిన మునీంద్రు లిట్లనిరి. ఓ జగన్నాథా ప్రాసత్వవ్రతా మహాపుణ్యంబును విముక్తిదంబగు నీ గంధ మాదనపర్వతంబున లోకోపకారార్థంబు శివలింగవ్రతిష్ఠగావింపుము దాననీదశాననవధ దోషంబునశించు లింగస్థాపన పుణ్యంబువచింప చతుర్ముఖుండయిన సమభుండుగాడు యాగంధమాదనంబున నీచేస్థాపితంబగు శివలింగదర్శనంబున జనంబులకు కాశీలింగావ లోకన ఫలంబుకన్న కోటి గుణిత ఫలంబుగల్గు నిర్మలకు సందీయంబులేదు మరియు నా లింగంబు భవన్నామంబుచే రామలింగంబని ఖ్యాతింబొంది కాష్ఠపుంజంబులదహ

ను మం బోలె నకలసాపంబుల నాశంబుజేయుచుండగాన ఓకరుణాకరా వి గహాసింగస్థాపకులైన కాలస్యంబు జేయుకుమరి మునింగ్రులు పలికిన రామచంద్రుండు ద్విముహూతంబగు పుణ్యకాలంబునిశ్చయించిమహా బలుండుగు నానుమంతుగాంచి యిట్లనియె.

ఓహనుమ! తా నీవతిత్వరితగమనంబున కైలాసంబునకేగి యొకది వర్షింగంబును దెమ్మచి శ్రీరాముండానతిచ్చిన తక్షణంబున నుహావాయు వేంబున కెగసి కైలాస బుసకదిగి తనానిష్ఠంజేయ పార్వతీ సహితుండై శివుండు ప్రత్యక్షయ్యుంబై లింగంబానగిన మూగతి యేతెంచు చుండె.

అగస్త్యాది మునింగ్రులు యాజ్ఞీకంబు జేయించజానకీ కృతం బును లింగంబును, శ్రీరామ చంద్రుండు జానకీ సహితుం డయి సుంకల్పంబుజేసి జ్యేష్ఠశుద్ధ దశమీ బుధ వాసరంబున హస్తానక్షత్రనయూ క్తగరజీకరణవ్యతీసాత యోగపంచాంగ శుద్ధిజూచి కన్యారాశియందు చంద్రుండును పృథ్వీరాశియందు సూర్యుండునువిలసిల్లి మహాపుణ్యస్థలం బగు గంధమాదనపర్వతంబుమీద వై దేహీకృతసికతామయ లింగంబును బ్రహ్మహత్యాది నివారణార్థంబు ప్రతిష్ఠించె.

తదు క్తంస్కాందపురాణే॥ శ్లో॥రామరామమహాబాహుకాలో హ్యత్యేతిసాంప్రతా జానక్యాయత్యుతంలింగం సైకతంలీలయావిభో॥

తల్లింగంస్థాప యస్యాద్యమహాలింగ మను త్తమం॥ శ్రుతైవైతద్వచ సంరామోజానక్యా సహిసత్వరం॥

మునిభిస్సహితఃప్రీత్యాశ్శతకాతుక మంగళం॥ జ్యేష్ఠమాసేసితేపక్షే దశమ్యాంబుధహస్తయోః॥

గరజీవవ్యతీసాతే కన్యాచంద్రవృషేరవౌ॥ దశయోగేమహాపుణ్య గంధమాదనపర్వతే॥

౧౨౪ శ్రీ నేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

నేతునాదమహాదేవం లింగరూపధరంహరం! ఈశానంకృత్తివనం
గంగాచంద్రకళాధరం!

రామోపిస్తాపయామాస శివలింగమును త్రమం! లింగస్థంపూజయా
మాసరాఘవస్సాంబమీశ్వరం!

లింగస్థస్సమహాదేవఃపార్వత్యానహాశంకరః! ప్రత్యక్షమేవభగవాన్
దత్తవాన్స్వరము త్రమమితి!

వింటిరా మునీంద్రులారా యీవిధంబున రామచంద్రుండు ప్రతి
ష్ఠించిన సైకతలింగంబును నేమానవుండు దర్శించినను కడవినినను రామ
నాథనేవాఘలంబునుకై నల్వంబును లభించును.

ఓ మునీంద్రులారా ఇవ్వీధంబున శ్రీ రాఘవుండు సైకత లింగం
బును స్థాపించి పూజించుచుండగా హనుమంతుండు లింగద్వయంబును దెచ్చి
శ్రీరామునకు సమర్పించి వందనం బాచరించి సీతా దేవిచే నిర్మింపబడిన
సైకత లింగమును శ్రీరాములు పూజించుటచూచి రోష వేశంబుతో
నత్యంత కోపోద్రేకపడై దుఃఖించుచుండై వృధాయూరుండై దీనరక్షకుం
డగు శ్రీరామ చంద్రులతో నిట్లనియె.

ఓదేవా నేదుజ్ఞాతుండ లోకంబున క్లేశంబునకై జనించితి నేకూ
రకగ్నులగు నక్తంచరాసికంబులచే ననేకవిధంబుల ఖన్నుండనైతి నాపంటి
పుత్రు నే వనితయుంగాంచకయుండిన మేలు నేభవసాగర నిమగ్నుండనై
భవదీయ సేవచేతను యుద్ధంబు చేతను బహుప్రకారంబుల ఖన్నుండనై
యనంత దుఃఖంబు నెందితి నుగ్రీవుండుభార్యార్థంబై విభీషణుండు రాజ్యా
ర్థంబై నిన్ను సేవించిరి నే నిహేతుకంబుగ నిన్ను సేవించు చున్నవాడ
యనేకవాసరాసికంబుల నన్నుకై లాసంబునకుంబోయి లింగంబు దెమ్మని
యాజ్ఞాపించితివి నేను త్వనితంబుగ కైలాసంబుజేరి వినాకిం బొగడి తత్ప
సాదప్రాప్తంబగు లింగంబుగొని యరుచెంచితి నీవిష్ణువు సైకతలింగస్థాప

సంబుఁజెసి దేవమునిప్రభృతులంగూడి పూజించెదవునేకైలాసంబుననుంచి
దెచ్చినలింగంబు వ్యర్థంబయ్యె నేనుదభాగ్యుండ భూభారంబునకై జన్మిం
చితి ఈ మాఘంబు సహంపజాల నేనేమి నేయును నీచే నవమానితుండ
నైతి శరీరంబు విసర్జించెనని యనేకవిధంబుల వచ్చిచి కోధ శోకాకు
లుండై నమస్కరించి రఘునాథుండు నన్వయ సర్వదేవ మునీంద్రులు
చూచుచుండ నాతనినాశ్వాసింపుచు నిట్లనియె.

ఓం ఆంజనేయా నీయొక్కశక్తి నాకు దెలుసును జాతుండును జాయ
మానుండును మృత్యువాతంబడకపోరు సమస్తదేవములుతానుజేసినకర్మ
ములచే విరయంబై నరకంబు నెందుదురు. నిరంజనుండును నిరామయుం
డునైన పరమాత్మ నెరుంగుము.

ఓం ఆంజనేయా నేను సర్వంబు నెరుంగును జాతుండును జాయ
మానుండు మృతిం బొందుదురు. సర్వజంతువులు స్వకర్మంబుల మృతిం
బొంది నరకంబు నెందుదురు పరమాత్ముండు నిర్గుణుండై ప్రకాశించు
గాన నీతత్వంబెరింగి శోకింపకుము. లింగత్రయ నిర్మలంబును నిరంజనం
బును నిరాశ్రయంబును నిర్వికారంబునగు పరమాత్మనెరుంగుము. తత్వజ్ఞాన
బాధకంబగు శోకంబు నెందకుము యెల్లప్పుడు జ్ఞానంబునెంది యుం
డుము సంతతంబును స్వయంప్రకాశంబగు పరమాత్మం భజింపుము తత్వ
జ్ఞానవిరోధకంబగు దేహదులయందు మమత యుంచకుము నిరంతరంబు
ధర్మంబుభజింపుము పాణిహింస గావింపకుము సజ్జనులసేవింపుము ఇం
ద్రియంబుల నిగ్రహింపుము ఇతరదోషంబులెంచకుము. వశిష్టాదులం బూ
జింపుము అశుభంబుమాని సత్యంబ నిరంతరంబు పలుకుము ప్రత్యగ్య
హైక్యతాజ్ఞానంబు లేకపోవుటవలన వస్తుజాలంబులయందు మోహంబు
గల్గెడు శోభనా శోభనంబులభ్రాంతి యదార్థంబుగ గల్పింపబడు పదా
ర్థంబులం దెల్ల మోహాతి శయంబున శోభనంబు లభ్యాప్తంబు లగు

౧౨౩ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

భాగ్యతచిత్తులగువారలకు రాగంబుజనించు జేవ తిర్య జ్ఞానుష్యామలలో
రాగ ద్వేషాదులుగూడు మానవులు ధర్మాధర్మవశంగతులై నిర్ణయంబు
నొందురు అతిశోభనంబులగు చందనాగడు కర్పూరాదులే శరీర స్పర్శ
మున మలినంబునొందు నాశరీరంబెట్లు సుఖకరంబగు మరియు భక్త్య
భోజ్యాదివదాధములే శరీరసంగమువలన శిష్టంబగు నా శరీరంబెట్లు సుఖ
కరంబగు మరియు సుగంధియు శీతలంబగు తోయంబే యంగ స్పర్శంబున
మాత్రంబగు నాగ్రాతంబెట్లు సుఖకరంబగు

ఓయాంజనేయా నేలంబ సరోవరంబున జానకీనన్దేవార్థంబు సంచ
రించుచుండ నీవగుజెంచి సుగ్రీవసఖ్యంబొనరించి బహుయోజన విస్తారం
బుగల నుదధియు నాయాసంబున తరించి నీతం జూచి నా యానవాలం
దిచ్చి లంకగాల్చి మరియు ననేక యద్భుత కార్యంబులందు జేసి జానకి
యంగుశ్యంబుదెచ్చి నాకిచ్చి నాదుఃఖంబుదీర్చిన ఆపద్యాంధవుండవు.

హో నాయునందనా పరమార్థం బెరుంగించెద వినుము, సగసార
గతంబున కించిత్సౌఖ్యం బయినను లేదు మానవుం డజ్ఞానంబు
జేసి జన్మంబునొంది పిమ్మట వాధికార్యంబును మరణంబునుంబొంది మరలం
బుట్టుచుండు అజ్ఞాననివృత్తిగ లై నేనిసుఖంబుగల్గు నదిజ్ఞానంబువలనంగలుగు
గాని కర్మాదులవలనం గలుగనేరదు. వేదవాక్యం బగు జ్ఞానంబై పర
బ్రహ్మంబని ఎరుంగుము అజ్ఞానంబు విరక్తునకుంగలుగుగానియితరునకుం
గలుగదు ఆచార్యప్రసాదంబున యాజ్ఞానంబుగలుగు యేమనుజున కయి
నను మనంబున కామాదులు వర్తించుచుండు నతండు మృతుండగు ఎవ్వ
డయిన జ్ఞాననిష్ఠుండయియుండు నతండుపరబ్రహ్మంబునొందు లోకంబున
మే మకొన్నవానిని నిద్రించువానిని భుజించువానినిచరించువానిని కృతాం

తండు కూరుడై సహరింపుచుండు సర్వమును జయించుటకు వచ్చి
తంబులగు సమయెల్లను పశుసంబునెందు సంయోగంబులు విప్రయోగంబు
నెందుజీవితంబు నిధంబునెందు లోకంబున వక్రస్థలంబులకు పతనంబుకంటె
భయంబెల్లు లేక యందు నట్లు సకలజనంబులకు మరణంబుకంటె మరియొక
భయంబుగలుగదు మరియును దృఢస్తవభంబుగ గృహంబెల్లు కొంతకాలం
బునకు జీర్ణంబయి నశించునట్లు మానవులు జరావృత్తు వశంగతులయి
నాశనంబునెందును లోకంబున మానవుల కహారాత్రి గమనంబున
నాయుర్వ్రమంబగుచుండు ఆత్మగూర్చి శోకింపు మితరులపై శోకింప
నేల లోకంబున మనుజుం డెచటనున్నను యెక్కడికి బోయినను శ్మశ్మత్య
ననుసరించి వధించు శరీరంబు నయఃప్రాప్తంబగుచుండ శిరోగుహాబులు
శ్వేతంబులగు జరయు శ్వాసకావలు నాక్రమించు అర్థవంబున కాన్తద్వ
యంబు సంయోగంబునొందికొంతకాలంబునకు పిమ్మట వియోగంబుకొందు
కరణి నీమార్గంబుననుండు మనుజుండును సంచరించుటనుం గలసి కొంత
దవ్వరికి పిమ్మట యధేచ్ఛ జనువిధంబునను భాగ్యావృతక్షేత్ర ధనాదికం
బులు సంయోగ వియోగంబులంబొందుచుండు నదిస్థిరంబుగా దండుకు
చింతింపం దగదు మనుజుండు జన్మించిన మృత్యువున జనించి కాలం
బెరింగి వధించు నందు కేమియుం బ్రతీకారంబులేదు.

గావున నాంజనేయా నీవు బుద్ధిమంతుడవు నీకు తెలియనియర్థం
బులు లేవుగాని వత్సా మగ్నంబున విపుత్సహించి కుత్సితంబులగు భీభత్స
కార్యంబులు నేయకు మతీమ ర్త్యంబులగు కృశ్యంబులు మృత్యుంజయు
నిపై జెల్లుగా నివర్తించునుగాని ప్రపర్తించవుగావున మరత్యంబులుమాను
మంకుదన శంకలేక లోకేశ్వరు శంకరు ధర్మంకించిన కింకరుల్య కేవలక దగు
లునుగాని శంశాక శేఖరుండు దలంకడని శ్రీరామచంద్రుం డుపదేశించిన
సేదదీరిలేది నమస్కారంబులు నేయుచు స్తుతియుంచి.

౧౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

హోశ్రీరామచంద్రా! ఆశ్రితపారిజాతుడవు, సీతామనోహరుడవు, దీనజనావసండువు, వైకుంఠనాథుండవు అఘవినాశుండవు నూరివినతుండవు, సర్వగీర్వాణ వంశ్యుండవు, నగు నీకు మ్రొక్కెద ననుచు ననేక విధంబుల సీతారాముల స్తుతించిన ప్రసన్నులై సకలము నీంద్రులు వినుచుండ శ్రీరామభక్తులకు వాసరక్తేస్తాద్యేవాది దేవుడను దివ్య ప్రభావుండును, సదాశివుండగు సాంబమూర్తికి యపరాధులు జేసుటచే నింత హానికరం బయ్యెనింతటినుంచి నీపెప్పుడు శివద్రోహంబు సేయకు శివద్రోహి కనేక భవంబులు దురితంబులు భరితంబులయి నిరితంబు బాధించు వేధించు భేధించు క్రోధించు సాధించు విరోధించు నిరోధించు ననుచు బోధించిన నాంజనేయుం డంజలి బద్ధుండయి యుండిన వత్సా సీవు దొరలి పొరలిన

—* హ ను మ త్కు ం డ ప్ర భా వ ము. *—

(హనుమల్లింగ ప్రతిష్ఠాదిమాహాత్మ్యము.)

గుంటహనుమత్కుండంబని త్రిలోక విశ్రుతంబౌ నిందులో స్నానంబులు జేసినవారికి పంచమహాపాతకంబులయిన భగ్నంబులైన, నీవుకదిలించుట చే గంగాధరుని జటాజూట విశ్రుత గంగాజలంబులచే నీకుండంబు నిండె గావున గంగా యమునా కావేరి గోదావరి గోమతీ మొదలగు నదుల కంటే పవిత్రాతితరంబై పుణ్యలోకంబు లొసంగు నీ హనుమత్కుండ సన్నిధిని సవిధానంబుగా శ్రాద్ధంబొనరించి తిలతర్పణంబు జేసినవారి పితరులు తృప్తలయి పుణ్యలోకంబులు జేరగలరు దురాచారుం డెవ్వడేని జేయడేని వాని జన్మంబు వృధాజన్మంబగును జీవన్మృతునిభంగి నిహలోక పరలోకంబుల వికలుండగను ప్రకటంబిదియని నమ్మవలయు నని చెప్పి నీవు చెచ్చిన లింగంబు ప్రతిష్ఠించుమని జెప్పిన రామలింగేశ్వర స్వామి కుత్తర ప్రదేశంబున హనుమల్లింగంబు ప్రతిష్ఠితం బయ్యె. నిప్పటికి రామ లింగస్వామికి మారుతిశాలవేష్టనంబునవశిత్రయంబు నిద్రవంచియుచున్న

దని జెప్పిన శౌనికాది మహాపురుషులు మహాశ్చర్యము చెంది సంతోషించి సూతా యీకథ బహువిధిక్రిమి బహువచిత్రము పాపలతాలవిత్రం బీకథ యేపురాణముగో చివరింపబడియు పని యడిగిన సూతుండు మునీం శ్రులారా వ్యాసప్రోక్తంబయిన స్కందపురాణములో కథ యిదియనిన సంతసించి లోకద్రోహియగు గావశాసురుని జుపుటచే బ్రహ్మ హత్య సంభవించినదని చెప్పితి విది యాశ్చర్యము బ్రాహ్మణుని వధివినబ్రహ్మ హత్యసంభవించుగాని రాక్షసునిజంపిన బ్రాహ్మణహత్యకేమి కారణంబని

—* రావణాసురుని జగ్గప్రళంసా బ్రాహ్మణ్య శిద్ధిహేతువ. *—

యడిగిన మునులారా రావణుండు బ్రాహ్మణుండు చతుర్ముఖ బ్రహ్మకు అగస్త్యుండు కుమారుం డతనికి విశ్రవసుండు తనయుండము మహా తపో నిష్ఠాగరిష్ఠుండయి తపంబుసేయుచు నిల బిలా సంయోగంబున కుబేరుం డను మహాధనాఘ్నిం డగు పుత్రునింబడసిన నదిజూచి సుమాలి యను రాక్షసుండు తత్సలీలంబున తపంబుసేయుచు కుబేరదృశుండగుదౌహిత్రునిం బడయుగోరి విచారించి తనపుత్రియగు కైకేసిని విలిచియిట్లనియె.

వోతనయా సీపు విశ్రవసుం బ్రేమించి పుత్రుం బడయుము. వాడు మహాబలాధ్యుడవునన నామె నట్లు విశ్రవసుంజేరి నమస్కరింప నా తపస్వి యాయమవృత్తాంతమెల్ల దెలుసుకొని వోసాధ్వనీకోరికసిద్ధించుచు గొని సాయాహ్నంబున సమాగమం బగుటవలన సీ కుదృఢించు పుత్రులు క్రూరులు కుచ్చితులుగా నుండురన, నావనిత భయాక్రాంతురాలయి గడ గడవడకుచుండ నాతపోధనుండు దయాళుండయి నీకు మూడవ కుమారుండు యోగ్యుడు విష్ణుభక్తుండుగా జననంబయి సీ వంశమును పావ నముజేయు. మరియు జననకాలంబున నారావం బొనర్చుటవలన రావణా సురుండనియతనికి పేరులోకవిశ్రుతుబయ్యెతదనంతరంబున మహాదంష్ట్రుం డును మహాకాయుండును లోకభయంకరుండును దురాచారుండును దుశ్శీ

౧౩౦ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

లుండు నగు కుంభకణ్ణుండు సుభవించె తమవరిశూర్పణులు ముద్భవించె.
నాపై వేదశాస్త్రమార్గ ప్రవతకతుండును ధర్మ శీలుండును బుద్ధిమతుం
డగు విభీషణుడు బుట్టె గావున రావణాసురుండు బ్రహ్మ బీజోష్పన్నుం
డగుటచే బ్రహ్మహత్యసిద్ధిచే. మునీంధ్రులారా శ్రీరామభద్రుండు శివలింగ
ప్రతిష్ఠావనంబు జేసుటచే బ్రహ్మహత్యా విమోచ నియమ తీర్థంబును
కల్పింపబయ్యె. ఆతీర్థంబులో నవగాహనంబు జేసినవారికి మహాపాపం
బులు భస్మంబులగునని చెప్పిన శౌనకాది మహామును లత్యాశ్చర్యానంద
భరితులయి సూతు ననేక విధంబుల గొనియాడిరి.

శ్రీరామచంద్రులు బ్రహ్మహత్యా విమోచన తీర్థకుండ భైరవ
ప్రతిష్ఠాదులు జరిగించిన మాహాత్మ్యము.

ఆవలికథ యానతీయవేయని మును లమగ పౌరాణిక శ్రేష్ఠుం
డిట్లులియె. నోమునులారా మీదజెప్పిన కథలంబున నొక బిల ముండంగని
దానిపై శ్రీరామచంద్రుండు మంటపంబుట్టించి తేత్రసంరక్షణార్థంబై
భైరవప్రతిష్ఠగావించె నా బిలమం దే బ్రహ్మహత్య మగ్నంబయియున్నది
మరియు రామనాథ పహా లింగంబునకు దక్షిణంబుగా శివార్థ శరీరిణి
యగు పార్వతీయు పాశ్వకంబుల సూర్య చంద్రులును పురోభాగంబున
నందికేశ్వరుండును యున్నవారు రామేశ్వరలింగంబునకు పూర్వభాగంబు
మొదలుకొని యష్టదిగ్భాగంబుల నింద్రాదిదిక్పాలకు లెనమండ్రుగరును
కాపున్నవారు మరియు విష్ణుశ్వరీ షడానన వీరభద్రాదు లచ్చటచ్చట
నివసించి రామనాథక్షేత్ర రక్షణజేయుచున్నారు మునీంద్రులారా శ్రీరా
మచంద్రుడు రామలింగప్రతిష్ఠజేసె పూజార్థంబయి బ్రాహ్మణుల నిలిపి
వారికి యనేక భూషణాంబరాదు లొసంగి యనేకంబులగు నగ్రహంబు
లిచ్చినిలిపె మరియు శ్రీరామలింగ మహావిధవం బొక్కటి విన్నవించెద
సావధాన చిత్తులయి వినుండు పూర్వకాలంబున శంకర నామధేయుం డగు

పాండ్యదేశాధిపుడు వేటమార్గమున ననేక పైన్యంబుతో వేటకాండ్ర వెంబడించుకొని మహాభూరంబగు వివినంబులో ననేక కూరమ్మగంబుల సహరింపుడు భక్త్యహంబులగు వరాహశరభ సారంగాది మృగంబుల హింసింపుడు చలరేగి వేటలాడుచు నతని సమానంబగు నెక శరంబు న్నామగ్రామముపైవైచిన నది దప్పించుకొనిపోయె నాబాణంబు నొక్కముని దంపతులకుదగిలి యా వృద్ధులిద్దరు మృతికెంది రంతట వారి పుత్రుండు మహా కోశంబున దుఃఖంపుమండ నచ్చటి యిషి గణంబులు నోదార్చు నొక్క మహాకలకలంబగు ధ్వనిపెడలిన రాజుని విషణ్ణుండయి నచ్చటి కేగిజూచిన వృద్ధ బ్రాహ్మణ మిధునంబు మరణంబు నొంది పడియున్న చింతా క్రాంతుండయి నేనింత పాపాత్ముండ జీవించిన ఫలంబేమి యీ శరీరంబేల నన్ని హేమాశ్రంబులో బడవైచి భస్మంబుగావించుననియుద్యుక్తుండయి లేచి యోహవ్యవాహ బ్రహ్మహత్యానివృత్తికొరకీ దేహంబు నీలోవైచి భస్మంబుగావించు బ్రాహ్మణదంపతులమరణంబువలనబ్రహ్మ హత్యయు స్త్రీహత్యయు రెండుసంఘటించె. వోముసీంద్రులారా వినుండు నవద్వారంబులుగలిగి చక్రచూంసాస్థి మేధోమజ్జాది దుర్మలిన సిక్తంబై బుద్ధుదాకారంబై కామక్రోధ లోభ మదమాత్సర్య మోహాది యుక్తంబు పరద్రవ్యవరదారాసక్తంబయిన యీదేహంబు కాల్చుటే మేలని నిశ్చయించితినని వినిపించి విలపించి మంత్రులపుత్రుల బిలిపించి రప్పించి రాజ్యభారం బప్పగించి కాష్ఠంబులు దెప్పించి యగ్ని హ్వల గావింపుడని యారాజు యాజ్ఞాపించిన మంత్రులురోదనంబుజేయుచు నగ్ని ప్రజ్వలనంబు గావించిన రాజు స్నానాదిక్రియలు నిర్వర్తించి పరిశుద్ధుండయి ముసీంద్రులకు నమస్కారంబులు గావించి మహాదేవుని మనస్సులో భారణావశంబున నిల్చి యగ్ని హేమాశ్రంబులో జొర నిశ్చయించు సమయంబున నాకాశంబున లోక విదితంబుగా నొక ధ్వని వినబడియెను.

౧౩౨ శ్రీ సేతు రామేశ్వర సూహృత్త్యము.

ఓరాజా అనలంబున దేహంబు వృద్ధి నొందుచునే యుండునుగాన నిర్నిమిత్తమరణంబు నీకేల ప్రత్యహంబును సేతు స్నానంబు సేయుచు శ్రీరామలింగస్వామిని దధిక్షీర మధు ఘృతంబుల నభిషేకంబులు సేయుచు గంధపుష్పాక్షతంబుల భక్తిపూర్వకంబుగా నర్చింపుచును సంపన్నంబు లగు నన్నంబులు భక్ష్యభోజ్యాదిపదార్థంబులునివేదించుచునుండినపాపంబు భస్మంబగు నిర్నిమిత్తంబుగా నగ్నిలోబడిన దేహంబేభస్మం బౌను గాని పాపంబులు సంచితంబులయి వదలక నేయుండునని యశరీరవాణి విసబడిన మునీంద్ర లాశ్చర్యంబునొంది.

శ్లో॥ గచ్ఛశీఘ్రం మహారాజ రామ సేతుం విముక్తిదం । రామనాథ స్య మాహాత్మ్యమజ్ఞాత్వా స్మాభిరీరితి మితి॥

ఇవిధంబున బ్రాహ్మణోత్తమ లుపదేశించిన రాజేంద్రు డనుజ్ఞ గొని గంధనూదనంబునకుబోయి యాకాశవాణి వినిపించిన ప్రకారంబు సేతుస్నానంబును రామలింగార్చనంబును యథా శాస్త్రంబుగా జరిగించిన సంవత్సరాంతంబున రామనాథస్వామి కటాక్షించి ప్రత్యక్షంబయిన నారాజు బహువిధంబుల స్తోత్రంబులు జేయ నారంభించె.

ఓ రామనాథా, ఓ ఉమానాయకా, నన్నుంగావుము కృపాళుం డవై బ్రహ్మహత్యనివారింపుము. స్త్రీహత్యావిమోచనము జేయుము ఓ త్రిపురనాశకా నీవు మహాదేవుడవు, కాలకూటవిషాదిని దయాసింధుండ వీ స్త్రీహత్యం బావుము వో విరుపాక్షా నన్నుం గృపా దృష్టి నవలోకించి మదియ్యంబులగు పాపంబులనాశనంబు జేయుము. ఓ కామాంతకా ఓరాఘ వేశ్వరా త్వత్కటాక్ష వీక్షణంబున నన్నుం బరిశుద్ధునిగా జేయుము. ను మార్కండేయభయత్నాకా, వో మృత్యుంజయా, మ్రో యవ్యయా, నన్ను నిష్పాపుం జేయుము. ఓ శంకరానన్ను వేదోక్తాచార యోగ్యుంగా జేయుము. ఓ దేవా నీవుసూర్యుడంతంబులహరించితివి రామ దేవుండవు, దేవదేవుండవు

అనంత సచ్చిదానంద స్వరూపుడవు, వృషభ ధ్వజుండవు, రామనాథుం
డవు నీకనేక వందనంబులు గావించెద మదియ్య పాతకంబుల హరించి
నన్నుం గావవే యని స్తుతించు నా భూపాలకు ముఖంబుననుండి యతి
భయంకర రూపంబును, రక్తశిరోరుహయు, నీలవస్త్రధరయు క్రూరయుగు
బ్రహ్మహత్య వెడలినంగాంచి

ఋరమ శివుండు పాధి నా నీ బ్రహ్మ హత్యలు రెండును విడివ
డెనుగదా జడవకు నుడిచడిననీశరీరంబుబడలిక దీరునునీ దేశంబు జేరిసిరాజ్యం
బు పాలించుమని యనుగ్రహించిన భక్తవత్సలా నీ పాదంబులపై భక్తి
వదలకుండ సీస్తోత్రంబు విన్న జదివినవారి హింసర సౌఖ్యంబులు గృహ
సేయుమని గోరిన సనుగ్రహించి యంతర్ధానంబు నొందె ముసీంద్రు
లారా యివ్వధంబున స్కాండపురాణంబులో జరిగిన వృత్తాంతంబుమీకు
ప్రత్యయాధానంబు స్వల్పాత్సల్ప తరంబుగా నూచించితి ఈ విధంబున
పాండ్యేశుండు పవిత్రుడయి రామ నాథస్వామిచే నాజ్ఞయై కొని స్వస్థై
ర్యంబుతో వట్టణంబు ప్రవేశించి యథానుఖంబుగా రాజ్యపరిపాలనంబు
గావించెనని జెప్పిననిని ముసీంద్రులు మహానందభరితులయి మహాశ్చర్యం
బుమొంది సూతా రాజుచే మృతినొందిన బ్రాహ్మణమిథునంబుకేమి గతి
యయ్యెనని యడిగిన మునులారా మృతినొందిన తల్లి దండ్రుల జూచి
వారికుమారుండు మహానందనంబుసేయ నచ్చటి మునులేతెంచిరాజహా
కృత ద్రోహంబునకు చింతించుచు నతని నోదార్చి యో కుమారా వీరికి
దుర్మరణంబు సిద్ధించిన దిందుకు నీవు దూషించినవినియోగంబులేదు దైవ
కృత్యంబులకు మనుష్యులేమిజెయ్యగలరుజాతగ్యమరణంధృవంబనిశాస్త్రం
బెరుంగవాయని బహుప్రకారంబునోదార్చిన తనతలిదండ్రుల కన్నిసంస్థా
రంబు నిర్వృతించి యస్థి సంచయనంబు జేసి మునుల యాజ్ఞా క్రమం
బున హాలాస్య నగరంబు బయలుదేరి రామేశ్వరంబుజేరి సేతువులో నస్థి

౧౩౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

స్థాపనంబు గావించి సపిండికరణాది పరలోకక్రియలు గావించిన నారాత్రి
 స్వచ్ఛంబున సతని తల్లిదండ్రులు విమానా రూఢులయి శంఖచక్ర గదాది
 ధారులయి వైకుంఠనగరంబునకు బోయినట్లు కన్నులకు ప్రత్యక్షంబయిన
 సంతోషించి హాలాస్యనగరంబుకు జేరి వృత్రాంతంబును బ్రాహ్మణులకు
 వినిపించిన సంతోషించిరి మునీంద్రులారా రామనాథమాహాత్మ్యంబు సవి
 స్తారంబుజెప్ప నెవ్వరికి శక్యంబు గాదని సూతుండువినిపించిన సంతోషించి
 సూతా రామలింగ ప్రతిష్ఠ చేసిన తదనంతరంబున జరిగిన వృత్రాంతంబువిను
 పింపుమని యడిగిన మునీంద్రులారా స్వామిని ప్రతిష్ఠించి శ్రీరామచంద్రుండు
 సామిత్రియు జానకియు సుగ్రీవుండు మొదలగు సమస్త సైన్యంబులు
 స్తోత్రంబులు జేసిరి సక్రమంబుగా వినవలయును.

శ్రీ రామ లింగ స్వామిని,

శ్రీ రామ చంద్రుండు, దేవభుషి, మునులు, వానరులు మొదలగు

సమస్తమయినవారలు స్తోత్రంబులు జేసిన

శ్లోకంబులు.

శ్రీరామచంద్రః॥ శ్లో. నమోమాహాత్మ్య సేతుభ్యం మహామాయాయ
 శూలినే॥ స్వపదాంబుజభక్తాతి హరిణే సర్వహరిణే॥

నమోదేవాది దేవాయ రామనాథాయ సాక్షిణే॥ నమోవేదాంత
 వేద్యాయ మోగినాం తత్వదాయినే॥

సర్వదానంద పూణాయ విశ్వనాథాయ శంభవే॥ నమోభక్త
 భయచ్ఛేదహేతుపాదాబ్జరేణవే॥

నమస్తేభిలనాథాయ నమస్సాక్షాత్పరాత్మనే॥ నమస్తేద్భుతవీర్యా
 య మహాపాతకనాశినే॥

కాలకాలాయ కాలాయ కాలాతీతాయ తేనమః॥ నమోవిద్యా
 నిహం తేనే నమఃపాపహరాయచ॥

వ చ న కా వ్య ము.

౧౩౫

నమస్సంసార తప్తానాం తాళనాశనహేతవే । సమోమద్భ్యస్తా
హత్యామూ నాశనేగరిభాశినే॥

నమస్తేపార్వతీనాథ కైలాసనిలయావ్యయ । గంగాధరవిరూపాక్ష
రతు మాంసకలాపదః॥

తుభ్యంపినాకహస్తాయనమో మదనహరిణే । భూయో భూయో
సమస్తుభ్యం సర్వావస్థాసుసర్వదేతి॥

—*ఇవ్విధంబున శ్రీరామచంద్రుండు స్తుతించినవెనుక లక్ష్మణుండు*—

నమస్తేరామరాధాయ త్రిపురఘ్నాయ శంభవే । నమఉగ్రాయ
భీరూయమహాదేవాయసాక్షిణే॥

సర్వజ్ఞాయవ రేణ్యాయవరదాయవరాయతే । శ్రీకంఠాయ నమస్తు
భ్యం పంచపాతకభేదినే॥

నమస్తేస్తుపరానందసత్యవిఘ్ననరూపిణే । నమస్తేభవరోగఘ్న స్థా
యూనాంపతయేనమః॥

పతయేతస్కరాణాంతే వహనాంపతయేనమః । గణానాంపతయే
తుభ్యం విశ్వరూపాయసాక్షిణే॥

తత్రతత్రవదవ్యం ద్వేభవభోభక్తిరస్తుమే । అసన్మాగ్నేగతిర్దాభూ
ద్భవతఃకృపయావిభో॥

పార్వతీజీవితేశాయగణేశస్కందనేవినే । నమస్తేసూర్యచంద్రాగ్ని
లోచనాయకపదిణే॥

నమశ్శివాయసోమాయచూర్కండేయభవచ్ఛిదేనమస్సర్వప్రపం
చస్య సృష్టిసిత్యంతహేతవే॥ ఇతి॥

ఇవ్విధంబున లక్ష్మణుండు స్తోత్రంబు చేసిన తదనంతరంబు సీతా
దేవియు॥

౧౩౩ శ్రీ సేతు రామేశ్వరమహాత్మ్యము.

శ్లో॥ పరమకాండ శంకరధూడఁటే గిరిసుతాస్తంకుంకుమ శోభితః
మమ సతౌ పరి దేహిమతిం నదానవిమమాంతరవూరుషగోచరాం॥

గంగాధరవిరూపాక్ష నీలలోహితశంకర । రామనాథ నమస్తుభ్యం
రక్షమాం కరుణానిధే॥

నమస్తే దేవదేవేశనమస్తే కరుణాకర । నమస్తే భవభీతానాం భవభీతి
విమదః॥

నాథత్వదీయచరణాంబుజచింతనేన నిర్భూయ భాస్కరి సుతాద్భ
యమాశుశంభాః । నిత్యత్వమాశుగతవాక్ నమృకండువుత్రః కింవానసిధ్యతి
తవాశ్రయిణాం పరేశ॥

పరేశపరమానందశరణాగతపాలక । పాత్రివ్రత్యం మమ సతా దేహి
తుభ్యం నమో నమః॥

దేవదేవజగన్నాథం రామనాథకృపానిధే । తత్పదాంభోరుహగతా
నిశ్చలాభక్తిరస్తుమే । నమస్సద్భావరూపాయ రామనాథాయ శంభవే॥

— * ఇవ్విధంబున సీతాదేవి స్తుతించిన వెనుక నంగమండు. * —

శ్లో. యస్యభాసా జగద్భూతియస్మిం కాశం వినా జగత్ । నభాసతే
నమస్తస్మై రామనాథాయ శంభవే॥

జాంబవాత్ । సర్వానందో యదానందో నచ తే పరమార్థతః । రామ
నాథనమస్తుభ్యం పరమానందరూపిణే॥

నీలః । యద్దేశకాలదిగ్భేదైరభిన్నం నర్వచాప్యయం తస్మై రామే
శ్వరాయాస్మై నమోభిన్నస్వరూపిణే॥

నలః । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశాన నాదవిద్యావిజృంభిత । నమో విద్యా
విహీనాయ తస్మై రామేశ్వరాయ తే॥

కుముదః । యత్సర్వరూపపరిజ్ఞానా త్కార్యాణాం పరమాణవః ।
కల్పితాః కారణత్వేన తాః కైః పరమాస్తికైః॥

తమహంపరమానిందం రామనాథంమహేశ్వరం! ఆత్మరూపతయా
నిత్యముపాస్తేసర్వసాక్షిణం॥

గవాక్షః॥ అజ్ఞానపాశబద్ధానాంపశూనాం పాపమోచనం! రామే
శ్వరంశివంశాంతముపైమిశరణంసదా॥

గవయః॥ నమామిజగదాధారంచంద్రచూడ ముమూపతిం! రామ
నాథశివంపంచే సంసారమయభేషజం॥

శిరభః॥ అంతఃకరణమాత్మేతి యదజ్ఞానాద్విమోహితైః! భజ్యంతే
రామనాథంతమాత్మానం ప్రణమామ్యహం॥

గంధమాదనః॥ రామనాథమమానాథం గణనాథంత్రియంబకం!
సర్వపాతక శుభ్యధా ముపాస్తేజగదీశ్వరం॥

సుగ్రీవః॥ సంసారాంభోధిమధ్యేమాం జన్మమృత్యు జరాహరణే!
పుత్రదారధనక్షేత్రవిచిమాలాసమాకులే॥

మజ్జద్భ్రష్టాండపండేచ పతితంసప్తసాగరే! క్రోశంతం రక్షమాం
నాథ రామనాథనమోస్తుతే॥

విభీషణః॥ సంసారవనమధ్యేమాంవినిష్టంవిజమాగతః! శోభనాం
పదవీశంభో దేహిరామేశ్వరాధునా॥

సర్వేవానరాః॥ నింద్యామద్యేషుసర్వత్రజనిత్వాయోనిషుప్రభో!
కుంభీపాకాదిసరకేపతిత్వాచవునస్తథా॥

జనిత్యాచవునర్యోపాకర్మకేషేణకత్నతి! సంసారేపతితానస్మాక్
రామనాథదయానిధే॥

అనాథనానవశాన్దీనాక్రోశంతఃపాహిశంకర! నమస్తేస్తుదయా
సింధో రామనాథమహేశ్వరమ్॥

ఇష్విధంబున నందరు స్తుతించిన తదనంతరంబున బ్రహ్మాండ
దిత్వాది దేవతాసమూహంబు॥

౧౩౨ శ్రీ సేతురామేశ్వర మహాత్మ్యము.

బ్రహ్మః॥ సమస్తేలోకనాథామరామనాథాయశంభవే । ప్రసీదమ
మసర్వేశ మమావిద్యావినాశయ॥

ఇంద్రః॥ యస్యశక్తిరమాదేవిజగన్మాతా త్రయీమయా । తమ
హంశంకరంపంచదేరామనాథముమాపతి॥

యమః॥ పుత్రౌగణేశ్వరస్కంధావృషోయస్యచవాహనః । తంపై
రామేశ్వరంపంచదే సర్వజ్ఞానవివృత్తయే॥

యస్యవ్రాణాప్రభావేన జితమృత్యుర్మృత్యుకండజః । మృత్త్యుంజయ
ముపాస్యేహంరామనాథంసదాశివం॥

కుబేరః॥ అహీశ విలసత్కణక కండలాభరణాయచ । లతౌరణ
శరీరాయనమోరామేశ్వరామృతైః॥

ఆదిత్యః॥ సమస్తేస్తుచూడేవ రామనాథత్రయంబక । దక్షాధ్వర
వినాశాయనమస్తేపాహిషూంశివ॥

చంద్రః॥ సమస్తేభస్మద్ధిగ్ధాయశూలినే సర్వనూలినే । రామనాథ
దయాంభోధేసర్వపాపహరాయతే॥

అగ్నిః॥ ఇంద్రాద్యఖిలదిక్పాల సంగసేవిత పదాంబుజా రామనాథా
యశుద్ధాయ సమోదిగ్వాసనేనదా॥

వాయుః॥ హరాయనిజరూపాయ వ్యాఘ్రచర్మధరాయచ । రామ
నాథ సమస్తుభ్యం మమాభీష్టప్రదోభవ॥

బృహస్పతిః॥ అహంత్యసాక్షిణేనిత్యం ప్రత్యగద్వయవస్తునేరామ
నాథమమాజ్ఞాన మద్యనాశయతేనమః॥

శుక్రః॥ పంచకానామలభ్యాయమహామృతార్థరూపిణే । నమో
ద్వైతవిహీనాయరామనాథాయశంభవే॥

అశ్వినౌ॥ ఆత్మరూపతయానిత్యం యోగినాంభాసతేహృది । అనన్య
భావవేద్యాయ సమస్తేరాఘవేశ్వర॥

అన్తస్య॥ ఆ దేవసహదేవ శ్వేచ్ఛాశినావ్యయ॥ రామనథాం
వికానాథ ప్రసీదన్మదధన్వజ॥

అపరాధసహస్రం మేతుమన్యవిధుశేఖర॥ మమాహమితీప్రతాదా
అహంతామమమోచయ॥

సుతీక్ష్ణః॥ షేత్రాణిరత్నాని ధనాని దారాః మిత్రాణి వస్త్రా
గృహశ్చప్రతాః॥ వైవోపకారా యహిరామనాథమహ్నం ప్రయచ్ఛత
మతోవిరక్తిః॥

విశ్వామిత్రః॥ శ్రీతాని శాస్త్రాణ్యంసమ్మలానిత్రయ్యప్యగీతా
విఫలానినూన॥ క్షృణ్వకేచేన్నభేద్ధిభక్తిశ్రీరామన ధేశివదేశివేహరే॥

గాలవః॥ దానానియజ్ఞాని యమాస్తపాంసిగంగాది తీర్థేశు నిమ
జ్జనాని॥ రామేశ్వరత్వాంసనమంతియేతువ్యధానితేమా వినిశ్చయోక్త

నశిష్టః॥ కృతానిపాపావ్యఖిలానిహాశాస్త్రమేవరామేశ్వర భక్తి
యుక్తః॥ రామేతచేత్తానిలయంప్రజేయర్యథాంధకారోరవితేజసైవ॥

అగ్రి॥ దృష్ట్వాపిరామేశ్వరమేకదావిస్ఫుష్టౌ సహస్రస్రత్యభవంత
మీశ॥ ప్రసన్నగర్భససరఃపయాయాత్కింత్యద్వయంతే లభతేన్వయాం॥

ఆగ్నిరగ్రః॥ యోరామనాథంమనశోభవంతముపేత్యబుధూ స్ప
ణసస్మరేత॥ సంతారయేత్తానపి సర్వపాపా త్కిమదృశంతస్య కృతా
ధాతాయాం॥

గాతమః॥ శ్రీరామ నాథేశ్వరగూఢ మేతదన్యక్త భూతం పరిమేశ
తత్త్వం॥ త్వత్పాద మూలంధజతాన్మృణా యేనేవాస్మికుర్వంతి హితేపి
ధన్యాః॥

శతాంకుః॥ నేదాంతవిజానరహస్యవిద్భిర్విజ్ఞేయమేతద్ధీ ముముక్షు
భిస్తు॥ శాస్త్రాణిసర్వాణి విహాయదేవత్వత్సేవనం యద్రఘువీరనాథ॥

౧౪౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

భృగుః॥ రామనాథతపపాద పంకజఙ్ఘ్రిద్వపందన విఘాతకల్మషః
నిర్భయంప్రజతీసత్ సుఖాద్వయంత్యాంస్వయంప్రభుమతీవచిద్భనం॥

కుత్సః॥ రామనాథ తపపాదసేవ సుభాగమోక్ష వరదంస్పృశాం
రారవాదినరకప్రణాశనంకఃపుమాన్నభజతేరసగ్రహః॥

కాశ్యపః॥ రామనాథతపపాదసేవినాంప్రతైరుతతపోభిరధ్వరైః
వేదశాస్త్రజపచింతయాచకింస్వర్గసింధుపయసాచకింఫలం॥

అంగిరాః॥ రామనాథత్వమాగత్వ శీఘ్రంమమోత్కాంతి కాలే
భవాన్యాచసాకం మాంప్రాపయస్వాత్మ పదారవిందఃవిశోకం విమోహం
సుఖంచిత స్వరూపం॥

గంధర్వాః॥ రామనాథత్వమసాకం మజ్జతాం భవసాగరే । అపా
రేనుఃఖకల్లోలేనిత్యత్త్వోనాగతిహీనః॥

కిన్నరాః॥ రామనాథభవారణ్యే వ్యాధివ్యాఘ్రభయానకే । త్వా
మంతరేణనాస్మాకంపదపీడర్యకోభవేత్॥

యతాః॥ రామనాథేంద్రియారాతి ర్బాధకోదుస్సహస్సదా । తం
విజేతుంసహాయ స్త్వ మస్మాకంభవధూర్జటే॥

నాగాః॥ అచింత్యమహిమానంత్యాం రామనాథవయంకథం । స్తో
తుమల్పధియశ్శక్తాభవిష్యాణామంబికాపతే॥

కింపురుషాః॥ నానాయానౌచజననం మరణంచాప్యనేకశః । వినా
శాయతదజ్ఞానం రామనాథసమోస్తుతే॥

విద్యాధరాః॥ అంబికాపతయేతుభ్యమసంగాయమహాత్మనేనమో
స్తు రామనాథాయప్రసీదంవృషభధ్వజ॥

పనసః॥ రామనాథగణేశాయ గణబృందార్చితాంఘ్రియే । గంగా
ధరాయశర్వాయ నమస్తేసాహిసస్సదా॥

విశ్వే దేవాః||జ్ఞప్తిమాత్రైరికనిస్తానాముక్తిదాయ సుయోగినాం ।
రామనాథాయసాంబాయ నమోసాత్ప్రక్షశంకరః॥

మహతః ॥ పరతత్వాయతత్వానాంతత్వభూతాయవస్తుతః । సమ
స్తైరామనాథాయస్వస్వభావాయశంభవే॥

సాధ్యః॥ స్వాతిరిక్తవిహీనాయజగత్సుప్తిప్రదాయినే । రామే
శ్వరాయదేవాయనమోవిద్యావిభేదినే॥

వాసరాః॥ సద్బిదానందసంపూర్ణంద్వైతవస్తువివక్షతంబ్రహ్మ
త్త్వానంస్వయంభాసమాదిమధ్యాంతవజ్జకతః

అవిక్రియమసంగంచపరిశుద్ధంసనాతనం॥ ఆకాశాదిప్రపంచానాం
సాక్షిభూతంపరాత్పరం॥

ప్రమాతీతంప్రమాణానామపిబోధప్రదాయినం । ఆవిభాకవతిరో
ధాన సంకోచరహితంసదా॥

నిత్యేవంపరమానందం నిరస్తసకలప్రియం । భూమానంద మహా
త్త్వానం చిద్రూపంభోగవజ్జకతం॥

రామనాథవయంసర్వేసర్వపాతకశుద్ధయే॥ చింతయామస్సదాచిత్రే
స్వాత్మానందబుభుత్ సవః॥

రక్షాస్మాన్కరుణాసింధోరామనాథనమోస్తుతే । రామనాథాయ
రుద్రాయ నమస్సంసారహారిణే॥

బ్రహ్మవిష్ణోదిరూపేణవిభిన్నాయస్వమాయయా॥

విభీషణః॥ పరదాయవరేణ్యాయ త్రినేత్రాయ త్రిశూలినే॥యోగ
ధ్యేయాయనిత్యాయరామనాథాయతేనమః॥

వ అనుచు నివ్వధంబున నీతా లక్షణ సహితండుగు శ్రీరామ
చంద్రుండును సంగదాది కవులును బ్రహ్మాది దేవతలును బృహస్పతి
శుక్రాది మహామునులును స్తుతించిన రామలింగేశ్వరస్వామి సంతోషించి

౧౪౨ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

శ్రీరామ చంద్రులు మొదలగు నందఱు నుద్దేశించి రామ నాధేశ్వరండో శ్రీరామచంద్ర చూపా హూయోజానకీరణాద్రియ యోహూలత్తణ యోజానకీ యోసుగ్రీవ యోయంగద యోఅంజనేయ యోవాసరులారా యోచమర్మఖ యోయంగ్ర యోబృహస్పతీ యోశుక్ర యో అగస్త్య యోవిశ్వామిత్ర యో దేవతలారా సునీంధ్రులారా ఓహూ పృజ లందఱు వినండి.

ఈ యధ్యాయంబు వ్రాసిన జదివిన పఠిన వినిపించిన వారందరికి మాదర్శనంబుజేసి మా సేనలుజేసిన ఫలంబులభించు నొకవత్సరంబుసేతు దనుష్కోటి స్నానంబుజేసిన పుణ్యంబు లభించగలదని రామనాథస్వామి గంభీరంబుగా శ్రీరామభద్రదావలకందరికి వినిపించిన నందరుకృతాంజలు లయి సంతోషంబున గ్రహించిరిమనీంద్రులారాసేతు మాహాత్మ్యంబును రామలింగస్తోత్రంబును చదివిన విన్నవారలు పునరావృత్తిశాశ్వత బ్రహ్మ సోకంబు నొందగలరు సందేహంబులేకు సత్యంబు సత్యంబని వినిపించిన సూతా మమ్ముల పునీతులంజేసితిని నీకుణంబు దీర్ఘజాలము మానంతోషం బే నీకు పరమాశీర్వాదంబని పలికి నుండు వృత్తాంతంబు వినుపించుమని కోరిన సూతుండిట్లనియె.

—* సేతుమాదవస్వామి మహాప్రభావ వృత్తాంతము. *—

మునీంద్రులారా బహువిమోదంబగు చిత్రకథగలదు వినిపించెద సావధానచిత్తులను వినుండందువలన పంసారతొరకంబును మనోహ్లాదంబు గలుగుననిజెప్పిన మహాసంతోషంబుతో మునీంద్రులడిగినసూతుండిట్లనియె.

పూర్వంబున పుణ్యనిధియను నరేంద్రుండు సోమకులంబునజన్మించి హాలాస్తేశ్వర భూషితంబగు మధురంబాలింపుచు యొకానుక సమయం బున చతురంగ బలంబు లంతఃపురజనంబులు తోడరాగ నిజపుత్రు రాజ ధురంధరుంగావించి రామసేతుపునకుంబోయి యచట గంధమాదనంబున

నివసించి ధనుష్కృత్యుడును మరియు అతీతంబులందును నిత్యంబును
 స్నానము గావింపుడు బహుకాలంబుండిపిమ్మట విష్ణుప్రీతికరంబగుయజ్ఞం
 బుజేసి తదంతరంబు బృథ స్నానం బొనర్చి సపరివారము భార్య
 సమేతుండము రామానాథుం బూజింపుచుండె నాకాలంబున నిందిరాదేవి
 విష్ణుదేవునితో వివాద కలహంబు గావించి యొకనమయముజేసి యా
 వుణ్యునిని నరేంద్రుభక్తి బరీక్షింపంగోరి విష్ణు ప్రేరితయై వైకుంఠంబు
 నుండి గంధమాదనంబున కేతెంచి యష్టవర్ష కన్యాహంబు నుండి
 ధనుష్కృతీరంబున సంచరించుచుండె నానమయమున నరేంద్రుండు ధను
 ష్కృతి స్నానంబుజేయంగోరి సఫలంబు యగుటచి స్నానంబు సే
 తులాపురుషాని దానంబులుగావించి మరలి స్వకీయగృహంబునకుం బోవు
 చుండి అష్టవర్షయు శుచిస్మితయు చారు విశోచనయు బిాబోష్టియు
 తనుమధ్యమయునననొకకన్యకంఁగాంచి, ఓబాలికామణి నీవెవరికూతుర వే
 ఇచటనున్నదాన వెరుగింపుమని యడిగిన నాకన్యయిట్లనియె ఓనరేంద్రా
 నాకుం దల్లి దండ్రులు బాంధవులు లేరు. నేను భర్తృరహితినైయున్న
 దాన యెవండయిన నన్యుం బలాత్కారంబునం గ్రహించు నాతని కపిం
 చెదవేని నాగృహంబున నిన్ను జనకుంఁగా దలంచుచుబుత్రికనై యుండెద
 ననిన నృపుండట్లొనర్చెదనని సంగీకరించి నాకొక బు తుండు గలడుగాని
 పుత్రికలు నేని వోక కన్యామణి మద్భృహంబున కరుదెంచియంతకపురంబున
 నాభార్యకుంబు తికవై యుండు నే పురుషునియందు నీ కిష్టంబుగల్గు నానిని
 కొనంగెదనని యాకమలవోచన నెడంబరచిస్వగృహంబునకుం గొనిపోయి
 వింధ్యావళియను స్వభార్యహస్తంబున నిడి యోషత్నీ నీకన్యకను నింత
 రంబును చునకుం బుత్రికయనిభావించి రక్షింపుమనిన నదియు సంగీకరించె.
 ఇట్లాకన్య వుణ్యునిని నరేంద్రునిచే రక్షింపంబుచు సుఖంబుండె నంత
 గొంత కాలమునకు జగన్నాథుండగు విష్ణుదేవుండు గరుడారూఢుండయి

౧౪౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

వై కుంఠంబు వెడలి రమాజేవిని వెదకుచు సకల జేశంబుల సుచరించి ఎం
దుంగానక గంధమాదనంబుజేరి సేతుసమీపంబున సుచరింపుచుండెను పుడా
కన్యారత్నంబు సఖినమేత యగుచు యాభవనోద్యానంబున పుష్పంబులం
గోయుచుండంగాంచి విష్ణుజేవుండువిప్రరూపము నుందిగంగాజలము స్కం
ధంబునందును దక్షిణాకరంబున కుశగ్రంధి పవిత్రంబును ధృతంబునువహిం
పుచు భస్మోద్ధూళిత సర్వాంగుండును త్రిపుండ్రావళి శోభితుండును ధృత
రుద్రాక్ష మాలికుండును, శివనామపారాయణుండును స్తోత్ర నీయుండును,
నగుచు గంగా స్నానంబు గావించు విప్రవేషంబు ధరించి యచట నుండ
నాకన్య యా విప్రుండాంచి భీతి నెంచె అంతవానిజేవుండు పుష్పంబులు
గోయుచున్న నిజవల్లభుగాంచి సత్వరుండయి కరంబుల గ్రహింప నా
కన్యయు సఖి పరివృతయై యాక్రోశింప నారవం బాలించి తల్లియగు
వింధ్యావళియును తండ్రియగు పుణ్యనిధియును మరియు పరిజనంబులును
హృదయంబులు కడతలంబుల మోనుకొనుచు కోపోద్దీప్త మానసులయి
ధర్మాధర్మ విచక్షణంబు సేయక నాబ్రాహ్మణుని బల్కాతారంబున బట్టి
నిగళనిర్బంధిత పాదద్వయునిజేయుచు రామనాథాలయ మంటపంబులోని
కీడుకొనివచ్చి బద్ధునింజేసి కన్యనోదార్చి గృహంబులోని కనిచి తాను
సంతోషురంబు ప్రవేశించి శయనించి యుండ స్వప్నంబున నావిప్రునిశంఖ
చక్రగదావద్గ వనమాలావిరాజితుండునుకౌస్తుభాలంకృతోరస్కుండును
వీతాంబరధారియు కాలమేఘ నిభయు గరుడోపరిసంస్థితుండును చారు
మండస్థితుండును మకరకుండల విరాజితుండును విష్వక్సేనప్రభృతిపరి
వారసేవితుండును శేషశాయియు నారదాది స్తుతుండునునయిన విష్ణుంగా
జూచి నిజపుత్రికను ధృత పంకజహస్తయు నీలకుంచితమూర్ధయు విష్ణువత్స
స్థలయు సమున్నతపయోధరయు దిగ్గజాభిరక్తాంగియు శ్యామయువీతాంబ
రావృతయు స్వణః పంకజమాలాలంకృత మూర్ధయు అనఘ్యైరత్నభరిత

వ చ న కా వ్య ము.

౧౪౫

దివ్యభరణ విరాజితము హారతారభూషితమునై వెలయురమాదేవిం
గాంచి తల్ప బునకుండి తీచి కన్యా గృహంబుజేసి తాను స్వప్నంబు
గనినవిధంబున నుండు సుశ్రీంకాంచి మారోదయంబున మంటపంబుజేరి
యచట హరికూపుండగు విప్రుగొంచి యాదేవదేవు మహా భయభక్తివి
వినయ గౌరవంబు లుహ్వాంగ నాభూనుగోత్రమునిముందుగలనిలిచిమంగళ
తంబగు స్తోత్రంబు నేయం దొడంగె.

దండకము॥ దేవాదిదేవామహాదేవ నీవాక్రియాజ్ఞాన శూన్యండ
మూఘండ మూఘుండ నేరాజసంచుం మదాంధుండనై నీ ప్రభావంబు
గానంగ లేనైతి నెనెంత మోహంబుతో నీకు ద్రోహంబుగావించితి నామి
నీకెంత క్రూర్యంబునేజేసితి ఓరమాధీశ దుష్టుండగానా మరేమీ యదెం
తెంత యోనామపాపంబు కంతంబులేదంచు చింతింతునయ్యాసరేసిమహా
త్వంబుకంతంబునేగాంతునా శ్రీశవాశీశవిశ్వేశ చేవేశ యోగీశ మానీశు
లేజాడ సీజాడగానంగ లేరన్న విందునాకందునా పొందునా భక్తవందారు
మందార బృందార కానందసంఘాయినేకదా దేవనాపాప బృదంబులం
బాసలేవా మహాయోగ నిద్రామివంన్నీపు శ్రీదేవిభూదేవి పాదంబులొ
త్తంగ శేషాహితల్పంబుపై లోకరక్షా ధురీణుండవై యుండి పాలింపవా
మొర్రలాలింప నాప్రీతిలాలింపవా భూము లేలింపవా సూరిబృందావనా
శౌరిబృందావనాధ్యక్షవక్షీంద్ర వాహజగత్పాక్షి వీవేకదా నాదు విశ్లేప
ముంమాన్సలేవా మహాత్మాను భావా సదావేద వేదాంత విజ్ఞాన వ్రజ్ఞా
ధురీణుల్బవన్మాయ దాటంగ లేరయ్య సుసారదావాగ్నిలో మ్రుందితింగ్రం
దితిం గుందితిం మందుడం వందనై కొందలం బందితిం సుందరాంగా
రమామంది రానంద కందాముకుందా సదానంద గోవింద పాదారవిం
దంబులంజూపు కుండేందు మందార సందోహకీర్తి చిదానందమూర్తి
బుధాంతాంతరాత్మానువర్తి జగచ్ఛక్రవర్తి నమస్తేనమస్తేనమస్తేనమః॥

౧౪౬ శ్రీ నేతు రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

వ. అని యివ్విధంబున భగవంతుని స్తుతియించి సమీపవతికొలుగు మహాలక్ష్మినింజూచి రాజోత్తముండు స్తోత్రంబు నేయనుపక్రమించె.

శ్లోకాః॥ సమోదేవి జగన్నాథేవి వ్లువక్షుస్థలాలయే! సిద్ధైః పుష్ట్యైః
స్వధాయైచ స్వాహాయై సతతం నమః॥

సంధాయైచ ధాత్ర్యై భూత్యై నమో నమః! శ్రద్ధాయై చ పమేధాయై
సరస్వత్యై నమో నమః॥

యజ్ఞవిద్యేనుహవిద్యే గుహ్యవిద్యేతి శోభినే! ఆత్మవిద్యే చ దేవేశము
క్షిదే సర్వదేహీనాం॥

త్రయీ రూపే జగన్నాథః । జగద్రక్షో విధాయినీ । రక్షమాంకృప
యాదృష్ట్యా సృష్టిస్థిత్యంతకారిణి! భూయో భూయో నమస్తుభ్యం బ్రహ్మసూ
త్రేమహేశ్వరి॥

అనుచు నివ్విధంబున లక్ష్మీనారాయణుల నిద్దర నేకచిత్తంబుతో
స్తుతించి పుణ్యనిధి తన యపరాధ క్షమంబు జేసుకో దలంచి మహా
వినయంబుతో. వోరమానాయకా నీవుగరుడధ్వజుండవు, శాంజ పాణివి,
పుండరీకాక్షుండవు, శ్రీపతివి, కాస్తుభాలంకృతుండవు, శ్రీవత్సలక్షణుండవు,
దైత్యసంఘవిదారివి, ఆశేషభువనా వాసనాభి పంకజశాలివి, మధుకైట
భవిదారివి, రావణాంత కుండవు, వ్రహ్మోదరక్షకుండవు, ధరిత్రీపతివి నిగు
ణుండవు, అవ్రమేయుండవు, బుద్ధిపాక్షివి, శ్రీనివాసుండవు, పరాత్మాకుండవు,
నారాయణశబ్దవాచ్యుండవు, పంకజనేత్రుండవు, పంకజశరాలివి, పంకజాం
ఘివి, సకలలోక నాథుండవు, దయామూర్తివి, నిన్నెరుంగక నిగళ పాళ
బద్ధుంజేసి యపరాధంబు గావించితి దయాళుండవై రక్షింపుమని యనేక
విధంబుల వేడినరమూడేవిని యిట్లని స్తుతించె.

ఓడేవీ నీవు విష్ణువక్షుస్థలనివాసివి, అబ్ధిజపు హరిప్రియు రాలవు సిద్ధి
పుష్టి స్వధాస్వాహ ప్రధాధాత్రీ భూతి రూపురాలవు, శ్రద్ధయు మేధయు

సరస్వతియు నీవయజ్ఞవిద్యా గుహ్యవిద్యాత్మవిద్యారూపిణివి ముక్తిదాయినివి, త్రయ్యారూపిణి, జగన్మాత్రపు, సృష్టిస్థిశ్చంతకారణిణి నేకవందనంబులు నన్ను రక్షింపుమనిరమాదేవిం బ్రార్థించివిష్ణుదేవుం గాంచియుట్లనియె.

ఓరమానాయకా యజ్ఞానంబున నిగళపాశబద్ధుగ జేసి యపరాధంబొనర్చితి లోకంబులెల్ల నీ శిశువులు నుతాపరాధంబు క్షమింపం దగు మఱియును నీకపరాధులగు వైశ్యులకు స్వరూపంబొసంగితివినిన్నుంజంప నరుదెంచిన పూతనం గాచితివి నాయపరాధంబు సహించి నన్ను గృహదృష్టిచే రక్షింపుమని యనేకవిధంబులం వేషింపబ్రీతుండయి విష్ణుదేవుండు మేఘ గంభీరవంబుగా నిట్లనియె. ఓరాజేంద్రా నన్ను బంధించినందుకై భీతిబొందకు నేభక్తుల వశ్యుండనై యుండుదు నీవు మత్ప్రీతికరంబగు యజ్ఞంబుగావించి నాభక్తుండవయితివిగాన నీకు వశ్యుండనయి పాశబద్ధుండనయి నేనిరంతరంబు భక్తాపరాధంబుల సహించియుండు నీ భక్తి బరీక్షింప నీలక్ష్మీంబంపితి నీవు రక్షించితివిగాన నీకు బ్రీతుండనయితి ఈ దేవిమత్స్వరూపమైయుండు నెవ్వడిలక్ష్మీకిం భక్తుడౌతండు మద్భక్తుండు యెవ్వడు విముఖుండగు నాతండు మద్వేషియగు నీవుభక్తియుతుండనయి ఈరమం బూజించితివిగాన నా కపరాధముజేసియు నన్నుం బూజించిన వాడవు పూర్వంబు నాకును నీదేవికిని యొక సంకేతంబు గలిగె. దాన లక్ష్మీదేవిని భగవద్విలాసంబునకుం బంపితి నీవును సంతరించితివి భీతింబొందకు ప్రీతింబొందితి మీవనిత సత్యంబుగ లక్ష్మీదేవియనివదించెనంత రమా దేవియు సంప్రీతచిత్తయై సరేంద్రుం గాంచి తండ్రుని కేరం బిలిచి నన్ను పెంచిన మోహంబున మీయింట నిలిచి యుండుదు నీవునుమాతల్లి వింధ్యావళియు నిహలోక సౌఖ్యంబు లనుభవించి యూపై నా సమీపంబునకు రాగలరని వరంబిచ్చినేతుమాధవస్వామివక్షులంబులో నివాసంబు గావించె తదనంతరంబున నేతుమాధవుండా రాజు నుద్దేశించి.

౧౪౮ శ్రీ సేతు రామేశ్వర నూహత్మ్యము.

ఓ పుణ్యనిధి నీవు బంధించిన నిగళఃబులతో నీ మంటపంబుననే సేతురక్షణార్థంబుకై నిలిచియుండుదు రామనాథుండయి శంకరుండు లోక శంకరుండయి యుండు బ్రహ్మాండ్రాది జీవతలు సర్వకాలంబులు మా నేవలో నిలిచియుండుదు సేతు స్నానంబుజేసి రామలింగాభి షేకంబును పూజానై వేద్యాదులు జరిగించినవారికి పునర్జన్మంబు లేకని యాన తిచ్చి మాధవస్వామి యర్చా విగ్రహరూప ప్రకాశమానుండయ్యెపుణ్య నిధి భార్యాసమేతంబుగా హధురానగరంబుజేరి మీనాక్షి సోమ సుందరే శ్వరుల నేవ లొనరింపుచు బహుకాలంబు రాద్య భోగంబు లనుభవించుచు నుండె

అంత కొన్నిదినంబులకు పుత్రునకు పట్టాభిషేకంబుజేసి రామేశ్వరంబుజేరి సేతు స్నానంబును సేతుమాధవ రామనాథ స్వాముల పూజ లొనరించుచు పుణ్యవశంబున సతియును పతియును పరమపద ప్రాప్తులయిరి మునీంధ్రులారా యాత్రాదులు ప్రత్యహంబును సేతు మాధవ రామనాథ దర్శనంబులు జెయ్యరేని వారి యాత్రా ఫలంబు నిష్ఫలంబగును గంగా యాత్ర జేయదలంచిఫవాకు ముందుగా సేతుమాధవస్వామి సన్నిధిలో సంకల్పంబుజేసి బయలుదేరవలెనని సిద్ధాతంబు వింటిరామ సిందృలారా సేతు మాధవ రామనాథ స్వాముల చిత్ర ప్రభావంబు లత్యద్భుతంబులు.

రామేశ్వరం బుక్కుపాపు నాగలింగం పిళ్ళగారిచే రచింపబడిన

శ్రీ సేతుమాధవస్వామి స్తోత్రము.

ద్విపద. శ్రీ మిందురామేశ్వరమాధవేశా - స్వామి దయానిధేనగుణ సంకాశా - సోమార్కకోటిభాసురచిద్విలాసా - శ్రీ మానీసిమానచిత్తాబ్ధి వాసా - నారదాదిమునీంద్ర నయగానవీనుత - నారాయణానంత నాగేంద్ర శయనా - పదివేషములసామిప్రహ్లాదవరదా - పంజెండు ఆశ్వాత్థ పతనప్రతాపా - రూపసుందరమార రూపదేదీప్యా - ఆపదోద్ధారకా అఖిలాంతరాత్మా - కంబుకంఠిరశుభాకారదధిచోరా - డాంబీక శ్రీ రామేశ్వర సేతుమాధవేశా॥

వ చ న కా వ్య ము.

౧౪౬

—* సేతు రామేశ్వర యాత్రాక్రమంబు. *—

రామనాథ యాత్రా ప్రకారంబును స్నానదానాది క్రియా విశేషంబులు మంత్రంబులు వినిపించెద. యాత్రకుండు స్నానసంధ్యాది నిత్య కృత్యంబులు దీర్ఘకొని భస్మత్రిపుండ్రధారయైనను తీక గోపీచందనధారణంబున జేసి సేతు యాత్రార్థంబు శ్రీ రామలింగేశ్వర రామచంద్రుల నుద్దేశించి సంకల్పంబు జేసి యథాశక్తి దానంబులిచ్చి బ్రాహ్మణ భోజనంబు సరింపుచు బయలుదేరి దీనాంధకృష్ణులకన్నంబు జెట్టుచు వస్త్రంబు లిచ్చుచు యథా యోగ్యదానంబులనగా సన్యాసులకును వర్ణాదిధనంబివ్వకూడదు. వానప్రస్థులకు వస్త్రంబులివ్వకూడదు గృహస్థులకు భిక్ష వేయకూడదు. బ్రహ్మచారులకు తాంబూలంబు లివ్వకూడదు మరచియైననిచ్చెనేని దాతకు నరకంబు సంప్రాప్తింపును.

తను క్తంస్కాంజే||శ్లో||యతయేకాంచనంచై వవానప్రస్థాయవానసీ|
గృహస్థాయచభిక్షౌచతాంబూలంబ్రహ్మచారిణే | ఆవిచార్యైవ యో
దద్వాద్రాతాచనరకంప్రజేత్ ||

ఈప్రకారంబుగా జెప్పినన్నిది గనుక విచారించి యివ్వవలెను.

—* దశదానవివరణ *—

గోభూతిలహిరణ్యద్య వాసాధాన్యగుడాన్యచ | రావ్యం లవణ
మిత్యామల దశదానాప్రకీర్తితాః ||

—* గోదానమంత్రః. *—

గవామంగేషుతిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశి తస్మాదస్యప్రదానేనత
శ్శాంతింప్రియచ్ఛమే ||

—* భూ దా న మం త్రః *—

సర్వసస్యాశయాభూమి వరాహేణసముద్భృతా అనంతసస్యఫలద
అతశ్శాంతిప్రియచ్ఛమే ||

—* తిలదానమంత్రః. *—

తిలః పాపహరాన్నిత్యం విష్ణోద్దేహసముద్భవః | తిలదానాదన
హ్యంమే పాపనాశయకీశవ |

౧౫౦ శ్రీ నేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము

—* హిరణ్యదానం. *—

హిరణ్యగర్భగర్భస్తం హేమబీజవిభావసోః । అనంతపుణ్య ఫల
దం అతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

—* ఆద్యదానం. *—

కాఽ ధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సం స్థితం । దేవానామా
జ్యమాహారం అతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

—* వస్త్రదానం. *—

శీతవాతోష్ణసంతాణాలజ్జాయాఃలక్ష్మణంపరం దేహి లంకరణం
వస్త్రం అతశ్శాంతంప్రియచ్ఛమే॥

—* ధాన్యదానం. *—

ధాన్యంకరోతిధాతారం యిహలోకేపరతీచ । ప్రాణీనాం జీవనం
ధాన్యం అతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

—* గుడదానం. *—

ఇక్షుఖండసముద్భూతంసర్వప్రాణిమనోహరం । సర్వపావక్షయం
దస్తాత్ అతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

—* రాష్యదానం. *—

రుద్రినేత్రీసముద్భూతం రజితంపితృవల్లభం । తస్మాద్దన్య ప్రథా
నేన అతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

—* లవణదానం. *—

రసానామగ్రజంశ్రేష్ఠం లవణంఫలపథకానం । తస్మాద్దన్య పృథానేన
అతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

మరియు శివవిష్ణు నామంబు బుచ్చరింపుచు వాహనంబు లెక్కక
పాదుకలు తొడగక యష్టాక్షరి పంచాక్షరిమంత్రంబులను రామమంత్రం
బును జపించుచు నియతాహారుండయి కామకోథాదులు విడచి పురాణ
శ్రవణంబునేయుచు నేతుమూలంబు వ్రేవేళించి.

ప్రథమమందు పాపాణదానంబుజేసి సముద్రావాహనంబు జేసి
సముద్రునికి సమస్కారంబుగావించి సముద్రనియాజ్ఞ గైకొని స్నానంబు

జేసి సంధ్యావందన దేవషిఁక పితృతర్పణంబులు యథా శాస్త్రంబుగా జరిగించవలెను.

—* నేతుస్నానవిధిమంత్రతంత్రాదిప్రకరణము. *

—* పాపాణదానమంత్రః. *

పిష్పలాదాత్మముత్పన్నేకృతేలోకభయంకరిపాపాణంతేమయా దత్తమహాపరాధకంప్రకల్పయః॥ ఇతి॥ పాపాణదానం॥

—* అథ సాన్నిధ్యప్రార్థన మంత్రః. *

విశ్వాచీత్వ ఘృతాచీత్వం విశ్వయోనే విశాంపతే సాన్నిధ్యంకురు మేదేవసాగరేలవణాంభసీ॥ అని సాన్నిధ్యంబునకు పోవలయును.

—* అథ సమస్కార మంత్రః. *

సమస్తేవిశ్వగుప్తాయ నమోవిష్ణు అసాంపతే । నమోహిరణ్యశృం గాయ పతీనాంపతయేనమః॥ తనుపరి ॥ సముద్రాయవయూనాయ॥ అని గొప్పగా నుచ్చారణజేసి సమస్కారము చేయవలయును.

—* అ ఘృత మం త్రః. *

సర్వరత్న మయశ్రీమః సర్వరత్నాకరాయచ । సర్వరత్నవ్రదాన స్త్వం గృహాణాఘృతం మహాధధే॥ ఇతి॥ అఘృతంబు లివ్వవలెను.

—* అ ను జ్ఞా ప న మం త్రః. *

అశేషజగదాధార శంఖచక్ర గదాధర । దేహిదేవ మమానుజ్ఞాం యుష్మత్తీర్థనిషేవణే॥ ఇత్యనుజ్ఞాపనం॥

—* ప్రార్థనా మం త్రః. *

ప్రచ్ఛాదిశివసుగ్రీవం దక్షిణస్యానలంస్తరేత్ । ప్రతీచ్ఛ్యాంమైంద నామానముదీచ్ఛ్యాంద్వివిధంతథా॥

రామంచ లక్ష్మణంచైవ సీతామపి యశస్వినిం । అంగదం వాయు తనయంస్తరేస్తథ్యేవిభీషణం॥

౧౫౨ శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

పుధివ్యాంయూనితీధాని ప్రవిశస్తా వ్యమహూషధేన్నా తస్య మే
ఫలం దేహిసర్వన్నా త్రాహిమాంహః॥

హిరణ్యశృంగ మిత్యాభ్యాంద్వాభ్యాంనారాయణంస్మరేత్ | ధ్యా
యేన్నారాయణం దేవం స్నానాదిషుచకర్మసు॥

బ్రహ్మలోకమవాప్నోతి జాయతేనేహవైపునః | సర్వేషామపిపాపా
నాంప్రాయశ్చిత్తంభవేత్తతః॥

ప్రహ్లాదం నారదం వ్యాస మంబరీషం శుకంతథా | అన్యాంశ్చ
భగ వశ్చక్రా చింతయే దేకమానస॥ ఈమంత్రంబు జదివి ధ్యానంబు
జేయవలెను.

వేదాదయో దేవవిప్రయో నిఘ్నరిత్పతి స్సగర రత్నయోనిః
అగ్నిశ్చవాయుశ్చఇళాచతేజో రేతోధవిష్ణోరమృ తస్యయోనిః॥ | ఇదంతే
అన్యాదిక సమానమద్భిర్యాః కాశ్చసింధుంప్రవిశంత్యావః సర్వోజ్జీవాః
వత్సచంజహామిపాపంశరీరాత్సశరీరశుష్కోఅభ్యుచేతస్య॥ అనియూమంత్రం
బు జదివి స్నానంబు జేయవలెను.

—* ప్రథమ స్నాన మంత్రః. *

సముద్రాయ వయూనాయేతినమస్కుర్యాత్ప్రసాదాః॥ సర్వతీర్థ
మయంశుద్ధంసదీనాంపతిమంబుధిం॥ ఇదిజదువుచు ప్రథమస్నానముచేతేది.

—* ద్వితీయస్నానమంత్రః. *

ద్వాసముద్రావితిపునః ప్రాచ్యార్చ్యస్నానమాచరేత్ | బ్రహ్మాండో
దరసంస్థానికరస్సప్తానితేనివే॥

దేవీపట్టణమూర్తేణ పవిత్రేద్యదిమానవః | అధాతునవ పాపాణా
మధ్యేనేతావిముక్తి దే॥

స్నానమంబు నిఘోళుర్యాత్సపాపా ఘపను త్తయే | దర్భశయ్యా
పదవ్యాచేద్యచ్ఛేత్సేతు విముక్తిదం॥ ఇతి॥

వచనకావ్యము.

౧౫౩

పిప్పలాదంకలింకణ్యం కృతాంతంజీవితేశ్వరం । మన్యుంచకాశరా
[తించవిద్యాంచాహాఽగణేశ్వరం॥

వసేనం వామదేవంచ పారాశర్యముమాపతిం । వాల్మీకింనారదం
చైవ వాలఖిల్యాన్సునీం స్తథా॥

సలినీలంగవాక్షుచగవయంగంధమాం మైందంచద్వివిదంచైవదశ
ఋషభంశరభంతథా॥

సుగ్రీవంహమానూమంతం వేగదర్శనమేవచ । రామంచలక్ష్మణంసీ
తాంమహాభాగాంయశస్వినీం॥

ఈ ప్రకారంబుగా వారి వారి నామంబులు ద్వితీయాంతంబులు
గాని చతుర్థ్యంతంబులుగాని యుచ్చరించుచు దేవమీశితృతర్పణంబులు
శ్రద్ధాయక్తుండయి ప్రసన్నవదనుడయి పవిత్రంబుబెట్టుకొనిచెయ్యవల
యును తర్పణంబులు జేసి సమస్కరించి యాద్యోగవస్త్రంబువిడచి పాడి
వస్త్రంబు గట్టుకొని తిల తండులాదులచే యధావిధి పితృ శ్రాద్ధంబు జేసి
పిండప్రదానంబు జేసినేని సంపూర్ణ శ్రాద్ధంబగును

మరియు శరీర దాహకాంతంబులేక ధనాధ్యక్షుండయ్యేనేని మఱిసో
పేతంబుగా భూసురులకు భూరిభోజనంబు గావించి గోభూతిల హిరణ్యా
దిదానంబులు యధేష్టంబుగా నిచ్చిరేని పృథ్వీదేవతలకు సంతృప్తిగల్గును
పుణ్య లోకంబులు దొరుకును మునీంశ్రీలారా సేతు మూలంబున పాపా
ణ దానాది తర్పణాంతంబువరకు విధిపూర్వకంబుగా సమస్తకర్మలు జరి
గించి తమవరి చక్రతీర్థంబునకుబోయి స్నానాది క్రియలు నిర్వహించి
సేతునాథుండగు నారాయణుం బూజించి పశ్చిమమార్గంబునంబోవు మను
జుండు దృశ్యయనుని సేవించి పిమ్మట కపితీర్థంబు జేరి తమవరి సీతా
సరోవరంనుఱువవిమోచనతీర్థంబునకునుబోయి అచ్చటచ్చటస్నానదానాబు
దులు యధావిధ్యుక్తంబుగాజరిగించి శ్రీరామచంద్రుల కభివందనంబుగా

౧౫౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్యము.

వించి లక్షణక్షీర్ణంబునకుబోయి శిరోమాత్రంబు వపనంబుగావించి మేనక కాలంబులో తాను జేసిన పాపంబులు దలంచుకొనుచున్నానంబుజేసి మరి యు రామతీర్థంబునకరిగి రామేశ్వరాలయంబు జేరి యచ్చటపాప వినా శిని, గంగా, యమునా, సావిత్రి, గాయత్రీ, సరస్వతీతీర్థంబులలో హనూ మత్కుండంబులో బ్రహ్మ కుండంబులో యథా శాస్త్రంబుగా స్నాన దానాదులు జరిగించి తదుపరి మహాభానాశనకరంబును నాగనిర్మితంబగు నాగతీర్థంబులో నగ స్త్యతీర్థంబులో యథావిధి స్నానాదులు జరిగించి యగ్ని తీర్థంబునకు జేరి విధివత్సరికారంబుగా శ్రాద్ధంబుజేసి విత్తశారద్యంబు గాకుండ దానంబు లొనరించిన వారికి సకలపాప నివృత్తిగలుగును.

ముసీందృలారా చక్రతీర్థంబాది సమస్తతీర్థంబులను క్రమంబుగా సేవించి యాపై రామలింగేశ్వర సేతు మాధవ స్వాములదర్శించి పూజా సమస్కార స్తోత్రంబులు చక్కగాజరిగించి తదుపరి ధనుష్కోటకిబోయి పాపాణ దానాది క్రియలు పూర్వోక్తంబుగా యథా విధి జరిగించి యథాశక్తి సమస్త దానంబులు జేసి కోటి తీర్థంబు జేరి స్నానం బుజేసి రామనాథస్వామి కభిషేక పూజా దూపదీప నైవేద్యంబులు లక్షణంబుగా జరిగించి బ్రాహ్మణ భోజనంబు తృప్తిగాజేసి రామేశ్వ రునికి దండప్రణామంబులు గావించి బహువిధంబుల స్తోత్రంబుజేసి సేతు మాధవస్వామి సమీపంబునకు బోయి పూర్వోక్తంబుగా పూజాదులు గావించి మరలి రామలింగస్వామి సన్నిధికిబోవలయును.

ఇవిధంబున రామలింగేశ్వర స్వామి స్తోత్రంబు మనోవాక్కా యకర్ణంబు లేకీకరణంబుగా స్తుతియించి మహాభక్తితో యథాశక్తిదీనాంధ కృపణాదులకు దానంబులు సేయుచు శివనామ స్మరణంబు గావింపుచు బయలుదేరి స్వగృహంబు వేళించి బ్రాహ్మణ భోజనంబు జరిగింపఁ దిన వారికి రామనాథుడు ప్రసన్నుండగు సకల భాగ్యంబులుజేకూరును.

పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధిగలుగును మహాన్నతుండగునతనికి సర్వాభీష్ట సిద్ధి
గలుగు పునరావృత్తిరహిత శాశ్వత పుణ్యలోకంబు దొరుకునని జెప్పిన
మునీంద్రులపాఠంబగు సంతోషంబు నొందిరి నూతుండు మరియును
మునీంద్రులారాయాయాత్రాజీయుశరీరశక్తి లేనివారీసేతుమాహాత్మ్యంబు
భక్తి యుక్తులయి జనివి విన్నవారికి యాత్రాఫల సిద్ధిగలుగుట కెంత
మాత్రంబు సందేహంబు లేదని వినిపించి వెండియా తత్ప్రభావంబు
విస్తరింపగోరి చెప్పుదొడంగె

సకలదివ్యక్షేత్రములకంటే సేతుధనుష్ఠాటి మాహాత్మ్యం

బధికంబని నిరూపించుట.

మునీంద్రులారా ఈ ధనుష్కాటిలో స్నానంబుజేసి రామలింగ
మహాదేవ పూజ గావించి దేవాలయంబులో స్వామి సన్నిధిని నియత
వ్రతంబుతో నాద్య ముత్రం బగు త్ర్యంబక మంత్రం బష్టాత్తర సహ
స్రంబు జపించినవారికి కాశీనివాస ఫలంబుగలుగును మరియు పూర్వో
క్తవ్రకారంబుగా త్రిదినంబు జపించినవారికి పుండరీక పురయాత్రా ఫల
సిద్ధి గలుగును. మరియు నెవ్వరయిన ధనుష్కాటిలో మాఖమాసంబున
త్రిదినం బరుణోదయంబునకు స్నానంబుగావించి రామలింగస్వామి దేవా
లయంబుజేరి పంచాక్షరీ మంత్రంబు నియతవ్రతుండయిజపించిన మధ్యా
హ్నం కుంభకోణ గౌరీ మాయూర శ్వేత కానన హాలాస్య గజారణ్య
వేదారణ్య వైమిశారణ్య శ్రీశైల శ్రీరంగ వృధాచల చిదంబర వల్మీక
శేషాద్రి వసుకాచల శ్రీదక్షిణకాశి కాశహస్తి వేంకటాద్రి కాంచీపుర
బ్రహ్మపుర వైద్య నాథాది శివ విష్ణుక్షేత్రంబు లనేకంబులు సేవించిన
ఫలంబు లింతలో దొరుకును

విప్రీతములారా సనాతనంబగు ద్వాసముద్రావితియునుస్మృతి
యును యుద్ధారణియును తద్విష్ణోః పరమంపదం బను శృతులను మరియు
సనేక పురాణేతిహాసాది ప్రాక్తంబగు సేతు మాహాత్మ్య ఫలంబు దొరు

౧౫౬ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

కును మరియు సూర్య చండ్రహాస కాంబుల విష్ణు వాయునంబుల సంక్రాంతి లమావాస్వా సోమవాకంబునధను ష్కాటిస్నానంబున జేసిన వారికి వారి పితృ దేవతలు శ్రుష్టిబొందుదురు వాడు శివ సాయుజ్యంబు నొందుదురు వెండియు సూర్యుండు మకరరాస్థిత్తుండయి యున్న సమ యాబున సూర్యోదయ కాంబులో ధనుష్కాటిలో స్నానంబు జేసిన వారికి పంచమహా పాతకంబులు బాసిపోవును గంగాది పుత్రా నదీ స్నాన ఫలంబు దొరకు నశ్వమేధ యజ్ఞఫలంబు దొరుకును కృచ్ఛచాంద్రాయణ వ్రతఫలంబును చతుర్వేదపారాయణఫలంబును గలుగును.

మరియు నధోకదయ మహేంద్రాదయకాంబుల ధనుష్కాటిలో స్నానంబుదానంబు జేసినవారికి కష్టంబులు నష్టంబులై ఎంత దుష్టుండయిన నెంత పాపిష్టుండయిన శిష్టులకు దొరికెడి యుత్కృష్ట లోకంబులు దొరుకును. మరియుక్క విచిత్రంబు జెప్పెద లోకంబులో నెచట నయిన తటాకాది జలప్రదేశంబుల స్నానంబులు నేయుదు నయినను నకల దురిత పరిహార్థం రామసేతు ధనుష్కాటి స్నాన మహా కరిష్యే యని సంకల్పంబులో నుచ్చరించి స్నానంబు జేసినేనియు మహా పాతకంబులు మంటగలయును. యథార్థంబుగా యథా విధ్యుక్తంబుగా ధనుష్కాటిలో స్నానంబులు జేసినవారి పాపంబులు నశించుట కేమి యాశ్చర్యంబుని చెప్పిన మహానంద భరితులయి సూతునిం గొనియాడి సూతా ధనుష్కాటియను శబ్దంబున కర్థంబేమి యది యేయాపంబున నుండునని యడిగిన సూతుం డిట్లనియె

మునీం మూలారా సేతుబంధనంబుజేసి లంక సాధించి విభీషణునకు పట్టాభిషేకంబుజేసిన విమృత విభీషణుండు రామచంద్రునితో దేవాయా సేతుమాగంబుండిన లంకకనర్థంబు సంభవించునని విచార గ్రస్తుండయి ప్రార్థించిన రామభద్రుండు కటాక్షించి తన ధనుష్కాటితో పదియోజ నంబుల వెడల్పు భిన్నంబుజేయుటచే నది ధనుష్కాటి యను సాధక

క నామంబు మెందె నక్కడ రేఖారూపంబుగా ప్రత్యక్షంబుగా నిదర్శనం
బిచ్చుచున్నది తమ క్తం॥

స్కందపురాణే॥ శ్లో॥ ధనుషేహ్లాటి రితిఖ్యాతా రేఖాస్యాత్వాప
నాశినీ॥ విభీషణప్రాకృతసయాకృతారామేణధీమతా॥

ధనుషేహ్లాట్యాంసువుణ్యాయాంశస్యాంస్నాత్వాసభక్తికం॥ దద్యా
ద్ధనానివిప్రాణాంక్షేత్రాణాంచగవాంతథా॥

తిలావాంశంమలానాంచధాన్యానాంపయసాంతథా । వప్త్రాణాం
భూషణాదీనాం మాషాణామోదనస్యచ॥

దధ్యాంఘృతానాంవారీణాం శాకానామప్యదశ్వినాం॥ శుద్ధానాం
శర్కరాణంచ సస్యానామధువాంతథా॥

మోదకానామూసానామన్యేషాందానమేవవా । రామసేతో ద్వి
జాఃప్రోక్తంసర్వాభీష్టప్రదాయకం॥

అతోదద్యాద్రామసేతో విత్తశోభవిసర్జితం । దత్తంహతంచ త
ప్తంచజపంచనియమాదికం॥

శ్రీరామధనుషేహ్లాటా వనంతంఫలదంభవేత్॥ తేనజేవాశ్చతువ్యం
తిపితరస్తథా॥

తువ్యంతిమునయస్సర్వే బ్రహ్మవిష్ణుశివాస్తథా । శ్రీరామ ధను
షేహ్లాటారేఖాయఃపశ్యతేపరః॥

అనేక క్షేత్రసంపూర్ణం గర్భవాసం నపశ్యతి॥

మునీంద్రులారా యీశ్లోకంబుల అర్థంబు విచారించితే తీర్థమా
హాత్మ్యంబంతయు బోధపడగలదు. స్కందపురాణాదులలో దీనిమాహా
త్మ్యంబనంతంబు మీరుసకల తీర్థయాత్రాకథాబాహుళ్యంబు వినగోరి
తిరిగావున ముఖ్యంబుగానూచించి చెప్పుచున్నాడను మరియు సంతానేచ్చ
గలవాడు శుక్రాంగారక భానువారంబుల తప్పక స్నానంబు సేయవలెను.
సేతువ్యతిరిక్తసముద్రంబులో సర్వకాలంబులు దప్ప స్నానంబు సేయకూ

౧౫౮ శ్రీ సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

డగు. అధోఽదయ మహేంద్రాదయ పర్వంబులయందు సేతుస్నానంబుదివ్యంబని చెప్పినసూతా అధోఽదయమహేంద్రాదయంబులవివరణ చెప్పమన్నను॥

—* అధోఽదయ మహేంద్రాదయ పర్వంబు ల వివరణ. *—

తదు క్తంస్కాండే॥ శ్లో॥ సేతౌనధోఽదయేస్నానం మానందప్రాప్తి
కారణం । పాపేమానవిష్టుసంస్థదినేశే భానానారే కించి దుద్యద్దినేశే ।
యక్తాయాంచేదంగహీనాంగజాంశే కృష్ణసత్వేపుణ్య మర్థోదయం స్యాత్
మాఘాదిందుక్షయేపాతే వారాశ్శేత్రవణేయది । అధోఽదయస్సవిజ్ఞేయః
కించిజ్ఞానోమహేంద్రాదయః । అస్మిన్నధోఽదయేస్నానం సేతౌ సాయుజ్య
కారణం । వ్యతిపాతసహస్రేణ దర్శమేకం సమంస్మృతం । దర్శాయత స
మంపుణ్యంభానువారేభ వేద్యది । శ్రవణక్షయంయదిభవే ద్భాను వారేణ
సంయుతం । పుణ్యమేతత్త్రవిజ్ఞేయ మన్యోన్యపైత్యవయోగతః । ఏకైకమ
ప్యమృతదంస్నానదాసతసోర్చనాత్ । పంచస్యపిచయుక్తేషుకిము పక్తవ్య
మంత్రః । శ్రవణంజ్యోతిషాంశ్రేష్ఠ మమాశ్రేస్తాతిధివ్యపి । వ్యతీ పాత
శ్చయోగానాంవారాణాంరవివాసః । చతుర్థా మపియోగోయం మకరరథే
రవాభవేత్ । తస్మిన్కాలారామసేతౌయదిస్నాయాత్తు మానవః । గర్భం
సమాతురాహ్నతి కింతుసాయుజ్యమాప్నుయాదితి॥

వింటిరా మునీంద్రులారా అధోఽదయమహేంద్రాదయ పర్వంబుల
మాహాత్మ్యంబును వాటి లక్షణంబు లత్యద్భుతంబు లని చెప్పి మఱియు
నిట్లనియె.

లోకములో సకల పుణ్య త్రేత్రములలో స్నానములు
జేసినా వదలని పాపములు సేతుదశకన
మాత్రంబున పోవునని.

శ్లోకాః॥ ప్రతిజ్ఞామకరోద్రామః సీతాలక్ష్మణనంయుతం । స్నానకా
భేమనుష్యాణాంమహాపాతకకోటయః॥

వ చ న కా వ్య ము.

౧౫౯

తక్షణాదేవ సశ్యతి యన్యంత్యత్యమ్యతంపదం । నిమిషం నిమిషా
ధణం వానేతేతిష్ఠతియోనరః । తదృష్టింగోచరంగంతు మశక్తాయనకింకర
ఇతి॥ అపిచ॥

రామసేతౌ ధనుష్కోటిం రామంసీతాంచక్షుణం । రామనాథం
హనూమంతంసుగ్రీవ ప్రముఖాకషీక॥

విభీషణంవారదంచ విశ్వమిత్రం సమాదృశం వసిష్ఠంచామదేవం
చజాబాలిమధకాశ్యపం॥

రామభక్తౌ తథాచార్యౌచింతయన్మనసానదా । సర్వ దుఃఖా
త్పరిముచ్యేత సయాతివరంగతిం॥

సత్యక్షేత్రేహరిక్షేత్రేకృష్ణక్షేత్రేచనైమిశేసాలగ్రామేబద్రరాజు
చహస్తిశైలేవృషాచలే॥

శేషాద్రాచిత్రకూటేచ లక్ష్మీక్షేత్రేకుంభగంగాకణికేకుంభకో
శేచ మోహినీపురవివచ॥

వింధ్యేశ్వేతాచలేపుణ్యే పద్మనాభే మహాస్థలే । పుల్లాభ్యే ఘటికా
ద్రాచసారక్షేత్రేహరిస్థలే॥

శ్రీనివాసహరిక్షేత్రే భక్తనాథహరిస్థలే అశిందాభ్యే మహాక్షేత్రే
కుంభకోణేచవారుణే॥

మధురాయాం హరిక్షేత్రే శ్రీరంగే పురుషోత్తమే । అరంగే
పుండరీకాక్షేత్రధాన్యత్రహరిస్థలే॥

స్నానేనయాని పాపాని సవశ్యంతిద్విజోత్తమాః । తానిసర్వాణిస
శ్యంతి సేతుస్నానేననిశ్చితం॥

యేవాసమశ్నివాయేతి మంత్రం పంచాక్షరంశుభం । సవదంతినన్త
రంతినశ్రుణ్వంతిమునీశ్వరాః॥

సమోనారాయణాయేతి ప్రణవేనసమన్వితం మంత్రమష్టాక్షరంవా
సినజపంతిస్మరంతివా॥

౧౬౦ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

యేనాశ్రీరామచంద్రస్య పడత్తురమమంతథా । సజపంతినశ్రుణ్వం
తినస్మరంతిమునీశ్వరాః॥

తేహంపాపానినశ్యంతిరామసేతునిమజ్జనాత్ । బ్రహ్మవిష్ణుశ్చరుద్ర
శ్చ కీర్త్యతంతేత్ర త్రిమూర్తయః । ఇదం ఐ విత్రంపాపఘ్నం శ్రుతిభి
ర్యువబృంహితం॥

సమృతంసర్వధర్మాణాం దై వ్విపాయనముసిప్రియం । శ్రోతవ్యంపరిత
వ్యంచితృనశ్శ్రే ియశ్చచ్చతా॥

—* పురాణమును వినిపించిన పండితునకు సత్కరించ వలసిపద్ధతి. *—

శ్లో॥ శ్రావకాయాచదాతవ్యం యత్కించిత్కాంచనాదికం ।
వస్త్రంహిరణ్య ధాన్యంచ భూమింగాంచయథాబలం॥

న్యస్యశక్త్యానురోధేన వి త్తశార్యంనకారయేత్ । పూజితేశ్రావకే
తస్మైపూజితాస్త్రుత్రిమూర్తయః॥ దై వ్విపాయనమ ఖాంభోబాత్సుకృతం
శుభదంశివం॥

అనుచు నివ్విధంబున సూతుండు శౌనకాది మహామునులకుసేతు
మాహాత్మ్యంబును శ్రీరామలింగేశ్వర చరితంబును చకటతీర్థ యాత్రా
పరీకారంబును వినిపించెను.

—(*) గణపతి దరిశనము (*)—

రామేశ్వరరస్తా ఒక మైలు దూరమున ఉంటున్నది. రామేశ్వర
యాత్ర చేసినవెనక కోటితీర్థములో స్నానముచేసి బయలుదేరునపుడు ఆ
తైత్తిరిములోచేసిన మలమరాత్ర ఉచ్చిష్ట శేష పాపనివర్తికగాను అవశ్య
ముగ పై గణపతి దరిశనము చెయ్యవలయును.

శ్రీ సే తు రా మే శ్వ ర మా హాత్మ్య ము.
సంపూర్ణము.

శ్రీ మహాసంకల్పచిహ్నక.

పుణ్యకాల వివరము.

—*—

చైత్ర అశ్వీజమాసములలో విశువపుణ్యకాలము పుట్టుట నమందు యెనిమిదిగడియలన్న శనిచాత యెనిమిదిగడియలవరకున్న పుణ్యకాలము గనుక ఆసమయముననే స్నానయోగ్యము.

అమాధమాసములో చిత్తశాని సప్తమ్యకాలము పుట్టుటకుమునుపు ౧౩ గడియలన్న పుష్యమాసములో నుత్తరాయణ పుణ్యకాలము పుట్టిన వెనుక ౧౩ గడియలకున్న పుణ్యకాలము.

కార్తిక వైశాఖ శ్రావణ మాసములలో క్లిష్ట పద పుణ్యకాలము పుట్టుటకుమునుపు ౧౩ గడియలు

జ్యేష్ఠ భాద్రపద మార్గశిర షాల్మణి మాసములయందు వశశీతిముఖ పుణ్యకాలం పుట్టిన వెనుక ౧౩ గడియలు.

సూర్య గ్రహణంబున స్పృశకాల గుప్తమున్న చంద్రగ్రహణంబున విమోచన కాలంబునను అర్ధోదయము హేలాజయ విశేష కాలంబులయందు పుణ్యకాలవిశేషములని యెరుంగునది.

—* సేతు రామేశ్వర యాత్రాక్రమంబు. *

రామనాథ యాత్రా ప్రకారంబును స్నానదానాది క్రియావిశేషంబులు మంత్రతంత్ర బులువినిపించెద. యాత్రికుండు స్నానసంధ్యాది నిత్య కృత్యంబులు దీర్చుకొని భస్మతివుండు ధారయైనను లేక గోపిచందనధారణంబున జేసికొని సేతు యాత్రార్థంబు శ్రీ రామలింగేశ్వరరామచంద్రుల సుద్దేశిగిది సంకల్పంబుజేసి యథాశక్తి దానంబులిచ్చి బ్రాహ్మణ భోజనంబునరింపుచు బయలుదేరి దీనాంధకృష్ణుల కన్నంబుబెట్టుచు వస్త్రంబులిచ్చి మరియు శివవిష్ణు నామంబు లచ్చరింపుచుం వాహనంబు లెక్కక పాదుకలు తొడగక యష్టాక్షర పంచాక్షరముత్తరింబులను రామమంత్రంబును జపించుచు నియతాహారాశయ కామకోధాదులు విడచి పురాణ శ్రవణంబునేయుచు సేతుమూలంబు వేసేనది.

౧౬౨ శ్రీ నేతు రామేశ్వరమాహాత్మ్యము.

దీనాంధ కృపణుల కన్నంబు బెట్టుచు యోగ్యులకు దశదానము చేసి నేతుయ్యారకు బయలుదేరవలయును.

యోగ్య దానంబులనగా సన్యాసులకు నువర్ణాది ధనంబివ్వగూడదు. వానప్రస్థులకు వస్త్రంబులివ్వగూడదు గృహస్థులకు భిక్షవేయగూడదు. బ్రహ్మచారులకుతాంబూలంబులివ్వగూడదు మరచియైననిచ్చేనేని దాతకు నరకంబు సంప్రాప్తిండును.

తదు క్తంస్కాం దేక్షో॥యతయేకాంచనంచై వవానప్రస్థాయవానసీ॥ గృహస్థాయచభిక్షాంచతాంబూలంబ్రహ్మచారిణే । అవిచార్యైవ యో దద్యాద్దాతాచనరకంప్రవేశేన్ ॥

ఈప్రకారంబుగా జెప్పివున్నది గనుక విచారించి యివ్వవలెను.

—* దశదానవివరణ *—

గోభూతిలహిరణ్యాద్య వాసాధాన్యగుడాన్యచ । రావ్యం లవణ మిత్యాదుల దశదానా ప్రకీర్తితాః॥

—* గోదానమంత్రః. *—

గవామంకేషుతివంతి భువనానిచతుర్దశః । తస్మాదస్యప్రదానేసతత శ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

—* భూ దా న మం త్రః. *—

సర్వసన్యాశయాభూమివరాహేణసముద్భృతా॥ అనంతసస్యఫలదం అతశ్శాంతిప్రియచ్ఛమే॥

—* తిలదానమంత్రః. *—

తిలాఃపాపహరాన్నిత్యం విష్ణోద్దైహసముద్భవః । తిలదానాదస హ్యంమే పాపంనాశయకేళవ॥

—* హి రణ్య దా నం. *—

హిరణ్యగర్భగర్భస్తం హేమ బీజం విభావసోః । అనంతపుణ్య ఫల దంతతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

—* ఆద్యదానం. *—

కామధేనో సమమృతంసర్వక్రతుషుసం స్థితం దేవానామాఽప్య మాహారం అతశ్శాంతింప్రియచ్ఛమే॥

శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము. ౧౬౩

—* వస్త్రదానం. *—

శీతవాహోష్ణ సంతానాం లజ్జాయాః లక్షణం వరం । దేహాలంకరణం
వస్త్రం అతశ్చాంతింపియచ్ఛమే॥

—* ధాన్యదానం. *—

ధాన్యం కరోతి ధాతారం యిహ లోకే సతతచ । పాణీనాం జీవనం
ధాన్యం అతశ్చాంతింపియచ్ఛమే॥

—* గుడదానం. *—

ఇత్సుఖం డసముద్భూతం సర్వ పాణిమ నౌ హరం । సర్వ పాపక్షయం
తస్మాన్ అతశ్చాంతింపియచ్ఛమే॥

—* రౌద్రదానం. *—

రుద్రీనేత్రీ సముద్భూతం రజతం పితృవల్లభం తస్మాత్ దస్య ప్రదా
నేన అతశ్చాంతింపియచ్ఛమే॥

—* లవణదానం. *—

రసానామగ్రజం శ్రేష్ఠం లవణం ఫలవధకం । తస్మాదస్య పృథానేన
అతశ్చాంతింపియచ్ఛమే॥

—* (మహాసంకల్పము). *—

సాదౌ ప్రతౌ శాచమ్య దర్శ్యేత్వా సింహదర్శాధారయమాణా యత్ర
పాణిస్సక్తా ప్రాణాయామం కృత్వా॥

ఓం భూతిభూభువస్వరోమితి మమోత్త సమస్త దురక్షయద్వారా
శ్రీవరమేశ్వరప్రీత్యర్థం తదేవ లగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలంచంద్రబల
దైవబలం, తదేవ లక్ష్మీపతేంఘ్రియగళం స్మరామి.

ఓం అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్తాం గతోపి వాయస్త్రికే త్పుం
డరీకాక్షంచ భాహా భ్యంతర శ్చుచిః మానసం వాచకం పాపం కర్మణా
సమృపాజితం శ్రీరామ స్మరణే నైవ సర్వ పాప వ్యపోహితీతి న సంశయః
శ్రీరామ రామరామేతి తద్విష్ణుస్తథావార సక్షత్రం విష్ణు కేవలయోగం
చకరణంచైవ సర్వం విష్ణు మయం జగత్ శ్రీగోవింద, శ్రీగోవింద గోవింద
అద్య శ్రీ భగవతః ఆదివిష్ణో రాది నారాయణస్య అచింత్యా పరిమిత
యాశక్త్యా ప్రియమాణస్య మహాజలౌ ఘన్య మధ్యే పరి ప్రమాణానాం
అనేకకోటి బ్రహ్మాండానాం యోకతమే అవ్యక్తమహాదహంకారపుద్గవ్యమ్

౧౬౪ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

తేజోవాయురాకాశాద్వైరావఁజై రాస్థితైలస్థిః మహాతీబ్రహ్మాండకరం-
 డ మండలే ఆధారణకృత్యాకాశకూర్మద్యసంతాద్యష్టదిగ్గజోపరిప్రతిష్ఠితస్యా
 పరితలేనత్ప్రాదిత్యాక స్సర్గస్య ఆధోబాగే మహానాశాయము నసఃరాజశేష
 స్య సహస్ర ఘనామండల మండితేలోకాలోకాచలేనపరివృతైదిగ్గత శుం
 డాదండో స్తంభితే లవణాక్షు సురాసగ్నీ డధిదగ్ధ జలార్జవైపరివృతై,
 జంబూషక్షశాలమ్రలీకుశి కాగ్నిచిహ్నం పుష్పరాశ్మి సప్త ద్వీపాత్మికైః షండ్ర
 కశేరు, తామ్ర గభస్తి, నాగ, సామ్య, గంధర్వ, చారణ, భార తాదినవఖండాత్మి
 కై, మహామేరుగిరి కణిః కోవైతి మహాసరోర హాయమాణ పంచా శత్రో
 టియోజనవిస్తీర్ణః జంబూద్వీపే నుమేరునిషధ హేమకూట హిమరాగల
 మాల్వవంతపారియాత్రకై గంధమలాదన కైలాసవింధ్యాచలాదిమహాశైలా
 ధిష్ఠితేలవణసముద్రముద్రితేభారతఃపురుష హరిశావృత రమ్యకై. హిర
 ణ్యయోధర కురు భద్రాశ్వకేతు కలాభ్యు నన వరహోపరిశోభితజంబూ
 ద్వీపేభారతనర్మభరతఖండమేరోర్దక్షిణదిగ్భాగైర్మధుమాసామ్యవంతికురు
 త్తైత్రసమభూషూర్తరేఖామూర్ధ్వదిగ్భాగైర్వింధ్యాచలస్యదక్షిణదిగ్భాగై
 దండకారణ్యై గోదావర్యాః దక్షిణతీరై సకలజగద్ధృష్ట పరార్థద్యయ జీవన
 బ్రహ్మణః ప్రథమ పరార్థే పంచాశతాత్మికలదిత్యైద్వితీయ పరార్థైప్రథ
 మమూసేప్రథమపక్షేప్రథమదినసే ద్వితీయయామే ద్వితీయ ముహూర్తేః
 స్వాయంభువ స్వారోహిషపుత్రమ తామ స రై వత బాతుపాత్యమషణ్మన
 వోదితేషున ప్రమేదై వన్వత మన్వంతరై అష్టావింశతితమే మహాయుగేకృత
 తేతద్వాపరేషు గతేషు వతః పరాసేన కలియుగై ప్రథమపాదేశాలివా
 హనశకాబైచాండ్రశ్రావణసారాదిహసపరీమాణప్రభవాదీనాంషష్ఠినంవ
 త్పురాణాం మధ్యే వషేఽలయనై రుతో హూసే పక్షేతిథౌ, వాసరే, నక్షత్రే
 యోగే, కరణే, యేవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ మమోపా త్తసమ
 స్తమరితిక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం లనాద్యవిద్యావాసనయాపి
 వర్తమాన అస్మిన్ మహాతనసార చక్రవిచిత్రాదిః కర్మగతిభిః విచిత్రైషు
 యోనిషుపునఃపునఃలనేకతా జవిత్యకేనాపి పుణ్యకర్మ విశేషణ ఇదానీం,
 తనవరానుష్ఠే ద్వీజజన్మవిశేషపాప్రవతః మమజన్మాభ్యావశాత్ జన్మపి
 భృతియే తక్షణ పరియంతం బాల్యేవయసి కౌసూరి యవ్వన వార్ధికేషు
 జాగ్రత్ స్వప్న సుషుప్తావస్థానుమనోవాక్కాయకర్మభిః చక్షుశ్రోత్రాదిక

శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము. ౧౩౫

వాగ్జిః వ క్షాణి పాదపాయాః ధై చక్రతానాం జన్తాంతరేపికాశ
 కృత్ మహా పాతక చక్షుష్టయ వ్యతిరిక్తాణాం రహస్య కృత బిష్ట
 హత్యాది సమాహిత కానాం సంకరీ కరణానాం జాతిభింక కర
 ణానాం ప్రకీర్ణికానాం నవానాం నవ విధానాం బహునాం బహు
 విధానాం సర్వేషాం పాపానాం ద్యోసా మర్ధం రామ ధనుష్కో
 ట్యాం భాస్కర తే తే) పర్వత వర్ధసి మేత శ్రీరామలింగేశ్వరస్వామి
 సన్నిధౌ సీతాలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న హనుమత్ సేత శ్రీరామచంద్ర
 స్వామి సన్నిధౌ శేతుమాధవ కాలభైరవస్వామి సన్నిధౌ ఛాయాసౌజ్ఞస
 మేతశ్రీసూర్యనారాయణస్వామిసన్నిధౌ సమస్తహరిహర దేవతా సన్నిధౌ
 దేవబ్రాహ్మణసన్నిధౌ మమసమస్త పాప క్షయార్థం శ్రీరామ ధనుష్కో
 ట్యాం మహేంద్రాదధిరత్నాకరన్నాన మహంకిరమ్యే అతిక్రూరిమహాకాయ
 కల్పాంత దహనోపమాక్ భైరవాయనమస్తుభ్యజ్ఞపక్షాంధాతు మర్హసి
 దురాలావదుస్థితిగ్రహసంభవంపాపంహరమమ క్షిప్రం సహ్యాకన్యేనమా
 స్తుతే త్రిరాత్రు జాహ్నువీతరేపంచరాత్రంతుయామినే నిత్యం పురాతు
 కావేరి పాపమామరణాంతిం । గంగాంగేతియోబూమిద్యోజనానాం
 శతైరపిముచ్యతే సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకం సగచ్ఛతి ॥ ఇతి స్నాత్వా

ప్రధమముండు పాపాణదానముజేసి సముద్రావాహనము జేసి
 సముద్రునికి నమస్కారంబుగావించి సముద్రనియాళ్ళ గై కొని స్నానముం
 ద్రంబుపఠించవలెను.

—* పాపాణదానమంత్రము *—

పిష్పలాదాత్సముత్పన్నే కృతైలోకభయంకరి! పాపాణంశేమయా
 ద త్రమాహార్యంప్రకల్పయ! ఇట్లనిపాపాణమునునముద్రములో వ్రేచేది.

—* అథ దర్శనం. *—

వేదాదయో వేదవశిష్టయోనిః సరితృతినాగర రత్నయోనిః అగ్ని
 శ్చతే తేజ్యాముచ్యతేజః! రేతోవావిశ్వఅమృతస్యనాభిః జితంతే అన్యాభి
 రసమానమద్భిః యథాతప్రపవిత్రత్యాపహా । సర్వాశీర్వామి పత్వంచమ
 హామి పాపంశరీరాక్ శరీరస్థోపి భేత్యదర్పణసంకల్పశ్లోకాః॥

పిష్పలాదిందర్శయామి! అవిస్తర్పయామి! కణ్వంతర్పయామి! కృ
 తాంభంతర్పయామి! జీవితేశ్వరంతర్పయామి! మన్వంతర్పయామి ॥ కాశ

౧౬౩ శ్రీ సేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

రాత్రింతర్పయామి॥ విద్యాం తర్పయామి॥ అగస్త్యంతర్పయామి॥ గణేశ్వరంతర్పయామి॥ వశిష్ట తర్పయామి॥ వామదేవం తర్పయామి॥ జాబాలిర్ప తర్పయామి॥ కాశ్యపం తర్పయామి॥ వాల్మీకిం తర్పయామి॥ నారదంతరయామి॥ పరాశరం తర్పయామి॥ ఉమాపతిం తర్పయామి॥

—* అ ధ పార్థ న మం త్రః *—

రాజాధిరాజాయప్రసహ్యం సాహితే న మోవయంవయశ్రవణాయ కుర్మహే॥ సమీకాహా కామ కామాయమహ్యం కామేశ్వరోవై శ్రవణాద ధాకుబేరాయవై శ్రవణాయమహారాజాయనమః॥

—* ప్రార్థ నా మం త్రః *—

ప్రాచ్యాదిశివసుగ్రీవం దక్షిణస్యానలంస్మరేత్ । ప్రతీచ్ఛ్యాంమైంద నామానముదీచ్ఛ్యాంద్వివిధంతథా॥ రామంచ లక్ష్మణంచైవ సీతాయమపియ శస్త్రిని॥ అంగదం వాయుతనయంస్మరేన్మధ్యేవిభీషణం॥ పృథివ్యాంయాని తీర్థానిప్రావిశస్త్రామహూదధే॥ స్నానతప్యమేవఫలం దేహిసర్వస్వాత్రా హిమాంహః॥ హిరణ్యశృంగమిత్యాభ్యాంద్వాభ్యాం నారాయణంస్మరేత్ । ధ్యాయేన్నారాయణం దేవం స్నానాదిషుచకర్మసు॥

బ్రహ్మలోకమవాహ్నీతి జాయతేనేహవైపున॥ సర్వేషామపిపాపా నాంప్రాయశ్చిత్తంభవేత్తతః॥

ప్రహ్లాదం నారదం వ్యాసం మంబరీపం శుకంతథా॥ అన్యాంశ్చ భగవద్భక్తా చింతయే దేకమానసః॥ ఈమంత్రంబు జదివి ధ్యానంబు జేయవలెను. —* అ ఘ్యం మం త్రః *—

సర్వరత్న మయశ్రీమక సర్వరత్నాకరాయన । సర్వరత్నప్రదాన స్త్వం గృహాణాఘ్యం మహూదధే॥ ఇతి॥ అఘ్యంబు లివ్వ వలెను.

—* అ ను జ్ఞా ప న మం త్రః *—

అశేషజగదాధార శంఖచక్ర గదాధర । దేహిదేవ మమానుజ్ఞాం యుష్మత్తీర్థనిషేవణే॥ ఇత్యనుజ్ఞాపనం॥

—* అ ఖ సాన్నిధ్య మంత్రము *—

విశ్వాచీత్వంఘృతాచీత్వం విశ్వయోనేవిశాంపతే॥ సాన్నిధ్యంకురు మేదేవ సాగరేలవణాంభసి॥ అని సమీపమునకు పోవలయును.

శ్రీ నేతురామేశ్వర మాహాత్మ్యము. ౧౬౭

అథ నమస్కారమంత్రాః.

నమస్తేవిశ్వరూపాయ సమోవిష్ణోఽపాంపతే । నమోహిరణ్యశృం
గాయ నదీనాం పతయేనమః॥ తదుపరి॥ సముద్రాయ వయూనాయ అని
గొప్పగా నుద్ఘాటించెను నమస్కారంబుచేయవలయును.

సముద్రస్నానవిధిః.

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశశివర్ణం చతుర్భుజం ప్రసన్న వదనం
ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నాపహంతయే॥ ఓంభూభువనస్వరోం మమోపాత్తప్రీ
త్యర్థం అవివిత్రః పవిత్రోనా వుణ్యకాశే మహోదధి రత్నాకర స్నాన
మహాంకరిష్యే॥ —* ప్రథమ స్నాన మంత్రః *—

సముద్రాయ వయూనాయేతినసుస్క రాత్యత్పాద్యజ్ఞాః! సర్వతీర్థ
మయంశుద్ధంనదీనాంపతిమంబుధి॥ ఇదిజదువుచు పృథమస్నానముచేశేడి.

—* ద్వితీయస్నానమంత్రః *—

ద్వాసముద్రావితిపునః పౌచ్చార్యస్నానమాచరేత్ । బ్రహ్మాండో
దరసంస్థానికరస్త్వప్స్తానితేరవే॥ జీవపట్టరామాగేణ తవ్రజేద్యదిమానవః ।
అథాతు నవపాదామధ్యేనేతౌవిముక్తి జే॥

స్నానమంబు నిధౌకుర్యాత్సపాపాఘనమత్తయే । దర్భశయ్యా
పదవ్యాచేద్యచ్చేత్సేతు విముక్తిదం॥ ఇతి॥

నమస్తేవిశ్వరూపాయ సమోవిష్ణురూపాంపతే । నమోజలధిరూపాయ
నదీనాంపతయేనమః॥

సముద్రాయవయూనాయసింధునాంపతయేనమః! నదీనాంసర్వ
సాంప్రీతే బహుతావిశ్వకర్మణే । విశ్వాహమర్త్యభస । ఇతిస్తేకతం
త్యా పౌర్ణాః॥ సర్వరత్నమయశ్రమః సర్వరత్నకథాకరా । సర్వరత్నప్ర
ధానత్వంగ్రహణాఘ్నం మహోదధే॥ మహోదధేనమః॥

ఇతి మఘ్నం త్రితయంస్నాత్వా॥ ఇతిసమద్రస్నానవిధిః॥

అథ క్షేత్రవిండ విధిః.

అఘ్నమావాహనంచైవ ద్వీజాంగుప్తనివేదనం । వికిరంపంచదా
సంచతీర్ధేనంచవిష్ణుయేత్ తీర్థశ్రాద్ధం అన్యేకకృతంయదిపిండ ప్రధానేన
యథావ్రకారేణ క్షేత్రపిండ మతఃపరం మహాలయవతు॥

౧౬౮ శ్రీ నేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

తలతర్పణంచకుర్యాత్.

హిరణ్యేనకృతంయదిలసంతరంశిలాక్ష తెనక్షేత్రీకించి దర్పణంచ కుర్యాత్ |

తీర్థశాస్త్రాంగక్షేత్రీ పిండంకరిష్యేతి సంకల్పయ్యః.

అస్మత్కులేమృతాయేచగతిర్యేమాంసవిద్యతే | అజసాయిత్యేవాణా
సర్వా ఇదమస్తిలోదకం | ఏవందక్షిణాభిముఖస్వర్పచాగ్రీచీనావితిభూత్వా
సవ్యజ్ఞాచ్చిరోదకంగృహీత్వాచతుగుఘస్తనేఘనిచయేతు ఆబ్రహ్మణోయ
పితృవంశజాతామాతుస్తదా || వంశభవంమదీయః వంశద్వయేస్త్రిక్ మమ
నాసభూతాభృతాస్తదైవశ్శిరశేవకాచ్చమిత్రాణిసఖ్యవశవశ్వవృతౌస్సృ
ప్తౌచ్య దృప్తౌశ్చ కృతోఽకారః జన్మాంతరేయ మమ సంగతాచ్యతేభ్యః
స్వధాపిండ మహందదామి | ఇతి తలసంయుక్తతండులం గృహీత్వాపిండ
విధానరీత్యా పృథమస్తుచేదత్యాతు ||

పితృవంశేమృతాయేచ మాతృవంశేత్తద్ధే వచ | గురుశ్వశుర బంధూ
నాంయేదాన్యే బాంధవామృతాః యేమేకులేలుబ్ధపిండాః | పుత్రీదారావిప
ర్జితే క్రియాలోపా మాతావై వజాత్యంతాంగవస్తదానియాపాతనుగర్భా
చ్చజ్ఞాతాజ్ఞాకులేమమ తేమాంపిండంమయాదత్తం అక్షయ్యముఽతిష్ఠతు ||
అసివత్సే వశే ఘోరే కుంభీపాకేచ చారణే తేమాముద్గరణార్థాయ ఇమం
పిండంతనామ్యహం | అతీతగుణకోటీనాం ఏమాందాతాకులేనహి || ధర్మపిం
డోమయాదత్తం అక్షయ్యముపదిష్ఠితు | ఉత్పన్నకులకోటీనాం సప్తద్వీప
నివాసిసం ? ఆబ్రహ్మభువనాలోకా ఇదమస్తుతిలోదకం | అపిచతుర్థిఘ
తండులపిండేమ తిలోదకం || నివయాతు ||

ఆబ్రహ్మస్తంభపర్యంతంయత్కించత్స చరాచరం | మయా దత్తైన
తోయేన తృప్తిసేనాభిగచ్ఛతు ||

అబ్రహ్మస్తంభపర్యంతం దేవర్షిపితృసూతవాశి క్రుష్యంతుపితర
స్సర్వే మాత్రమూతా మహేనాదయః | ఇతిపిండాశాస్త్రార్థతే | విశేషవీర
మాషేణవర్తంతే వీరరోమను | కరకేసర్వేత్వప్తిమాయాంకుశ పుష్పైస్త్రీ
లోదకైః ఇతిదర్శనమా లేనచతుర్థిఘ పిండేమ రేఖాంతు య్యతు పిండాగృ
హీయ్యజతీనిక్షిప్త్యావచమ్యా || అత తలతర్పణం మహాలయంతం ||

ఇతి క్షేత్రీపిండవిధి స్సమాప్తః..

